

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना

(आ.व. २०७५/०७६-२०७७/०७८)

माडी गाउँपालिका वडा नं. ५, रोल्पा

(साविक भावाङ्ग गा.वि.स. वडा नं. १ देखि ९ सम्म)

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीमा संलग्न संस्थाहरु

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
पहाडी साना किसानका लागि अनुकूलन आयोजना
काठमाडौं, नेपाल

तथा

International Fund for Agricultural Development (IFAD)
कृषि विकासको निम्ती अन्तराष्ट्रिय कोष

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी प्रकृयामा सहजीकरण गर्ने संस्था

रुपान्तरण नेपाल
पो.ब.नं. ७३४५, काठमाडौं
फोन नं. ०१-४९५४९४९

गाउँपालिका अध्यक्षको मन्त्रव्य तथा शुभकामना

माडी गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

प. न. प्रदेश, नेपाल

प.स. २०७५/०५

ज.म.

मिति: २०७५/१२/१६

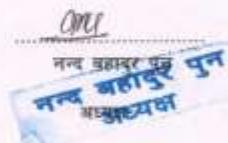
शुभकामना

जलवायु परिवर्तन एक नियमित प्रक्रिया भएतापीन बढ्दो औचित्यिकरण, बन विनाश, अव्यवस्थित शहरीकरण, सबाई साधनको बढ्दो प्रयोग आदि जस्ता मानवीय क्रियाकलापहरूको मर्दी हरितसूख स्थानहरूको उत्तर्जन्ममा बढि भई पृथ्वी ताल्ने कम तीव्र भएको तथ्य सर्व विधिते छ । हाल संसारकै प्रमुख समस्याको विषय बनेको जलवायु परिवर्तनको कारणले प्राकृतिक खोत मात्रि निर्भर रहेने हास्ती जस्ती कम विकसित गरीब राष्ट्रहरूका विपन्न समुदायमा बन खेरै समस्या पाने देखिन्छ । नेपालका अन्य भू-भागहरूमा जस्तै यस गाउँपालिकाका बडाहरूमा पनि तापकम र वर्षाको प्रकृति तथा प्रवृत्ति (अतिवृष्टि, अनाचारित, खण्डवृष्टि) मा परिवर्तन भईरहेको सबै स्थानीयले महशुस गरिएको छन् । समयमा पानी नपर्ने, गर्मी बढ्ने, जाडोका दिनहरू घट्ने, चानीको मुलहरू सुक्ने, बाढी/फिरोका घटनाहरू खेरै हुने, बन जंगल तथा खेतबारीमा मिचाहा प्रजातीहरू बहुने जस्ता प्रकोपहरू होरेक वर्ष बहुदै गर्दैरहेका छन् ।

यसै सन्दर्भमा यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने समुदायको जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि सञ्चेतना अभिवृद्धि गर्ने र जलवायु परिवर्तनवाट प्रभावित समुदाय र घरधुरीहरूको अनुकूलन कामताको विकास गर्ने गाउँपालिकामा रहेका सबै सरोकारबाला तथा जलवायु परिवर्तनले प्रभावित घरधुरीहरूको प्रत्यक्ष सहभागितामा यस अनुकूलन कार्ययोजना निर्माण गरिएको छ । यस योजनाको कार्यान्वयन परिवर्तनले प्रभावित घरधुरी र समुदायको अनुकूलन कामता विकास गर्ने सहयोग पुनरुक्त साथै जलवायु परिवर्तनले पाने असर न्यूनिकरण हुने विश्वास लिईएको छ ।

यसै सन्दर्भमा यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने समुदायलाई जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि सञ्चेतना अभिवृद्धि गर्ने र जलवायु परिवर्तनवाट प्रभावित समुदाय र घरधुरीहरूको अनुकूलित कामताको विकास गर्ने गाउँपालिकामा रहेका सबै सरोकारबाला, जलवायु परिवर्तनले प्रभावित घरधुरीहरूको प्रत्यक्ष सहभागितामा यस गाउँपालिकाका बढा न. ३, ५ र ६ मा सुदूर स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार भएको जानकारी पाइया अति नै खुसी भएको छ । साथै यी सुदूर स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाहरूको तयारीको प्रक्रियामा आधिक सहयोग गर्ने बन तथा बातावरण मन्त्रालय अन्तरगतको पहाडी साना किसानका लागी अनुकूलन आयोजना, कार्ययोजना निर्माण प्रक्रियामा सहजीकरण गरी सहयोग गर्ने रूपान्तरण नेपाल र यस प्रक्रियामा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले संरचन सबै अस्ति तथा सबै संस्थाहरूलाई अन्यबाद जापन गर्ने चाहान्दू ।

अन्त्यमा, यस गाउँपालिकाका विभिन्न बडाहरूमा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाहरू तयार भई कार्यान्वयन प्रक्रियामा रहेकोमा सम्पूर्ण चालिनदाहरूलाई बघाई जापन गर्दै सकल कार्यान्वयनको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

बडा अध्यक्षको मन्त्रव्य तथा शुभकामना

माडी गाउँपालिका ५ नं. बडा कार्यालय

आदान्. रोल्पा

५ नं. प्रदेश, नेपाल

प.स. २०७५/०६

च.म.

मिति २०७५।८।१६

विषय : स्थानिय अनुकूलन कार्ययोजनाको सम्बन्धमा

विकास प्रकृया संगे भएका बत विनास, अव्यवस्थित शहरिकरण, सबारी साधनको बढावो प्रयोग, औद्योगिकरण, हरि गृह रथासहरुको बढावो उत्सर्जन आदि जस्ता विभिन्न मानविय कृयाकलापहरुले गर्दा अहिले पृथ्वीको तापकम बढावै गएको कुरा प्रमाणित भईसकेको छ । संसारकै प्रमुख समस्याको विषय बनेको जलवायु परिवर्तन बाट संसारकै धनी, गरीब, विकसित, अविकसित सबै मुलुक त्यहाँका बासिन्दाहरु प्रभावित हुने भएता पनि प्राकृतिक श्रोत माथि निर्भर हालो जस्ता कम विकसित मूलकका विभिन्न सम्झौतामा यसले भानै समस्या पार्ने देखिन्दछ । नेपालका अन्य भूभागमा जस्तै यस बडामा पनि दिन प्रतिदिन तापकम र चर्चाको प्रकृति तथा प्रवृत्तिमा परक परेको कुरा सबैले महानुसार गरिरहेका छन् । समयमा पार्नी नपर्ने, गर्भम बढने, पानीका मुहानहरु सुन्ने, बाही पहिरो आउने जस्ता प्रकोपहरु हरेका वर्ष बढावै गईरहेका छन् ।

यसै सन्दर्भमा यस बडामा बसोबास गर्ने समुदायहरुलाई जलवायु परिवर्तन सम्भित सचेतना अधिकृदि गर्ने र जलवायु परिवर्तन बाट प्रभावित समुदाय र घरधुरीहरुको अनुकूलन क्षमताको विकास गर्ने बडामा रहेका सबै सरोकारबाला र प्रभावित घरधुरीहरुको प्रत्यक्ष सहभागितमा यस अनुकूलन कार्ययोजना निर्माण गरिएको छ ।

यस योजनाको कार्यान्वयन पछि प्रभावित घरधुरी र समुदायको अनुकूलन क्षमता विकास गर्ने सहयोग पुरनेछ ।

यस माडी गाउँपालिका बडा नं. ५ को सुदूर स्थानिय अनुकूलन कार्ययोजना तथारीको प्रकृयामा आर्थिक सहयोग गर्ने बत तथा वातावरण मन्वालय अन्तर्गतको पहाडी साना किसानका लागि अनुकूल आयोजना (ASHA) , कार्ययोजना निर्माण प्रकृयामा सहजिकरण गर्ने रूपान्तरण नेपाल र यस प्रकृयामा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले सलग्न सबै व्यक्ति तथा संघ सम्पादकलाई घन्यवाद ज्ञापन गर्ने चाहान्दू ।

अन्तमा यस कार्ययोजनाको कार्यान्वयन प्रकृयामा समेत सबै सरोकारबाला सहयोगी निकाय, संघ संस्थाहरुको सहयोग र सहकार्यको अपेक्षा गर्दछु ।

मरत वहावर कार्यालय
माडी गाउँपालिका

संक्षिप्त शब्दावलीहरू

संक्षिप्त रूप (नेपालीमा)	संक्षिप्त रूप (अंग्रेजीमा)	विस्तृत रूप (नेपालीमा)	विस्तृत रूप (अंग्रेजीमा)
	ASHA ऋषा	पहाडी साना किसानका लागि अनुकूलन आयोजना	Adaptation for Smallholders in Hilly Areas
	IFAD आइफाड	कृषि विकासको निम्ति अन्तराष्ट्रिय कोष	International Fund for Agriculture Development
सा.व.	CF	सामुदायिक वन	Community Forest
सा.व.उ.स.	CFUG	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह	Community Forest User Group
जि.स.स.	DCC	जिल्ला समन्वय समिति	District Coordination Committee
	GIS	भौगोलिक सूचना प्रणाली	Geographic Information System
गा.वि.स.	VDC	गाउँ विकास समिति	Village Development Committee
गा.पा.		गाउँपालिका	Rural Municipality
न. पा.		नगरपालिका	Municipality
लापा	LAPA	स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना	Local Adaptation Plans for Action
नपा	NAPA	राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम	National Adaptation Programme of Action
	LGCDP	स्थानीय सु-शासन तथा समुदाय विकास कार्यक्रम	Local Governance and Community Development Programme
स. ग्रा. ले .	PRA	सहभागितामूलक ग्रामिण लेखाजोखा	Participatory Rural Appraisal
लैससास	GESI	लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशकरण	Gender Equality and Social Inclusion

शब्दावलीहरू:

1. Weather (मौसम):

पृथ्वीको वायुमण्डलमा हरेक दिन परिवर्तन भई रहने तापक्रम, वर्षा, वायुको चाप, आद्रता आदिको अवस्थालाई मौसम भनिन्छ। यो प्रत्येक दिन, हप्ता र महिनामा परिवर्तन भईरहन्छ।

2. Climate (जलवायु वा हावापानी):

लामो अवधिको (करिव ३० वर्ष) मौसमको सरदर अवस्थालाई जलवायु भनिन्छ। सामान्यतया जलवायु स्थान, ऋतु विशेष अनुसार स्थिर रहन्छ। यसका सूचकहरू (Parameters) मौसमको जस्तै हुन्।

3. Climate Change (जलवायु परिवर्तन):

लामो समयको अन्तराल एवं दीर्घकालिन अवधिमा जलवायुका विभिन्न तत्वहरूमा भएको औसत परिवर्तनलाई जलवायु परिवर्तन भनिन्छ। पृथ्वीको सन्तुलन खल्वलिने गरी हजारौ वर्ष देखि मानवले महशुस गर्दै भोग्दै र बुझ्दै आएको जलवायुमा हुने फरक तथा बदलावलाई नै जलवायु परिवर्तन भनिन्छ।

4. GHGs (हरित गृह ग्याँस):

Green House Gases-GHGs (हरितगृह ग्याँसहरू): वायुमण्डलमा विश्वव्यापी रूपमा तापक्रम उष्णीकरण र जलवायु परिवर्तनको लागि जिम्मेवार रहेका ग्याँसहरूलाई हरितगृह ग्याँस भनिन्छ। क्योटो अभिसन्धि १९९७ को अनुसूची १ अनुसार हरितगृह ग्याँस अन्तर्गत कार्बनडाईअक्साईड (CO_2), मिथेन (CH_4), नाईट्रो अक्साइड (N_2O), हाईड्रोफ्लोरो कार्बन (HFC), परफ्लोरो कार्बन (Perfloro Carbons (PFC), सल्फर हेक्जाफ्लोरोराईड (Sulphur Hexafluoride (SF_6) गरी ६ किसिमका ग्याँसहरू पर्दछन्। कतारको दोहामा सम्पन्न COP ले नाइट्रोजन ट्राईफ्लोरोराईड (NF_3) लाई थप गरेकोले हरितगृह ग्याँसको संख्या ७ पुगेको छ।

5. UNFCCC (जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय प्रारूप महासन्धि):

United Nations Framework Convention on Climate Change (जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय प्रारूप महासन्धि): सन् १९९२ मा ब्राजिलको रियो दि जेनेरियामा भएको पृथ्वी सम्मेलनबाट स्थापना भएको संयन्त्र हो। विश्वका विभिन्न राष्ट्रहरूले विश्वमा जलवायु परिवर्तन भइरहेको महशुस गरेर त्यसलाई सम्बोधन गर्न यो महासन्धि पारित गरिएको हो। यसलाई १९६ देशहरूले अनुमोदन (Ratify) गरेका छन् भने सन् १९९४ देखि यो कार्यान्वयनमा आईरहेको छ। यस महासन्धिको मुख्य उद्देश्य वायुमण्डलमा रहेका हरितगृह ग्याँसहरूलाई प्रतिवद्धता अनुसारको मात्रामा निश्चित समयभित्र स्थिर राख्नु रहेको छ।

6. COP (पक्षधर राष्ट्रहरूको सम्मेलन):

Conference of Parties: पक्ष (सदस्य) राष्ट्रहरूको सम्मेलन भन्नाले UNFCCC का पक्ष देशहरूको सम्मेलनलाई जनाउँछ। यो UNFCCC को सबैभन्दा शक्तिशाली निकाय हो र यो सम्मेलन प्रत्येक वर्षको अन्तिर नोभेम्बर डिसेम्बर महिनाहरूमा हुने गर्दछ।

सन् १९९७ मा जापानको क्योटोमा भएको COP 3, सन् २००७ मा इन्डोनेसियाको बालीमा भएको COP 13, सन् २००९ मा डेन्मार्कको कोपेन्हेगनमा भएको COP 15 र फ्रान्सको पेरिसमा सन् २०१५ मा भएको COP 21 सम्मेलनहरू विशेष चर्चामा र महत्वपूर्ण रहे। सन् २०१८ को डिसेम्बरमा पोल्याण्डमा COP 24 अर्थात चौबिसौ सम्मेलन सम्पन्न भयो जस्मा पेरिस सम्झौता सम्बन्धी महत्वपूर्ण निर्णयहरू भएका छन्।

7. IPCC (जलवायु परिवर्तन सम्बन्ध अन्तरसरकारी समूह):

Intergovernmental Panel on Climate Change: जलवायु परिवर्तनको क्षेत्रमा कार्यरत वैज्ञानिकहरुको अन्तराष्ट्रीय संयन्त्र हो । संसारका विभिन्न राष्ट्रहरुबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी स्वयम्सेवीको रूपमा हजारौ वैज्ञानिकहरु यसमा आवद्ध छन् । यो सन् १९८८ मा स्थापित अन्तरदेशीय समूह अर्थात अन्तरसरकारी नियोग हो जसले मानव शृंजित जलवायु परिवर्तनका असरहरुबाटे मूल्याङ्कन गर्दछ । यसले सन् २००७ मा नोबेल पुरुस्कार समेत पाएको थियो । यस Panel बाट प्रकासित प्रतिवेदन नै आधिकारिक मानिन्छ । यस्तै अति कम विकसित देशहरुले पनि राष्ट्रीय संचार प्रतिवेदन (National Communication Report) प्रकाशित गर्दछन् । नेपालले हालसम्म दोश्रो प्रतिवेदन प्रकासित गरि सकेको छ ।

8. Adaptation (अनुकूलन):

जलवायु परिवर्तनका विद्यमान र सम्भावित असरहरुसँग जुध्न गरिने उपायहरु नै अनुकूलन हो । जस्तो गर्मी ठाँउहरुमा घरमा बढी र ठूला भूयालहरु बनाउनु, बाढी आउँछ भनेर घरको जग अग्लो बनाउनु । यो परिवर्तित वातावरणमा आफ्नो अस्तित्वलाई निरन्तरता दिन गरिने प्रक्रिया हो । मानव सन्दर्भमा अनुकूलन अन्तर्गत परिवर्तित वातावरणमा अनुकूलित हुन सकिने क्रियाकलापहरु पर्दछन् ।

9. Mitigation (न्यूनीकरण):

हरितगृह र्यास उत्सर्जनमा कटौति गरी वा वायुमण्डलमा भएको अधिक कार्बनलाई अवशोषण सञ्चिति क्षमतामा अभिवृद्धि गराई वायुमण्डलमा थप हरितगृह र्यास थुप्रन रोक्ने कार्यहरुलाई नै उत्सर्जन न्यूनीकरण भन्ने गरिन्छ ।

10. NAPA (राष्ट्रीय अनुकूलन कार्यक्रम):

National Adaptation Programme of Action (राष्ट्रीय अनुकूलन कार्यक्रम): सन् २००१ मा मोरोकोको माराकेस शहरमा आयोजना गरिएको पक्षधर राष्ट्रहरुको सातौं सम्मेलन (COP 7) मा भएको सम्झौता अनुरूप अनुकूलनको मसौदा आएको हो । कम विकसित मुलुकहरुले जलवायु परिवर्तनका कारणबाट शृंजित जोखिमहरु आंकलन गरी तत्कालै गर्नुपर्ने अनुकूलनका कार्यक्रमहरु पहिचान गरी प्राथमिकीकरण गरी नापा बनाएको खण्डमा विकसित मुलुकहरुले सहयोग गर्ने प्रतिवद्धता अनुसार नेपालमा पनि वातावरण मन्त्रालयले सन् २०१० मा यो तयार गरेको छ ।

11. LAPA National Framework (स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रीय संरचना)

Local Adaptation Plans for Actions National Framework: (स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रीय संरचना) NAPA ले पहिचान गरेको कार्यक्रमहरुलाई समुदाय तहसम्म पुऱ्याउनका लागि नेपाल सरकार वातावरण मन्त्रालयले यो राष्ट्रीय संरचना LAPA National Framework तयार गरेको छ । यो वि.सं. २०६८ मा अनुमोदन भई कार्यान्वयनमा आईरहेको छ । यसै संरचना अनुसार तयार गरिएको स्थानिय स्तरको अनुकूलन कार्ययोजनालाई LAPA भनिन्छ ।

12. Gender Equality (लैंगिक समानता)

महिला तथा पुरुषबीच सबै पक्ष र तहहरुमा बराबर अवसर र बराबर लाभ हासिल भएको अवस्थालाई नै लैङ्गिक समानता भनिन्छ ।

13. Gender Integration (लैंगिक समायोजन)

लैंगिक समायोजन भन्नाले परियोजनाको निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन चरणहरूमा लैंगिक असमानता र भिन्नतालाई पहिचान गरि सम्बोधन गर्ने प्रक्रियालाई बुझाउँछ ।

14. Reproductive Role (पारिवारिक/प्रजनन् भुमिका)

यस कार्यअन्तर्गत दुई किसिमका घरायसी कामहरू पर्दछन् । (१) जैविक जस्तै : बच्चा जन्माउने र (२) सामाजिक जस्तै : बच्चाहरूको स्याहार गर्ने, भान्साको काम, बजार जानु, परिवारको स्वास्थ्यको हेरिचार एवं अन्य घरायसी कार्यहरू गर्ने जुन कार्यको मान्यता कम हुन्छ र आम्दानी पनि हुदैन । यस्ता काममा बढी श्रम र समय लाग्छ । महिला तथा बालिकाहरूले नै प्राय यस्ता काम गर्ने गर्दछन् ।

15. Vulnerability (सङ्खटासन्तता)

जलवायु परिवर्तनका कारण सिर्जना भएका जोखिम, खतराका प्रतिफल प्रभाव आदिसँग जुध्न सक्ने हैसियत वा क्षमतामा कमी आएको अवस्थालाई सङ्खटासन्तता भनिन्छ ।

16. GIS (भौगोलिक सूचना प्रणाली)

Geographic Information System: (भौगोलिक सूचना प्रणाली): यो प्रणाली यसरी बनाइएको हुन्छ जसबाट भौगोलिक तथ्यांक तथा सूचनालाई लिने (Capture), जम्मा गर्ने (Store), मिलाउने (Manipulate), विश्लेषण गर्ने (Analyze), व्यवस्थापन गर्ने (Manage) र प्रस्तुत गर्ने (Present) गरिन्छ ।

17. Sensitivity (संवेदनशीलता)

जलवायु परिवर्तनको कारणले कुनै पनि प्रणालीलाई सकारात्मक वा नकारात्मक रूपमा पार्ने प्रभावको परिणाम वा अवस्थालाई संवेदनशीलता भनिन्छ ।

18. Adaptive Capacity (अनुकूलन क्षमता)

जलवायु परिवर्तन वा अन्य वातावरणीय समस्याहरूसँग अनुकूलन हुन सक्ने क्षमतालाई अनुकूलन क्षमता भनिन्छ । अनुकूलन क्षमता समुदायको आर्थिक स्रोतहरू, प्रविधिहरूमा पहुँच, जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सूचनाहरूमा पहुँच, सूचनाहरूको उपयोग गर्न सक्ने क्षमता, संस्था र स्रोतको न्यायोचित वितरणसँग सम्बन्धित हुन्छ । अनुकूलन क्षमता विकाससँग पनि सम्बन्धित हुन्छ, जस्तै जिति बढी राष्ट्र वा समुदाय विकसित हुन्छ अनुकूलन क्षमता पनि उत्तिनै बढी हुन्छ ।

19. Risk (जोखिम)

जलवायु परिवर्तनका कारण हुन सक्ने हानी, नोक्सानी वा प्रकोपको सम्भावना नै जोखिम हो ।

20. Inclusiveness (समावेशी)

कार्ययोजना तर्जुमा प्रक्रियामा सरोकारवाला व्यक्तिहरू जस्तै महिला, दलित, विपन्न तथा सिमान्तकृत समुदायको सार्थक सहभागिताको निश्चितता गर्नु समावेशी हो ।

सारांश

जलवायु परिवर्तन र यसका प्रतिकूल प्रभावहरु समग्र विश्वकै लागि साझा चुनौतिका रूपमा अगाडि आइरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा नेपाल सरकारले पनि यसबाट श्रृंजित तथा भविष्यमा श्रृंजना हुन सक्ने प्रतिकूल प्रभावहरुसँग अनुकूलित हुन जलवायु परिवर्तन नीति २०६७, जलवायु परिवर्तन राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा) २०६७ एवं स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (लापा) को राष्ट्रिय संरचना २०६८ समेत तयार गरी स्थानीय स्तरमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यहरुलाई प्राथमिकता दिई आइरहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा नेपाल सरकार, बन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गतको पहाडी साना किसानका लागि अनुकूलन (ASHA) आयोजनाले स्थानीय स्तरमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका कार्यहरुलाई योजनाबद्ध रूपले अधि बढाउन स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरी रहेको छ । यसै क्रममा नापाको जलवायु परिवर्तन संकटासन्ता स्तरीकरण अनुसार मध्यम संकटासन्ता स्तरमा रहेको यस रोल्या जिल्लाका सरोकारवालाहरुको गोष्ठीबाट छनौट गरिएको यस माडी गाउँपालिकाको वडा नं. ५ मा पनि जलवायु परिवर्तनका प्रतिकूल प्रभावहरु देखा पर्न थालिसकेको सन्दर्भमा स्थानीय सरोकारवालाहरुको प्रत्यक्ष एवं सक्रिय सहभागिता र ASHA आयोजनाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग तथा रूपान्तरण नेपालको सहजीकरणमा यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीको लागि नेपाल सरकारबाट स्विकृत स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (लापा) को राष्ट्रिय संरचना अनुसारका विधि तथा प्रक्रियाहरुका साथै ASHA आयोजनाद्वारा तयार गरिएका भौगोलिक सूचना प्रविधिमा आधारित उप-जलाधार व्यवस्थापन योजना तर्जुमा (Geographic Information System based Sub-watershed Management Planning) तथा सहभागितामुलक परिवृद्धय विकास (Participatory Scenario Development) अवधारणाहरु अनुसारका विधि तथा प्रक्रियाहरु समेत अवलम्बन गरिएको छ ।

यस कार्ययोजना तयारीका क्रममा यस वडाका निर्वाचित जन प्रतिनिधीहरु, प्रशासकिय अधिकृत, वडा सचिव, शिक्षकहरु, समाजसेवीहरु, राजनैतिक दलहरुका प्रतिनिधीहरु, गाउँपालिका अन्तर्गत विषयगत शाखाहरुका कर्मचारीहरु, गरिब, महिला, दलित, जनजाति तथा पछाडी परेका वर्गहरु समेत का स्थानीय समुदाय तथा अन्य बुद्धिविहरुको प्रत्यक्ष एवं सक्रिय सहभागिता रहेको थियो । तीन वर्षका लागि तयार गरिएको यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा यस वडामा विद्यमान सामाजिक, मानविय, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक तथा सामुदायिक श्रोतहरु र जलवायु परिवर्तनबाट श्रृंजित प्रतिकूल प्रभावहरु/प्रकोपहरुको पहिचान तथा लेखाजोखा गर्दै यस वडा र यहाँका घरधुरीहरुको जलवायु परिवर्तन संकटासन्ता तथा अनुकूलन क्षमता मुल्यांकन गरिएको थियो । सोही मुल्यांकनको आधारमा उच्च अनुकूलन क्षमताको परिकल्पना गर्दै प्रभावकारी अनुकूलन कार्यहरुको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गरी यो कार्ययोजना तयार भएको थियो । यस कार्ययोजनाको सारांश तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

विवरण					
कार्यक्षेत्र:	माडी गाउँपालिका वडा नं. ५, साविकको भावाड गा.वि.स. वडा नं. १ देखि ९ सम्म				
चारकिल्ला:	पुर्व : रोल्या नगरपालिका वडा नं. ८, पश्चिम : माडी गा.पा. वडा नं. ४, उत्तर : परिवर्तन गा.पा. वडा नं. २, दक्षिण : माडी गा.पा. वडा नं. ६				
क्षेत्रफल:	२७३५.६४ हेक्टर				
जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना, २०६८)	महिला	पुरुष	जम्मा	जम्मा घरधुरी	
	२१८१	१८८४	४०६५	७९९	
	क्षेत्री	जनजाति (मगर)	दलित	अन्य	जम्मा
घरधुरी सर्वेक्षण (२०७५) (घरधुरी)	१४६५ (३६%)	२२०२ (५४.२%)	३८७ (९.५%)	११ (०.३%)	४०६५
	३३ %	५८%	९%	० %	१०० %
प्रमुख पेशा / जीविकोपार्जनको आधार:	यस वडाका वासिन्दाको मुख्य पेशा कृषि हो भने जीविकोपार्जन अर्थात रोजगारीको लागि यहाँका मानिसहरु अन्य क्षेत्रहरु अर्थात देशको अन्य भाग, भारत तथा खाडी मुलुकहरुमा जाने गर्दछन् ।				

विवरण

जलवायु परिवर्तनको प्रभाव तथा असर:

- स्थानीय समुदायले गर्मीका दिनहरू करिब ३ महिनाले बढेको र गर्मीको मात्रा पनि बढेको महशुस गरेका छन् । त्यस्तै जाडोका दिनहरू करिब २ महिनाले घटेको अनुभव गरेका छन् ।
- मनसुनी वर्षाको अवधि २ महिनाले घटेको, हिउँदे वर्षा छिटपुट मात्र हुने गरेको, तुसारो पर्ते दिन २ महिनाले घटेको ।
- बाढी र पहिरोको मात्रा तथा बारम्बारता बढेकोले धन जन तथा कृषि तथा वन क्षेत्रको नोक्सानी ।
- जीविकोपार्जनका क्रियाकलापहरूका समयमा पनि हेरफेर भएकोले रोजगारीको लागि बाहिर जाने प्रवृत्ति बढेको ।
- कृषिवाली, पशुपंक्षी तथा मानवमा नयाँ रोगको प्रकोप बढेको ।
- वनमा मिचाहा प्रजातिहरूको प्रकोप बढेको ।
- गुराँस फूल्ने समय र काफल पाक्ने समय करिब १ महिनाले अगाडि सरेको ।

मुख्य प्रकोपहरू	खडेरी, कृषि तथा पशुपंक्षीमा रोग, पहिरो तथा भु क्षय, बाढी, मानवमा रोग				
वस्ती/साविकको वडागत	अति उच्च	उच्च	मध्यम	न्यून	जम्मा वडा
संकटासन्ता	२ र ७	८,३ र ६	४,९ र ५	१	९
संकटासन्त घरधुरी	अति उच्च (V4)	उच्च (V3)	मध्यम (V2)	न्यून (V1)	जम्मा घरधुरी
संख्या प्रतिशतः	२५३(२९ %)	३६८(४२%)	२२०(२५%)	२७(३%)	८६८
कार्ययोजनाको परिकल्पना:					

- जलवायु परिवर्तन अनुकूलित उपयुक्त वीउविजन, प्रविधि र उन्नत नश्लको प्रवर्द्धनले गर्दा पशु व्यवसाय तथा कृषि उत्पादनमा बढ़ि साथै बीमा प्रावधानबाट खाद्य सुरक्षा बढेको हुनेछ ।
- मुहान संरक्षण, पाइप सिंचाई कुलो तथा अन्य सिंचाई कुलोको मर्मत, स्तर उन्ती र साना सिंचाई प्रविधिहरूको प्रयोगले कृषि उत्पादनमा बढ़ि भई स्थानीय समुदायको आत्मनिर्भरता बढेको हुनेछ ।
- विभिन्न भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माणबाट बाढी, पहिरो जस्ता जलवायुजन्य प्रकोपहरूको असरमा कमी आई स्थानीय समुदायको समानुकूलन क्षमता बढेको हुनेछ ।
- दिगो वन व्यवस्थापनका माध्यमबाट मिचाहा प्रजातिको नियन्त्रण तथा वनको हैसियतमा सुधार आएको हुनेछ ।
- स्वच्छ, पिउने पानीको उपलब्धता, व्यवस्थापन, स्वस्थता तथा सरसफाईको साथै वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धनबाट स्थानीय समुदायको स्वास्थ्यमा सुधार र जीवन स्तरमा सुधार आएको हुनेछ ।
- स्थानीय समुदायमा जलवायु परिवर्तन सम्बद्ध चेतना अभिवृद्धि भई यसका प्रभावहरूसँग अनुकूलित हुने र क्षति न्युनिकरण गर्ने क्षमताको विकास भएको हुनेछ ।

योजनाको अवधि:	आ.व. २०७५/७६–२०७७/७८
---------------	----------------------

कार्ययोजनाको प्राथमिकता परेका मुख्य अनुकूलनका कार्यहरूः

- सिंचाई कुलो मर्मत तथा स्तर उन्ती, साना सिंचाई प्रविधि प्रवर्द्धन, प्लाष्टिक घरमा वेमौसमी तरकारी खेती, रिचार्ज पोखरी निर्माण, पानीका मुहान संरक्षण, खानेपानी टंकी निर्माण
- नदि किनारमा वृक्षारोपण, तटबन्ध निर्माण, ग्याविन पर्खाल निर्माण
- सुख्खा सहने तथा रोग किरा प्रतिरोधी प्रजातिहरूको प्रवर्द्धन, नश्ल सुधारको लागि बोका (बोयर) वितरण, भकारो सुधार, बाख्खको खोर सुधार, पशुपालन सम्बन्धि तालिम, पशु स्वास्थ्य सिविर
- वन व्यवस्थापन, वृक्षारोपण, बायोचारको प्रयोग
- सरफाई तथा पोषण सम्बन्धि तालिम, गाउँघर क्लिनिक तथा स्वास्थ्य चौकीको सबलिकरण

बिषयगत क्षेत्र अनुसार तीन वर्षको लागि अनुमानित बार्षिक बजेटः

विषयगत क्षेत्र	अनुमानित बजेट रु. हजारमा			
	पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	कुल जम्मा
१ कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	१२२५३.२	१२२९५	८८९६.५	३३४४४.८
२ जलश्रोत तथा उर्जा	१११८५	९,४००	७०८८	२७६७३

विवरण					
३	वन तथा जैविक विविधता	१६८०	२०९०	१४४०	५२१०
४	जलवायु जन्य उत्पन्न प्रकोप	२९६०	२९००	२४६०	८३२०
५	जनस्वास्थ्य	४७०	४६६	२१५	११५१
६	भौतिक पूर्वाधार	३३२०	३२२०	२५०५	९०४५
७	क्षमता विकास तथा लैससास सम्बन्धि	२२५	१९३५	४५	२२०५
८	योजना अनुगमन, मूल्यांकन तथा संस्थागत विकास	१३०	५५	५५	२४०
कूल जम्मा		३२२२३.२	३२३६१	२२७०४.४	८७२८८.८
योजना कार्यान्वयनमा सहयोग गर्न सक्ने निकाय					
माडी गाउँपालिका, वडा कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका अन्तर्गत विषयगत शाखाहरु, डिभिजन वन कार्यालय तथा सब डिभिजन वन कार्यालय, जिल्ला प्रशासन तथा प्रहरी कार्यालयहरु, साना किसानका लागि अनुकूलन आयोजना, सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरु, जिल्लामा क्रियाशिल सम्बन्धित दातृ निकायहरु र गैह सरकारी संस्थाहरु आदी					
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण					
स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना निर्माण प्रकृया तथा कार्यान्वयनमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई मुख्य सवालको रूपमा लिई यस अवधारणलाई सम्बन्धित क्रियाकलापहरुमा समायोजन गरिएको छ।					
स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना समायोजन तथा मुलप्रवाहीकरण					
यस अनुकूलन कार्ययोजनालाई नेपाल सरकारको स्थानिय तहको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा प्रक्रियाका ७ चरणहरु अन्तर्गत वडास्तरीय योजना प्राथमिकरण बैठक, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, एकिकृत योजना तर्जुमा प्रणालीबाट गाउँ कार्यपालिकाको बैठक हुदै गाउँ सभाको बैठकबाट अनुमोदन गरिनेछ। त्यसैगरी अन्य सम्बद्ध सरकारी तथा गैह सरकारी निकायहरुको वार्षिक तथा आवधिक योजनाहरुमा यस कार्ययोजनालाई कार्यान्वयनको लागि समायोजन गरी मुलप्रवाहीकरण गरिने छ।					
स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयन					
स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना उक्त समायोजन प्रकृयाबाट अनुमोदित भई गाउँपालिकाको समन्वयनमा र वडा अध्यक्षको नेतृत्वमा सबै सरोकारवालाहरुबाट स्वीकार्य बहुसंरोक्तवाला संरचनाबाट कार्यान्वयन गरिनेछ। पहाडी किसानको लागि अनुकूलन आयोजनाबाट सहयोग हुने कार्यक्रममा यस आयोजनाको कार्यविधि अनुसार यो योजना कार्यान्वयन हुनेछ।					
अनुगमन तथा मूल्यांकन					
समुदाय तहमा क्रियाकलापहरुको, वडा तहमा प्रक्रिया र प्रगतिहरु र गाउँपालिका तथा जिल्ला तहमा नितिजा तथा उपलब्धीहरुको विभिन्न वार्षिक समिक्षा, अर्धवार्षिक समिक्षा, फिल्ड अनुगमन आदिको माध्यमबाट अनुगमन तथा मूल्यांकन गरिनेछ।					
क्षमता विकास					
विभिन्न तहमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना तथा अभिमुखीकरण तालिमहरुको साथै विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरु जस्तै कृषि, पशुपालन, वन तथा जैविक विविधता, उर्जा, जनस्वास्थ्य, भौतिक पूर्वाधारमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलित प्रविधिहरु सम्बन्धी क्षमता विकासका क्रियाकलापहरु संचालन गरिने छ।					

यस योजनाको कार्यान्वयनबाट यस माडी गाउँपालिका वडा नं. ५ का सम्पूर्ण बासिन्दा खासगरी लक्षित विपन्न, महिला तथा पछाडि पारिएका वर्गहरुको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गरी उक्त परिकल्पनाहरु पूरा गर्नको लागि जम्मा रु. ८७२८८.८ (अक्षरेपी आठ करोड वहतर लाख अठासी हजार आठ सय सूपैयाँ) बराबरको विस्तृत स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ।

विषय सूची

परिच्छेद १: परिचय	१
१.१ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको परिचय तथा औचित्य	१
१.२ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको लक्ष्य, मान्यता एवं आधारहरु	२
परिच्छेद २: उप-जलाधार क्षेत्रको विवरण तथा बडाको पृष्ठभूमि	३
२.१ हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्र	३
२.१.१ हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रीय तहको भू-क्षयको अवस्था	५
२.१.२ हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रीय तहको पहिरोको अवस्था	६
२.१.३ हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रीय तहको आगलागीका घटनाहरु	७
२.१.४ हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रीय तहको भू-उपयोग समायोजन	७
२.१.५ माथिल्लो तथा तल्लो तटीय क्षेत्रको अन्तरसम्बन्ध	८
२.२ माडी गाउँपालिकाको अवस्थिति	९
२.३ माडी गाउँपालिका बडा नं. ५ को अवस्थिति	१०
२.३.१ बडाको सामाजिक अवस्था	१०
२.३.२ मानवीय अवस्था	११
२.३.३ आर्थिक क्रियाकलापहरुको अवस्था	११
२.३.४ प्राकृतिक श्रोतको अवस्था	१२
२.३.५ भौतिक पूर्वाधार र सामुदायिक विकास	१३
२.३.६ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था	१३
२.४ बडा स्तरीय उपल्लो तथा तल्लो तटीय क्षेत्रको अन्तरसम्बन्धको अवस्था	१४
परिच्छेद ३: सुदृढ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी पद्धति	१५
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणाको समायोजन	१७
३.१ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि	१८
३.२ जलवायु परिवर्तन संकटासन्तता तथा अनुकूलन क्षमता मूल्यांकन	१९
३.२.१ भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट प्राप्त सूचना तथा नक्शाहरु र तीनको विश्लेषण	१९
३.२.१.१ पहिरोको जोखिम नक्शांकन	१९
३.२.१.२ भू-क्षयको जोखिमको अवस्था	२०
३.२.१.३ भू-उपयोग तथा भू-उपयोग क्षेत्र परिवर्तको विश्लेषण	२२

३.२.१.४ भू-उपयोग समायोजनको विश्लेषण	२६
३.२.१.५ माडी गा.पा.वडा नं. ५ को नदि, खोला, खोल्सीको विवरण	२७
३.२.१.६ माडी गा.पा.वडा नं. ५ को वन डेढेलोको अवस्था	२८
३.३. वैज्ञानिक तथ्य र स्थानीय समुदायको दृष्टिकोणको समायोजन	२८
३.४. सहभागितामुलक जलवायु परिवर्तन संकटासन्नता तथा अनुकूलन क्षमता विश्लेषण	२८
३.४.१ जलवायु परिवर्तन संकटासन्न घरधुरी	२८
३.४.२ जलवायु परिवर्तनको अवस्था - मौसमी पात्रो	२९
३.४.३ रोल्पा जिल्लाको मौसमी तथ्यांक	३०
३.४.४ प्रकोपको ऐतिहासिक समयरेखा	३०
३.४.५ श्रोत तथा प्रकोप नक्शांकन	३०
३.४.५ जलवायु परिवर्तनबाट प्रभावित समूह, लिंग तथा समुदाय पहिचान	३१
३.४.६ प्रकोपहरूको जोडागत स्तरीकरण	३३
३.४.७ प्रकोपको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरूको विश्लेषण	३४
३.४.८ जीविकोपार्जनका सम्पत्तिहरूको विश्लेषण	३७
३.४.९ वस्ती (साविकका वडाहरू) को संकटासन्नताको अवस्था स्तरीकरण	४७
३.४.१० उच्च अनुकूलन क्षमताको परिकल्पना	४९
३.४.११ अनुकूलन कार्यहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण	५०
३.५. आवश्यक क्षमता विकासको लेखाजोखा तथा ज्ञान व्यवस्थापन	५६
३.६ लैंगिक विश्लेषण	५७
३.७ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको तर्जुमा	५९
३.८ संस्थागत नक्शांकन तथा सेवा प्रदायक संस्था विश्लेषण	९९
३.९ स्थानीय तहको योजना प्रक्रियामा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना समायोजन	१००
३.१० स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यान्वयन	१०१
३.११ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको प्रगति समिक्षा, अनुगमन तथा मूल्यांकन	१०१
सन्दर्भ सामाग्री:	१०३
अनुसूचीहरू	१०४

चित्र सुची

चित्र १. हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको अवस्थिति नक्शा	३
चित्र २. हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको सन् २०१८ को भू-उपयोग नक्शा	४
चित्र ३. हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको सन् १९९५ र २०१८ बीचको भू-उपयोग परिवर्तन नक्शा	५
चित्र ४. हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको सन् २०१८ को भू-क्षयको नक्शा	६
चित्र ५. हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको पहिरोको नक्शा	७
चित्र ६. हुँग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको भू-समायोजन नक्शा	८
चित्र ७. माडी गाउँपालिकाको नक्शा	१०
चित्र ८. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को भू-उपयोग नक्शा	१३
चित्र ९. सुदृढ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमाको खाका	१५
चित्र १०. स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना सुदृढ LAPA पट्टीको समायोजन	१६
चित्र ११. वैज्ञानिक जानकारी र स्थानीय दृष्टिकोणको समायोजन खाका	१७
चित्र १२. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को पहिरोको नक्शा	२०
चित्र १३. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् १९९५ को भू-क्षयको नक्शा	२१
चित्र १४. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् २०१८ को भू-क्षयको नक्शा	२२
चित्र १५. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् १९९५ को भू-उपयोग नक्शा	२३
चित्र १६. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् २०१८ को भू-उपयोग नक्शा	२४
चित्र १७. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् १९९५ देखि २०१८ को भू-उपयोग परिवर्तनको नक्शा	२५
चित्र १८. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को भू-उपयोग समायोजन नक्शा	२६
चित्र १९. माडी गा.पा. वडा नं. ५ का नदी तथा खोलाको नक्शा	२७
चित्र २०. रोल्पा जिल्ला लिवाडको कूल वार्षिक वर्षा	३०
चित्र २१. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सहभागितामूलक श्रोत तथा प्रकोप नक्शा	३०
चित्र २२. प्रकोपको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण	३६
चित्र २३. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को वस्तीगत संकटासन्नता नक्शा	४९
चित्र २४. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को संस्थागत नक्शांकन	९९

तालिका सुची

तालिका १. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको भू-उपयोग क्षेत्रमा परिवर्तन	४
तालिका २. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको भू-क्षयको अवस्था	६
तालिका ३. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको भू-उपयोग समायोजनको अवस्था	७
तालिका ४. माथिल्लो तथा तल्लो तटीय क्षेत्रमा स्थानीय निकाय बाहिरको अन्तरसम्बन्ध	९
तालिका ५. माथिल्लो तथा तल्लो तटीय क्षेत्रको स्थानीय निकाय भित्रको अन्तरसम्बन्ध	९
तालिका ६. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को वाली चक्र	११
तालिका ७. माडी गा.पा. वडा नं. ५ मा रहेका सामुदायिक वनहरू	१२
तालिका ८. स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी प्रक्रियाका सहभागीहरू	१८
तालिका ९. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् १९९५, २००८ र २०१८ को भू-क्षयको अवस्था	२१
तालिका १०. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को विभिन्न अवधिको भू-उपयोग परिवर्तनको अवस्था	२३
तालिका ११. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को भू-उपयोग क्षेत्रको परिवर्तन	२५
तालिका १२. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को जलवायु परिवर्तन सम्बेदनशील सम्पन्नता स्तरीकरण	२९
तालिका १३. परिवर्तित मौसमी पात्रो	३०
तालिका १४. प्रकोपको ऐतिहासिक समयरेखा	३०
तालिका १५. जलवायु परिवर्तनबाटप्रभावित समूह, लिंग तथा समुदाय पहिचान	३१
तालिका १६. प्रकोपहरूको जोडागत स्तरीकरण	३३
तालिका १७. प्रकोपको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरूको विश्लेषण	३४
तालिका १८. जीविकोपार्जनका सम्पत्ति तथा श्रोतहरूको विश्लेषण	३७
तालिका १९. प्रकोप तथा जोखिमको आधारमा वस्ती स्तरीकरण	४७
तालिका २०. वस्ति स्तरीकरणको आधारहरू र कारणहरू	४८
तालिका २१. अनुकूलन उपायहरूको प्राथमिकीकरण	५१
तालिका २२. क्षमता विकास योजना र ज्ञान व्यवस्थापन	५६
तालिका २३. काममा आधारित लैंगिक खाका	५७
तालिका २४. श्रोत साधनमा आधारित लैंगिक विश्लेषण खाका	५८
तालिका २५. लैंगिक विश्लेषणमा आधारित कार्ययोजनाको खाका	५८
तालिका २६. स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना	६०
तालिका २७. संस्थागत विश्लेषण	१००

परिच्छेद १: परिचय

१.१ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको परिचय तथा औचित्य

तिब्र गतिमा बढ्दो औद्योगिकीकरण, वन विनाश तथा वन क्षयिकरण, अव्यवस्थित शहरीकरण, सवारी साधनको बढ्दो प्रयोग जस्ता विभिन्न मानवीय क्रियाकलापहरुका कारणले गर्दा हरितगृह ग्राउँसहरुको अत्याधिक उत्सर्जनले जलवायु परिवर्तन भईरहेको तथ्य वैज्ञानिक रूपमा पुष्टि भईसकेको छ । तापक्रममा वृद्धि र वर्षाको प्रकृति तथा प्रवृत्ति (अतिवृष्टि, अनावृष्टि, खण्डवृष्टि) मा परिवर्तन भईरहेको सबैले महशुस गरिरहेका छन् । समयमा पानी नपर्ने, परेपनि मुसलधारे पर्ने, गर्मी बढ्ने, पानीको मुलहरु सुन्ने, बाढी/पहिरो आउने जस्ता प्रकोपहरु हरेक वर्ष बढ्दै गईरहेका छन् । यसर्थ अहिले जलवायु परिवर्तन संसारकै प्रमुख समस्याको विषय बनेको छ । अझ प्राकृतिक श्रोत माथि निर्भर रहने, भौगोलिक विविधता भएको र संवेदनशील क्षेत्रहरु भएको हाम्रो जस्तो कम विकसित गरीब राष्ट्रहरुमा त यो भन ठूलो समस्याको रूपमा देखा पर्न थालेको छ । यसैले जलवायु परिवर्तनको दृष्टिकोणले संसारमा नेपाल प्रभावित देशहरु मध्य चौथै स्थानमा पर्दछ ।

यसै सन्दर्भमा जलवायु परिवर्तनको कारणबाट शृंजित समस्याहरुलाई सम्बोधन गर्न नेपाल सरकारले विभिन्न पहलहरु गर्दै आईरहेको छ । जलवायु परिवर्तन नीति २०६७ लागु हुनुको साथसाथै र राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा) २०६७ तयार गरी सोलाई स्थानीय तहमा कार्यान्वयन गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना अनुसार स्थानीय अनुकूलन कायायोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा आईरहेको छ । राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (नापा) ले जलवायु परिवर्तन संवेदनशील ६ वटा मुख्य क्षेत्रहरु (कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, मानव स्वास्थ्य, जलश्रोत तथा उर्जा, शहरी क्षेत्र तथा पूर्वाधार, वन तथा जैविक विविधता र जलवायुजन्य प्रकोप) पहिचान गरी ती क्षेत्रहरुमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका के-कस्ता उपाय तथा रणनीतिहरु अवलम्बन गर्न सकिन्छ भन्ने स्पष्ट किटान गरेको छ । त्यसै गरी हाल नेपाल सरकारले तयार गरिरहेको राष्ट्रिय अनुकूलन योजनामा थप तीनवटा विषयगत क्षेत्रहरु (पर्यटन, प्राकृतिक तथा संस्कृतिक सम्पदा, सामाजिक समावेशीकरण र जिबिकोपार्जन तथा सु-शासन) को प्रस्ताव गरेको छ ।

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाका ७ वटा चरणहरु मध्य पहिलो चार चरणहरुको अवलम्बन पछि स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको दस्तावेज तयार हुन्छ । जलवायु परिवर्तनको सचेतिकरण पछि समुदायको जलवायु परिवर्तन संकटासन्तता र अनुकूलन क्षमताको विश्लेषण गरिन्छ । जलवायु परिवर्तनसंगको सम्मुखता, संवेदनशीलता र अनुकूलन क्षमताका आधारहरु तय गरिन्छ । वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गत पहाडी साना किसानकालागि अनुकूलन आयोजनाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग र रूपान्तरण नेपालको सहजीकरणमा यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको हो । जिल्ला स्तरिय सरोकारवालाहरुको गोष्ठीबाट यस परिवर्तन गाउँपालिका वडा नं. १ छनौट भएको थियो । स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना राष्ट्रिय संरचनालाई मूल्य निर्देशित दस्तावेज मान्दै पहाडी साना किसानका लागि अनुकूलन आयोजनाद्वारा अवलम्बन गरिएको उप जलाधार क्षेत्रिय तहको योजना तर्जुमा पढ्नी र सहभागितामूलक परिदृश्य विकास अनुसार यो कार्ययोजना तयार गरिएको हो । यसको तयारी प्रकृयामा निर्बाचित जन प्रतिनिधिहरु, वडा सचिव, शिक्षक, समाजसेवी, स्थानिय राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु, स्थानिय निकायको विषयगत शाखाहरुको कर्मचारीहरु, महिला, दलित, जनजाति तथा पछाडी परेका वर्ग लगायत अन्य बुद्धिजीविहरुको सहभागितामा थियो ।

यस योजना तयारीको प्रक्रियामा माडी गाउँपालिका वडा नं. ५ अन्तर्गत साविकको भावाड गा.वि.स.का वडा नं. १ देखि ९ सम्मका साविकका वडाहरू (वस्तिहरु) मा र हालको वडामा गोष्ठीहरु संचालन गरिएको थियो । जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना, जलवायु परिवर्तन संवेदनशील सहभागितामूलक सम्पन्नता स्तरिकरण, जलवायु परिवर्तन संकटासन्तता तथा क्षमताको विभिन्न सहभागितामूलक ग्रामिण लेखाजोखाका विधिहरुद्वारा विश्लेषण, अनुकूलनका उपायहरुको पहिचान र प्राथमिकिकरण गरिएको थियो । २०७५ साल माघ १० देखि १२ गते सम्म संचालित अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गोष्ठीबाट यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको हो ।

१.२ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको लक्ष्य, मान्यता एवं आधारहरु

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको लक्ष्य माडी गाउँपालिका वडा नं. ५ का स्थानीय समुदायको जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गरी समानुकूलन समुदायको विकास गर्नु रहेको छ भने यस योजनाको उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

- स्थानीय समुदायलाई जलवायु परिवर्तन, यसको कारण, यसले समुदायमा पार्ने असर र यससँग जुट्नलाई अपनाउनु पर्ने अनुकूलनका उपायहरु बारे सुसूचित गर्नु,
- जलवायु परिवर्तन सङ्कटासन्न टोल, वस्ती तथा समुदाय र तिनका अनुकूलन चुनौती तथा अवसरहरु पहिचान गर्नु,
- स्थानीय समुदायले सहज तरिकाबाट आफ्ना आवश्यकताहरु पहिचान गर्न र सोही अनुरूपका अनुकूलनका उपायहरुको पहिचान तथा प्राथमिककरण गर्नु,
- यस कार्ययोजनालाई स्थानीय तथा राष्ट्रियस्तरका नियमित योजना निर्माणका प्रक्रियामा समायोजन गर्नु,
- सेवा प्रदायक निकायले समयमै प्रभावकारी ढंगले स्रोत परिचालन गरी अनुकूलन कार्य क्रमबद्ध रूपमा अपनाउन / कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्नु,
- कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्दै कार्यक्रमको नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नु ।

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना मुख्य रूपमा भौगोलिक सूचना प्रणाली (GIS) प्रविधी तथा सहभागितात्मक ग्रामिण लेखाजोखाबाट गरिएको बस्ति तथा घरघुरीहरुको संकटासन्नता विश्लेषण र विद्यमान परिवेशमा आधारित रहेको छ । माडी गाउँपालिका वडा नं. ५ जलवायु परिवर्तनसँग संवेदनशील रहेको र ग्रामीण जीविकोपार्जन कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, जलश्रोत तथा उर्जा, जलवायुजन्य प्रकोप र ग्रामीण पूर्वाधार, जनस्वास्थ्य जस्ता क्षेत्रहरुमा आधारित रहेको कारण यस कार्ययोजनाले समग्र वडा तथा वडामा रहेका वस्ति तथा घरघुरीहरुको संकटासन्नताको विश्लेषण गरी संकटासन्न क्षेत्रहरु एवं वर्गहरुको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गर्न विशेष जोड दिएको छ । यस कार्ययोजनामा जलवायु परिवर्तनबाट श्रृजित प्रकोप तथा जोखिमहरुबाट प्रमुख रूपमा प्रभावित हुने सामाजिक समूहहरु विशेष गरी महिला, वालवालिका तथा वृद्ध-वृद्धाहरुमा पर्ने असर तथा प्रभावहरु विश्लेषण गर्दै उनीहरु मैत्री कार्यक्रमहरु राखिएका छन् ।

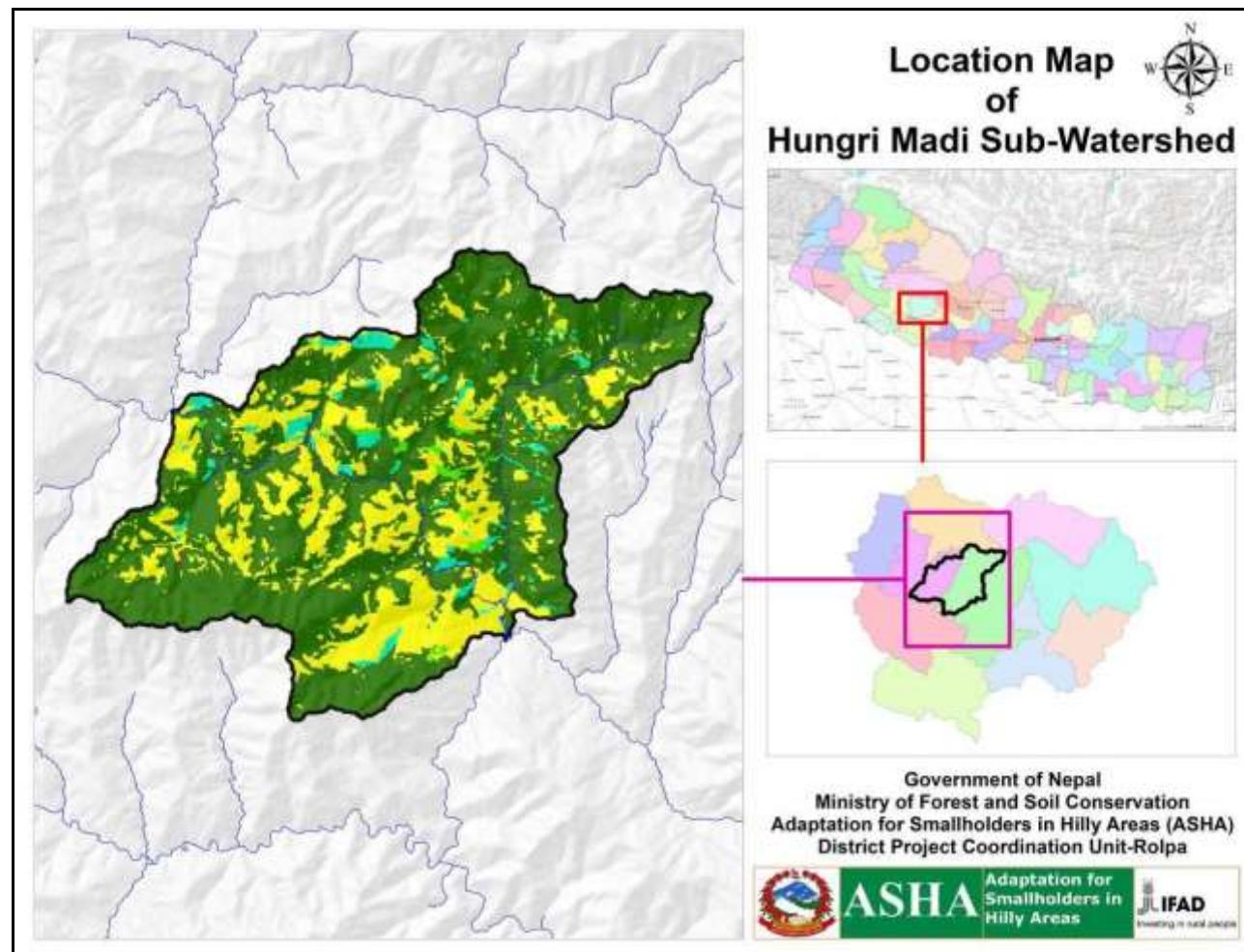
यसरी नै संकटासन्न क्षेत्र र घरघुरीहरुलाई अति आवश्यक र तत्कालै कार्यान्वयन गर्नु पर्ने अनुकूलनका कार्यहरुलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी उनीहरुलाई लक्षित हुने र थप रोजगारीको सृजना गर्ने कार्यक्रमहरु समावेश गरिएको छन् । यसका साथै लैगिंक तथा सामाजिक समावेशीकरणका मुद्दाहरुलाई विशेष ध्यान दिई कार्यान्वयन गर्न र महिलाहरुको कार्यबोझलाई न्यून गर्न र महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधारमा सहयोग पुग्ने विभिन्न प्रविधिहरु उच्च प्राथमिकतामा राखिएको छन् । यसका अतिरिक्त स्थानीय विपद् तथा जोखिम व्यवस्थापन योजनालाई पनि परिपूरक हुने अनुकूलनका कार्यहरु पनि योजनामा रहेका छन् ।

यस योजना स्थानीय निकायका जनप्रतिनिधीहरु तथा कर्मचारीहरु, राजनैतिक दलहरुका प्रतिनिधीहरु, स्थानीय सरकार अन्तर्गत विषयगत शाखाहरुका कर्मचारीहरु, सम्बन्धित विभिन्न गैह सरकारी निकाय, संघ संस्थाका प्रतिनिधीहरु, गरिब, महिला तथा संकटासन्न घरघुरीहरुको सहभागितामा तयार गरिएको हुँदा यसमा स्थानीय प्राथमिकताहरुले स्थान पाएका छन् । साथै सुदृढ लापा निर्माण मार्गदर्शनले सिफारिश गरेका भौगोलिक सूचना प्रणाली वाट प्राप्त सुचना र सहभागितात्मक विधिहरुमा केन्द्रित रही योजना तयार गएको हुँदाँ संकटासन्न क्षेत्र र घरघुरीहरुले लाभ पाउने सुनिश्चित छ । यसैकारण यस अनुकूलन कार्ययोजनाले ती संकटासन्न वर्ग र क्षेत्रहरुको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गर्न सहयोग पुऱ्याउने मान्यता राख्दछ ।

परिच्छेद २: उप-जलाधार क्षेत्रको विवरण तथा बडाको पृष्ठभूमि

२.१ हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्र

माडी गाउँपालिका बडा ५ हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रमा पर्दछ । यो उप जलाधार क्षेत्र व्यान खोला, बहुला खोला र हुंग्री खोलाहरु तथा यसका सहायक खोलाहरुको ढालक्षेत्र (Catchment Area) हो । रोल्पा जिल्लाको सदरमुकाम लिवाडबेखि उत्तर पश्चिम भेगमा पर्ने यो उप-जलाधार क्षेत्र $2^{\circ}32'23.8''$ देखि $2^{\circ}35'30.45''$ पूर्वी देसान्तर र $26^{\circ}20'49.59''$ देखि $26^{\circ}25'20.6''$ उत्तर अक्षांशको बीचमा फैलिएको छ । यस उप-जलाधार क्षेत्रभित्र माडी गाउँपालिकाको बडा नं. १, २, ५ र ६, रोल्पा नगरपालिकाको बडा नं. ६, ७, ८ र ९ अर्थात् साविकका घर्तिगाउँ, ओत, भावाड, कोर्चावाड कोटगाउँ, जडकोट र ह्वामा पर्दछन् । यस उप-जलाधार क्षेत्रको कूल क्षेत्रफल १२२.१२ वर्ग किलोमिटर मध्ये 23.89 वर्ग किलोमिटर वन क्षेत्र, 33.03 वर्ग किलोमिटर कृषि क्षेत्र, 4.13 वर्ग किलोमिटर बुट्यान क्षेत्र, 1.33 वर्ग किलोमिटर घाँसे मैदान, 0.07 हेक्टर बाँझो जमिन र 0.14 हेक्टर क्षेत्र पानीले ढाकेको छ । (श्रोत : भौगोलिक सुचना प्रणालीमा आधारित हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको मुल्यांकन प्रतिवेदन रोल्पा, ASHA, २०१८)

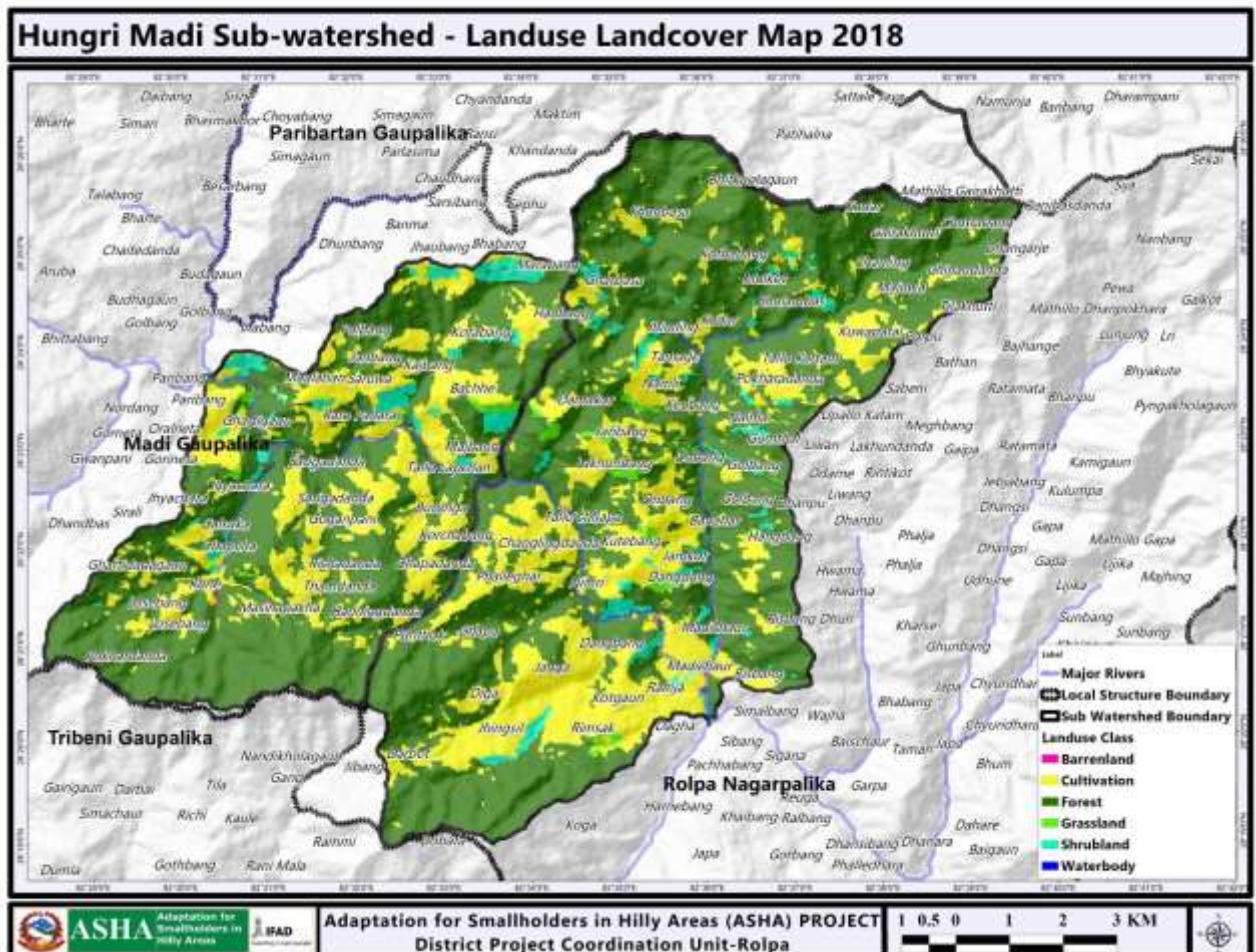

चित्र १. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको अवस्थिति नक्शा

महाभारत श्रेणीमा पर्ने यस उप-जलाधार क्षेत्रलाई करिब दुई भागमा वर्गीकरण गर्न सकिन्छ । कुल उप-जलाधार क्षेत्रको करिब ७५% भाग मध्य पहाडी क्षेत्र र बाँकी भाग उच्च पहाडी क्षेत्रमा पर्दछन् । यस उप-जलाधार क्षेत्रको भु भाग ९०९ देखि २९९० मिटर सम्म फैलिएकोले यस्को भौगोलिक, जलवायु र उचाइको विविधताले गर्दा यहाँ विभिन्न प्रजातीका

वनहरु पाइन्छन् । यस क्षेत्रको औसत वार्षिक वर्षा १३८८ देखि १८३६ मिलिमिटर सम्म छ भने औसत वार्षिक तापक्रम 3.6° देखि 31.2° सेन्टिग्रेड सम्म रहेको छ ।

भौगोलिक सुचना प्रणालीमा आधारित हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको मुख्यांकन रोल्पा प्रतिवेदन अनुसार भु उपयोग क्षेत्र, भू उपयोगमा परिवर्तन, भु क्षयको अवस्था, पहिरो आगलागिको अवस्थाको व्याख्या गरिएको छ । सन् २०१८ को भू उपयोगिता क्षेत्र निम्न नक्सामा वन, कृषि, घाँसे मैदान, बुट्यान तथा खाली क्षेत्र देखाईएको छ ।

चित्र २. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको सन् २०१८ को भू-उपयोग नक्शा

हुंग्री माडी उप जलाधार क्षेत्रको भू उपयोग क्षेत्र र सन् १९९५, सन् २००८ र सन् २०१८ को बीचमा भू उपयोगमा आएको परिवर्तनहरुलाई नक्साहरूबाट विश्लेषण गरी निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

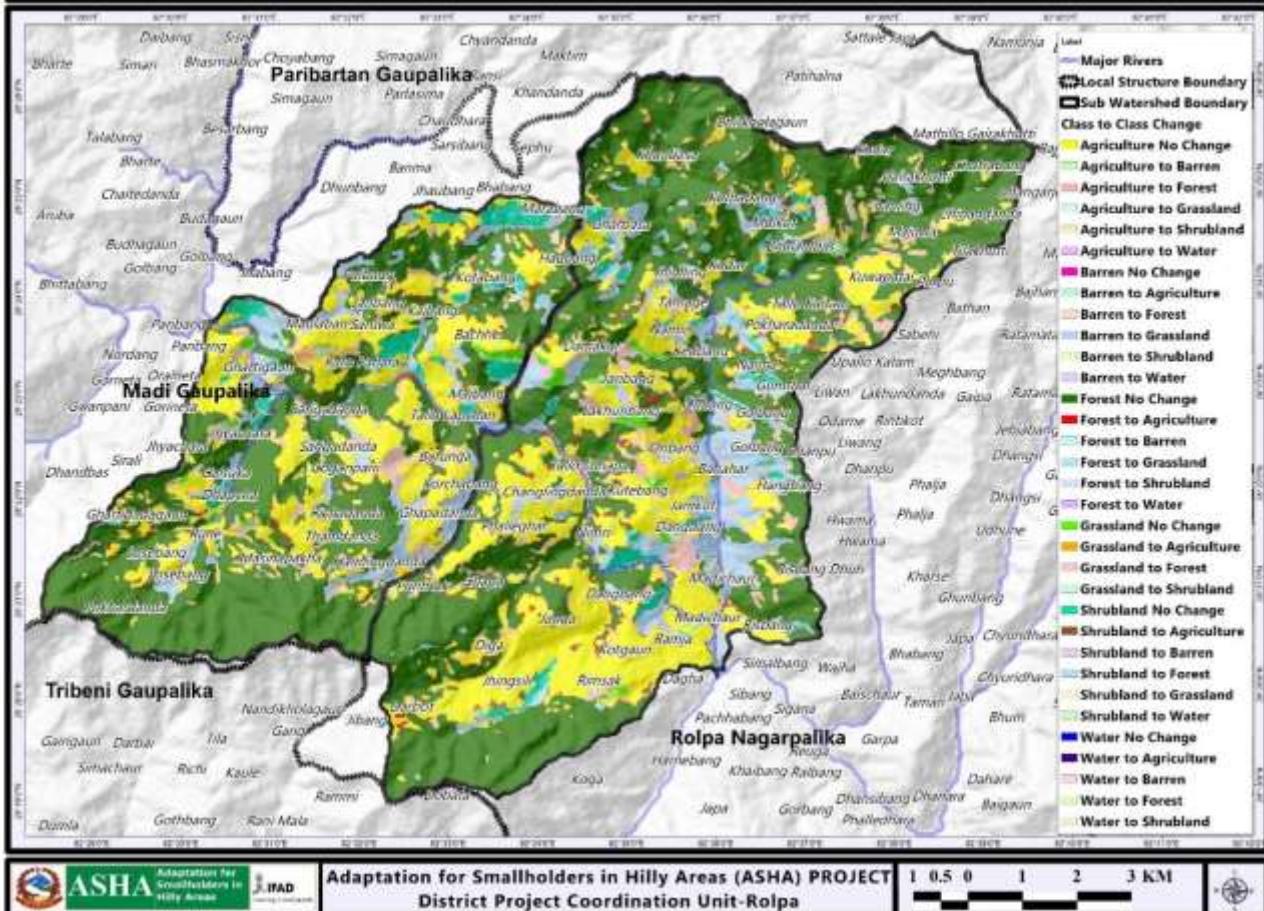
तालिका १. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको भू-उपयोग क्षेत्रमा परिवर्तन

भू उपयोग वर्ग	सन् १९९५ (वर्ग किमि)	सन् २००८ (वर्ग किमि)	सन् २०१८ (वर्ग किमि)	सन् २०१८ %	१९९५-२००८	२००८-२०१८	१९९५-२०१८
वन	६४.२७	७४.३९	८३.४१	६८.३०	१०.१२	९.०२	१९.१४
बुट्यान	१५.३५	७.६१	४.१३	३.३८	-७.१४	-३.४९	-११.२२
घाँसेमैदान	३.४२	२.८६	१.३३	१.०९	-०.५६	-१.५३	-२.०९
कृषि	३८.३८	३६.७०	३३.०३	२७.०४	-१.६८	-३.६७	-५.३५
खाली क्षेत्र	०.४६	०.१२	०.०८	०.०७	-०.३७	-०.०३	-०.४१
पानीले ढाकेको	०.२१	०.४४	०.१४	०.१२	०.२३	०.३०	०.०७

भू उपयोग वर्ग	सन् १९९५ (वर्ग किमि)	सन् २००८ (वर्ग किमि)	सन् २०१८ (वर्ग किमि)	सन् २०१८ %	१९९५-२००८	२००८-२०१८	१९९५-२०१८
क्षेत्र							
	१२२.१२	१२२.१२	१२२.१२		०	०	०

उक्त तालिका अनुसार सन् १९९५ र २०१८ बीचको २३ वर्षको अवधिमा वन क्षेत्र १९.१४ र पानीले ढाकेको क्षेत्र ०.०७ वर्ग कि.मि.ले बढेको देखिन्छ भने अन्य क्षेत्रहरु बुट्यान, घाँसे मैदान, कृषि तथा खाली क्षेत्रहरु क्रमशः ११.२२, २.०९, ५.३५ र ०.४१ वर्ग कि.मि.ले घटेको देखिन्छ।

Hungri Madi Sub-watershed - Landuse Landcover Change 1995 to 2018

चित्र ३. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको सन् १९९५ र २०१८ बीचको भू-उपयोग परिवर्तन नक्शा

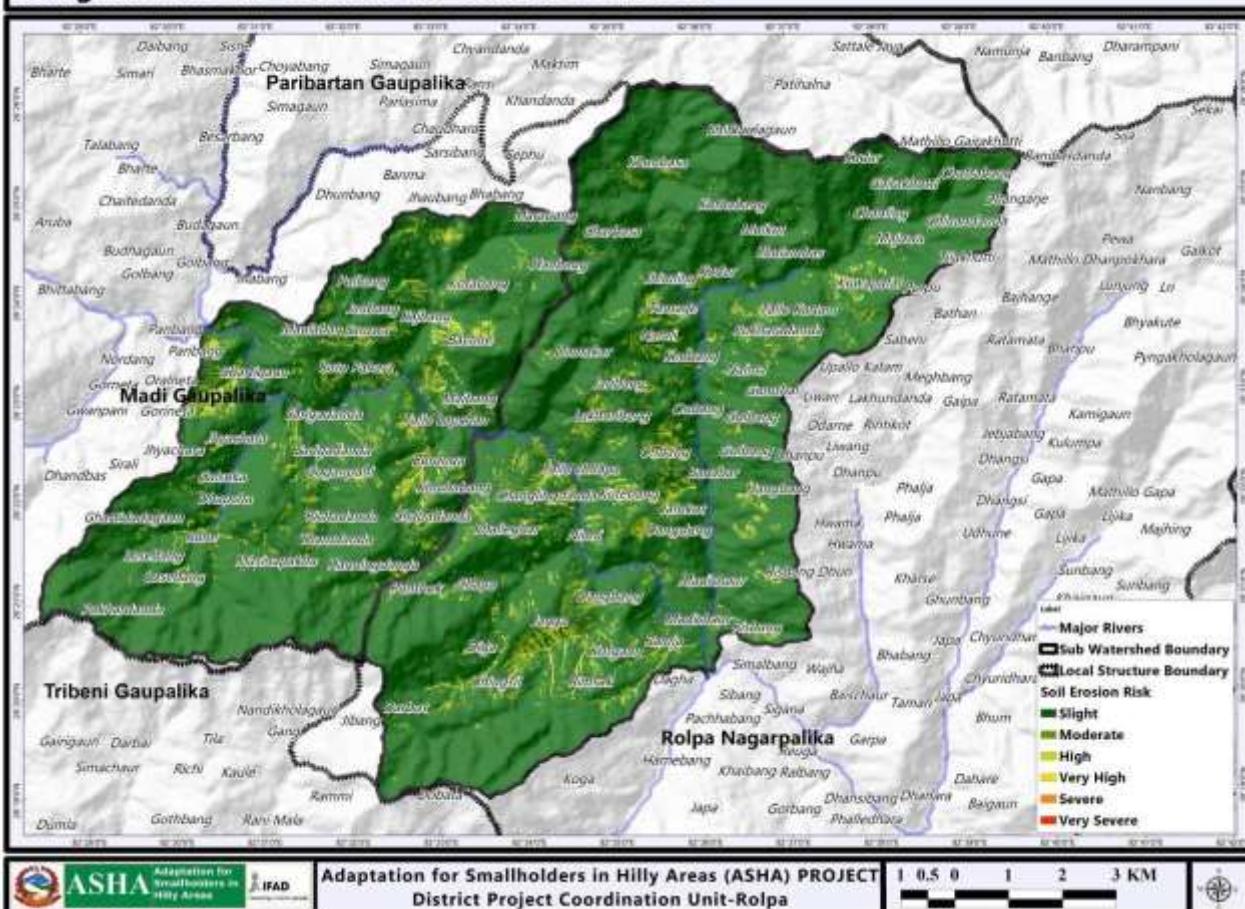
२.१.१ हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रीय तहको भू-क्षयको अवस्था

विभिन्न अवधि जस्तै सन् १९९५, सन् २००८ र सन् २०१८ को भौगोलिक सूचना प्रणालीको आधारमा तयार गरिएका भू क्षयको अवस्थाको नक्साहरूलाई विश्लेषण गरी नतिजाहरूलाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। औसत भू क्षय दर सबै भन्दा बढी खाली क्षेत्रबाट भएको देखिन्छ भने त्यस पछि क्रमशः कृषि, बुट्यान, घाँसे मैदान र बन क्षेत्रबाट भएको देखिन्छ। उक्त अवधिहरुमा क्रमशः २३७१०, २२५६९ र १९६०४ मिलियन टन वार्षिक भू क्षय भएको देखिन्छ। (श्रोत : भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको मुल्यांकन प्रतिवेदन रोल्पा, पहाडी साना किसानको लागि अनुकूलन आयोजना, २०१८)

तालिका २. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको भू-क्षयको अवस्था

भू-उपयोग वर्ग	भू-क्षेत्र (वर्ग कि.मि.)			वर्षिक भू-क्षय (००० टन)			औसत भू-क्षय दर (टन/हि./वर्ष)		
	१९९५	२००८	२०१८	१९९५	२००८	२०१८	१९९५	२००८	२०१८
वन	६४.२७	७४.३९	८३.४१	२०११	२३८७	२७१२	२८.२	२८.८८	२९.२६
बुट्यान	१५.३५	७.६१	४.१३	१२३७	६१९	३२९	७२.५	७३.१५	७१.७८
घासेमैदान	३.४२	२.८६	१.३३	२४२	२००	९७	६३.७	६२.९४	६५.७७
कृषि	३८.३८	३६.७०	३३.०३	१९५६०	१८६०३	१६२७६	४५८.७	४५६.२३	४३४.५४
वाँभको क्षेत्र	०.४६	०.१२	०.०८	३८३	८२	१	७०३(३)	४८३.८८	६४८.०९
पानी क्षेत्र	०.२१	०.४४	०.१४	२७८	६९८	१८९	११९३.२	१४३३.६६	१२६२.९१
जम्मा	१२२.१२	१२२.१२	१२२.१२	२३७१०	२२५६९	१९६०४	१५९.७	१४८.२२	१३३.०१

Hungri Madi Sub-watershed - Soil Erosion 2018

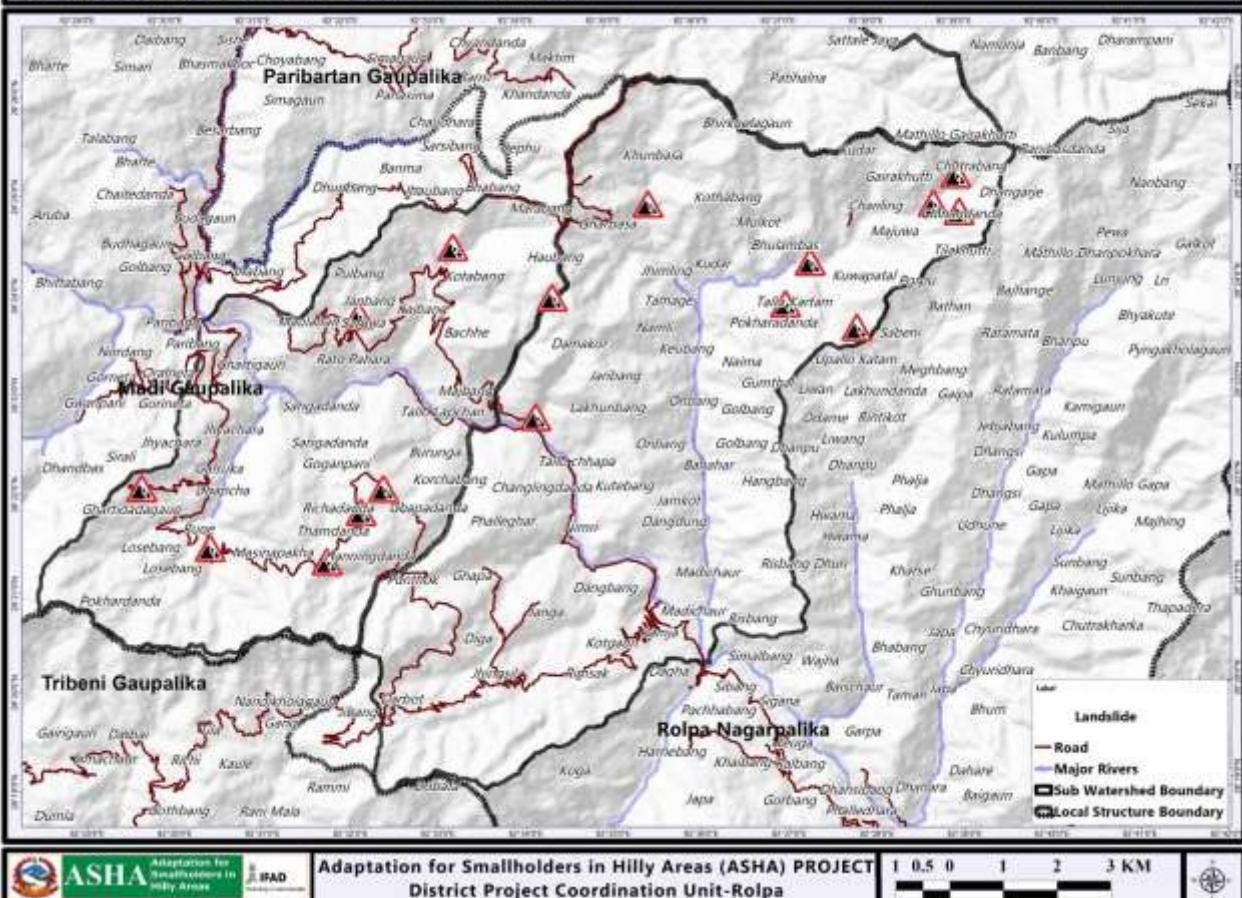

चित्र ४. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको सन् २०१८ को भू-क्षयको नक्शा

२.१.२ हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रीय तहको पहिरोको अवस्था

निम्न पहिरोको नक्साको अध्ययन गर्दा माथिल्लो माडी उप जलाधार क्षेत्र भित्र पने माडी गाउँपालिकाको २, ५ र ६ नं. वडाहरूमा र रोल्पा नगरपालिकाको वडा नं. ८ र ९ मा पहिरो गएको देखिन्छ त्यो पनि विशेष गरेर जहाँ बाटो वा सडक बनाईएको स्थानहरूमा पहिरोको घटनाहरू भएको देखिन्छ। (चित्र नं. ५) (श्रोत : भौगोलिक सुचना प्रणालीमा आधारित माथिल्लो माडी उप-जलाधार क्षेत्रको मुत्यांकन प्रतिवेदन रोल्पा, पहाडी साना किसानको लागि अनुकूलन आयोजना, २०१८)

Hungri Madi Sub-watershed - Landslide

चित्र ५. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको पहिरोको नक्शा

२.१.३ हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रीय तहको आगलागीका घटनाहरू

सन २००० देखि २०१६ सम्मको यस माथिल्लो माडी उप जलाधार क्षेत्रमा आगलागीका घटनाहरूको विश्लेषण गर्दा कुनै पनि उल्लेखनिय घटनाहरू घटेको देखिएन । (श्रोत : भौगोलिक सुचना प्रणालीमा आधारित माथिल्लो माडी उप-जलाधार क्षेत्रको मुल्यांकन प्रतिवेदन रोल्पा, पहाडी साना किसानको लागि अनुकूलन आयोजना, २०१८)

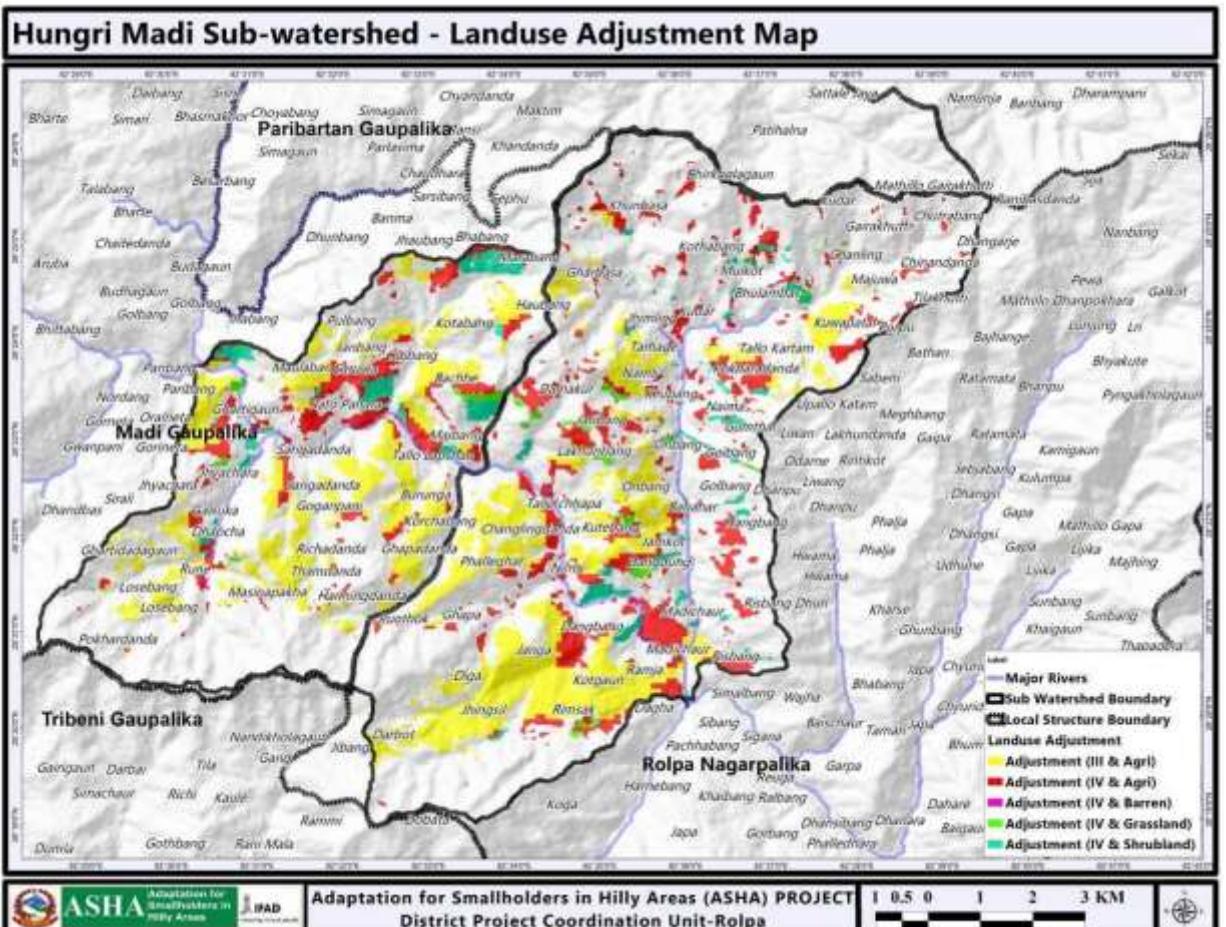
२.१.४ हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रीय तहको भू-उपयोग समायोजन

यस उप जलाधार क्षेत्रको भू क्षमता र विद्यमान भू उपयोग क्षेत्र समायोजन गरेर भू-उपयोग समायोजन नक्शा तयार गरी विश्लेषण गर्दा यो क्षेत्र क्षमता र आवश्यकता भन्दा बढी प्रयोग भईरहेको देखिन्छ । भू क्षमताको Class बढ्दै जाँदा भिरालोपन तथा ढुङ्गाको मात्रा बढ्दै जाने र पानी सोस्ने क्षमता घट्दै जाने भएकोले यस्तो जमिनहरूमा कृषिजन्य गतिविधिहरू गर्दा भू-क्षयको सम्भावना पनि क्रमश बढ्दै जाने हुन्छ । तालिका अनुसारको गाउँपालिका तथा वडाहरूमा दिईएको क्षेत्रफलमा भू उपयोग समायोजन गर्नु पर्ने देखिन्छ । उदाहरणको रूपमा यस्ता क्षेत्रहरूमा कृषि सम्बन्धि कृयाकलापहरू भईरहेकोमा यस्ता क्षेत्रहरूमा माटोको संरक्षणका कृयाकलापहरू पनि साथसाथै गर्नु पर्दछ । निम्न नक्सामा रातो र पहेलो रङ्गले देखाईएको क्षेत्रहरूमा यस्ता क्रियाकलापहरू गर्नु पर्ने हुन्छ ।

तालिका ३. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको भू-उपयोग समायोजनको अवस्था

भू-उपयोग समायोजन	गाउँपालिका तथा वडाहरू	क्षेत्रफल (हे.)
Class III मा कृषि	माडी गा. पा. को २, ५ र ६, रोल्पा न. पा. को ६-९	२१४२.४

Class IV मा कृषि	माडी गा. पा. को २, ५ र ६, रोल्पा न. पा. को ६-९	११२८.१
Class IV मा खाली जग्गा	माडी गा. पा. को २, ५ र ६, रोल्पा न. पा. को ६-९	४.७
Class IV मा घाँसे मैदान	माडी गा. पा. को २, ५ र ६, रोल्पा न. पा. को ६-९	१०३.१
Class IV मा बुट्यान	माडी गा. पा. को २, ५ र ६, रोल्पा न. पा. को ६-९	२८२.५
जम्मा		३६८१.८

चित्र ६. हुंग्री माडी उप-जलाधार क्षेत्रको भू-समायोजन नक्शा

२.१.५ माथिल्लो तथा तल्लो तटीय क्षेत्रको अन्तरसम्बन्ध

यस उप-जलाधार क्षेत्रको क्षयिकाणको कारक तत्वहरुमा अवैज्ञानिक खेति प्रणाली, प्राकृतिक वनस्पति तथा वन विनास, भू क्षय, पहिरो आदि पर्दछन्। माथिल्लो पहाडी क्षेत्रमा रहेका भिरालो भू-भागहरुमा गरीदै आएको अव्यवस्थित कृषि, वन अतिक्रमण, वन विनाश, वन क्षयिकरण तथा अवैज्ञानिक सडक निर्माण लगायतका क्रियाकलापहरुसँगै वर्षाको अनियमितता र स्वरूपमा परिवर्तनले गर्दा उच्च पहाडी क्षेत्रहरुमा भू-क्षयको समस्या बढ्दै गएको छ भने तल्लो तटीय क्षेत्र बेशीमा बाढी र नदी कटानका समस्याहरु बढ्दै गएका छन्। यसरी एकातर्फ उपल्लो तटीय क्षेत्रहरु बन्जर बन्ने देखिन्छ भने अर्को तरफ तल्लो तटीय क्षेत्रहरुमा वसोबास र खेती अयोग्य बन्दै जाने देखिन्छ। फलस्वरूप यस वडाको जलवायु परिवर्तन संकटासन्ता अभ बढ्ने देखिन्छ।

भौगोलिक सुचना प्रणालीमा आधारित माथिल्लो माडी उप-जलाधार क्षेत्रको मुख्यांकन रोल्पा प्रतिवेदन अनुसार माथिल्लो र तल्लो तटीय क्षेत्रहरुको अन्तर सम्बन्ध निम्नानुसार देखाईएको छ।

तालिका ४. माथिल्लो तथा तल्लो तटीय क्षेत्रमा स्थानीय निकाय बाहिरको अन्तरसम्बन्ध

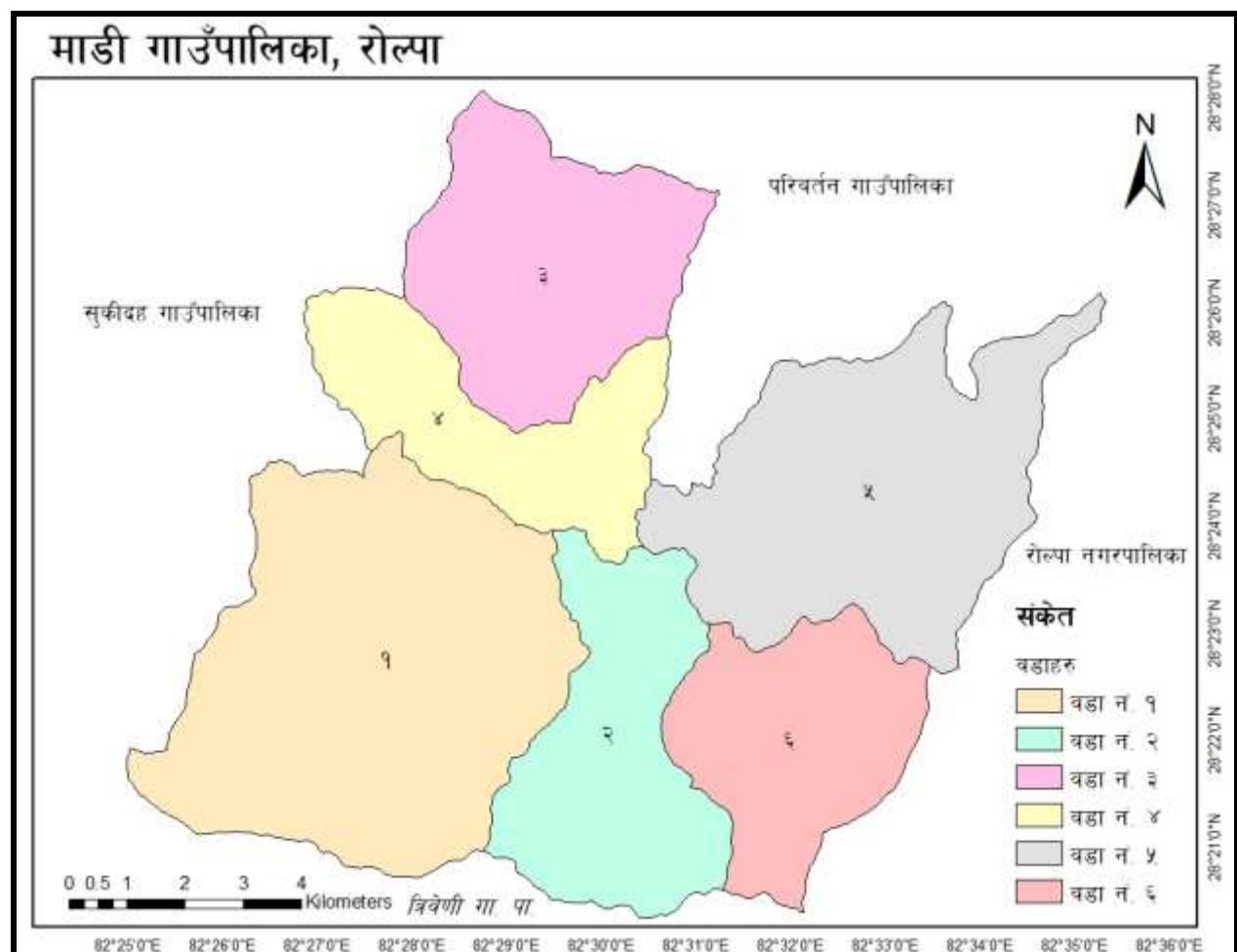
अन्तरसम्बन्ध	माथिल्लो क्षेत्र	तल्लो क्षेत्र
पहिरो	माडी	थवाड गापा ३ सैपुको उत्तर
वन विनास र वन क्षयिकरण	परिवर्तन गापा १ माखोला गाउँको जोडिएको क्षेत्र, सिवारी कुलेरीको पूर्व, लेक जयाको पूर्व परिवर्तन गापा २ सिमागाउँ र छायाँगाउँसंग जोडिएको क्षेत्र,	सैपुको दक्षिण, मिरुल सिवारी जयवारीसंग जोडिएको क्षेत्र थवाड गापा २,, सैपुको उत्तर माडी गापा ३ भष्माखोरको पूर्व, सिस्ने

तालिका ५. माथिल्लो तथा तल्लो तटीय क्षेत्रको स्थानीय निकाय भित्रको अन्तरसम्बन्ध

अन्तरसम्बन्ध	माथिल्लो क्षेत्र	तल्लो क्षेत्र
वन विनास र वन क्षयिकरण	परिवर्तन गापा १ जाम्लीपोखरा र भुतखोलागाउँसंग जोडिएको क्षेत्र	परिवर्तन गापा २ सेलाचारको पूर्व
	परिवर्तन गापा २ चापका, पाखावाड, डाङागाउँसंग जोडिएको क्षेत्र,	परिवर्तन गापा ६ ओवाडको पूर्व, नाफे, जुनवाड, माडी नदिको किनारा
	परिवर्तन गापा ३ जुम्लेपोखरीको उत्तर पूर्व	परिवर्तन गापा ४ आराखोलागाउँको दक्षिण पश्चिम
	परिवर्तन गापा ३ सानीघाटसंग जोडिएको क्षेत्र	परिवर्तन गापा ५
	परिवर्तन गापा ४ भुम्नाविसौनाको पूर्व	परिवर्तन गापा ५ भालुखोरेसंग जोडिएको क्षेत्र
	परिवर्तन गापा ४ आराखोलागाउँसंग जोडिएको क्षेत्र	परिवर्तन गापा ३
	परिवर्तन गापा ५ फुमिधारा, जयपा र सानीघाटसंग जोडिएको क्षेत्र	परिवर्तन गापा ४ र ४

२.२ माडी गाउँपालिकाको अवस्थिति

रोल्पा जिल्लाको १ नगरपालिका र ९ ओटा गाउँपालिकाहरु मध्ये माडी गाउँपालिका एक हो । यस गाउँपालिकामा ६ वटा वडाहरु छन् । यसमा साविकका पाँचवटा गा.वि.स.हरु घर्तिगाउँ, ओत (३-५), तालावाड, भावाड र कोर्चावाड (१, २, ६-९) पर्दछन् । यस गाउँपालिकाको उत्तरमा परिवर्तन गाउँपालिका, दक्षिणमा त्रिवेणी गाउँपालिका, पूर्वमा रोल्पा नगरपालिका र परिवर्तन गाउँपालिका र पश्चिममा सुकिदह गाउँपालिका पर्दछन् । यसको कुल क्षेत्रफल १२९.०५ वर्ग कि. मि. छ । वि. स. २०६८ को जनगणना अनुसार १७,९८६ यसको जनसंख्या रहेको छ ।

चित्र ७. माडी गाउँपालिकाको नक्शा

२.३ माडी गाउँपालिका वडा नं. ५ को अवस्थिति

नयाँ संरचना अनुसार माडी गाउँपालिका वडा नं. ५, साविकको भावाड गा.वि.स.को १ देखि ९ सम्मको साविकका वडाहरुलाई समावेश गरी वनाईएको छ। यो वडा जिल्ला सदरमुकाम लिवाडबाट उत्तर पश्चिम तर्फ अवस्थित छ। यस वडाको कुल क्षेत्रफल २७३५.६४ हेक्टर रहेको छ। यस वडाको उत्तर र पश्चिममा परिवर्तन गा.पा., पूर्वमा रोल्पा नगरपालिका र दक्षिणमा यसै माडी गाउँपालिकाको वडा नं. २ र ६ पर्दछन्।

२.३.१ वडाको सामाजिक अवस्था

जनगनणा २०६८ अनुसार यस वडाको जनसंख्या १८८४ पुरुष र २१८१ महिला गरी जम्मा ४०६५ देखिन्छ। यस वडामा मुख्य गरि क्षेत्री, मगर, दलितमा कामी र दमाई लगायतका जातजातीहरुको वसोवास रहेको छ। ७९९ घरधुरी भएको यस वडामा जातिगत आधारमा हेर्दा क्षेत्रीको जनसंख्या १४६५ (३६%), मगर २२०२ (५४.२%) दलित ३८७ (९.५%) र अन्यमा ११ (०.३%) रहेको छ। सहभागितामूलक संकटासन्नता स्तरिकरण, २०७५ को आधारमा जम्मा घरधुरी ८६८ मध्ये जनजातीको ५८ प्रतिशत, दलितको ९ प्रतिशत र अन्यमा ३३ प्रतिशत रहेका छन्। मगर जातीको बाहुल्यता रहेको यो वडामा रहन सहन प्रायः एकै खालको अर्थात मगर जातीको रहेको छ। यहाँ ६५% जनुख्याले मातृभाषा नेपाली बोल्दछन् भने ३५% ले मगर भाषा पनि बोल्ने गर्दछन्। यस वडामा हिन्दू धर्म मान्ने मानिसहरुको बाहुल्यता रहेको छ। यस वडामा चाँडपर्वका हिसावले दशै, तिहार, माघे संकान्ती, साउने संकान्ती, नयाँ वर्ष, आदि पर्वहरु मनाउने गरिन्छ।

जलवायु परिवर्तनका प्रभाव र तिनलाई सम्बोधन गर्ने उपायहरु बारे सचेतनामूलक कार्यकमहरु सहित गरिएका १ दिने साविकको वडा स्तरीय गोष्ठीहरुका क्रममा प्रत्येक वस्तिमा सहभागितामूलक तरिकाबाट जलवायु परिवर्तन सम्मुखता, संवेदनशिलता तथा अनुकूलन क्षमतामा आधारित रही हरेक घरधुरीको मूल्यांकन गरी ति घरधुरीहरुको जलवायु परिवर्तन संकटासन्ता स्तरीकरण गरिएको थियो । जसबाट ९ वटै वस्तिका जम्मा ८६८ घरधुरीहरु मध्ये २९% अति उच्च जोखिममा, ४२% उच्च जोखिममा, २५% मध्यम र ३% न्यून जोखिममा रहेको पाईएको थियो ।

२.३.२ मानवीय अवस्था

यस माडी गाउँपालिका वडा नं. ५ को जनसंख्या ४०६५रहेको छ, जसमध्ये पुरुषको संख्या १८८४ छ भने महिलाको संख्या २१८१ रहेको छ । उमेर अनुसार पाँच वर्ष मुनिका वाल वालिकाहरु ११.८८%, ५-२४ वर्ष सम्मका व्यक्तिहरु ४५.४४%, २५-४४ वर्षसम्मका व्यक्तिहरु २१.३५%, ४५-६४ वर्ष सम्मका व्यक्तिहरु १५.५०%, ६५-७४ वर्ष सम्मका व्यक्तिहरु ४.०६%, र ७५ वर्षभन्दा माथिका व्यक्तिहरु १.७७% पाइएको छ । ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसंख्या ३५८२ मध्ये महिला तथा पुरुष दुवेको साक्षरता प्रतिशत ६७.२८ छ जसमध्ये पुरुषको ७७.०९ र महिलाको ५८.९० प्रतिशत रहेको छ । संचार सुविधाका साधानहरुमा ७९९ घरधुरीहरु मध्ये २०९ घरधुरीहरुसंग कुनै पनि सुविधा नभएको देखिन्छ भने ५९० घरधुरीसंग कुनै न कुनै साधान प्रयोग गर्दछन् जसमध्ये ४९९ घरधुरीहरुसंग रेडियो र ३९२ घरधुरीहरुले मोबाईल फोन प्रयोग गरेको देखिन्छ । खानेपानी तथा सरसफाईको दृष्टिकोणमा यो वडाका ८७% घरधुरीहरुले पाईप लाईनबाट आउने पिउने पानीको प्रयोग गरेको देखिन्छ भने बाँकीले खुला क्षेत्र कुवा तथा खोलाको पानी प्रयोग गर्ने गर्दछन् । यस वडाको ७९९ घरधुरी मध्ये ८३% घरधुरीहरुमा शौचालयको व्यवस्था छैन । खाना पकाउनको लागि ईन्धनको रूपमा प्राय दाउराको प्रयोग गरिन्छ । उज्यालोको लागि मुख्य रूपमा यहाँका ७३% घरधुरीहरुले सोलारको प्रयोग गर्ने गर्दछन् । जम्मा जनसंख्याको ६.८६% शारीरिक रूपमा फरक क्षमता भएका मानिसहरु यहाँ छन् । (राष्ट्रिय जनगणना २०६८)

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीका क्रममा गरिएको वस्ति तथा साविकको वडा स्तरीय सहभागितामूलक छलफलबाट प्राप्त सूचना अनुसार, यस वडाको कुल जनसंख्या मध्य शिक्षा सेवामा ५१ जना, सैनिक तथा प्रहरीमा १४ जना, निजामति सेवामा ४ जना, गैंड सरकारी संस्थामा ७ जना, वैदेशिक रोजगारी (भारत वाहेक अन्य मुलुकहरुमा) ३५४ जना, सिकर्मि डकर्मि ११९ जना, सब ओभरासियर ४ जना, कृषि तथा भेटनरी प्राविधिक (जे.टि.ए.) २६ जना, अ.हे.व., अ.न.मी., ए.च.ए., १७ जना, ६ महिना भन्दा बढी सिलाई कटाई गरेका ५८ जना, नसरी नाईके ११ जना, ड्राईभर पेशामा संलग्न १४८ जना, अमिन १ जना र अगुवा कृषक १६ जना रहेका छन् । त्यस्तै ग्यावीनको लागि तारजाली बुन्ने ८ जना रहेका छन् । यस वडामा ७ वटा शैक्षिक संस्थाहरु रहेका छन् । यस वडाको शैक्षिक अवस्थालाई हेर्दा स्नातकोत्तर गरेका ३ जना, स्नातक गरेका २५ जना, प्रविणता प्रमाण पत्र तह पास गरेको ८१ जना र एस.एल.सि. पास गरेका २५५ जना रहेका छन् । यहाँका जनसमुदायमा जलवायु परिवर्तन कसरी हुन्छ थाहा नभएता पनि जलवायु परिवर्तनका प्रभाव र असरहरु सम्बन्धी प्रत्यक्ष अनुभवहरु गरेको सुनाउछन् ।

२.३.३ आर्थिक क्रियाकलापहरुको अवस्था

यस वडाका बासिन्दाहरुको प्रमुख पेशा कृषि रहेको भएतापनि रोजगारीको लागि विदेशिने र देशको अन्य भागमा जानेको संख्या उल्लेखनीय छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार ७९९ घरधुरी मध्ये २५९ घरधुरीहरुबाट ३६० पुरुष र ३६ जना महिला गरी ३९६ जना बाहिर रोजगारीको लागि बाहिर गएका छन् । साविकको वडा स्तरीय गोष्ठीहरुबाट संकलन गरिएको तथांक अनुसार खाडीमुलुक जानेको संख्या मात्रै ३५४ भन्दा बढी छ ।

तालिका ६. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को वाली चक्र

यस गाउँपालिकाका सबै वडाहरुमा बाहै महिना सिंचित जमिन रहेको छैन । यहाका स्थानिय समुदायहरुले प्राय जसो आकासे पानीको भरमा खेति गरिरहेको पाईन्छ साथै केही ठाउमा मात्र पाईप सिंचाई वाट सिंचाईका क्रियाकलापहरु गरेको देखिन्छ । यस वडा भएर वग्ने मुख्य नदी माडीले कही पनि सिंचाई गरेको देखिदैन तर पनि अन्य ससाना खोलाहरुवाट सिंचाई गरेको पाईन्छ । यसरी यस गाउँपालिकाको वाली पात्रो लाई हेर्दा पाखो जग्गाहरुमा कार्तिक महिनामा गहु लगाउने गरिन्छ, त्यसैगरि वैशाष महिनामा मकै लगाउने गरिन्छ । यसरी लगाएको गहुवालीलाई वैशाषमा र मकैलाई असोजमा काटने गरिन्छ । फागुण महिनामा आलु लगाउने र जेष्ठमा खन्ने गरिन्छ । अदुवा माघ महिनामा लगाउने चलन छ, भने कार्तिकमा खन्ने गरिन्छ । प्याजको हकमा मंसिरमा लगाउने र जेष्ठमा खन्ने गरिन्छ भने यहाको प्रमुख नगदे वाली सिमी वैशाषमा लगाउने र कार्तिकमा टिप्ने गरिन्छ भने केराउ कार्तिकमा लगाउने र फागुणमा टिप्ने गरिन्छ ।

२.३.४ प्राकृतिक श्रोतको अवस्था

यस वडाको कुल क्षेत्रफल २९.३५.६४ हेक्टर मध्ये १५५२.१४ हेक्टर बनक्षेत्र, १८.२७ हेक्टर बुट्यान क्षेत्र, १८.१७ हेक्टर घाँसे मैदान, ९७६.५ हेक्टर कृषि क्षेत्र, ३.१५ हेक्टर बाँझो जमिन र २.६१ हेक्टर पानीले ढाकेको क्षेत्र रहेको छ । यस वडामा ५७% क्षेत्र वन र ३६% कृषि क्षेत्रले ढाकेको छ । (श्रोत : पहाडी साना किसानको लागि अनुकूलन आयोजना, जिल्ला आयोजना संयोजन ईकाइ, रोल्पा) । यस माडी गाउँपालिका वडा नं. ५ मा डिभिजन वन कार्यालय रोल्पा अनुसार साविकको भावाड गा. वि. स. मा निम्नानुसार सामुदायिक वनहरुको जानकारी दिईएको छ ।

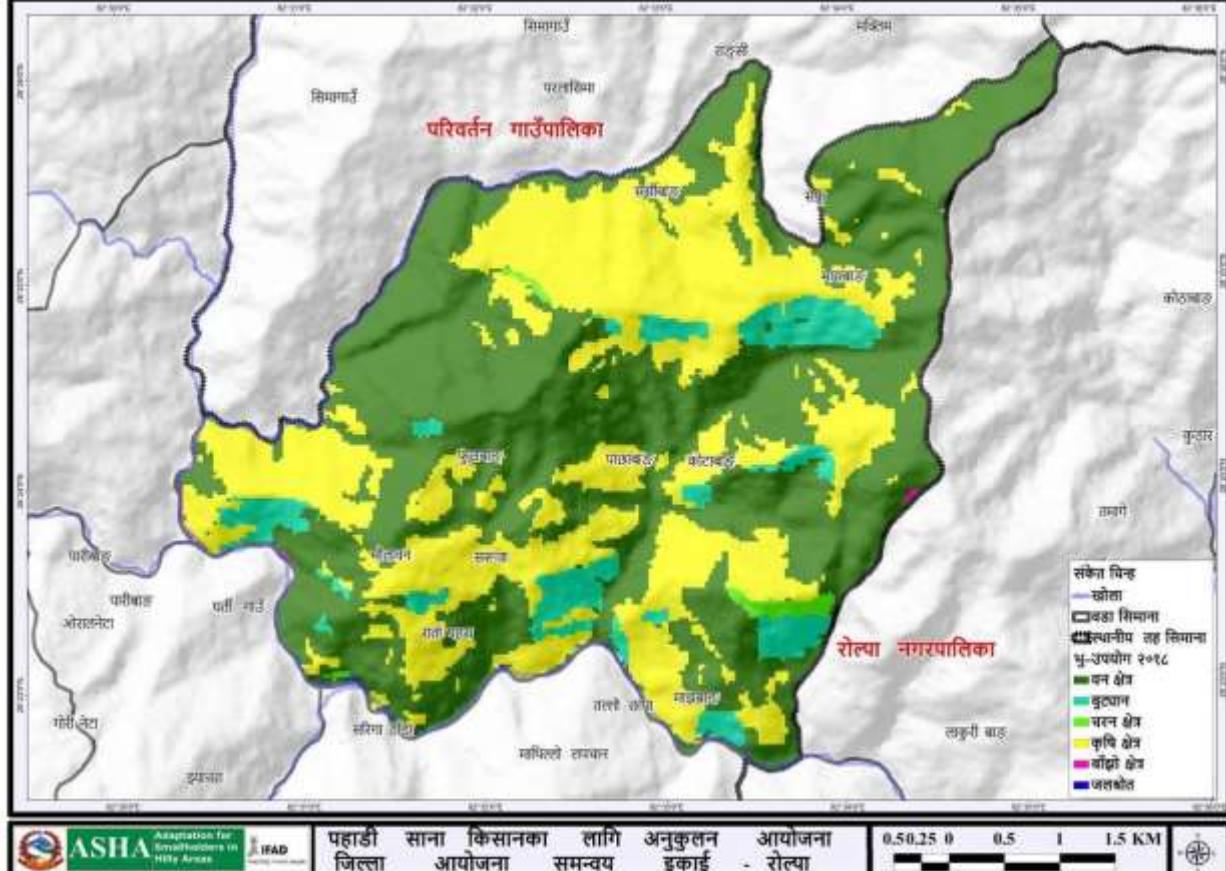
तालिका ७. माडी गा.पा. वडा नं. ५ मा रहेका सामुदायिक वनहरु

क्र. सं.	साविकको गाविस	सा.व. को नाम	क्षेत्रफल	घरधुरी
१	भावाड - ६	गोखालोटे	२७.४९	६६
२	भावाड - ५	राउटेचौर	१४६.२२	१२२
३	भावाड - ३	पुआगैरे	१३७.८८	११८
४	भावाड - ८	सुनौला डाँडा महिला	२०.५०	७१
५	भावाड - ९	चुनारवाड	९६.३२	९३७
६	भावाड - ४	चायलकोट	९१.९८	५७
७	भावाड - ८	दुड्गी डाँडा	३९.१५	४९
८	भावाड - ६	देउराली	५६.१८	५४
९	भावाड - ७	बल्लेधुरी	१८०.८०	९७
१०	भावाड - १	रिमाडुङ्ग	२३.२३	३९
		जम्मा	८१९.७५	८१०

यस गापामा कुनै पनि कबुलियती वन समूह बनेको छैन । अझै पनि धेरै राष्ट्रिय वनको भाग सामुदायिक वनमा हस्तान्तरण हुन वाकि छ ।

यहाका वनहरुमा सल्ला, उतिस, चिउरी, टुनी, काफल, रयाज, वाभ, गुरास, ओखर, धुपि, पैयु, खर्स, कटुज, काउला, चाप, आर्यकाट, चिलाउने, कोईराल, भिमल, पिपल, लाखुरी, वैश, चौलई, किम्बु, डेम्मर, ओखर, पांगर, खरि, दुधिला, खन्यु, साज, साल, आप जस्ता प्रजातिहरु पाईन्छन भने चोथा, ऐसेलु, मछेनो, धाईरो, अंगेर, पिपरी, लौनी, मेल जस्ता झाडि प्रजातिहरु रहेका छन साथै टिमुर, समायो, काफलपाते, गरेली, फिरफिरे, तिते, चिराईतो, घोरटाप्रे, पाखनभेद, पिठेचौर, दालचिनी, दुधेमासी, ध्युकुमारी, अमला, तारे जस्ता जडिवुटिहरु पनि पाईन्छन् । वन्यजन्तु तथा चराचुरुङ्गीहरुमा र स्याल, खरायो, वादर, राते, घोरल, मलस्याप्रो, दुम्सी, घोईला, भालु, वदेल, मृग, थार, कालिज, च्याखुरा, दुकुर, लाटोकोसेरो, तिथ्रा, जुरेली, सारी, फिस्टेचरी, काग, कालेकल्चु, सुगा, कोकले, चिल, हलेसा, चिर, पिउरा, गिछ, जुरे, सेगराईनो, गौथली, कोकलसारा, न्याउली, भंगेरा, लामपुच्छे, सिग्री, वटाई, घुगुती, रानीचरा आदि पाईन्छन् (जीविकोपार्जनको विश्लेषण, २०७५) । यस वडाबाट वग्ने नदी, खोला खोल्सीको विवरण पर्छिका परिच्छेद ३.२ र जीविकोपार्जनको विश्लेषणमा गरिएको छ ।

माडी गाउँपालिका - ५ सन् २०१८ को भू-उपयोगीता नक्शाङ्कन

चित्र ८. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को भू-उपयोग नक्शा

२.३.५ भौतिक पूर्वाधार र सामुदायिक विकास

यस वडाका बारिन्दाहरुको घरहरु प्राय माटो, दुङ्गाको गाहो र छाना खर तथा दुङ्गा स्लेटको प्रयोग गरेको पाईन्छ। यस वडाको सहभागितामूलक श्रोत तथा प्रकोप नक्साको विश्लेषण गर्दा मोटर बाटो, झोलझे पुल, विद्यालय भवन, स्वास्थ्य चौकी, वडा कार्यालयको भवन रहेको पाईन्छ। कृषि सहकारी संस्था जस्ता सेवा प्रदायक संघ संस्था तथा निकायहरु छन्। अन्य निकायहरुमा पहाडी साना किसानका लागि अनुकूलन आयोजना, सुआहारा, किसानका लागि उन्नत वित्तियालय, रुडास, डिकोस, हुरेक जस्ता कार्यक्रम तथा संस्थाहरुले यहाँका व्यक्ति, समुदायहरुलाई आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गरिरहेका छन्। नागरिक संगठनको रूपमा साविकका वडाहरुमा आमा समूह, कृषि समुहहरु र विभिन्न क्लवहरु संचालनमा रहेका छन्। यस वडामा १० वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरु छन्। यस वडामा जिल्ला स्थित एफ.एम. रेडियो को पहुँच राम्रो रहेको छ, भने टेलिफोनको हकमा स्काई र नमस्तले प्रायजसो साविकका वडाहरुमा काम गर्ने गर्दछ। राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार संचारको पहुँचको हकमा ७९९ घरधुरीहरु मध्ये २०९ घरधुरीहरसंग कुनै पनि संचारको साधान नभएको र ५९० घरधुरीहरसंग कम्तिमा एउटा साधन प्रयोग गरेको देखिन्छ, जस्मा ४९९ घरधुरीहरसंग रेडियो र ३९२ घरधुरीहरसंग मोबाईल फोन रहेको छ।

२.३.६ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था

(राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार यस वडाको कुल जनसंख्या ४०६५ मध्ये महिलाको जनसंख्या २१८१ (५३.७ %) रहेको छ। ७९९ घरधुरी भएको यस वडामा जातिगत आधारमा हेर्दा क्षेत्रीको जनसंख्या १४६५ (३६%), जनजाती मगर २२०२ (५४.२%), दलित ३८७ (९.५%) र अन्यमा ११ (०.३%) रहेको छ। सहभागितामूलक संकटासन्ता स्तरिकरण,

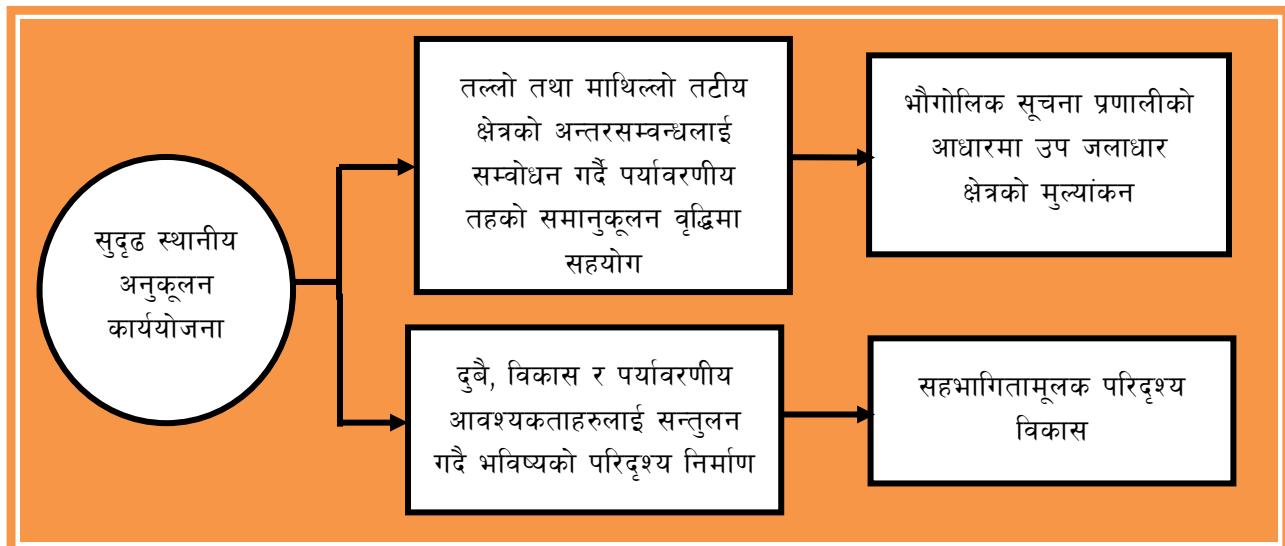
२०७५ को आधारमा जम्मा घरधुरी द६८ मध्ये जनजातीको ५८ प्रतिशत, दलितको ९ प्रतिशत र अन्यमा ३३ प्रतिशत रहेका छन्। यस वडामा पनि अन्य ठाउमा जस्तै खेतीपाती, जागिर, व्यापार जस्ता उत्पादनशील कार्यहरुमा पुरुषको सहभागीता धेरै पाइएको छ भने घास दाउरा, पानी पधेरो, भान्सा, केटाकेटीको रेखदेख जस्ता पुनरउत्पादनशील कार्यहरुमा महिलाहरुको सहभागीता धेरै पाइएको छ। त्यसैगरी सामाजिक तथा राजनैतिक कृयाकलापहरुमा पनि महिलाहरुको संलग्नता पुरुषहरुको तुलनामा निकै कम छ। छोरीलाई गाउँको सरकारी विद्यालयमा र छोरालाई शहरमा वा नजिकैको निजी विद्यालयमा पढाउने जस्ता लैङ्गिक विभेद यस वडामा विद्यमान छन् साथसाथै समान कामको लागि पनि पुरुषलाई भन्दा महिलालाई कम ज्याला प्रदान गर्ने प्रचलन यहा पनि विद्यमान छ। तरपनि सरकारी तथा अन्य निकायहरुवाट हाल अवलम्बन गरिएका सामाजिक समावेशी र महिला, दलीत तथा सिमान्तकृत वर्गहरु प्रतिको सकारात्मक विभेद सम्बन्धी नीतिगत प्रावधानहरुका कारण पनि महिलाहरुको चेतना स्तर बढ्दै गएकोले हाल उत्पादनशील, सामाजिक तथा राजनैतिक कृयाकलापहरुमा महिलाहरुको संलग्नता बढिरहेको छ।

२.४ वडा स्तरीय उपल्लो तथा तल्लो तटिय क्षेत्रको अन्तरसम्बन्धको अवस्था

यस वडाको उपल्लो तटिय क्षेत्र अन्तर्गत साविक वडा नं. १ को कोटवाड, बाछे, बाईवाड, राडजिवाड, मजवाड, साविक वडा नं. २ को तिलाचौर, कुलपुज्ञे, पुनडेरा, तन्डेरा, उचाल्ने, दहवाड, लिकवाड, लार्जड, साविक वडा नं. ३ को लमथडधुरी, जौलेपोखरी, राजाकोट धुरी, हडकारकोट, उपल्लो भावाड, कोटवारा, मेलपोखरी, पुनडेरा, गैरा, छेलावाड, वाहुनडेरा, ताडधारा, खोलधारा, साविक वडा नं. ४ को कोटधुरी, दमारचौर, मारवाड, चितुनधार, साविक वडा नं. ५ को चलाल्कोट, गुर्सि, घर्तिडेरा, मार्केडेरा, जिम्वालडेरा, गौराडेरा, वुढाडेरा, साविक वडा नं. ६ को धाडरी, चवलडाडा, पोनडेरा, धनकड, गर्पा, ओखरखाडा, तोडके, रिचा, कोटधारा, धनुवोट, चुकवोट, पुरुडगा, भानगाडे, केन्माड, कुनधारा, साविक वडा नं. ७ को बल्लेधुरी, पुल्वाडधुरी, लाम्पाछ्या, सिंगारडेरा, पनेराखोला, छापुड, धैराडेरा, साविक वडा नं. ८ को दहवाडधुरी, पिन्सिगेवाजा, थातिधारा, हाडवाड, चौखावाड, स्यावुड, कुरावाड, धाकोर, बालवाड, साविक वडा नं. ९ को दहवाडधुरी, खान्नुडछेरा, पाछ्वाड जस्ता वस्तिहरु माथिल्लो तटिय क्षेत्रमा पर्दछन भने तल्लो तटिय क्षेत्र अन्तर्गत साविक वडा नं. १ को बौलाखोला, माडिखोला, वडा नं. २ को ठोकलावाड, पाखेपानी खोला, वडा नं. ३ को च्यानपाखा, राडसीखोला, वडा नं. ४ को धाडखोला, ईनमाड, वडा नं. ५ को रानडेरा, वलीखोला, वडा नं. ६ को वलीखोला, ओखरवाड, माईखोला, वडा नं. ७ को माभक्गाउ, लान्जड, वडा नं. ८ को घोडरावाड, ह्यापा, खुरिडवाड, माडिखोला, वडा नं. ९ को बौलाखोला जस्ता क्षेत्रहरु पर्दछन। यस वडाको माथिल्लो क्षेत्रको धेरै जस्तो भू-भाग वनले ढाकेको छ भने तल्लो क्षेत्रको धेरै जस्तो भू-भाग कृषिको लागि प्रयोग गरिदै आएको छ। यसर्थ माथिल्लो भू-भागहरुमा गरिदै आएको अव्यवस्थित कृषि, वन अतिक्रमण, वन विनाश तथा अवैज्ञानिक सडक संजाल विस्तार लगायतका कार्यहरुसंगै जलवायु परिवर्तनसंगै बढ्दै गएको वर्षाको अनियमितताले गर्दा उपल्लो तटिय क्षेत्रहरुमा भू-क्षयको समस्या बढ्दै गएको छ भने तल्लो तटिय क्षेत्रमा बाढी र नदी कटानका समस्याहरु बढ्दै गएका छन्।

परिच्छेद ३: सुदृढ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी पद्धति

नेपालमा विशेष गरी स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाहरु नेपाल सरकारको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना २०६८ले निर्दिष्ट गरेका चरणहरुको आधारमा स्थानीय स्तरमा समुदायको दृष्टिकोणबाट विभिन्न सहभागितामूलक ग्रामिण मुल्यांकनका विधीहरुको प्रयोग गरी त्यसबाट आएका परिणामहरुको आधारमा तयारी गर्ने अभ्यास रहेको छ। यस प्रकृयामा प्रशासनिक सिमाना जस्तै साविकको गाविसको सिमानालाई मात्र स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यक्षेत्र भित्र मात्र विश्लेषण गरेको पाइन्छ। पहाडी साना किसानका लागी अनुकूलन आयोजनाले सुदृढ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी निम्न खाका अनुसारको पद्धती अवलम्बन गरेको छ।

चित्र ९. सुदृढ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमाको खाका

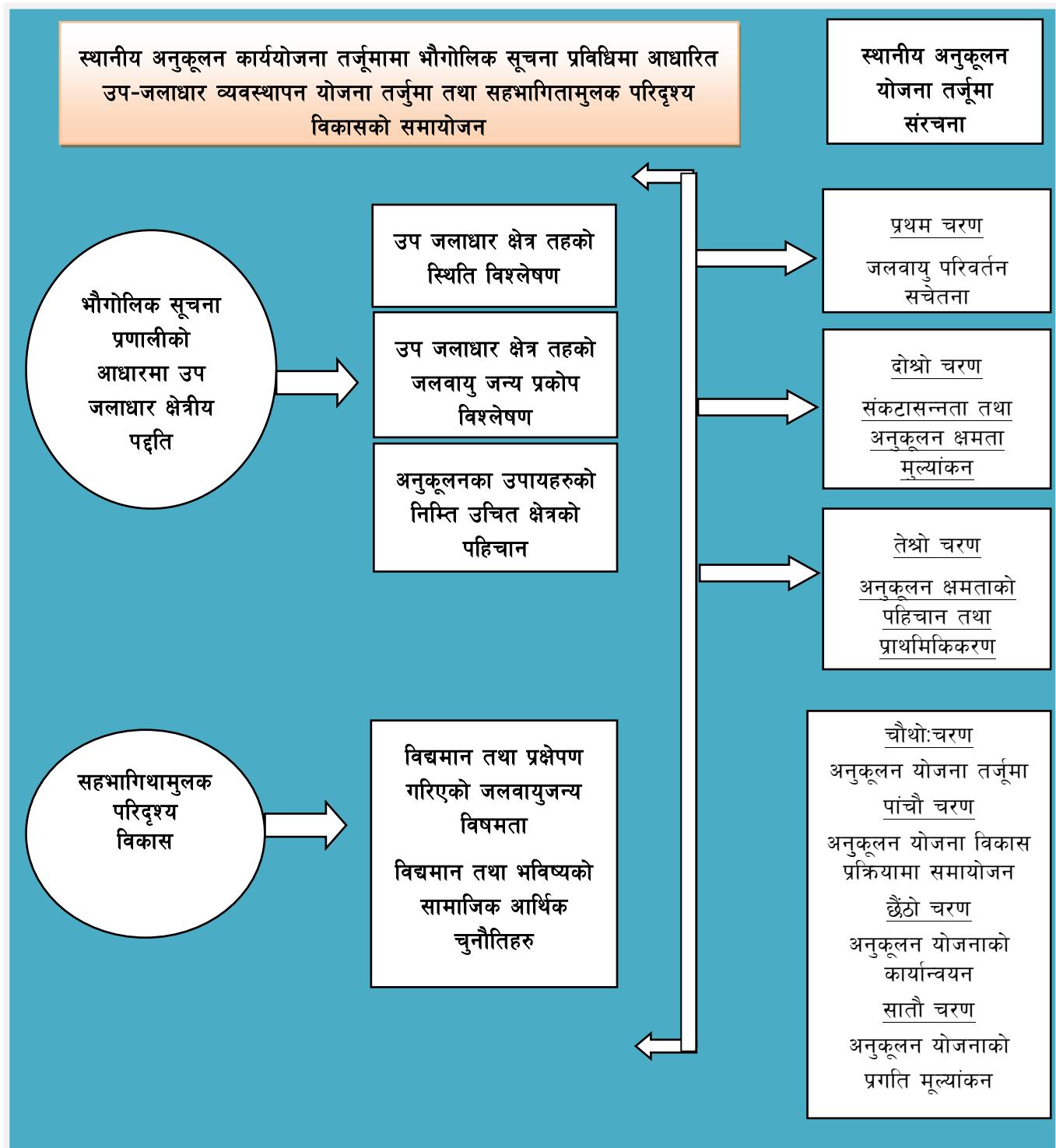
सुदृढ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा प्रशासकिय सिमा भित्र मात्रै सिमित नभई जलाधार तथा उप-जलाधार तहको माथिल्लो तथा तल्लो तटीय क्षेत्रहरूबीचको अन्तरसम्बन्धलाई सम्बोधन गर्दै प्रभावकारी अनुकूलनका उपायहरुको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गरी वातावरण तथा पर्यावरणीय प्रणाली तहको समानुकूलन वृद्धिमा सहयोग पुर्याउन भौगोलिक सूचना प्रणालीको आधारमा उप-जलाधार क्षेत्रको मुल्यांकन गरिन्छ। सुदृढ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा दुवै, विकास र पर्यावरणीय आवश्यकताहरुलाई सन्तुलन गर्दै भविष्यको सहभागितामूलक परिदृश्य निर्माण गरिन्छ।

भौगोलिक सूचना प्रणालीको आधारमा उप-जलाधार क्षेत्रको मुल्यांकन गर्ने क्रममा त्यस क्षेत्र तहको स्थिति तथा जलवायुजन्य प्रकोप विश्लेषण गरी प्रभावकारी अनुकूलनका उपायहरुको पहिचान तथा उचित स्थानहरुको पहिचान गरिन्छ। भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित विभिन्न नक्साहरु जस्मा विशेष गरी जलवायु जन्य प्रकोपहरुबाट प्रभावित संवेदनशिल क्षेत्रहरुको पहिचानको लागि विभिन्न अवधिको भु उपयोगिताको अवस्था तथा त्यसमा आएको परिवर्तनको नक्सा, भु क्षय, पहिरो, भु उपयोग समायोजनको नक्सा, आगलागी तथा खडेरी प्रकोप क्षेत्रहरुको नक्सा अध्ययन गरिन्छ। यस्को साथै मौसम विभागबाट प्राप्त मौसमी तथ्यांकहरुको पनि अध्ययन गरिन्छ। सहभागितामूलक परिदृश्यको निर्माण प्रकृयामा वर्तमान तथा भविष्यको प्रक्षेपण गरिएको जलवायुजन्य विषमताहरुको विश्लेषण गरिन्छ र यसको साथसाथै वर्तमान तथा भविष्यको सामाजिक तथा आर्थिक अवस्था र चुनौतिहरुको पनि विश्लेषणको आधारमा परिदृश्यको आधारमा कार्यक्रमहरु निर्धारण गरिन्छ।

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना २०६८ ले निर्दिष्ट गरेका ७ चरणहरु: १) जलवायु परिवर्तन सचेतना २) संकटासन्तात तथा अनुकूलन क्षमता मुल्यांकन ३) अनुकूलन क्षमताको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण ४) अनुकूलन योजना तर्जुमा अनुकूलन योजना ५) विकास प्रक्रियामा समायोजन ६) अनुकूलन योजनाको कार्यान्वयन र ७) अनुकूलन

योजनाको प्रगति मूल्यांकनमा निम्न खाका अनुसार माथिका दुवै पद्धतिहरूलाई विशेष गरी पहिलो तीन चरणहरूमा समायोजन गरिन्छ । चौथो चरणमा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको दस्तावेज तयार हुन्छ ।

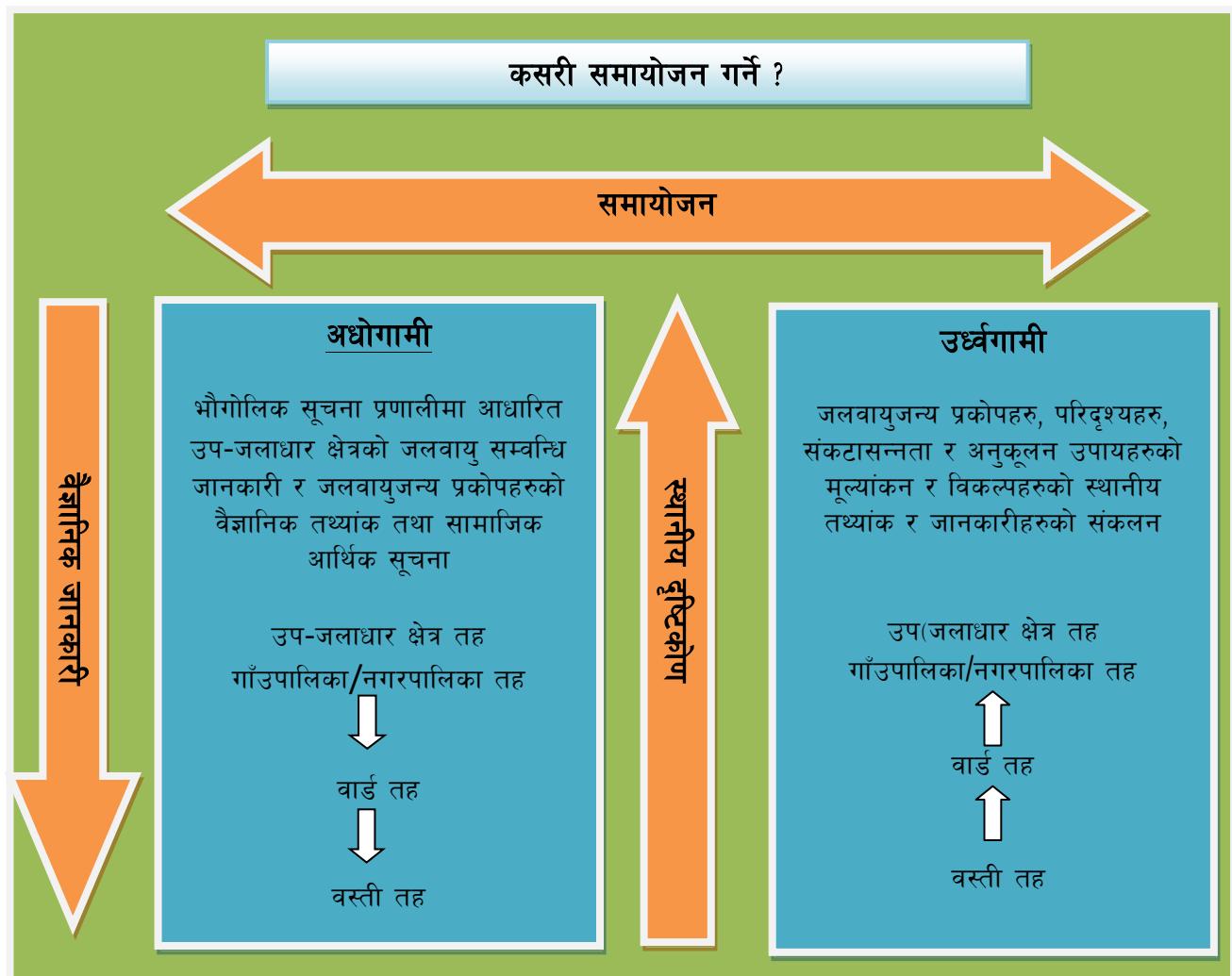
कहाँ समायोजन गर्ने ?

श्रोत: पहाडी साना किसानका लागि अनुकूलन आयोजना

चित्र १०. स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना सुदृढ LAPA पद्धतीको समायोजन

सुदृढ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तथारी प्रकृयामा निम्नानुसार अधोगामी (Top down) तथा उर्ध्वगामी (Bottom up) पद्धति अवलम्बन गरिन्छ । भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित उप-जलाधार क्षेत्रको जलवायु सम्बन्ध जानकारी र जलवायुजन्य प्रकोपहरुको वैज्ञानिक तथ्यांक तथा सामाजिक आर्थिक सूचना गाउँपालिका वा नगरपालिका हुदै वडा र वस्ती तहमा पुरदछ भने जलवायुजन्य प्रकोपहरु, परिदृश्यहरु, संकटासन्नता र अनुकूलन उपायहरुको मूल्यांकन र विकल्पहरुको स्थानीय तथ्यांक र जानकारीहरुको संकलन वस्ती तह हुदै वडा र गाउँपालिका नगरपालिका तह सम्म छलफल र विश्लेषण गरिन्छ ।

श्रोत: पहाडी साना किसानका लागि अनुकूलन आयोजना

चित्र ११. वैज्ञानिक जानकारी र स्थानीय दृष्टिकोणको समायोजन खाका

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणाको समायोजन

पहाडी साना किसानको लागि अनुकूलन आयोजनाले जलवायु परिवर्तन अनुकूलनको क्षेत्रमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सुनिश्चितता गर्दै योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन गर्न र अनुगमन कार्यमा जोड दिएको छ । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई प्रभावकारी रूपमा मूलप्रबाहीकरण गर्न यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा प्रकृयामा उक्त आयोजनाले तयार पारेको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) समायोजनको खाकालाई अवलम्बन गरिएको छ । स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तथारी प्रकृयाका चरणहरुमा जलवायु परिवर्तनको सवालको साथसाथै अन्य सामाजिक, राजनीतिक र आर्थिक सवालहरुले कसरी समुदाय भित्रको लक्षित वर्ग अर्थात् सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा पछाडी परेका घरपरिवारहरुलाई परेको असर, संकटासन्न को हुन् उनीहरु कसरी

प्रभावित भए, उनीहरुका आवश्यकता र बाधाहरु के के हुन्, उनीहरुको हालको समानुकूलन क्षमताको स्तर, हाल भइरहेका संस्थागत संरचनाहरु, पढ्ती, नीति नियम र सुशासनको स्थिति, महिला र पुरुषहरुमा भएका अनुकूलन सम्बन्धि छुट्टाछुट्टै परम्परागत र आधुनिक ज्ञान सिपहरु र लैससास मैत्री अनुकूलनका उपायहरुका पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गरी योजना तर्जुमा गर्ने विषयमा छलफल तथा लैससास निर्दिष्ट सहभागितामूलक विधिहरुबाट विश्लेषण गरिएको छ ।

३.१ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको संरचना अनुसार पहिलो चरणमा स्थानीय तहमा जलवायु परिवर्तन सचेतना अभिवृद्धि गर्नु रहेको छ । यसको लागी सर्वप्रथम साविकको भावाड गा.वि.स. अन्तर्गतका साविकको वडा नं. १ देखि ९ सम्म का जननिर्वाचित प्रतिनिधीहरु, वडा सचिव, साविकका वडाका वडा नागरिक मञ्चका पदाधिकारीहरु, राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु, सा.व.उ.स.का पदाधिकारीहरु, विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाका कर्मचारीहरु र विभिन्न सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा गाउँपालिका र वडा तहमा शुरुवाती बैठक सम्पन्न गरिएको थियो । त्यसपछि सम्पूर्ण वस्तिहरु (साविकका वडा नं. १ देखि ९ सम्म) मा औपचारिक रूपमा जलवायु परिवर्तनका कारण, प्रभाव र तिनलाई सम्बोधन गर्ने उपायहरु बारे सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सहित १ दिने वस्ति स्तरीय गोष्ठी सम्पन्न गरिएको थियो भने अर्को चरणमा वडा स्तरमा ३ दिने लापा तयारी गोष्ठी सम्पन्न गरिएको थियो । गाउँपालिका तहमा यस अन्तर्गतका वडाहरुमा बनेका स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाहरुलाई संश्लेषित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्न, यस कार्ययोजनालाई गाउँपालिकाको विकास योजनामा एकिकृत गर्न र गाउँपालिकाको तर्फबाट अनुमोदन गराउन २ दिने कार्यशाला गोष्ठी पनि सम्पन्न गरिएको थियो । प्रभावकारी स्थानीय जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्ने उद्देश्यका साथ हरेक गोष्ठीमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धिबाट गरिएको थियो जसका लागि जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी प्रस्तुति, छलफल, पोष्टर प्रदर्शन र प्रश्नोत्तर विधिको प्रयोग गरिएको थियो ।

तालिका ८. स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी प्रक्रियाका सहभागीहरु

क्र.सं.	क्रियाकलापको विवरण	सहभागी विवरण					
		लिङ्ग		जातजाती			
		महिला	पुरुष	दलित	जनजाति	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी	जम्मा
१	गा.वि.स. स्तरीय शुरुवाती बैठक	२	८	३	५	२	१०
२	वडा स्तरीय सचेतनामूलक गोष्ठी वडा नं १	२८	२६	६	४५	३	५४
३	वडा स्तरीय सचेतनामूलक गोष्ठी वडा नं २	१२	४३	०	४४	११	५५
४	वडा स्तरीय सचेतनामूलक गोष्ठी वडा नं ३	१७	३८	५	८	४२	५५
५	वडा स्तरीय सचेतनामूलक गोष्ठी वडा नं ४	२५	३३	०	१४	४४	५८
६	वडा स्तरीय सचेतनामूलक गोष्ठी वडा नं ५	१३	५२	९	२५	३१	६५
७.	वडा स्तरीय सचेतनामूलक गोष्ठी वडा नं ६	३०	२५	०	५३	२	५५
८	वडा स्तरीय सचेतनामूलक गोष्ठी वडा नं ७	२९	२३	१६	३४	२	५२
९	वडा स्तरीय सचेतनामूलक गोष्ठी वडा नं ८	२९	२६	१	५३	१	५५
१०	वडा स्तरीय सचेतनामूलक गोष्ठी वडा नं ९	२६	२४	६	३८	६	५०
११	स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी गोष्ठी (३ दिने)	१३	१७	४	१९	७	३०

क्र.सं.	क्रियाकलापको विवरण	सहभागी विवरण					
		लिङ्ग		जातजाती			
		महिला	पुरुष	दलित	जनजाति	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी	जम्मा
	जम्मा	२२४	३१५	५०	३३८	१५१	५३९
	प्रतिशत	४२%	५८%	९%	६३%	२८%	१००%

३.२ जलवायु परिवर्तन संकटासन्नता तथा अनुकूलन क्षमता मूल्यांकन

सम्बन्धित गाउँपालिकाको क्षेत्र तथा स्थानीय समुदायको जलवायु परिवर्तन संकटासन्नताको विश्लेषण गर्न वैज्ञानिक तथ्य र स्थानीय समुदायको दृष्टिकोणलाई समायोजन गरी निश्कर्ष निकालिन्छ । वैज्ञानिक तथ्यमा विशेष गरी भौगोलिक सूचना प्रयालीको माध्ययमबाट विभिन्न नक्साहरु र मौसमी तथ्यांकको विश्लेषण गरिन्छ भने स्थानीय समुदायको दृष्टिकोण पता लगाउन र सूचनाहरु संकलनको लागि विभिन्न सहभागितामुलक ग्रामिण लेखाजोखाका विधिहरुको प्रयोग गरिन्छ ।

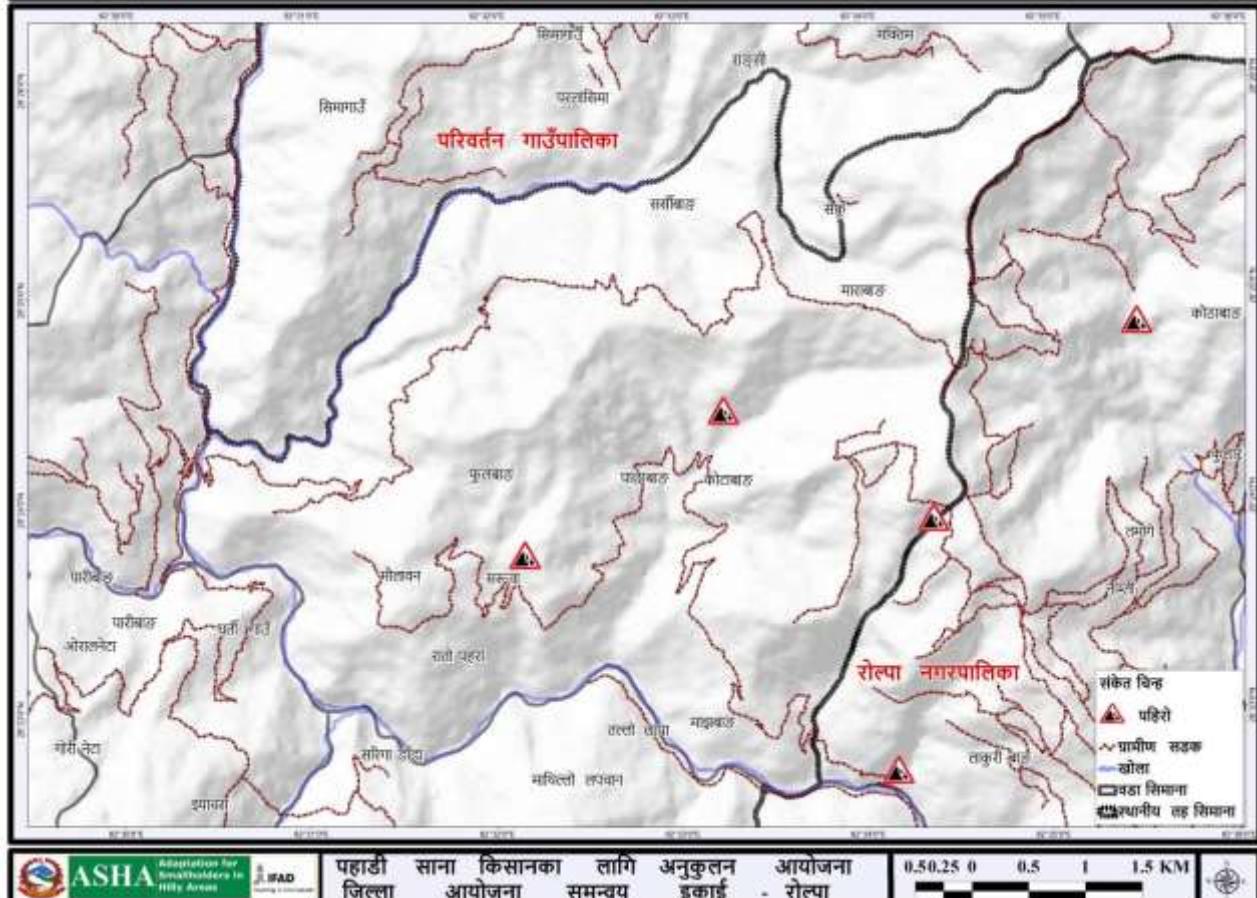
३.२.१ भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट प्राप्त सूचना तथा नक्शाहरु र तीनको विश्लेषण

यस कार्ययोजना तयारीको क्रममा पहाडी साना किसानका लागि अनुकूलन आयोजना, जिल्ला आयोजना संयोजन कार्यालय, रोत्पावाट भौगोलिक सूचना प्रणालीको प्रयोगबाट यस वडाको पहिरो जोखिम नक्सा (Landslide Map), भू-क्षय जोखिम नक्सा (Soil Erosion Map) र भू-उपयोग र भू-उपयोग परिवर्तन नक्सा (Land Use Land Cover Map and Land Use Land Cover Change Map) र भू-उपयोग समायोजन नक्सा (Land Use Adjustment Map) तयार गरिएको थियो । ती नक्साहरु र तिनबाट प्राप्त सूचनाहरु बस्ति तथा वडा स्तरीय गोष्ठीहरुमा सहभागितामुलक छलफल पनि गरिएको थियो । ती नक्साहरु र तिनबाट प्राप्त सूचनाहरुले जलवायुजन्य प्रकोपको पहिचान, नक्शाकान, अन्तरसम्बन्ध र लेखाजोखा गर्न र संकटासन्न क्षेत्रहरु र अनुकूलनका उपायाहरुको पहिचान तथा प्राथमिकरण गर्न सहज बनाएको थियो ।

३.२.१.१ पहिरोको जोखिम नक्शांकन

पहाडि क्षेत्र भएता पनि यस वडामा पहिरोको घटनाहरु सामान्य खालको देखिन्छ । नयाँ सडक तथा बाटोहरुको निर्माणले गर्दा ती क्षेत्रहस्मा पहिरो गएको घटनाहरु देखिएका छन् । निम्न नक्सामा हेर्दा केही घटनाहरु घटेको देखिन्छ ।

माडी गाउँपालिका - ५ पहिरो नक्शाङ्कन

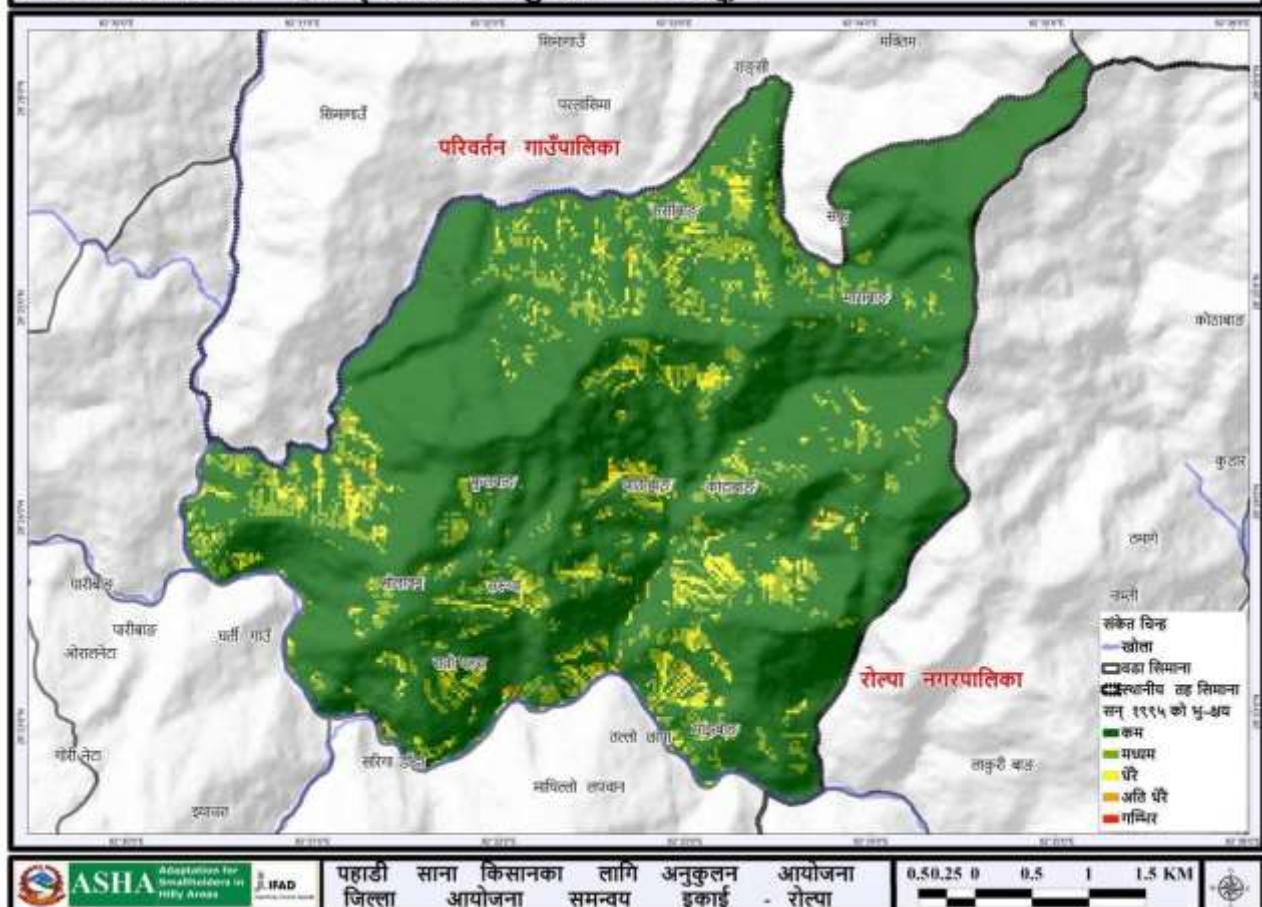

चित्र १२. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को पहिरोको नक्शा

३.२.१.२ भू-क्षयको जोखिमको अवस्था

भू-क्षयको मात्रा अनुसार यस वडाको भू-भागलाई निम्न तालिका अनुसार पाँच वर्गमा विभाजन गर्न सकिन्छ । प्रति वर्ष प्रति हेक्टर ५ टन भन्दा कम माटो बग्ने क्षेत्रलाई न्यून वर्गमा राखिएको छ भने ८० टन भन्दा बढी माटो बग्ने क्षेत्रलाई अति संवेदनशील वर्गमा राखिएको छ । त्यस्तै बीचमा अन्य वर्गहरु पनि छुट्ट्याईएको छ ।

माडी गाउँपालिका - ५ सन् १९९५ को भू-क्षय नक्शाङ्कन

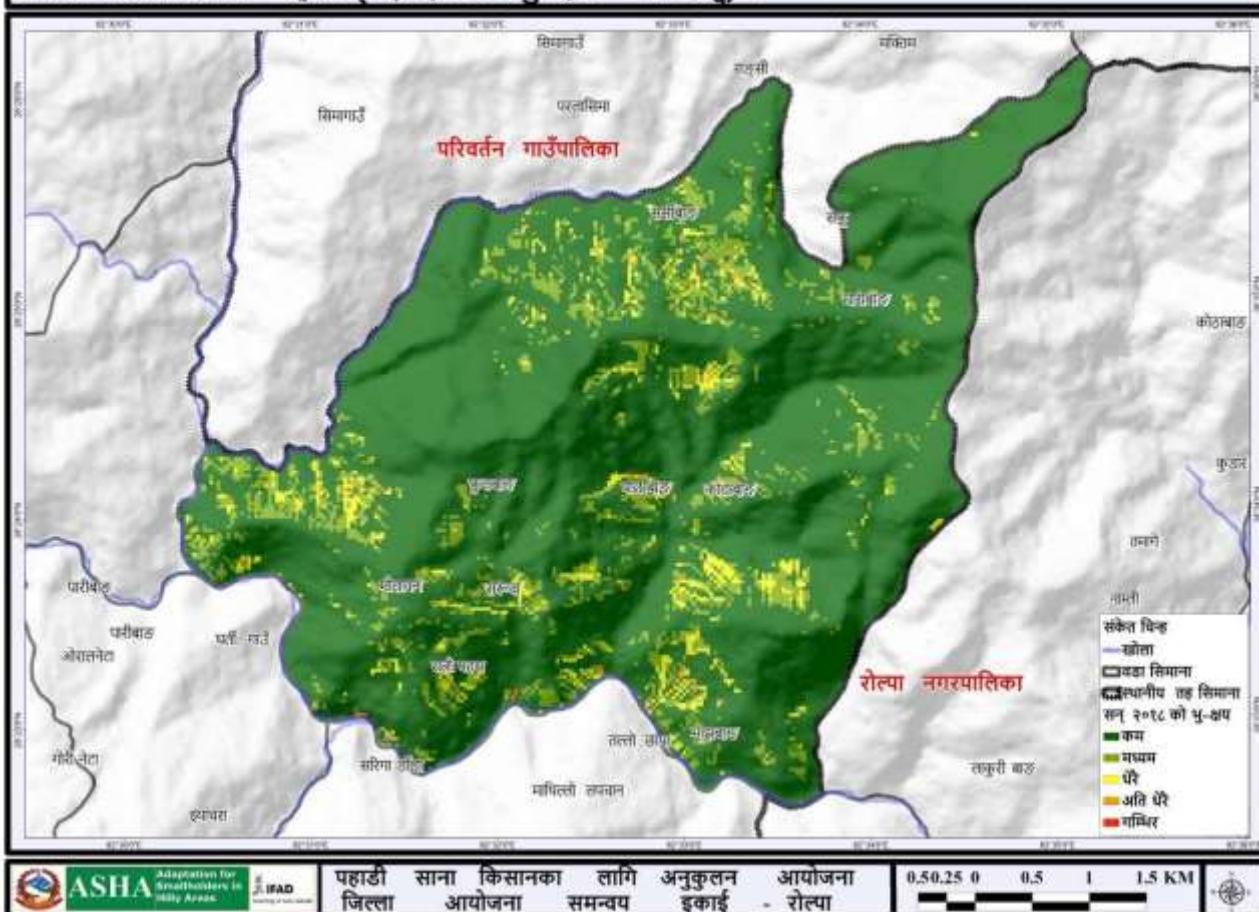
चित्र १३ माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् १९९५ को भू-क्षयको नक्शा

सन् १९९५, २००८ र २०१८ को भू-क्षयको तथ्यांकलाई तुलनात्मक अध्ययन गर्दा न्युन वर्ग बढ्दै गएको देखिन्छ। मध्यम वर्ग, उच्च वर्ग, अति उच्च वर्गमा पर्ने भू-भाग घट्दै गएको देखिन्छ। संवेदनशिल वर्गमा पर्ने भू-भागको क्षेत्रफल पहिले बढेको र पछि घटेको पाईएको छ।

तालिका ९. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् १९९५, २००८ र २०१८ को भू-क्षयको अवस्था

भू-क्षय (टन /हे /बर्ष)	वर्ग	क्षेत्रफल (हे.)		
		१९९५	२००८	२०१८
०-५	न्यून	२३७६.६	२३३८.२९	२३६२.५
५-१०	मध्यम	३१९.२३	३०३.५७	२८६.४७
१०-२०	उच्च	८७.३	८२.२६	७७.४
२०-४०	अति उच्च	११.५२	१०.१७	८.५५
४०-८०	संवेदनशिल	०.९९	१.२६	०.७२
८० भन्दा बढी	अति संवेदनशिल	०	०.०९	०
जम्मा		२७३५.६४	२७३५.६४	२७३५.६४

माडी गाउँपालिका - ५ सन् २०१८ को भू-क्षय नक्शाङ्कन

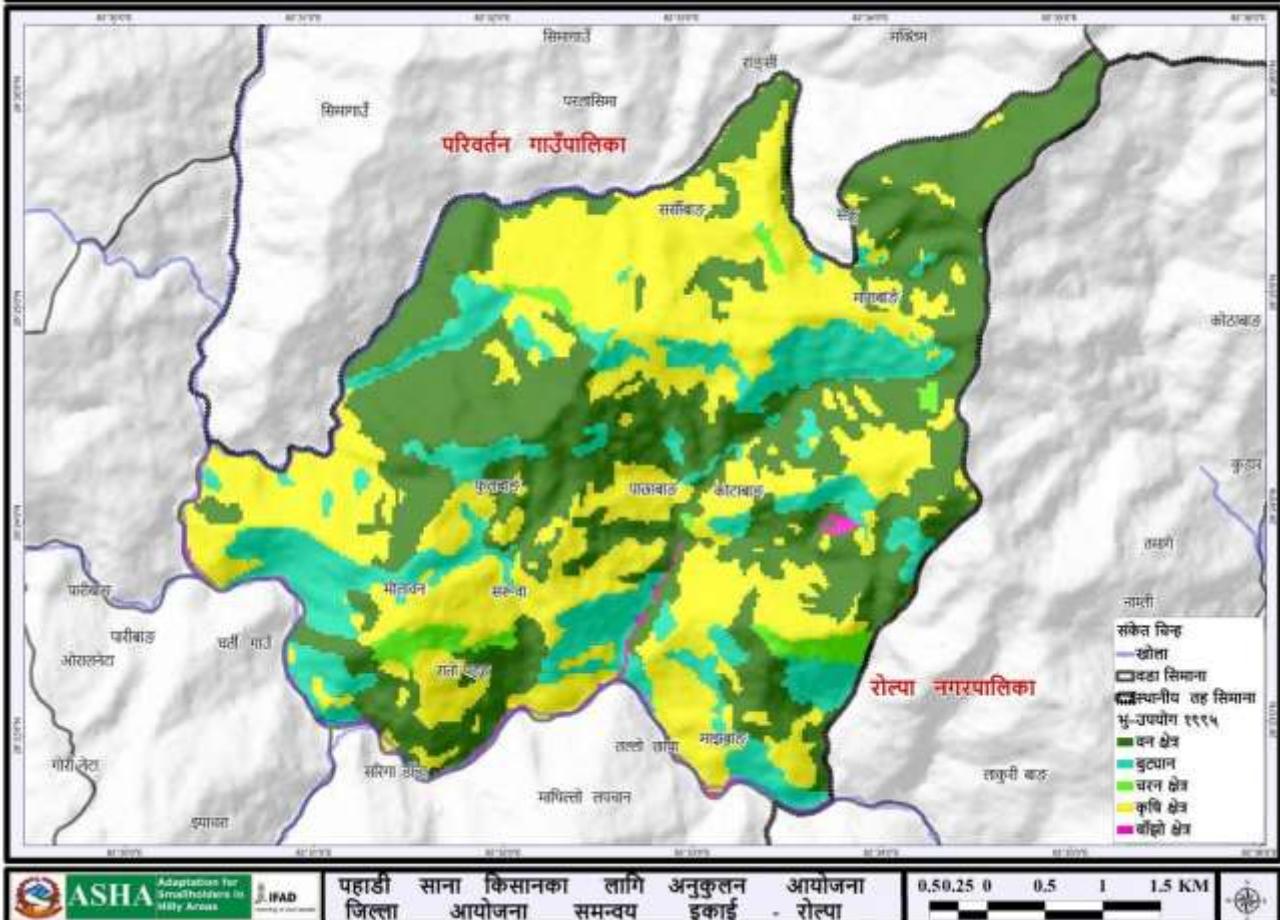

चित्र १४. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् २०१८ को भू-क्षयको नक्शा

३.२.१.३ भू-उपयोग तथा भू-उपयोग क्षेत्र परिवर्तको विश्लेषण

तलको तालिकामा विभिन्न समयको अन्तरालमा भू उपयोगमा भएको परिवर्तन प्रस्तुत गरिएको छ। विगत २३ वर्षको को अवधि सन् १९९५ र २०१८ को बीचको तुलना गर्दा वन क्षेत्र र पानीले ढाकेको क्षेत्र क्रमशः ४९३.१९ र २.६१ हेक्टरले बढेको देखिन्छ भने अन्य बुट्यान, घाँसे, कृषि र बाँझो जमिनको क्षेत्रफल क्रमशः २८३.७७ हेक्टर, ४२.७५ हेक्टर र ७३.६२ हेक्टर र १५.६६ हेक्टरले घटेको पाईन्छ। यसबाट यो निष्कर्ष निकाल्न सकिन्छ कि अन्य क्षेत्रको जस्तो वन विनासको विकाल समस्या यस वडामा देखिदैन। सामुदायिक वन कार्यक्रमको सफलताले पनि वन क्षेत्र बढाउन टेवा पुगोको देखिन्छ साथै बाटोको असुविधा र अन्य क्षेत्रसम्मको असहज पहुँचले गर्दा पनि वन विनास जस्तो समस्या यस क्षेत्रमा नभएको देखिन्छ जुन जलवायु परिवर्तनको दृष्टिकोणमा सकरात्मक देखिन्छ।

माडी गाउँपालिका - ५ सन् १९९५ को भू-उपयोगीता नक्शाङ्कान

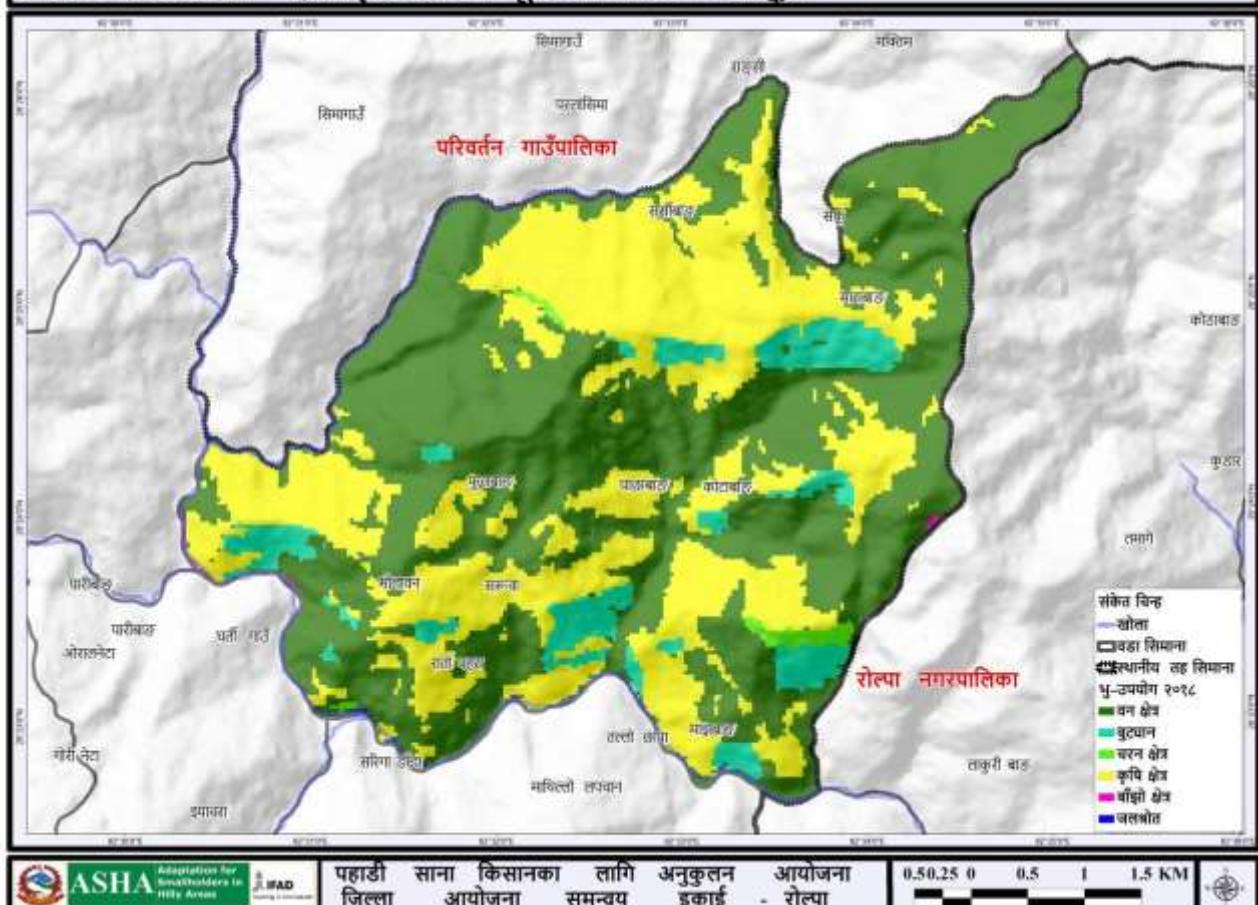
चित्र १५. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् १९९५ को भू-उपयोग नक्शा

तालिका १०. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को विभिन्न अवधिको भू-उपयोग परिवर्तनको अवस्था

भू-उपयोग	क्षेत्रफल (हे.)			भू उपयोगमा परिवर्तन		
	सन् १९९५	सन् २००८	सन् २०१८	१९९५-२००८	२००८-२०१८	१९९५-२०१८
वनक्षेत्र	११३८.९५	१४५८.७२	१५५२.१४	३९९.७७	९३.४२	४९३.१९
बुट्यान क्षेत्र	४६६.७४	२११.६८	१८२.९७	-२५५.०६	-२८.७१	-२८३.७७
घाँसे मैदान	६१.०२	४६.५३	१८.२७	-१४.४९	-२८.२६	-४२.७५
कृषि क्षेत्र	१०५०.१२	१००४.१३	९७६.५	-४५.९९	-२७.६३	-७३.६२
बाँझो जमिन	१८.८१	३.१५	३.१५	-१५.६६	०	-१५.६६
पानीले ढाकेको क्षेत्र	०	११.४३	२.६१	११.४३	-८.८२	२.६१
जम्मा	२७३५.६४	२७३५.६४	२७३५.६४	०	०	०

भू उपयोग जस्तै वन क्षेत्र, बुट्यान क्षेत्र, घाँसे मैदान, कृषि क्षेत्र र वाँझो जमिनको क्षेत्रफल माथिको तालिकामा दिईएको छ । त्यस्तै गरेर सन् २०१८ को निम्न नक्सा अनुसारको भू उपयोगको क्षेत्रफल पनि उक्त तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

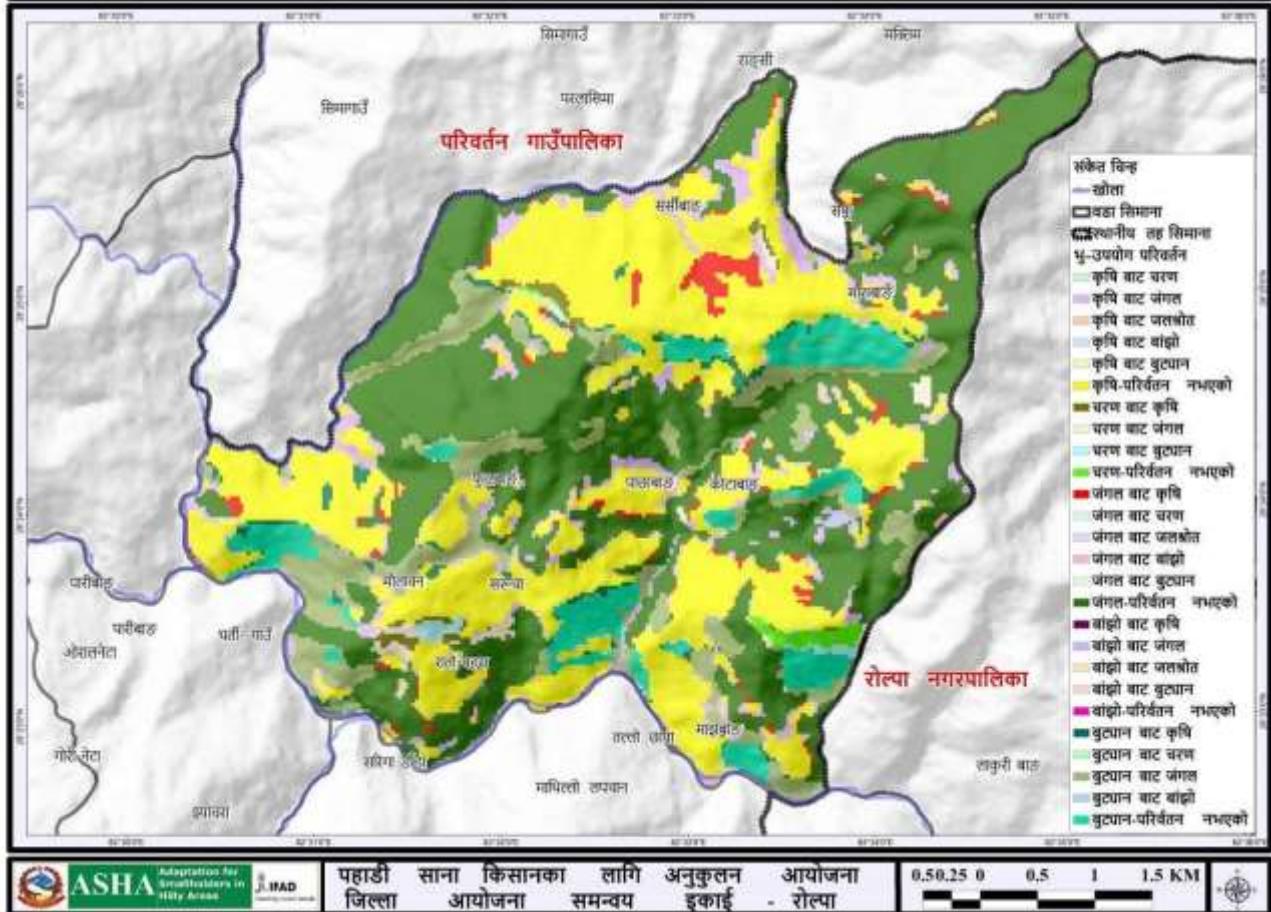
माडी गाउँपालिका - ५ सन् २०१८ को भू-उपयोगीता नक्शाङ्कून

चित्र १६. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् २०१८ को भू-उपयोग नक्शा

निम्न नक्सा सन् १९९५ र २०१८ बीचको भू उपयोगिता क्षेत्रको परिवर्तनको विश्लेषण माथिको तालिका अनुसार घट बढ भएको देखिन्छ, तर कुन र कति क्षेत्र कुन र कति क्षेत्रमा परिणत भयो भन्ने विश्लेषण निम्न तालिकाबाट प्रष्ट हुन्छ ।

माडी गाउँपालिका - ५ भू-उपयोग परिवर्तन (सन् १९९५ बाट २०१८)

चित्र १७. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सन् १९९५ देखि २०१८ को भू-उपयोग परिवर्तनको नक्शा

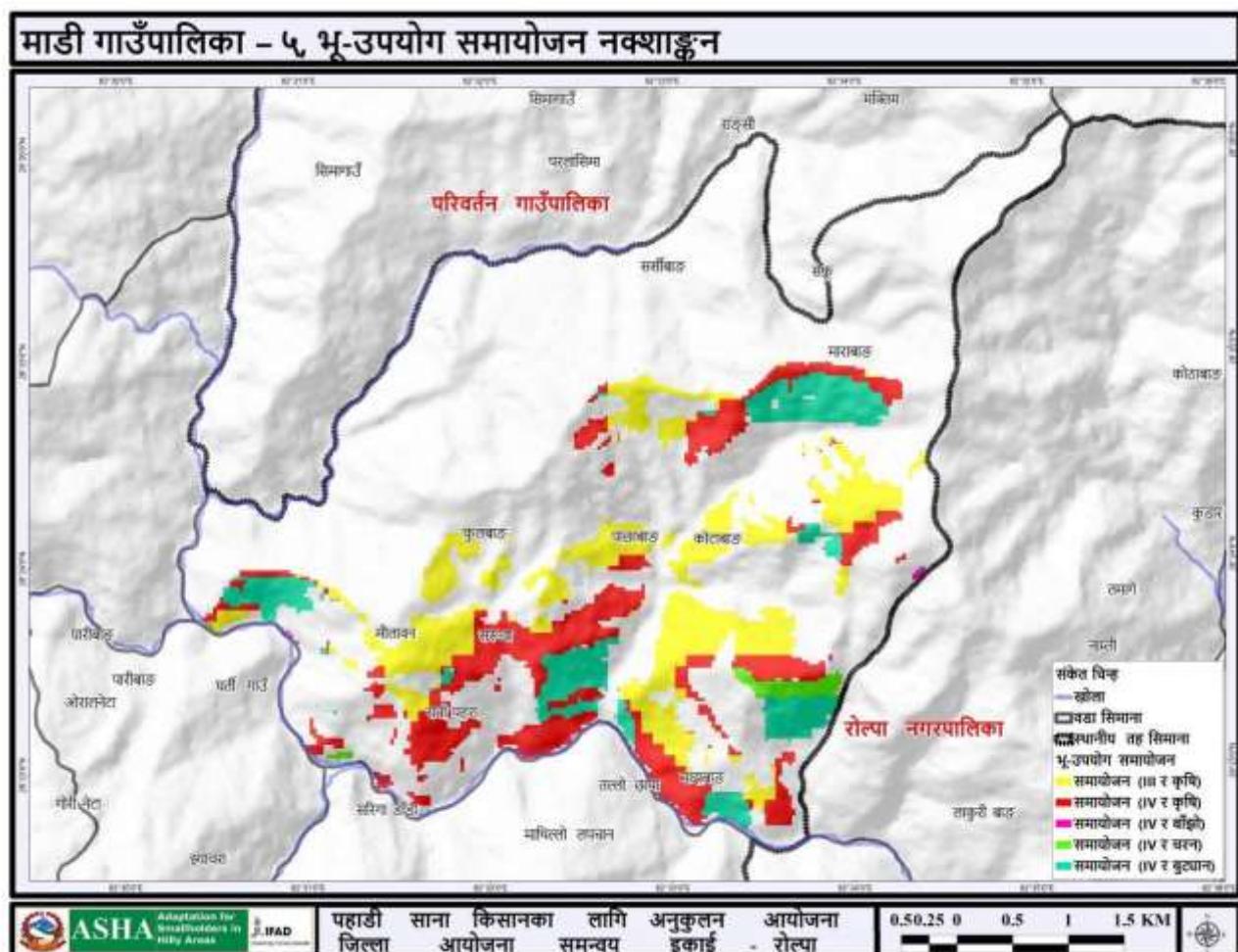
तालिका ११. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को भू-उपयोग क्षेत्रको परिवर्तन

परिवर्तन विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवर्तन विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवर्तन विवरण	क्षेत्रफल
परिवर्तन नभएको वन क्षेत्र	१०८१.६२	बुट्यान क्षेत्र परिवर्तन नभएको	१५९.६६	घाँसे मैदान परिवर्तन नभएको	१४.२२
बुट्यानबाट वन क्षेत्र	२६५.७७	वनबाट बुट्यान क्षेत्र	०.५४	वनबाट घाँसे मैदान	०.९९
घाँसे मैदानबाट वन क्षेत्र	१८.४५	घाँसे मैदानबाट बुट्यान क्षेत्र	९.६३	बुट्यान क्षेत्रबाट घाँसे मैदान	१.२६
कृषि क्षेत्रबाट वन क्षेत्र	१६६.५	कृषि क्षेत्रबाट बुट्यान क्षेत्र	११.७	कृषि क्षेत्रबाट घाँसे मैदान	१.८
बाँझो क्षेत्रबाट वन क्षेत्र	१९.८	बाँझो क्षेत्रबाट बुट्यान क्षेत्र	१.४४		
जम्मा	१५५२.१४	जम्मा	१८२.९७	जम्मा	१८.२७
परिवर्तन नभएको कृषि क्षेत्र	८६४.०९	बाँझो क्षेत्र परिवर्तन नभएको	१.७१	वनबाट पानीले ढाकेको क्षेत्र	०.२७
बुट्यानबाट कृषि क्षेत्र	३८.१६	वनबाट बाँझो क्षेत्र	०.९	कृषिबाट पानीले ढाकेको क्षेत्र	०.०९
घाँसे मैदानबाट कृषि क्षेत्र	१६.६५	घाँसे मैदानबाट बाँझो क्षेत्र	०	बाँझोबाट पानीले ढाकेको क्षेत्र	२.२५
वन क्षेत्रबाट कृषि क्षेत्र	५४.६३	कृषि क्षेत्रबाट बाँझो क्षेत्र	०.१८		
बाँझो क्षेत्रबाट कृषि क्षेत्र	२.९७	बुट्यान क्षेत्रबाट बाँझो क्षेत्र	०.३६		
जम्मा	१७६.५	जम्मा	३.१५	जम्मा	२.६१

श्रोत : पहाडी साना किसानको लागि अनुकूलन आयोजना, जिल्ला संयोजन कार्यालय, रोल्पा, २०१८

३.२.१.४ भू-उपयोग समायोजनको विश्लेषण

नेपाल सरकारको Land Reform Mapping Project (LRMP) ले भू-क्षमताको आधारमा नेपालका भू-भागहरूलाई सात वटा Class हरूमा (Class I to Class VII) वर्गीकरण गरेको छ । जसमध्ये Class I मा पर्ने जमिन कम भिरालो, कम दुङ्घाहरू भएको र बढी पानी सोस्न सक्ने किसिमको हुने भएकाले यस्तो जमिनलाई कृषि लगायतका जुनसकै प्रयोजनको लागि पनि निर्वाद रूपमा उपयोग गर्न सकिन्छ भने Class II र सो भन्दा माथिका Class हरूमा पर्ने जमिनहरूको कमश भिरालोपन तथा दुङ्घाको मात्रा बढौ जाने र पानी सोस्ने क्षमता घटौ जाने भएकोले यस्तो जमिनहरूमा कृषिजन्य गतिविधिहरू गर्दा भू-क्षयको सम्भावना पनि कमश बढौ जाने हुन्छ । यसर्थ Class VII पर्ने जमिनलाई सुन्दर दृष्ट्यावलोकन लगायत सिमित प्रयोजनको लागि मात्र उपयोग गर्न सकिन्छ । यसै भू-क्षमता नक्शा र भू-उपयोग नक्शाको समायोजन गरेर भू-उपयोग समायोजन नक्शा तयार गरिन्छ । यसरी तयार गरिएको परिवर्तन गा.पा. वडा नं. १ को भू-उपयोग समायोजन नक्शाको अध्ययन गर्दा Class IV पर्ने जमिन वनक्षेत्रले पूर्णरूपले ढाकिनुपर्ने जमिन भएता पनि यहाँ खेतीपाती लगायतका विभिन्न गतिविधिहरू भईरहेको पाईन्छ (चित्र १७) ।

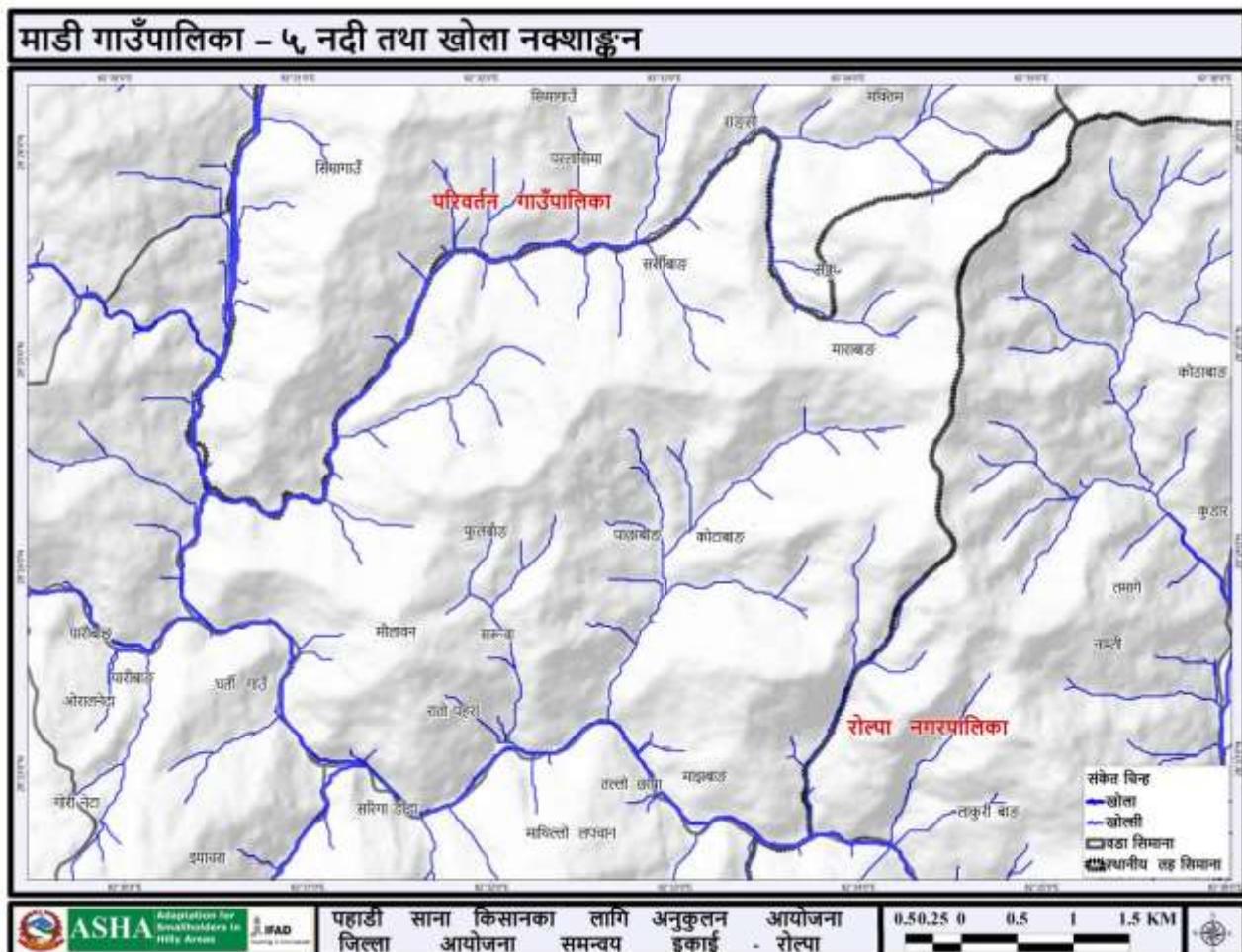
चित्र १८. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को भू-उपयोग समायोजन नक्शा

यसरी Class IV मा पर्ने तर खेतीपातीका क्रियाकलापहरू भईरहेका यस वडाका का भू-भागहरूको जम्मा क्षेत्रफल करिब २५३.४८ हेक्टर रहेको छ जुन रातो रंगले छुट्याइएको छ र Class III पर्ने तर खेतीपातीका क्रियाकलापहरू भईरहेका यस वडाको भू-भागहरूको जम्मा क्षेत्रफल करिब ६७९.८४ हेक्टर रहेको छ जुन नक्शामा पहेलो रंगले छुट्याइएको छ । त्यसै गरी Class IV मा पर्ने बाँझो जमिन, घाँसे मैदान र बुट्यान क्षेत्रको रूपमा उपयोग भएको भू-भागको क्षेत्रफल

कमश: ४.०५ हेक्टर, १५.१२ हेक्टर र १४०.८५ हेक्टर रहेको छ। यस्ता ठाउँहरुमा संरक्षणका कृयाकलापहरु अबलम्बन गरिनु जरुरी छ। यसरी हेर्दा करिब १०९३.३५ हेक्टर भु भाग भुसमायोजन गर्नु पर्ने देखिन्छ।

३.२.१.५ माडी गा.पा.वडा नं. ५ को नदि, खोला, खोल्सीको विवरण

माडी गा.पा. वडा नं. ५ का नदी तथा खोलाहरु निम्न नक्सामा देखाइएको छ माडी खोला यस क्षेत्र भएर वग्ने मुख्य नदी तथा खोला हुन भने अन्य खोला तथा खोल्सीहरुमा साविक वडा नं. १ मा हाडपाल, पैयाखोला, लिजाखोला, वहुलाखोला, माडिखोला, वडा नं. २ मा साधखोला, धागेछहरा, कुनापानी, भाग्रमिलखोला, सिववाडखोला, गैराखोला, पर्वतेखोला, पैरापानी, वडा नं. ३ मा वल्देखोला, हाउजेखोला, ठारेखोला, हाडकारकाटखोला, केउरावाड, मर्कवाड, पनेरा, धमिरेखोला, वलीखोला, ठुलोखोला, ओखेनी, कालोखोला, जुगेपानी, तुसारपानी, सिदमपानी, काउलेगैरा, पुन्टेगैरा, उत्तिसेनी, खुमवासा, चाख्लेखोला, धारहाल्नेखोला, टाडकेखोला, ठुलोगैरा, भफ्रेनीखोला, भेरीवस्ने, अविरेखोला, घोयलधारा, टिपिला, घामतारा, पिपलपानेखोला, वनधारा, सालिमे, ओवाडखोला, घारछहरा, अधेरीखोला, साउनेपानी, वडा नं. ४ मा धाडखोला, धाराखोला, पम्पुरी, धमिरेखोला, जुकेपानी, पाखेपानी, सिमखोला, हिचावांगखोला, पिउरीपानी, वडा नं. ५ मा सुवाखोला, करस्याड, लुगाधुने, माझैखोला, पम्पुर, खावाड, लाम्दले, चैवाड, चयलकोट, वलीखोला, हांग्रीखोला, वडा नं. ६ मा वलीखोला, जापाखोला, घल्टाखोला, भुवनेखोला, वाडनुड, कराजाखोला, ढांगी, मोनेहांड, रिचाखोला, माडिखोला, वडा नं. ७ मा स्यालखोला, चैपा, लानजड, स्याला, कोडजा, सुनारखोला, वडा नं. ८ मा सुरवाडखोला, भिम्सीखोला, संम्भाखोला, हाल्पुखोला, गेलखोला, माडिखोला र वडा नं. ९ मा वहुलाखोला, पुत्रुडखोला, ढगखोला, मिरेखोला, जापाखोला, जडमाडखोला, रेखोला, भुतखोला जस्ता खोला तथा खोल्सीहरु रहेका छन्।

चित्र १९. माडी गा.पा. वडा नं. ५ का नदी तथा खोलाको नक्शा

३.२.१.६ माडी गा.पा.वडा नं. ५ को वन डेलोको अवस्था

भौगोलिक सूचना प्रणालीको आधारमा विश्लेषण गर्दा त्यस्तो उल्लेखनिय आगलागीका घटनाहरु नभएको देखिन्छ, तर स्थानीय समुदायसंग सहभागितामूलक विधि प्रयोग गरी छलफल गर्दा साविक वडा नं. १ को राष्ट्रिय वन, वडा नं. २ को स्यार्जा भिर, वडा नं. ३ को पुवागैरा सा.व., वडा नं. ४ को मायाडाडा वन क्षेत्र, वडा नं. ६ को देउराली वन, वडा नं. ६ को गोरखलोटे सा.व., वडा नं. ७ को झर्कानडाडा र वडा नं. ९ को वन क्षेत्रमा आगलागीका घटनाहरु भएको पाईन्छ।

३.३. वैज्ञानिक तथ्य र स्थानीय समुदायको दृष्टिकोणको समायोजन

भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित वैज्ञानिक तथ्यहरु उक्त खण्डमा प्रस्तुत गरिएको छ जस्वाट संकटासन्नताका क्षेत्रहरु पहिचान गर्न सकिन्छ। यी तथ्यहरुलाई स्थानीय समुदायसंग सहभागितामूलक ग्रामिण लेखाजोखा विधिहरु र प्रकृयाहरुबाट पुष्टाई गरिएको थियो। यस पछिका खण्डहरुमा स्थानीय समुदायको सहभागितामा स. ग्रा. ले.को विधिहरुबाट माडी गाउँपालिका वडा नं. ५ को जलवायु परिवर्तन संकटासन्नता तथा स्थानीय समुदायको अनुकूलन क्षमताको विश्लेषण गरिएको छ।

३.४. सहभागितामूलक जलवायु परिवर्तन संकटासन्नता तथा अनुकूलन क्षमता विश्लेषण

विभिन्न सहभागितामूलक ग्रामिण लेखाजोखाको विधि तथा प्रकृयाहरुको प्रयोगबाट स्थानीय समुदायले महशुस गरेका, उनीहरुको दृष्टिकोण र अनुभवहरुबाटे छलफल गरी जलवायु परिवर्तन संकटासन्नता तथा अनुकूलन क्षमता, अनुकूलनका उपायहरुको पहिचान र प्राथमिकिकरण र अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिन्छ। निम्न खण्डमा यसबाटे विस्तृत वर्णन गरिएको छ।

३.४.१ जलवायु परिवर्तन संकटासन्न घरधुरी

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीको क्रममा यस वडाका प्रत्येक वस्तिहरु (साविकको भावाड गा.वि.स. वडा नं १ देखि ९ सम्म) मा सहभागितामूलक तरिकाले घरधुरीहरुको जलवायु परिवर्तन संकटासन्नटाताको स्तरीकरण गरिएको थियो। उक्त स्तरीकरण समुदाय आफैले तयार गरेको जलवायु परिवर्तन सम्मुखता, सम्वेदनशिलता र अनुकूलन क्षमता आधारहरुमा आधारित भई गरिएको थियो। उक्त स्तरीकरण गर्दा जिविकोपार्जनका मुख्य पाँचवटा सम्पत्तिहरु (प्राकृतिक, भौतिक, मानवीय, सामाजिक र आर्थिक सम्पत्ति)का साथै जलवायु परिवर्तनजन्य प्रकोपहरुले घरधुरीमा पारेको प्रभावलाई समेत आधार बनाईएको थियो। घरको उत्पादनले १२ महिना खाना पुग्ने, सरकारी सेवामा स्थायी रोजगारी भएका, र जलवायुजन्य प्रकोपबाट प्रत्यक्ष प्रभावित नभएका सम्पन्न घरधुरीलाई न्यून संकटासन्न घरधुरी (V1) मा राखिएको थियो भने घरको उत्पादनले ९ महिना मात्र खाना पुग्ने वा घरको उत्पादनले १२ महिना खाना पुग्ने र सरकारी सेवामा स्थायी रोजगारी भएतापनि जलवायुजन्य प्रकोपबाट प्रत्यक्ष प्रभावित घरधुरीलाई मध्यम संकटासन्न घरधुरी (V2) मा राखिएको थियो। त्यसै गरी घरको उत्पादनले घरको उत्पादनले ६ महिना भन्दा बढी खाना पुगे तापनि जलवायुजन्य प्रकोपबाट प्रत्यक्ष प्रभावित घरधुरीलाई उच्च संकटासन्न घरधुरी (V3) मा राखिएको थियो भने घरको उत्पादनले ३ महिना मात्र खाना पुग्ने र जलवायुजन्य प्रकोपबाट प्रत्यक्ष प्रभावित अति विपन्न घरधुरीलाई अति उच्च संकटासन्न घरधुरी (V4) मा राखिएको थियो। यस क्रममा वडाका जम्मा ८६८ घरधुरी मध्ये २९ प्रतिशत घरधुरीहरु अति उच्च (V4) मा, ४२ प्रतिशत घरधुरीहरु उच्च (V3) मा, २५ प्रतिशत घरधुरीहरु मध्यम (V2) मा संकटासन्न रहेको पाईएको थियो (तालिका ११)।

तालिका १२. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को जलवायु परिवर्तन सम्बेदनशिल सम्पन्नता स्तरीकरण

साविकका वडा नं.	घरधुरीगत जलवायु परिवर्तन संबेदनशिल सम्पन्नता स्तर				जम्मा
	न्यून (V1)	मध्यम(V2)	उच्च (V3)	अतिउच्च(V4)	
१	०	१३	७४	१७	१०४
२	०	१८	२६	५२	९६
३	२३	४५	४७	१८	१३३
४	०	४६	४६	६	९८
५	०	१८	५३	६६	१३७
६	०	६	४९	२९	८४
७	०	३८	३९	१८	९५
८	०	१२	१४	२९	५५
९	४	२४	२०	१८	६६
जम्मा	२७	२२०	३६८	२५३	८६८
प्रतिशत	३%	२५%	४२ %	२९ %	१००%

आधार: जलवायु परिवर्तन सम्बेदनशिल सहभागितामूलक सम्पन्नता स्तरीकरण, २०७५

वस्ति स्तरीय गोष्ठीहरु पश्चात माडी गा.पा. वडा नं. ५ का वडा अध्यक्षको नेतृत्वमा ३ दिने वडा स्तरीय स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी गोष्ठी सम्पन्न गरिएको थियो जहाँ हरेक वस्तिबाट आएका तथ्यांक र विश्लेषणहरु माथि छलफल गरी वडा स्तरीय विश्लेषण गरिएको थियो । उक्त ३ दिने वडा स्तरीय स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारी गोष्ठीमा जन प्रतिनिधिहरु, सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहका प्रतिनिधि, सेवा प्रदायक कार्यालयका प्रतिनिधि, स्थानीय राजनैतिक दलका प्रतिनिधि लगायत स्थानीय भद्र भलादमीहरुको सहभागिता थियो । यस अनुकूलन कार्ययोजना निर्माणको क्रममा तपसिलका संकटासन्नता विश्लेषणका विभिन्न विधिहरुको उपयोग गरिएका थिए ।

३.४.२ जलवायु परिवर्तनको अवस्था - मौसमी पात्रो

विगत ३० वर्षको अन्तरालमा स्थानीय स्तरमा जलवायुमा आएका परिवर्तनहरुको जानकारी प्राप्त गर्न यो विधिको प्रयोग गरिएको थियो । यस विधिको छलफलमा समुदायका ज्येष्ठ नागरिक, वुद्धिजीवी तथा जानिफकारहरुको सहभागिता रहेको थियो । यसै विधिको प्रयोग गरी समुदायस्तरमा जलवायु परिवर्तनको कारणले वालीचक्र, वनस्पति प्रजातिहरुको जीवनचक्र/व्यवहार, प्रकोपको स्वरूप लगायत अन्य विभिन्न क्षेत्रहरुमा आएका/देखिएका परिवर्तनहरुको जानकारी समेत प्राप्त गरिएको थियो ।

मौसमी पात्रोको विश्लेषण गर्दा स्थानीय स्तरमा जाडोको समयावधि घट्दै गएको, गर्मीका दिनहरु लम्बिएको र तुलनात्मक रूपमा तातोपना बढेको पाइएको छ । मनसुनी तथा हिउँदै वर्षाको समयावधि, मात्रा र तौर तरिकामा फेरबदल आएको देखिन्छ । पहिलेको तुलनामा वर्षात्को अवधि कम भएको तर वर्षा हुँदा एक्कासि हुने र एकै पटक ठूलो मात्रामा वर्षा हुने गरेको देखिन्छ । यहाँका वासिन्दाको अनुसार तुसारो लाग्ने समयावधि पहिलेको तुलनामा घटेको देखिएको छ । त्यसैगरी गर्मीका दिनहरु बढेको र पानी पर्ने समयमा फेरबदल भएको कारणले गर्दा खेतिपाती गर्ने समयमा पनि हेरफेर भएको देखिन्छ । यहाँका प्रमुख वालीहरु धान, मकै र गाहुँ लगाउने समयावधिमा पहिलेको तुलनामा परिवर्तन आएको छ । गुरास तुलनात्मक रूपमा छिटो फुल्न थालेको पाइयो भने काफल पाक्ने समय पनि अगाडि सरेको पाईयो । त्यसैगरी वर्षायाममा पानीका मुल फुट्ने क्रम पनि निकै कम भएको पाइएको छ । यसरी जलवायुमा आएको परिवर्तनको प्रत्यक्ष असर कृषिमा मात्र नभई मानव स्वास्थ्य लगायत पानीका मुहानहरु, वन तथा जैविक विविधतामा समेत परेको देखिन्छ । यस प्रकारका परिवर्तनहरुले स्थानीय वासिन्दाहरुको जीविकोपार्जनमा प्रत्यक्ष असर पार्नुका साथै उनीहरुको दैनिकीलाई थप चुनौतीपूर्ण बनाएको देखिन्छ ।

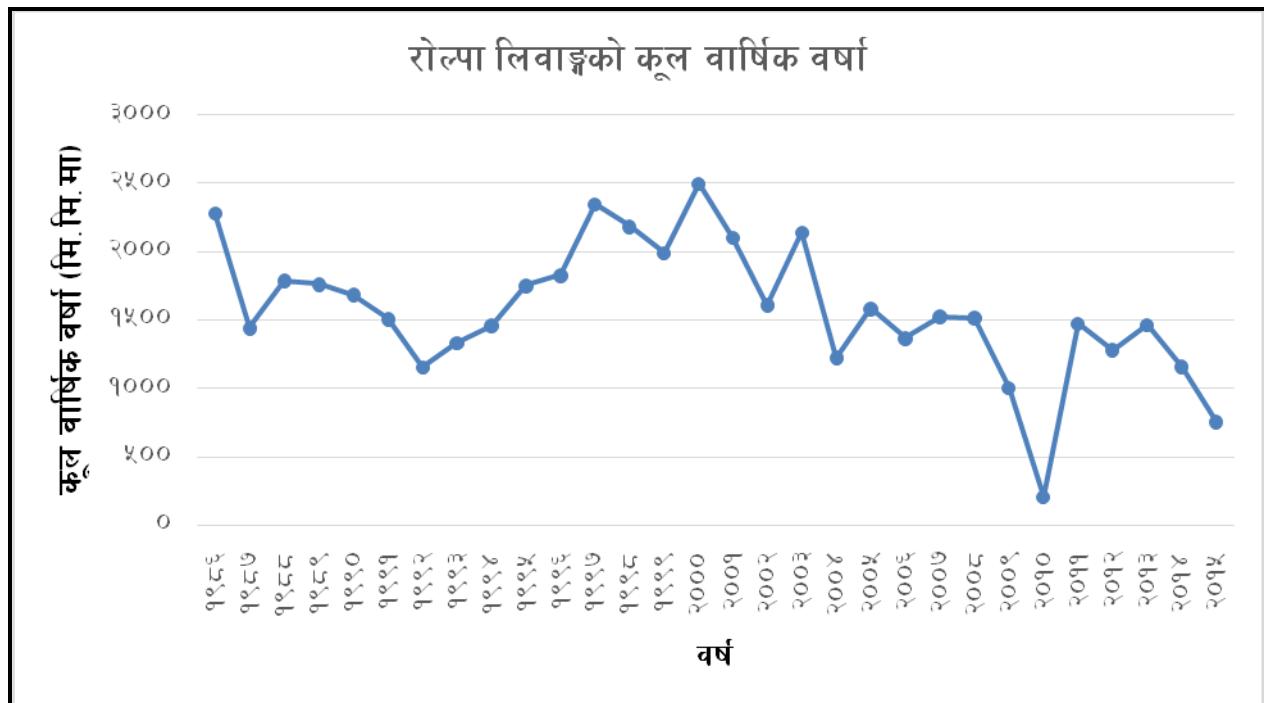
तालिका १३. परिवर्तित मौसमी पात्रो

सम्मुखताको क्षेत्र	सूचकहरु	समय	वैशाख	ज्येष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्वन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	समयमा देखिएको परिवर्तन (घटबढ)
तापक्रम	गर्मिको दिन	पहिले													गर्मिका दिन ३ महिनाले बढेको र गर्मिको मात्रा पनि बढेको
		अहिले													
	जाडोको दिन	पहिले													जाडोका दिन करिब २ महिनाले घटेको
		अहिले													
वर्षा तथा यसको स्वरूप	मनसुनी वर्षा	पहिले													मनसुनी वर्षाका दिन २ महिनाले घटेका
		अहिले													
	हिउँदे वर्षा	पहिले													हिउँदे वर्षाका दिनहरु करिब २ महिनाले घटेको
		अहिले													
	तुसारो	पहिले													तुसारो पर्ने दिनहरु २ महिनाले घटेको
		अहिले													
वनस्पति प्रजातिहरुको जीवनचक्र / व्यवहार	फुल फल्ने (लालिगुरास)	पहिले													फुल फुल्ने समय १ महिनाले अगाडि सरेका
		अहिले													
	फल फल्ने (काफल)	पहिले													फल पाक्ने समय १ महिनाले अगाडि सरेको
		अहिले													अहिले वर्षामा
प्रकोपको स्वरूप	बाढीको	पहिले													

सम्मुखताको क्षेत्र	सूचकहरु	समय	वैशाख	ज्येष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	समयमा देखिएको परिवर्तन (घटबढ)
जीविकोपार्जनका क्रियाकलापहरु	घटना	अहिले				रेड	रेड	रेड	रेड						फेरबदल भएकोले बाढी तथा पहिरोको समयमा पनि परिवर्तन भएको छ, तर मात्रा र बारम्बारता भने बढेको छ
	पहिरोको घटना	पहिले					yellow	yellow							
		अहिले				रेड	रेड	रेड	रेड						
जीविकोपार्जनका क्रियाकलापहरु	स्थानिय मकै लगाउने	पहिले	yellow	yellow											मकै लगाउने समय १ महिनाले पछि सरेको
	अहिले			red	red										
	स्थानिय मकै काट्ने	पहिले						yellow	yellow						मकै काट्ने समय ०.५ महिनाले पछि सरेको
		अहिले						red	red	red					
जीविकोपार्जनका क्रियाकलापहरु	स्थानिय गहु लगाउने	पहिले							yellow	yellow					
	अहिले							red	red						
	स्थानिय गहु काट्ने	पहिले			yellow	yellow									
		अहिले	red	red											
भौतिक जानकारी	पानीको मूल फुट्ने	पहिले			yellow	yellow	yellow	yellow							पानीका मुल साहै नै कम फट्ने गरेको
नोट : पहिले भन्नाले ३० वर्ष भन्दा माथि र अहिले भन्नाले विगत ५ देखि यताको समय सम्फन्नु पर्द्द।															

३.४.३ रोल्पा जिल्लाको मौसमी तथ्यांक

परिवर्तन गा.पा मा जल तथा मौसम मापन केन्द्र नभएको तथा रोल्पा लिवाडबाट र यस परिवर्तन गा.पा. भौगोलिक अवस्थिति रोल्पा लिवाडबाट नजिक रहेको हुँदा लिवाड स्थित मापन केन्द्रबाट प्राप्त सुचनाहरूलाई आधार मानी यस क्षेत्रको विगत ३० वर्ष (१९८६ देखि २०१५ सम्म) को कुल वार्षिक वर्षालाई विश्लेषण गर्दा यस क्षेत्रको वर्षामा अनियमितता रहेको देखिन्छ (चित्र नं. १९)। यो अनियमितता केही वर्षहरुका तथ्यांक प्राप्त नभएकोले पनि हो।

चित्र २०. रोल्पा जिल्ला लिवाडको कूल वार्षिक वर्षा

रोल्पा जिल्लालाई प्रतिनिधित्व गर्ने लिवाड स्थित मापन केन्द्रबाट प्रकासित औसत वार्षिक अधिकतम र न्युनतम तापक्रमहरुको तथ्यांक प्राप्त गर्न नसकिएकोले त्यस्को विश्लेषण गरिएको छैन।

३.४.३ प्रकोपको ऐतिहासिक समयरेखा

विगत ३० वर्षको अन्तरालमा यस माडी गाउँपालिका वडा नं. ५ मा घटेका विभिन्न प्रकोपहरुको विश्लेषण ऐतिहासिक समय रेखाको माध्यमबाट गाउँका जेष्ठ नागरिक, वुद्धिजीवी तथा जानिफकारहरुसँग छलफल गरी तयार गरिएको थियो। यस विधिमा जलवायुजन्य घटना बारे छलफल गर्नुका साथै त्यस घटनाको असर र समुदायले त्यस घटनासँग जुधनका लागि गरेको प्रयास र उक्त परिस्थितिमा विभिन्न संघ संस्था र सरकारी निकायहरुबाट पाएको सहयोगको बारेमा छलफल गरिएको थियो। यसबाट जलवायु परिवर्तनको सम्बन्धमा स्थानीय बासिन्दाहरुको अनुभव र प्रकोपसँग जुधन सक्ने क्षमताको बारेमा जानकारी हासिल गरिएको थियो।

तालिका १४. प्रकोपको ऐतिहासिक समयरेखा

क्र.स.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
१	वाढी	२०५२		साविक वडा नं. १ वहुलाखोलाको वाढीले रामु घर्ति र वल व. घर्तिको ३ रोपनी खेत कटान तथा क्षति गरेको	हाल पानी पर्ने तरिकामा फेरवदल आएको देखिन्छ साथसाथै यस क्षेत्रमा अवैज्ञानिक तरिकाले वाटो घाटो निर्माण भइरहेका छन जसले गर्दा भविष्यमा वाढीका घटनाहरु वढ्ने देखिन्छ।	क्षति भएका खेतहरु व्यक्तिगत प्रयासवाट पुनर्निर्माण गर्ने गरेको ढुंगाका गाराहरु लगाउने गरेको।
		२०५३		साविक वडा नं. ८ सुरवाड खोलामा वाढी आउदा कुनापानी खानेपानीको इन्टेक भत्काएर पाईपहरु वगाएको		
		२०६०		साविक वडा नं. ८ सुरवाड खोलामा वाढी आउदा कुनापानी खानेपानीको इन्टेक भत्काएर पाईपहरु वगाएको		
		२०६२		साविक वडा नं. ६ मा ओलीखोलाको वाढीले एगा व. घर्ति लगायत ३ जनाको घट्ट वगाएको		
		२०६२		साविक वडा नं. ८ सेलाखोलाको वाढीले खानेपानीको इन्टेक तथा पाईपलाईनमा क्षति गरेको		
		२०६५		साविक वडा नं. ५ खावाड खोलाको वाढीले ५० घरधुरीहरुलाई असर पारेको		
		२०६८		साविक वडा नं. ९ को वहुलाखोलामा वाढी आएर वाछिवाड सिंचाई कुलो र पानी घट्टको कुलोमा क्षति गरेको		
		२०७२		साविक वडा नं. २ को कुनापानी खोलामा वाढी आउदा २ वटा खानेपानीको टंकि, २०० मि. पाईप वगाउदा ७० घरधुरी प्रभावित भएको		
		२०७३		साविक वडा नं. २ को कुवापानी वाढीले मरवाड टोल र सालिमे टोलमा टेक व. खत्रीको घर र २००० मि. खानेपानीको पाईप वगाउदा ५० घरधुरी प्रभावित भएको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७४		साविक वडा नं. १ वहुलाखोला र लिजाखोलाको वाढीले वाटो छेउमा लगायको ७ थान जालि र गोरेटोवाटोमा क्षति गरेको जसका कारण आवतजावतमा कठिनाई भएको		
		२०७४		साविक वडा नं. २ को भरखोला वाढीले मंगले खत्रीको ३ वटा वाखा वगाएको		
		२०७४		साविक वडा नं. ५ को घटवाड टोलमा भक्ते पुनको ३ हल वरावरको खेतियोग्य जमिन कटान गरेको		
		२०७४		साविक वडा नं. ९ को जडवाड टोलमा खानेपानीको कुवा वाढीले पुरिएको		
		२०७५		साविक वडा नं. १ वहुलाखोलाको वाढीले जमान सिं. बुढाको ४ वटा वाखा वगाएको, मजवाडको सिंचाई मुहान वगाएको		
		२०७५		साविक वडा नं. २ को सातखोला वाढीले मंगले खत्रीको ५ वटा वाखा वगाएर मृत्यु भएको		
		२०७५		साविक वडा नं. ३ मा हाडकारकोट खोलाले सिंचाई पाईप ५० मि. वगाएको, ठुलोखोलाको वाढीले पुनडेरा टोलका देव व. पुनको निजी नर्सरी तथा सिंचाई पाईप वगाएको, नुनथला सिंचाई पानीको २०० मि. पाईप वगाउदा ३० घरधुरी प्रभावित भएको, गारछहरा सिंचाई पाईप वगाएको, धानछहरा आउने ६० मि. सिंचाई पाईप वगाएको, हाडगरकोट खोलामा खानेपानी योजना वगाएको, २५० मि. पाईप वगाएको जसका कारण ३०० घरधुरी प्रभावित भएको, कोटवारा टोलमा कृष्ण डारीको घर जोखिममा रहेको, उपल्नो भावाड र पुनडेरा टोलमा मोतिलाल छिनाल र विर व. पुनको घर जोखिममा रहेको		

क्र.स.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७५		साविक वडा नं. ९ मा वहुलाखोलाले वल प्रसाद वुढाको ५ वटा वाखा वगाएर मृत्यु भएको, जडबाड खोलामा भल आउदा मन कुमारी वुढाको लत्ताकपडा र भाडाकुडा वगाएको, मेरीखोलामा भल आउदा पहल सिं. खत्रीको निजि सिंचाई पाईप र गौमाली घर्तिको पनि सिंचाई पाईप वगाएको, धन व. वाठाको सिंचाई पाईप वगाएको		
२	पहिरो	२०४५		साविक वडा नं. ४ मा ज्याखाटोलको पहिरोले ९ घरधुरीहरु जोखिममा रहेको	हाल पानी पर्ने तरिकामा फेरवदल आएको देखिन्छ, साथसाथै यस क्षेत्रमा अवैज्ञानिक तरिकाले वाटो घाटो निर्माण भइरहेका छन जसले गर्दा भविष्यमा पहिरो तथा भुक्षयका घटनाहरु वढ्ने देखिन्छ।	भृत्कएका घर गोठहरु छिमेकीको सहयोगमा निर्माण गर्ने गरेको। खानेपानीका मुहानहरुमा पुर्ननिर्माण गरेको
		२०४६		साविक वडा नं. १ को मुरिचिवाड टोलमा तिलक राम वाठा मगरको घर र पाखोवारी पुर्ण रूपमा क्षति गरेको		
		२०४७		साविक वडा नं. २ यापु पहिरो जादा गोपिलाल खत्री र लिलु खत्री लगायत ३ जनाको ७ रोपनी पाखोवारी क्षति गरेको		
		२०४८		साविक वडा नं. २ को पाखेपानी चैवाडचौरमा पहिरो जादा वनमा भएको उत्तिसका वोटिविरुवाहरु नष्ट भएको		
		२०५३		साविक वडा नं. १ को वाईवाड टोलमा पहिरोले नलु घर्ति र राम घर्तिको १० रोपनी पाखो वारीमा क्षति गरेको		
		२०५३		साविक वडा नं. २ को हुडकारी जंगलमा पहिरो जादा वनमा भएका वोटिविरुवाहरु नष्ट भएको साथै गोरेटो वाटोमा क्षति भएको, कुनापानी पुन्टीगैरा पहिरो जादा खानेपानीको टंकि तथा १००० मि. पाईप वगाएको जसका कारण ५० घरधुरी प्रभावित भएको		
		२०५४		साविक वडा नं. १ को वाछे टोलमा भिम व. वाठाको घर छेउमा पहिरो जादा घर जोखिममा रहेको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०५७		साविक वडा नं. ६ मा ओलीखोलाको पहिरोले चन्द्र व. बुढा लगायत ५ घरधुरीहरुको घर जोखिममा रही विस्थापित भएको, ९ रोपनी खेतियोग्य जमिन कटान गरेको		
		२०५९		साविक वडा नं. १ को वाछ्वे टोलमा रण व. वाठाको घर छेउको पहिरोले घर जोखिममा रहेको		
		२०५९		साविक वडा नं. ७ को दानथोकमा पहिरो जादा १ विद्यालय सहित ६ घर जोखिममा रहेको		
		२०६०		साविक वडा नं. ९ लुडरपा भिरमा पहिरो जादा केवर बुढा मगरको पहिरोले पुरिएर मृत्यु भएको		
		२०६२		साविक वडा नं. ९ को सा.व. क्षेत्रका पहिरो जादा १००० वडी रुखहरु ढलेर नोक्सान भएको		
		२०६५		साविक वडा नं. ४ को किम्बोट टोलको पहिरोले ७ घरधुरी जोखिममा रहेको		
		२०६५		साविक वडा नं. ७ को खलवाड जंगल क्षेत्रमा पहिरो गएर वनमा भएका वोटविरुवाहरुमा क्षति गरेको		
		२०६८		साविक वडा नं. ६ को धनुवोट टोल, चार्पाडाडा, रुपागाउ, रातापहरको पहिरोले ३८ घरधुरीहरु जोखिममा रहेको		
		२०६८		साविक वडा नं. ८ थाती दहवाड टोलको पहिरोले तिर्थ व. घर्तिको मकैवाली सँगै ३ रोपनी पाखोवारीमा क्षति गरेको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०६९		साविक वडा नं. ८ कुरावाड टोलमा पहिरो गई ७ घरधुरीको पाखोबारीमा क्षति गरेको साथै डिकोसले बनाएको प्लाष्टिक पोखरी पुरेको		
		२०७०		साविक वडा नं. २ को पोखेनी गैरामा पहिरो जादा दुर्गा प्रसाद के.सी. को घर जोखिममा रहेको साथै स्याउको वगैचामा पनि क्षति भएको		
		२०७०		साविक वडा नं. ५ मा खोलापारी, गुइयखोला, आरनडेराको पहिरोले २० घरधुरीहरु उच्च जोखिममा रहेको		
		२०७०		साविक वडा नं. ७ को गोरधना टोलको पहिरोले तुल प्रसाद ढागी लगायत ७ घरधुरीहरु पहिरोको जोखिममा रहेको, ३ रोपनी खेतियोग्य जमिनमा क्षति गरेको		
		२०७०		साविक वडा नं. ८ मा पहिरो जादा सा.व. क्षेत्रमा वोटविरुवाहरुमा क्षति भएको साथै गोरेटो वाटोमा पनि क्षति गरेको		
		२०७१		साविक वडा नं. ५ को दरखोलाको भलले २० घरधुरीहरु उच्च जोखिममा रहेको		
		२०७१		साविक वडा नं. ९ मा पहिरो जादा वागेश्वरी मा.वि. को भवन जोखिममा रहेको		
		२०७२		साविक वडा नं. १ को वाछे टोल र वाईवाड टोलमा रण व. वाठा, देवराम वाठा, हस्त व. घर्ति लगायत ७ घरधुरीको १४ रोपनी जमिनमा क्षति गरेको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७२		साविक वडा नं. ५ धाराखोला, छिचिन्डेवाट, पत्थरदुङ्गाको पहिरोले २५ घरधुरीहरु जोखिममा रहेको		
		२०७२		साविक वडा नं. ७ को दौडारे खोलाको पहिरोले वनमा भएका बोटविरुवाहरु क्षति गरेको साथै गोरेटो वाटोमा पनि क्षति गरेको		
		२०७२		साविक वडा नं. ९ को सा.व. क्षेत्रको खाथामा पहिरो जादा गोरेटो वाटो र रुख विरुवाहरु क्षति भएको		
		२०७३		साविक वडा नं. ४ को धाराती र हिचावाड टोलको पहिरोले ५ घरधुरीहरु जोखिममा रहेको, पिउरीपानीको पहिरोले ६ घरधुरीहरु जोखिममा रहेको		
		२०७३		साविक वडा नं. ५ जिम्बालडेराको पहिरोले ४ घरहरु जोखिममा रहेको		
		२०७३		साविक वडा नं. ६ को एनावाड टोलमा विष्णु कुमारी घर्ति लगायत ९ घरधुरीहरु उच्च जोखिममा रहेको		
		२०७३		साविक वडा नं. ७ को स्यालाखोला वनमा पहिरो जादा बोटविरुवाहरुमा क्षति तथा असर		
		२०७४		साविक वडा नं. ३ को गोफलधारा टोलमा पहिरो जादा सतिराम डागीको घर जोखिममा रहेको, पुनडेरा टोलमा दुर्गा प्रसाद पुनको घर पहिरोले लगी अर्को घर समेत जोखिममा पारेको		
		२०७४		साविक वडा नं. ५ गुईयखोलाको पहिरोले ६ घरधुरीहरु जोखिममा रहेको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले त्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७४		साविक वडा नं. ७ को केउरावाडमा पहिरो गई खानेपानी योजनामा क्षति गरेको		
		२०७५		साविक वडा नं. १ को मजवाड टोलमा पहिरोले लक्षिमण वुढा लगायत ३ घरधुरीको १२ रोपनी पाखोवारीमा क्षति तथा गोरेटोवाटोमा क्षति गरेको		
		२०७५		साविक वडा नं. ३ को धानछहरे टोल र नाडधारा टोलमा पहिरो जादा देउ प्रसाद वली र नौली वलीको घर सहित ३ रोपनी पाखोवारीमा क्षति भएको		
		२०७५		साविक वडा नं. ६ को रिचाटोलमा भिम व. घर्ति लगायत ५ घरधुरीहरु पहिरोको जोखिममा रहेको		
३	खडेरी	२०४९		साविक वडा नं. १ को हाडपाल खोलाको पानीको मुहान सुकेर वाछे टोलमा सिंचाईको समस्या भएको		वहिरवाट चामल त्याएर खाएको
		२०५४		साविक वडा नं. १ मा खडेरीका कारण मकैवाली पुर्णरूपमा सुकेर विउ नै नरहेको		
		२०५९		साविक वडा नं. २ मा खडेरीका कारण अन्न उत्पादनमा कमी भएको		
		२०६०		साविक वडा नं. ३ मा खडेरीका कारण अन्न उत्पादन नभएको, भोकमरी परेको		
		२०६०		साविक वडा नं. ५ को पम्पुरीमुल सुकदा विद्यालय सहित ३४ घरधुरीहरु प्रभावित भएको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०६०		साविक वडा नं. ६ को कराजा मुहान सुकदा विद्यालय र १८ घरधुरीहरु प्रभावित भएको		
		२०६२ देखि		साविक वडा नं. ५ मा उपल्नो पम्पुरी, ज्याखा, चयलकोट, मावै, उपल्नो चयलकोट, कमिरेखोला, गुईयखोला, खोलापारी, गैरावारी, कमिरेवोट, रिड्डै, जुकेखोला, घर्तिडेराकुवा, रानाडेरा, ओखरदानाकुवा, वोझवोट, कुइनेखोलामाथि, कुइनेखोला तल, वैसवोट, हाडेरेखोलाको पानीको मुहानमा पानीको मात्रामा कमी हुदा १७० घरधुरीहरु खानेपानीवाट प्रभावित भएको		
		२०६२		साविक वडा नं. ६ को मानेरी मुहान सुकदा २५ घरधुरीहरु प्रभावित भएको		
		२०६३		साविक वडा नं. १ मा हाडखाल खोलाको पानीको मुहान सुकदा सिंचाईको समस्या भएको		
		२०६४		साविक वडा नं. ६ को धुनवाड गैरा पानीको मुहान सुकदा ९ घरधुरीहरु प्रभावित भएको		
		२०६५		साविक वडा नं. ४ क्यउरावाड पानीको मुहान सुकदा ७५ घरधुरीहरु प्रभावित भएको		
		२०६५		साविक वडा नं. ६ को सिमखोला र मानेरी खोलाको पानीको मुहान सुकदा ३४ घरधुरीहरु प्रभावित भएको		
		२०६६		साविक वडा नं. ७ को मानुरी पानीको मुहान सुकदा ३ घरधुरी प्रभावित भएको, साउनेपानीको मुहान सुकदा ९ घरधुरी प्रभावित भएको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुधा समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
				भएको		
	२०६८			साविक वडा नं. ४ घोयलधाराको पानीको मुहान सुकदा ६० घरधुरीहरु प्रभावित भएको		
	२०६८			साविक वडा नं. ७ को लाडजड पानीको मुहान सुकदा २० घरधुरी प्रभावित भएको		
	२०६९			साविक वडा नं. ६ भराडसीमुल सुकदा १५ घरधुरी प्रभावित भएको		
	२०७०			साविक वडा नं. ३ मा समयमा पानी नपर्नाले हिउदे वाली लगाउन नपाएको		
	२०७०			साविक वडा नं. ४ को धानखोला र चयलकोटको पानीको मुहान सुकदा १३ घरधुरीहरु प्रभावित भएको		
	२०७१			साविक वडा नं. १ मा समयमा पानी नपर्नाले हिउदे वाली लगाउन छोडेको		
	२०७०			साविक वडा नं. ६ को दिमेरह पानीको मुहान सुकदा ५ घरधुरीहरु प्रभावित भएको		
	२०७०			साविक वडा नं. ७ को छापकुड पानीको मुहान सुकदा २ घरधुरी प्रभावित भएको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७०		साविक वडा नं. ८ टिपओय खोलाको पानीको मुहान सुकदा पशुचौपायाहरुलाई पानीको अभाव भएको साथै यसै वडामा सुन्तलाका विरुवाहरु पनि सुकेको		
		२०७० यता		साविक वडा नं. ९ का सुख्खा खडेरीका कारण वाली लगाउन छाडेको, लगाएको वाली भित्राउन समस्या भएको		
		२०७१		साविक वडा नं. ३ मा खडेरीका कारण सुन्तलाका विरुवाहरु सुकेको		
		२०७१		साविक वडा नं. ८ मा समयमा पानी नपार्नाले हिउदेवाली लगाउन छाडनुपर्ने अवस्था भएको		
		२०७२		साविक वडा नं. ३ को नाडगर टोलमा ५०० सुन्तलाका वोट सुकेकार यो क्रम वर्षेणी बढौ गएको		
		२०७२		साविक वडा नं. ४ को ज्याखा मुल र जुकेपानी मुहान सुकदा १० घरधुरी प्रभावित भएको		
		२०७२		साविक वडा नं. ७ को केउरावाड पानीको मुहान सुकदा ३५ घरधुरी प्रभावित भएको		
		२०७३		साविक वडा नं. ४ को हाडेओखर पानीको मुहान सुकदा ४ घरधुरी प्रभावित भएको		
		२०७४		साविक वडा नं. २ मा गहुवाली तथा जौवाली पुर्ण रूपमा सुकेर भित्राउन नपाएको, सिपवाड खोलाको खानेपानीको मुहान सुकदा लिखुवाड टोलमा ११ घरधुरी खानेपानीवाट प्रभावित भएको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
४	असिनापानी	२०५०		साविक वडा नं. ३ मा असिनापानीले आलुको डाठ भाचेकोले आलु उत्पादनमा कमी भएको साथै गहुवाली तथा जौवाली पनि चुटेर नष्ट गरेको		
		२०५६		साविक वडा नं. ९ मा हिउदेवाली पुर्ण रूपमा चुटेर नष्ट वनाएको		
		२०६१		साविक वडा नं. २ मा असिनापानीले अन्नवाली, फलफुल, तरकारीवाली चुटेर नष्ट गरेको साथै वनमा रुखका हागा भाचिएको		
		२०६१		साविक वडा नं. ८ मा असिनापानीले गहुवाली, जौवाली, फलफुलमा सुन्तला, पलम, आरु, मौषम जस्ता वालीहरुलाई चुटेर नष्ट गरेको		
		२०६३		साविक वडा नं. १ मा असिनापानीले गहुवाली तथा जौवाली चुटेर नष्ट वनाएको		
		२०६३		साविक वडा नं. ८ मा असिनापानीका कारणले गर्दा चिउरीका हागा, वासका ठानाहरु ढालेर नष्ट गरेको		
		२०६५		साविक वडा नं. १ मा असिनापानीले वासका वोट तथा रुखका हागाहरु भाचिएको		
		२०७० यता		साविक वडा नं. ४ मा वर्षेणी आउने असिनापानीले गहुवाली, जौवाली, फलफुल तथा तरकारी वालीमा असर गर्ने गरेको		
		२०७४		साविक वडा नं. ३ मा स्याउवाली, खुर्सानी, ओखर तथा गहुवाली र जौवाली चुटेको तथा फलफुलहरु भारेको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
५	हावाहुरी	२०५५		साविक वडा नं. ३ कोटवारा टोलमा भोजमान डारीको घरको छाना उडाएको		
		२०५९		साविक वडा नं. ९ मा जडवाड टोलमा पहल सिं. खत्रीको घरको छाना उडाएको		
		२०६०		साविक वडा नं. ४ मा हावाहुरीले नरेन्द्र वली लगायत द घरधुरीहरुको घरको छाना उडाएर क्षति गरेको		
		२०६१		साविक वडा नं. ३ को वारोश्वरी नि.मा.वि.को टिनको छाना फालेको		
		२०६२		साविक वडा नं. ८ मा मकैवाली पुर्ण रूपमा ढालेर नष्ट गरेको		
		२०६३		साविक वडा नं. ९ मा जडवाड टोलमा लिल कुमारी वलीको घरको छाना उडाएको साथै सोही टोलमा विर सिं. खत्रीको घरको छाना तथा छानामा राखेको सोलार प्यानल उडाएको		
		२०६७		साविक वडा नं. १ मा मकैवाली पुर्ण रूपमा ढालेर क्षति गरेको		
		२०६८		साविक वडा नं. १ मा रूप सिं. वाठाको घरको छाना उडाएको		
		२०६९		साविक वडा नं. ९ मा वारोश्वरी मा.वि. को टिनको छाना उडाएको		
		२०७०		साविक वडा नं. ८ को वलिवाड टोलमा लुद्रमणि घर्ति, पञ्च व. घर्ति, चन्द्र व. घर्तिको घरको छाना उडाएको		
		२०७१		साविक वडा नं. १ मा मकैवाली पुर्ण रूपमा ढालेर क्षति गरेको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७१		साविक वडा नं. ८ चौखावाड टोलमा मन व. घर्तिको घरको छाना उडाएको		
		२०७१		साविक वडा नं. ९ मा धर्मजित वुढाको घरको छाना उडाएर क्षति गरेको		
		२०७२		साविक वडा नं. १ को मजवाड टोलमा रुप व. घर्ति र पुनिकला घर्तिको घर तथा शैचालयको छाना उडाएको		
		२०७२		साविक वडा नं. ८ चौखावाड टोलमा राम व. रोका र थाती दहवाड टोलमा मनकुमारी घर्तिको शैचालयको छाना उडाएको		
		२०७३		साविक वडा नं. ३ को खुम्वास टोलमा भिम व. रोकाको टिनको छाना उडाएको		
		२०७४		साविक वडा नं. २ मा धन व. खत्रीको घरको छाना उडाएको		
		२०७४		साविक वडा नं. ४ मा हावाहुरीले मकैवाली पुर्ण रूपमा ढालेर नष्ट पारेको		
		२०७५		साविक वडा नं. २ मा मकैवाली ढालेर पुर्ण रूपमा क्षति भएको		
६	आगलागि	२०४९		साविक वडा नं. १ को वाढ्ठे टोलमा वुद्धिराज वुढा र घमिरे वुढाको घरमा आगलागि भई घरमा भएका सामानहरु जलेर नष्ट भएको		उपभोक्ता तथा प्रहरीवाट आगो निभाउने कार्य भएको
		२०४९		साविक वडा नं. ३ को वल्दे टोलमा पुरमान डार्गीको घर आगलागि हुदा १ जना मानिसको मृत्यु भएको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०५०		साविक वडा नं. ३ को पुवागैरा सा.व. क्षेत्रमा आगलागि भई वनमा भएका वोटविरुवाहरु नष्ट भएको, धानछहरे टोलमा आगलागि हुदा देउ प्रसाद वलीको घरमा क्षति भएको		
		२०५२		साविक वडा नं. ८ को वलिवाड टोलमा चन्द्र व. घर्तिको घरमा आगलागि हुदा घरमा भएका सामानहरु जलेर नष्ट भएको		
		२०५३		साविक वडा नं. १ को राष्ट्रिय वन क्षेत्रमा आगलागि भई वनमा भएका वोटविरुवा तथा जडिवुटिहरु जलेर नष्ट भएको		
		२०५७		साविक वडा नं. ५ को वासिमटोलमा नौले वस्नेतको घर जलेर नगद तथा जिन्स सामानहरु जलेर नष्ट भएको		
		२०५७		साविक वडा नं. ८ को हाडवाड टोलमा शिव कुमार घर्ति, चन्द्रे घर्ति लगायत ३ जनाको घरमा आगलागि भई सामानहरु जलेको		
		२०५९		साविक वडा नं. २ को दहवाड टोलमा ओसे वाठाको घर जलेर घरमा भएका सामानहरुमा क्षति भएको		
		२०६०		साविक वडा नं. ७ को भिम्पुका टोलमा आगलागि भई गौराज घर्ति लगायत ३ घरहरु जलेर नष्ट भएको		
		२०६१		साविक वडा नं. ३ को छेल्वाड टोलमा आगलागि हुदा गणेश डार्गी लगायत ३ वटा घरहरु जलेर नष्ट भएको		
		२०६२		साविक वडा नं. २ को स्यार्जा भिरमा आगलागि हुदा वनमा भएको भुइघास तथा रुखविरुवाहरु जलेर नष्ट भएको, १ जना घाईते भएको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०६२		साविक वडा नं. ३ को वाहुनडेरा टोलमा आगलागि हुदा दिलमान खत्रीको घर जलेर नष्ट भएको		
		२०६२		साविक वडा नं. ५ को खनाडखोला टोलमा आगलागि हुदा लिल व. वलीको गोठ जल्दा अन्त र दार जलेर नष्ट भएको		
		२०६२		साविक वडा नं. ८ कुरावाड टोलमा टेक व. वाठाको घरमा आगलागि भई घरमा भएका सामानहरु जलेर नष्ट भएको		
		२०६३		साविक वडा नं. ३ को ताडधारा टोलमा भुजै वुढाको घर आगलागि भई नष्ट भएको		
		२०६४		साविक वडा नं. १ को राष्ट्रिय वन क्षेत्रमा आगलागि भई वनमा भएका वोटविरुवा तथा जडिवुटिहरु जलेर नष्ट भएको, मजवाड टोलमा भिरमा आगलागि भई भुईघास जलेको		
		२०६५		साविक वडा नं. ३ को ताडधारा टोलमा मनरक वलीको भान्साकोठामा आगलागि भएको		
		२०६५		साविक वडा नं. ६ को देउराली वनमा आगलागि हुदा वनमा भएको वोटविरुवा तथा जडिवुटिहरु जलेर नष्ट भएको		
		२०६६		साविक वडा नं. ५ को खारा टोलमा लहरी वुढाको घर आगलागि हुदा घरमा भएको नगद तथा जिन्सि सामानहरु जलेर नष्ट भएको		
		२०७०		साविक वडा नं. ६ को गोरखलोटे सा.व.मा आगलागि हुदा वनमा भएका वोटविरुवा, जडिवुटि तथा वन्यजन्तुमा असर		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा क्षति भएको	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७०		साविक वडा नं. ९ को सा.व. मा आगलागि हुदा वनमा भएका वोटिविरुवाहरु, जडिवुटिहरु तथा वन्यजन्तुमा असर तथा क्षति भएको		
		२०७१		साविक वडा नं. ५ को सिपु टोलमा भक्त व. रोका लगायत ३ जनाको घर जलेर नष्ट भएको		
		२०७२		साविक वडा नं. १ को वाढ्हे टोलमा लक्ष्मण वाठा र रुप सिं. वाठाको गोठ जलेर नष्ट भएको		
		२०७२		साविक वडा नं. ४ को मायाडाडा जंगलमा आगलागि हुदा वनमा भएका वोटिविरुवाहरु तथा जडिवुटिहरु जलेर नष्ट भएको		
		२०७२		साविक वडा नं. ७ को करावाड टोलमा आगलागि भई जय व. वि.क. को घर जलेको		
		२०७२		साविक वडा नं. ९ को सा.व. मा आगलागि हुदा वनमा भएका वोटिविरुवाहरु, जडिवुटिहरु तथा वन्यजन्तुमा असर तथा क्षति भएको		
		२०७३		साविक वडा नं. ६ को रुपाकड टोलमा आगलागि हुदा नौसरा वाठाको घर जलेर नगद तथा जिन्स जलेको		
		२०७३		साविक वडा नं. ७ को भर्कानडाडामा आगलागि भई वनमा भएका वोटिविरुवाहरु जलेको		
		२०७४		साविक वडा नं. ३ को ताड्धारा टोलमा पहल सिं. वलीको घर आगलागि हुदा नगद तथा जिन्स जलेर नष्ट भएको		

क्र.स.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७५		साविक वडा नं. ४ को धानचरे टोलमा भक्तु वलीको घरमा आगलागि भई नगद तथा जिन्स सामानहरु जलेको		
७	कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग	२०४५		साविक वडा नं. ३ मा आलुमा रातो कमिला, पात जल्ने, डाख्लोमा कालो दाग वसेर वोट सुक्ने कारणले आलु उत्पादनमा कमी भएको, पिडालुमा वंशेलु, खोईरोले गर्दा पिडालु उत्पादनमा कमी, रायो तथा मुलामा लाहिकिराले गर्दा उत्पादनमा कमी भएको		
		२०४५		साविक वडा नं. ३ मा पटके रोग लागेर १०० वढी पशुचौपायाहरु मरेको		
		२०४६		साविक वडा नं. ३ मा कुखुरामा पखाला लाग्ने, भोकिने, खुटटा नलाग्ने रोगको लक्षण लागेर १५०० वढी कुखुराहरु मरेका		
		२०५०		साविक वडा नं. ९ मा पिडालुमा खोईरो रोगका कारण पिडालु उत्पादनमा कमी आएको		
		२०५५		साविक वडा नं. ६ मा अज्ञात रोगका कारण १०० वाखा तथा ५० ठुला पशु मरेका		
		२०५५		साविक वडा नं. ८ मा खोरेत रोगले महामारीको रूप लिएको		
		२०५६		साविक वडा नं. २ मा वाखामा पखाला लाग्ने, टाउको सुन्निने तथा वटार्ने जस्तो रोगको लक्षणले कुम्भकर्ण पुन, दिलसरा वाठा, सुरज बुढा, भुपलाल पुनको करिव ६३ वटा वाखा मरेका		
		२०५६		साविक वडा नं. ३ मा स्याउमा वोक्रा खुल्किने, जरा सुक्ने, कलिलो मुनाहरु खुम्चिने जस्तो रोग देखापरेको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०५७		साविक वडा नं. ९ मा वाखामा अज्ञात रोगका कारण ७० वाखाहरु मरेका		
		२०६२		साविक वडा नं. ९ मा आलुमा पात जल्ने, फलमा रातो कमिलाका कारण आलु उत्पादनमा कमी भएको		
		२०६५		साविक वडा नं. १ मा पिडालुमा किरा लागेर पिडालु खेती गर्न छाडेको, वाखामा पखाला लाग्ने, टाउको सुन्निने जस्ता रोगले ५० वटी वाखाहरु मरेका		
		२०६५		साविक वडा नं. २ मा मकैवालीमा डढुवा रोग लागेर मकै पुर्ण रूपमा मासिएको जसका कारण मकैवाली भित्राउन नपाएको		
		२०६५ देखि		साविक वडा नं. ६ मा लहरे वालीमा किरा लागि दाना नलाग्ने, फुल काट्ने रोगको बढदो प्रकोप		
		२०६५		साविक वडा नं. ८ मा केराको गुबोमा किरा लागेर वोट नै ढल्ने समस्या देखिएको		
		२०६५		साविक वडा नं. ८ मा वाखामा पखाला लाग्ने, टाउको सुन्निने, पेट फुल्ने जस्तो रोगले महामारीको रूप लिएको		
		२०६८		साविक वडा नं. २ मा आलुमा पात जल्ने, डाठ जल्ने र फलमा रातो कमिलाका कारण आलु उत्पादनमा कमी भएको		
		२०६८		साविक वडा नं. ८ मा पिडालुमा खोईरो लागेर पिडालु उत्पादनमा कमी भएको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०६९		साविक वडा नं. १ मा मकै तथा आलु वालीमा डढुवा, जल्ने, फलमा रातो कमिला लाग्ने रोगले उत्पादनमा कमी भएको		
		२०७०		साविक वडा नं. १ मा केरामा सिनो रोगका कारण केराको वोट ढल्ने गरेको		
		२०७०		साविक वडा नं. २ मा सुन्तलामा पात तथा मुना सुक्ने, ढुसी लाग्ने, अनार नद्धिपिदै कुहिएर खस्ने कारणले उत्पादनमा कमी भएको		
		२०७०		साविक वडा नं. २ मा भादर सिं. खत्रीको ८ वटा भैसि तथा ४ वटा गोरुको अज्ञात रोगका कारण मृत्यु भएको		
		२०७०		साविक वडा नं. ३ मा सुन्तलामा पात पहेलो हुने, सुक्ने, सुन्तला परिपक्व नहुदै भर्ने जस्ता समस्याले सुन्तला उत्पादनमा कमी भएको		
		२०७०		साविक वडा नं. ३ मा भैसिमा तुहिने समस्या बढदो		
	२०७० देखि			साविक वडा नं. ४ मा मकैमा रातो पात हुने, विरुवा ढल्ने, वंशेलु किरा लाग्ने, रातो सुईके किरा लाग्ने, गहुमा विरुवा सुक्ने, वेसार किरा लाग्ने, सिन्दुरे, कालोपोके, आलुमा पात भर्ने, रातो कमिला, पुत्ला, चुर्ने, केराको वोटमा किरा लाग्ने, फलमा गिर्खा हुने, वोट ढल्ने रोगको प्रकोपले गर्दा उत्पादन तथा भण्डारणमा समस्या भएको, वाखामा र्याल छोडने, टाउको सुन्निने, रातो पिसाव गर्ने, पखाला लाग्ने रोगले करिव १५० वाखाको मृत्यु भएको		
		२०७०		साविक वडा नं. ६ मा मकैमा धमिरा लाग्ने, सुन्तलामा पात पहेलो हुने, फलको गुणस्तमा कमी, आलुमा डढेलोको कारणले उत्पादनमा कमी आएको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुधा समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७० देखि		साविक वडा नं. ७ मा मकैमा पात सुक्ने, दाना नलाग्ने, वंशेलु किराको वढ्दो प्रकोपका कारण मकै उत्पादनमा कमी भएको		
		२०७०		साविक वडा नं. ८ मा कुखुरामा आखा पाक्ने, टालिनृ, सिरोमा खटिरा पर्ने जस्ता रोगको लक्षणले ३०० वढी कुखुराहरु मरेको		
		२०७१		साविक वडा नं. २ मा दुर्गा प्रसाद के.सी. को १ वटा भैसी मरेको		
		२०७१		साविक वडा नं. ८ मा मकैको पात पहेलो हुने, वोट सुक्ने, दाना राम्रो नलाग्ने कारणले मकै उत्पादनमा कमी आएको		
		२०७२		साविक वडा नं. ३ मा वाखामा टाउको सुन्निने, जुका पर्ने जस्ता रोगको लक्षण देखिएर वर्षेणी २५० वढी वाखाको मृत्यु भएको		
		२०७२		साविक वडा नं. ७ को फिल्मपुगा टोलमा अज्ञात रोगका कारण १३० वाखाहरु मरेको, तरकारी वालीमा विभिन्न रोग तथा किराहरुको प्रकोप वढ्दो		
		२०७३		साविक वडा नं. १ मा सुन्तलाको वोटमा किरा लाग्ने, पात सुक्ने, फल परिपक्व नहुदै भर्ने समस्याले सुन्तला उत्पादनमा कमी भएको, मजवाड टोलमा अमृता बुढाको ४ वाखा मरेको		
		२०७३		साविक वडा नं. २ मा भोजमन के.सी.को पखाला लागेर ७ वटा वाखा मरेको		
		२०७३		साविक वडा नं. ४ मा खडक व. वलीको अज्ञात रोगले ६ वटा वाखा मरेका		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७३		साविक वडा नं. ८ मा आलुमा पात जल्ने, फलमा रातो कमिलाले गर्दा आलु उत्पादनमा कमी भएको		
		२०७४		साविक वडा नं. २ मा अनिता वाठाको ३ वटा वाखा पखाला लागेर मृत्यु भएको		
		२०७४		साविक वडा नं. ४ मा पि.पि.आर. रोगले २६ वाखाहरु मरेका		
		२०७४		साविक वडा नं. ५ मा सुन्तलामा सेतो पात हुने, सुक्दै जाने, फल परिपक्व नहुदै खस्ने, बोट मर्ने समस्या देखिएको, गहुवालीमा सिन्दुरे रोगका कारण उत्पादन नभएको		
		२०७४		साविक वडा नं. ७ मा कुखुरामा रोग आई २००० वढी कुखुराहरु मरेको		
		२०७४		साविक वडा नं. ९ मा कुखुरामा आखा टालिने, सिरोमा खिटिराहुने रोगले ९०० वढी कुखुराहरु मरेका		
		२०७५		साविक वडा नं. १ को मजवाड टोलमा नरविर घर्ति, गोविन्द घर्ति, अमृता बुढाको अज्ञात रोगका कारण ५ वटा वाखा र २ वटा भेडा मरेको		
		२०७५		साविक वडा नं. २ मा कुखुरामा आखा टालिने, भोकिने, सेतो दिशा गर्ने जस्ता लक्षण देखिएर वडामा १२०० वढी कुखुरा मरेका		
		२०७५		साविक वडा नं. ३ मा खोरेत रोगका कारण ४०० जति पशुचौपायाहरुको मरेका		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
८	मिचाहा प्रजाति	२०५२		साविक वडा नं. १ मा वनमा वनमाराले वन क्षेत्रमा भएका वोटविरुवाको वृद्धि विकासमा असर पारेको, स्थानिय घासहरु लोप भएको		
		२०५२		साविक वडा नं. २ मा वनमा वनमाराले वन क्षेत्रमा भएका वोटविरुवाको वृद्धि विकासमा असर पारेको, स्थानिय घासहरु लोप भएको		
		२०५२ देखि		साविक वडा नं. ८ मा वनमा वनमारा, वारी तथा काल्नाहरुमा अधिंगे, राउन्ने, हनुमान भार, अर्मले, मैतालु भार, कुटिलकोशा, कैरुङ, भैसिकोशा जस्ता भारहरु फैलियर वनमा वोटविरुवाको वृद्धि विकासमा असर तथा वारी तथा काल्नाहरुमा खर घास तथा अन्नवालीहरुमा उत्पादनमा कमी हुदै गएको		
		२०५२ देखि		साविक वडा नं. ९ मा वनमा वनमारा, वारी तथा काल्नाहरुमा अधिंगे, राउन्ने, हनुमान भार, अर्मले, मैतालु भार, कुटिलकोशा, कैरुङ, भैसिकोशा जस्ता भारहरु फैलियर वनमा वोटविरुवाको वृद्धि विकासमा असर तथा वारी तथा काल्नाहरुमा खर घास तथा अन्नवालीहरुमा उत्पादनमा कमी हुदै गएको		
		२०५३		साविक वडा नं. ३ मा वनमा वनमाराले वन क्षेत्रमा भएका वोटविरुवाको वृद्धि विकासमा असर पारेको, स्थानिय घासहरु लोप भएको		
		२०५४ देखि		साविक वडा नं. ५ मा वनमा वनमारा, वारी तथा काल्नाहरुमा अधिंगे, राउन्ने, हनुमान भार, अर्मले, मैतालु भार, कुटिलकोशा, कैरुङ जस्ता भारहरु फैलियर वनमा वोटविरुवाको वृद्धि विकासमा असर तथा वारी तथा काल्नाहरुमा खर घास तथा अन्नवालीहरुमा उत्पादनमा कमी हुदै		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
				गएको		
		२०५५ देखि		साविक वडा नं. ४ मा वनमा वनमारा, वारी तथा काल्नाहरुमा अथिंगे, राउन्ने, हनुमान भार, अर्मले, मैतालु भार, कुटिलकोशा, कैरुड जस्ता भारहरु फैलियर वनमा वोटिविरुवाको वृद्धि विकासमा असर तथा वारी तथा काल्नाहरुमा खर घास तथा अन्नवालीहरुमा उत्पादनमा कमी हुदै गएको		
		२०५५ देखि		साविक वडा नं. ६ मा वनमा वनमारा, वारी तथा काल्नाहरुमा अथिंगे, राउन्ने, हनुमान भार, अर्मले, मैतालु भार, कुटिलकोशा, कैरुड, भैसिकोशा जस्ता भारहरु फैलियर वनमा वोटिविरुवाको वृद्धि विकासमा असर तथा वारी तथा काल्नाहरुमा खर घास तथा अन्नवालीहरुमा उत्पादनमा कमी हुदै गएको		
		२०५७ देखि		साविक वडा नं. ७ मा वनमा वनमारा, वारी तथा काल्नाहरुमा अथिंगे, राउन्ने, हनुमान भार, अर्मले, मैतालु भार, कुटिलकोशा, कैरुड, भैसिकोशा जस्ता भारहरु फैलियर वनमा वोटिविरुवाको वृद्धि विकासमा असर तथा वारी तथा काल्नाहरुमा खर घास तथा अन्नवालीहरुमा उत्पादनमा कमी हुदै गएको		
		२०६४		साविक वडा नं. ३ मा मैतालु भार मकैवालीमा फैलिएर मकै वालीमा असर		
		२०६५		साविक वडा नं. २ मा अथिंगे भारले गर्दा खरघास मासिदै गएको		

क्र.सं.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७१		साविक वडा नं. १ मा मैतालु भार मकैवालीमा फैलिएर मकै वालीमा असर		
		२०७२		साविक वडा नं. १ मा कुडो फैलिएर घासहरु लोप भएको		
		२०७२		साविक वडा नं. २ मा मैतालु भार मकैवालीमा फैलिएर मकै वालीमा असर		
९	मानव स्वास्थ्य	२०६०		साविक वडा नं. ४ मा भाईरल ज्वरोले प्रकोपको रूप लिएको		
		२०६२ देखि		साविक वडा नं. ६ मा दम, प्रेशर, वाथ, जोर्नि दुख्ने, प्यारालाईसिस जस्ता रोगका विरामीहरुको संख्यामा वृद्धि हुदै गएको		
		२०६४ देखि		साविक वडा नं. ७ मा दम, प्रेशर, वाथ, जोर्नि दुख्ने, प्यारालाईसिस जस्ता रोगका विरामीहरुको संख्यामा वृद्धि हुदै गएको		
		२०६५ यता		साविक वडा नं. ३ मा नशा सम्बन्धि रोग, पत्थरी, जणिङ्डस, सुगर, टि.वि., प्रेशर, छाला तथा आखा सम्बन्धिका विरामी, प्यारालाईसिस जस्ता रोगको वढदो समस्या देखिएको		
		२०६५ देखि		साविक वडा नं. ५ मा दम, प्रेशर, वाथ, जोर्नि दुख्ने, प्यारालाईसिस जस्ता रोगका विरामीहरुको संख्यामा वृद्धि हुदै गएको		
		२०६८ यता		साविक वडा नं. १ मा सुगर, प्रेशर, जणिङ्डस, वाथ, आखा तथा छाला सम्बन्धिका रोगका विरामीहरु वढेको		
		२०६८ यता		साविक वडा नं. ९ मा दम, प्रेशर, वाथ, जोर्नि दुख्ने, प्यारालाईसिस, टाईफाईट जस्ता रोगका विरामीहरुको संख्यामा वृद्धि हुदै गएको		

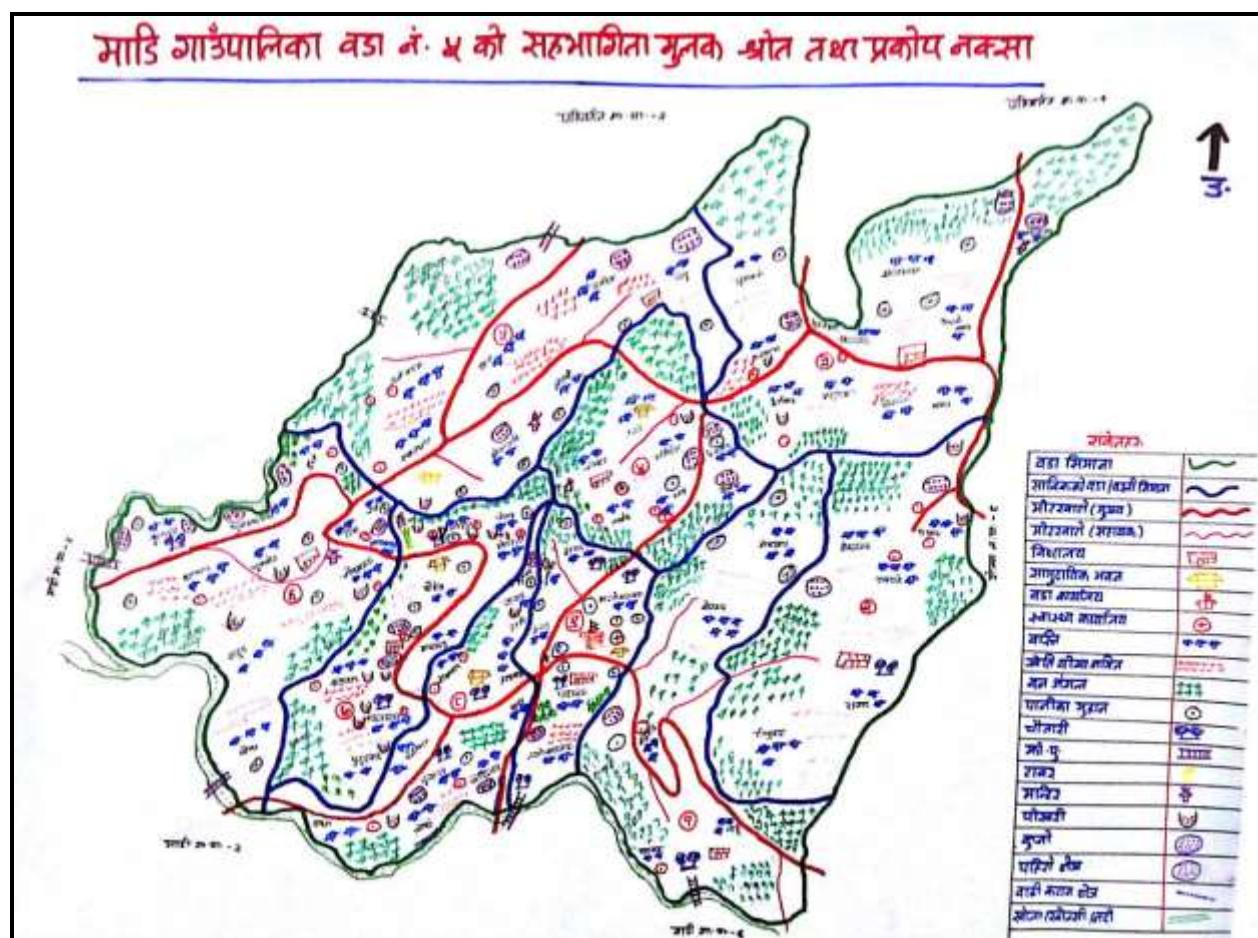
क्र.स.	प्रकोप	वर्ष	वारम्बारता	प्रकोपले ल्याएको हालको असर तथा प्रभावहरु	भविष्यमा हुन सक्ने यसको प्रवृत्ति तथा असरहरु	अन्य असरहरुसंग जुध्न समुदायले अपनाएका प्रयासहरु
		२०७० यता		साविक वडा नं. २ मा जण्डस, सुगर, प्रेशर, वाथ, आखा तथा छाला सम्बन्धिका रोगका विरामीहरु वढेका		
		२०७० यता		साविक वडा नं. ८ मा दम, प्रेशर, वाथ, जोर्नि दुख्ने, प्यारालाईसिस जस्ता रोगका विरामीहरुको संख्यामा वृद्धि हुदै गएको		
		२०७२		साविक वडा नं. ४ मा दम, प्रेशर, वाथ, जोर्नि दुख्ने, प्यारालाईसिस जस्ता रोगका विरामीहरुको संख्यामा वृद्धि हुदै गएको		

यस ऐतिहासिक समयरेखाको विश्लेषणबाट यहाँका बासिन्दा सबै भन्दा खडेरी, कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग, पहिरो तथा भुक्षयवाट प्रभावित भएको देखिन्छ । यी प्रकोपहरु लगायत असिनापानी, मानवरोग, वाढी, मिचाहा प्रजाति, हावाहुरी र आगलागी जस्ता प्रकोपहरु पटक पटक दोहोरिरहेको र यी प्रकोपहरुले सबै वडाहरुमा क्षति पुऱ्याएको देखिन्छ, यी प्रकोपहरु र यिनका असर तथा प्रभावहरुसंग जुध्न स्थानीय समुदायले स्थानीय संघ संस्थाहरुको सहयोगमा केही प्रयासहरु गर्ने गरेको देखिए पनि ती प्रयासहरु अपर्याप्त रहेको देखिन्छ ।

३.४.४ श्रोत तथा प्रकोप नक्शांकन

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमाको लागि गरिएका वस्ति स्तरीय गोष्ठिहरूमा प्रत्येक वस्तिमा भएका श्रोत तथा प्रकोपहरूको पहिचान गरी सहभागीतामूलक तरिकाबाट वस्ति स्तरिय श्रोत तथा प्रकोप नक्शा तयार गरिएको थियो । पछि तिनै वस्ति स्तरिय नक्साहरूलाई एकिकृत गरी माडी गाउँपालिकाको वडा नं. ५ को श्रोत तथा प्रकोप नक्सा तयार गरिएको थियो । उक्त श्रोत तथा प्रकोप नक्सा तयार गर्ने बखत वडामा भएका सम्पूर्ण श्रोत तथा प्रकोपहरूलाई नक्सामा उतार्न आग्रह गरिएको थियो ।

तल प्रस्तुत श्रोत तथा प्रकोप नक्सामा यस वडामा खेतीयोग्य जमिनको तुलनामा वन क्षेत्रनै बढी रहेको देखिन्छ । नदि किनारमा रहेको पहाडी वडा भएकोले बाढी, पहिरो तथा भुक्ष्यको जखिममा रहेको देखिन्छ । वडाका प्रत्येक वस्तिहरूमा यथेष्ट मात्रामा पानीका मुहानहरू रहेपनि ती मुहानहरूमा क्रमिक रूपमा पानीको मात्रामा कमी हुँदै गएको पाईयो साथै यस वडामा ८ वटा सरकारी विद्यालय, आमा समुहको भवन, सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई, सामुदायिक वनको भवन, कृषि संकलन केन्द्र, युवा क्लबको भवन, वडा कार्यालयको भवन, स्वास्थ्य चौकिको भवन रहेको देखिन्छ ।

चित्र २१. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को सहभागीतामूलक श्रोत तथा प्रकोप नक्शा

३.४.५ जलवायु परिवर्तनबाट प्रभावित समूह, लिंग तथा समुदाय पहचान

जलवायु परिवर्तनले निम्त्याउने प्रकोपले पार्ने असर व्यक्ति, परिवार र समुदायको अनुकूलन क्षमतामा निर्भर हुने हुदाँ फरक फरक प्रकोपहरूले उमेर समूह, लिङ्ग, जातजाति, आर्थिक र सामाजिक अवस्था अनुसार फरक फरक प्रभाव पारेको हुन्छ। यस विधिको प्रयोग गरी यस वडामा भएका जलवायुजन्य प्रकोपहरूबाट वडामा कुन उमेर समूह, लिङ्ग, जातजाति, आर्थिक र सामाजिक अवस्थाका समुदायमा कस्तो प्रभाव परेको छ, भन्ने कुराको विश्लेषण गरिएको थियो। यस विधिको प्रयोगले वडामा रहेको लैङ्गिक तथा जातीय समावेशीकरणको स्थितिको समेत उजागर गर्न मद्दत गरेको छ।

तालिका १५. जलवायु परिवर्तनबाटप्रभावित समूह, लिंग तथा समुदाय पहचान

प्रकोप	प्रकोपका असरहरू	प्रकोप संकटासन्ता वर्ग														
		उमेर समूह				लिंग		आर्थिक स्तर				सामाजिक स्तर		जातजाति		
		बलवालिका	प्रवा	वयस्क	बढुवडा	महिला	पुरुष	अति विपन्ति	विपन्ति	मध्यम वर्ग	सम्पन्न वर्ग	अपांगता भएका व्यक्ति	एकल मर्ला	द्विलाल	जनजाति	ब्राह्मण क्षेत्री
वाढी	खेती योग्य जमिन कटान, वाली नाली नष्ट, सिंचाई कुलोमा क्षति, पानी घट्टमा क्षति, पानीका मुहानमा क्षति, पशुचौपायाको क्षति,	***	**	**	***	***	**	***	**	**	*	***	**	***	**	**
पहिरो	खेती योग्य जमिनमा क्षति, घरगोठ तथा चौपायामा क्षति, वालीनाली नष्ट, सिंचाई कुलोमा क्षति, पानीको मुहानमा क्षति, बाटोघाटोमा क्षति	***	**	**	***	***	**	***	**	**	*	***	**	***	**	**
खडेरी	पानीका मुहान सुकेको तथा पानीको मात्रा घटेको, कृषि उत्पादनमा कमी, वन तथा जैविक विविधतामा क्षति तथा असर, मानव रोगमा वृद्धि,	***	**	**	***	***	**	***	**	*	*	***	***	**	**	**
आगलागि	वोटाविरुद्धवाहरू नष्ट, जनावरहरूको क्षति, पाइपलाईनमा क्षति,	*	***	***	*	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**

प्रकोप	प्रकोपका असरहरु	प्रकोप संकटासन्ता वर्ग														
		उमेर समूह				लिंग		आर्थिक स्तर			सामाजिक स्तर		जातजाति			
		बलवालिका	प्रवा.	वयस्क	वडेवडा	महिला	पुरुष	अति विपन्न	विपन्न	मध्यम वर्ग	सम्पन्न वर्ग	अपांगता भएका व्यक्ति	एकल महिला	जिल्ला	जातजाति	ब्राह्मण क्षेत्री
मानवरोग	भाडा पखाला, औलो, टाईफाईड, भाईरल ज्वरो, जन्डिस जस्ता रोगहरुमा वृद्धि	***	**	**	***	***	**	***	**	*	*	***	**	***	**	*
कृषि तथा पशुमा रोग	कृषि तथा पशुमा विभिन्न किसिमका रोगमा वृद्धि, कृषि उत्पादनमा कमी, पशु चौपायाको मृत्यु	***	**	**	***	***	**	***	**	*	*	***	**	***	**	*
हावाहुरी	स्कुल तथा घरका छानाहरु उडाएको, जंगलमा बोटविरुवाहरु ढलेको, मकै वालीमा क्षति	***	**	**	**	***	**	***	**	*	*	***	**	***	**	*
असिनापानी	धानबाली, गहुबाली तथा फलफुल खेतीमा क्षति	***	**	**	**	***	*	***	**	*	*	***	***	***	**	*
मिचाहा प्रजाति	रैथाने घासहरु हराएको, वारीका काल्ना तथा वारीमा भएका कारण उत्पादनमा कमी, चरण क्षेत्रको अभाव	*	***	***	*	***	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**

नोट : * न्यून, ** मध्यम र *** अति उच्च जोखिम

यसरी जलवायु परिवर्तनबाट प्रभावित समूह, लिंग तथा समुदायको विश्लेषण गर्दा जलवायु परिवर्तन र जलवायुजन्य प्रकोपहरु (बाढी, पहिरो, खडेरी, कृषिमा रोग, हावाहुरी, पशुमा रोग, मिचाहा प्रजातिको प्रकोप, आदि) बाट सबैभन्दा बढी वाल वालिका, महिला, अति विपन्न वर्ग तथा जातजातिको आधारमा दिलितहरु र सामाजिक स्तरको हिसाबले एकल महिला र फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरु उच्च संकटासन्त रहेको देखिएको छ। यी प्रकोप तथा जोखिमहरुबाट अन्य वर्ग समुदाय प्रभावित भएतापनि उनीहरुसँग ती प्रकोपहरुको सामना गर्न सक्ने क्षमता तुलनात्मक रूपमा उच्च रहेको देखिन्छ।

३.४.६ प्रकोपहरुको जोडागत स्तरीकरण

यस विधिको प्रयोगबाट ऐतिहासिक घटनाक्रम तथा प्रकोप नंकशाकनबाट पहिचान गरिएका यस वडामा रहेका विभिन्न जलवायुजन्य प्रकोपहरु मध्ये सबैभन्दा बढी असर तथा प्रभाव पारेको प्रकोप कुन हो भनी जोडागत स्तरीकरण गर्दै विश्लेषण गरिएको थियो ।

तालिका १६. प्रकोपहरुको जोडागत स्तरीकरण

प्रकोप	बाढी	पहिरो तथा भू-क्षय	खडेरी	आगलागि	हावाहुरी	असिनापानी	मिचाहा प्रजाति	कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग	मानवरोग	स्तर
बाढी		पहिरो तथा भू-क्षय	खडेरी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग	बाढी	चौथो
पहिरो तथा भू-क्षय			खडेरी	पहिरो तथा भू-क्षय	पहिरो तथा भू-क्षय	तेश्रो				
खडेरी				खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	पहिलो
आगलागि					आगलागि	आगलागि	मिचाहा प्रजाति	कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग	मानवरोग	सातौ
हावाहुरी						हावाहुरी	मिचाहा प्रजाति	कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग	मानवरोग	आठौ
असिनापानी							मिचाहा प्रजाति	कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग	मानवरोग	नवौ
मिचाहा प्रजाति								कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग	मिचाहा प्रजाति	पाचौ
कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग									कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग	दोश्रो
मानवरोग										छैठौ
जम्मा	६	७	९	३	२	१	५	६	४	

यस प्रकोप जोडा स्तरीकरणबाट यस वडाले सामना गरिरहेको प्रमुख प्रकोपको रूपमा खडेरी देखिएको छ, भने त्यसपछिका प्रकोपहरुमा क्रमशः कृषि तथा पशुपक्षिमा रोग, पहिरो तथा भक्षय, बाढी, मिचाहा प्रजाति, मानवरोग, आगलागि, हावाहुरी र असिनापानी देखिएका छन् ।

३.४.७ प्रकोपको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरूको विश्लेषण

यस विधिको प्रयोगबाट प्रकोपको प्रभाव, प्रभावको मुख्य क्षेत्र विश्लेषण गर्नुका साथै प्रकोपसँग जुधनका लागि गरिने अनुकूलनका प्रयासहरूको विश्लेषण गरिएको थियो । यो विधि प्रयोग गर्दा प्रभावको स्तर र अनुकूलनका प्रयासहरूको स्तर दुवैलाई ०.५ देखी ३ अंक भार दिई विश्लेषण गरिएको थियो जसमा ०.५ भन्नाले न्यून प्रभाव तथा प्रयास र ३ भन्नाले सबैभन्दा उच्च प्रभाव तथा प्रयास भन्ने बुझिन्दू ।

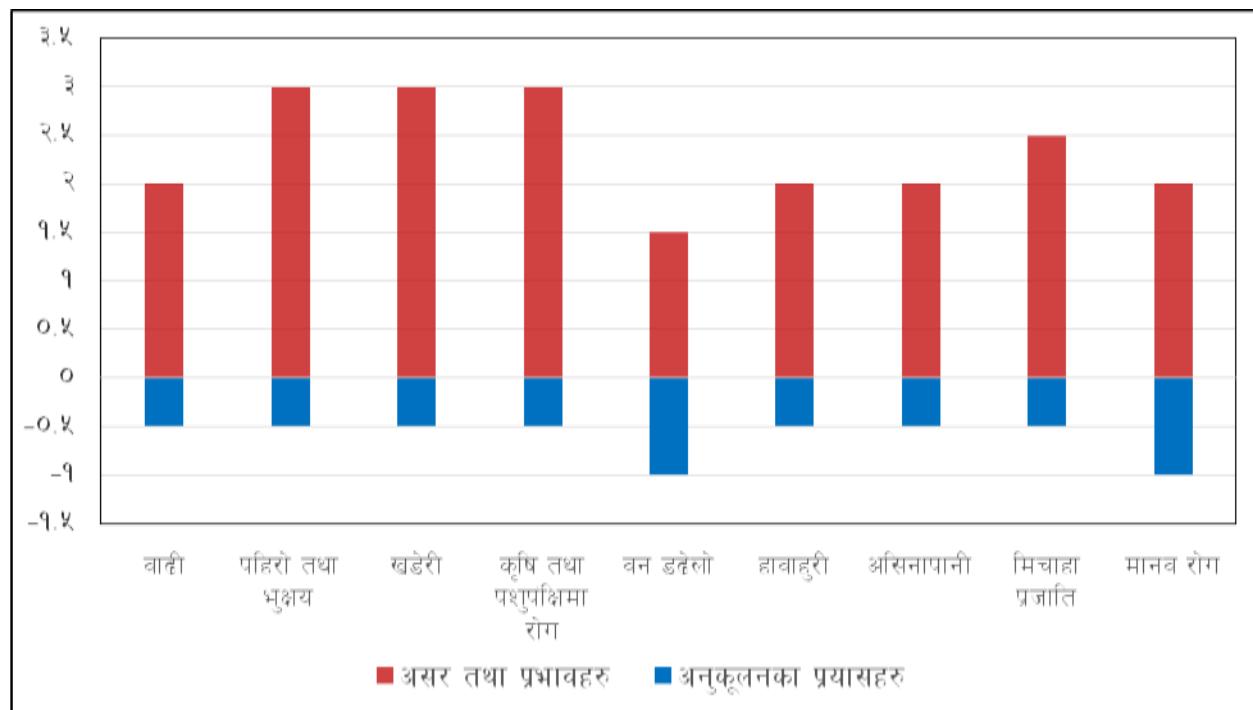
तालिका १७. प्रकोपको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरूको विश्लेषण

क्र. सं.	प्रकोप	प्रकोपले प्रभाव पारेको मुख्य क्षेत्र	असर तथा प्रभावहरू	स्तर	अनुकूलनका उपायहरू	स्तर
१	वाढी	कृषि तथा खाद्यसुरक्षा, भौतिक पुर्वाधार, मानवीय क्षति, जलश्रोत र उर्जा, वन तथा जैविक विविधता	<ul style="list-style-type: none"> ✓ खेतियोग्य जमिन कटान तथा क्षति गरेको ✓ रयावियन तारजाली र गोरेटोवाटोमा क्षति ✓ वाखाहरू वगाएको ✓ सिंचाई कुलोको मुहान वगाएको ✓ खानेपानीको टंकी, योजना तथा पाइलाईनमा क्षति ✓ घरहरूमा क्षति गरेको ✓ सिंचाई पाइप वगाएको ✓ नर्सरी वगाएको ✓ पानी घट्ट वगाएको ✓ लत्ताकपडा तथा भाडाकुडा वगाएको 	२	<ul style="list-style-type: none"> ✓ दुंगाका गाराहरू लगाउने गरेको ✓ काठ काटेर दम हाल्ने कार्य गरेको 	०.५
२	पहिरो	कृषि तथा खाद्यशुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, जलश्रोत र उर्जा, भौतिक पुर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> ✓ खेतियोग्य जमिन पुरेको तथा क्षति गरेको ✓ घरहरूमा क्षति गरेको ✓ गोरेटोवाटोमा क्षति गरेको ✓ वनमा भएका वोटविरुवाहरूमा क्षति गरेको ✓ खानेपानीको टंकी तथा पाइपलाईनमा क्षति भएको ✓ स्याउको वर्गैचामा क्षति गरेको ✓ विद्यालय भवन तथा फिल्ड जोखिममा रहेको ✓ प्लाष्टिक पोखरी पुरेको ✓ मानविय क्षति भएको 	३	<ul style="list-style-type: none"> ✓ स्थानिय स्तरमा दुंगाका गाराहरू लगाउने कार्य गरेको ✓ भल काटने कार्य गरेको 	०.५
३	खडेरी	कृषि तथा खाद्यसुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, मानव स्वास्थ्य, जलश्रोत र उर्जा	<ul style="list-style-type: none"> ✓ केही पानीका मुहानहरू पुर्ण रूपमा सुकेका र अन्य पानीका मुहानहरूमा पनि पानीको मात्रामा कमी आएको ✓ मकैवाली पुर्ण रूपमा सुकेर अन्त मित्राउन नपाएको ✓ खोलाको पानीको मुहान सुबदा सिंचाईको समस्या भएको 	३	<ul style="list-style-type: none"> ✓ पानी लिन टाढा जानुपर्ने वाध्यता भएको ✓ वित्र विजनहरू नया नया प्रयोग गर्ने गरेको 	०.५

			<ul style="list-style-type: none"> ✓ हिउदे वाली लगाउन छाडनुपर्ने अवस्था श्रृङ्जना भएको ✓ सुन्तलाका विरुवाहरु सुकेको 			
४	कृषि तथा पशुमा रोग	कृषि तथा खाद्यशुरक्षा	<ul style="list-style-type: none"> ✓ पिडालुमा किरा लागेर पिडालु उत्पादन नै हुन छाडेको ✓ मकै तथा आलु वालीमा डढुवा, फलमा रातो कमिला लागेर उत्पादनमा कमी आएको ✓ केरामा सिनो लाग्ने र केराको वोट ढल्ने समस्या भएको ✓ सुन्तलाको वोटमा किरा लाग्ने, पात सुन्ने, हागा सुन्ने तथा विस्तारै वोट सुन्ने समस्या आएको, सुन्तलाको फलहरु परिपक्व नहुदै भर्ने र गुणस्तरमा पनि कमी आएको ✓ वाखामा टाउको सुन्निने, पखाला लाग्ने, टाउको बटार्ने जस्ता रोगको लक्षणले वाखाहरु मर्ने गरेको ✓ कुखुरामा आखा टालिने, भोकिने, सेतो दिशा गर्ने जस्ता रोगका लक्षणले कुखुराहरु मर्ने गरेको ✓ लहरे वालीमा किरा लागि दाना नलाग्ने, फुल काट्ने समस्या देखिएको ✓ खोरेत रोगका कारण पशुचौपायाहरु मर्ने गरेको 	३	<ul style="list-style-type: none"> ✓ एगोभेटवाट औषधी ल्याएर छर्ने गरेको प्रयोग गर्ने गरेको ✓ 	०.५
५	बन डढेलो	बन तथा जैविक विविधता, भौतिक पुर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> ✓ घर तथा गोठहरु जलेर सामानहरु नष्ट भएको ✓ बनमा आगलागि भई बनमा भएको वोटविरुवाहरु, जडिवुटिहरु तथा घासहरु जलेर नष्ट भएको, वन्यजन्तुमा असर ✓ मानविय क्षति भएको 	१.५	उपभोक्ताद्वारा निभाउने कार्य गरेको प्रहरीद्वारा आगो निभाउने कार्य गरेको	१
६	हावाहुरी	बन तथा जैविक विविधता, कृषि तथा खाद्यशुरक्षा, भौतिक पुर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> ✓ मकैवाली ढालेर नष्ट गरेको ✓ घर, गोठ, शौचालय तथा विद्यालयका छानाहरु उडाएर क्षति गरेको ✓ बनमा भएका वोटविरुवाहरु ढालेर नोक्सान गरेको 	२	धुरी बलोलाई तारले वाध्ने गरेको	०.५
७	असिनापा नी	कृषि तथा खाद्यसुरक्षा	<ul style="list-style-type: none"> ✓ गहुवाली तथा जौवाली चुटेर नष्ट गरेको ✓ वासका वोट तथा रुखका हागाहरु भाचेर क्षति गरेको ✓ फलफुल तथा तरकारीवालीमा क्षति 	२	केही उपाय नभएको	०.५

		गरिको				
८	मिचाहा प्रजाति	वन तथा जैविक विविधता, कृषि तथा खाद्यशुरक्षा	✓ वन क्षेत्रमा वनमारा (कालिभार) फैलियर वनमा भएका वोटविरुवाहरुको वृद्धि विकासमा असर गरेको, घासहरु लोप भएको, पुनरुत्पादनमा असर गरेको, चरिचरण क्षेत्रको कमी भएको ✓ वारी तथा काल्नाहरुमा मैतालु भार, अधिग्र, राउन्ने, हनुमान भार, कुटिलकोशा, भैसिकोशा जस्ता भारहरु फैलियर घास तथा अन्न उत्पादनमा कमी आएको	२.५	✓ खेत तथा वारीमा उखेलेर फाल्ने गरको	०.५
९	मानवमारोग	मानव स्वास्थ्य	✓ मानिसहरुमा प्रेशर, सुगर, टाईफाईड, जणिङ्स, हाड तथा जोर्नि सम्बन्धि समस्या, पत्थरी, प्यारालाईसिस, टिं.वि., दम, महिलामा पाठेघरको समस्या, छाला तथा आखा सम्बन्धिका विरामीहरुको संख्यामा वृद्धि भएको	२	✓ स्थानिय मेडिकलहरुमा औषधी उपचार गर्ने गरेको	१

उक्त प्रकोपहरुको प्रभाव तथा असरहरु र तिनीहरुसंग सामना गर्न अपनाइएका प्रयासहरुको सहभागितात्मक मानहरुलाई तलको ग्राफमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र २२. प्रकोपको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण

माथि उल्लेखित जोखिमको अवस्था तथा अनुकूलनका प्रयासहरुको विश्लेषण विधिवाट पहिचान गरिएका ९ किसिमका प्रकोपहरुको मूल्यांकन तथा अनुकूलनको क्षमताको लेखाजोखालाई चित्र १६ मा प्रस्तुत गरिएको छ । उक्त चित्रको विश्लेषण गर्दा यस बडामा सबैभन्दा बढी खडेरी, कृषि तथा पशुमा रोग र पहिरो तथा भुक्ष्य जस्ता प्रकोपहरुले बढी असर पारेको देखिन्छ र यी प्रकोपहरु बारम्बार दोहोराइएको पनि पाईएको छ । यस्ता प्रकोपहरुको प्रभावहरुसँग जुध्न सक्ने क्षमता अत्यन्त न्यून रहेको देखिन्छ । यस विश्लेषणले प्रकोपहरुसँग जुध्न सक्ने क्षमता विकास हुन अझै समय लाग्ने र त्यतिबेलासम्म धेरै नै क्षती हुने देखिन्छ । तसर्थ यस अनुकूलन योजनामा ती प्रकोपहरुसँग जुध्न तुरन्तै अवलम्बन गर्न सकिने अल्पकालिन तथा दिर्घकालिन अनुकूलनका उपायहरु समावेश गरिएका छन् ।

३.४.८ जीविकोपार्जनका सम्पत्तिहरुको विश्लेषण

यस विधिको प्रयोगबाट बडामा जीविकोपार्जनका मुख्य पाँचवटा सम्पत्तिहरु (प्राकृतिक, भौतिक, मानवीय, सामाजिक र आर्थिक सम्पत्ति) अन्तर्गत कुन कुन सम्पत्तिहरु उपलब्ध छन् तिनीहरुको विद्यमान अवस्था के छ र ती सम्पत्तिहरुमा जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष असर के कस्ता रूपमा देखिएका छन् साथै ती असरहरुसँग अनुकूलित हुनको लागि अवलम्बन गर्न सकिने उपायहरुको के के हुन सक्छन् भनी विश्लेषण गरिएको थियो । जसको परिणाम तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १८. जीविकोपार्जनका सम्पत्ति तथा श्रोतहरुको विश्लेषण

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वा घट्दो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
प्राकृतिक सम्पति	<p>सामुदायिक वन : साविक बडा नं. १ मा रिमाडुड सा.व., बडा नं. ३ मा पुवागैरा, बडा नं. ४ मा चायलकोट, बडा नं. ५ मा राउटेचौर, बडा नं. ६ म गोरखुलोटे, देउराली, बडा नं. ७ मा वल्लेधुरी, बडा नं. ८ मा ढुडरीडाडा, बडा नं. ९ मा चुनरीवाड गरी जम्मा ९ वटा सामुदायिक वनहरु रहेका छन्।</p> <p>रुख प्रजातिहरु : यस बडामा सल्ला, उतिस, चिउरी, टुनी, काफल, रयाज, वाभ, गुरास, ओखर, धुपि, पैयु, खर्सु, कटुज, काउला, चाप, आर्यकाट, चिलाउने, कोईराल, भिमल, पिपल, लाखुरी, वैश, चौलई, किम्बु, डेम्मर, ओखर, पांगर, खरि, दुधिला, खन्यु, साज, साल, आप जस्ता प्रजातिहरु पाईन्छन भने चोथा, ऐसेलु, मछेनो, धाईरो, अंगेर, पिपरी, लौनी, मेल जस्ता झाडि प्रजातिहरु पाईन्छन ।</p> <p>जडिवुटिहरु : टिमुर, समायो, काफलपाते, गरेली, फिरफिरे, तिते, चिराईतो, घोरटाप्रे, पाखनभेद, पिठेचौर, दालचिनी, दुधेमासी, ध्युकुमारी, अमला,</p>	<p>सामुदायिक वनका कारणले गर्दा केही हदसम्म वन क्षेत्रको संरक्षण भएता पनि खडेरी र मिचाहा प्रजातिको वद्दो प्रकोपले गर्दा वनका जडिवुटि हरु तथा स्थानिय रैथाने घास प्रजातिहरु लोप हुदै जाने देखिन्छ साथै उचित वासस्थानको अभावमा वन्यजन्तुहरु पनि क्रमिक रूपमा लोप हुदै जाने देखिन्छ ।</p>	-	+	+

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वा घट्दो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
	<p>तारे जस्ता जडिवुटिहरु पाईन्छन् ।</p> <p>वन्यजन्तुहरु : स्याल, खरायो, वादर, राते, घोरल, मलस्याप्रो, दुम्सी, घोईला, भालु, वदेल, मृग, थार आदी ।</p> <p>पंक्षिहरु: कालिज, च्याखुरा, ढुकुर, लाटोकोसेरो, तिथ्रा, जुरेली, सारी, फिस्टेचरी, काग, कालेकल्चु, सुगा, कोकले, चिल, हलेसा, चिर, पिउरा, गिढ्द, जुरे, सेगराईनो, गौथली, कोकलसारा, न्याउली, भंगेरा, लामपुच्छे, सिग्री, वटाई, घुगुरी, रानीचरा, आदी ।</p> <p>सामुदायिक वनको कारणले गर्दा वन क्षेत्रको शंरक्षण भएतापनि मिचाहा प्रजाति र खडेरीको प्रकोपले गर्दा विभिन्न खाले धास र जडिवुटिहरु घट्दो अवस्था रहेको छ साथै गिढ्द जस्ता चराहरु र वाघ र गुना जस्ता वन्यजन्तुहरु लोप हुदै गएको पाईएको छ ।</p> <p>खोला तथा खोल्सीहरु : माडी गा.पा. वडा नं. ५ का नदी तथा खोलाहरु निम्न नक्सामा देखाइएको छ, माडी खोला यस क्षेत्र भएर वर्गे मुख्य नदी तथा खोला हुन भने अन्य खोला तथा खोल्सीहरुमा साविक वडा नं. १ मा हाडपाल, पैयाखोला, लिजाखोला, वहुलाखोला, माडिखोला, वडा नं. २ मा साधखोला, धागेछहरा, कुनापानी, झाग्रमिलखोला, सिववाडखोला, गैराखोला, पर्वतेखोला, पैरापानी, वडा नं. ३ मा वल्देखोला, हाउजेखोला, ठारेखोला, हाडकारकाटखोला, केउरावाड, मर्कवाड, पनेरा, धमिरेखोला, बलीखोला, ठुलोखोला, ओखेनी, कालोखोला, जुगेपानी, तुसारपानी, सिदमपानी, काउलेरौरा, पुन्टेरौरा, उत्तिसेनी, खुमवासा, चाख्लेखोला, धारहाल्लेखोला, टाडकेखोला, ठुलोरौरा, झफ्रेनीखोला, भेरीवस्ने, अविरेखोला, घोयलधारा, टिपिला, घामतारा, पिपलपानेखोला, वनधारा, सालिमे, ओवाडखोला, घारछहरा, अधेरीखोला, साउनेपानी, वडा नं. ४ मा धाडखोला,</p>	<p>वद्दो खडेरीका कारणले गर्दा खोला खोल्सी तथा पानीका मुहानहरुमा पानीको मात्रा घट्दै जाने देखिन्छ जसले गर्दा सिंचाईको लागि पानीको अभाव भई कृषि उत्पादनमा कमी आउनुका साथै स्वच्छ पिउनेपानीको पनि अभाव हुने देखिन्छ ।</p>			

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वा घट्दो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
	<p>धाराखोला, पम्पुरी, धमिरेखोला, जुकेपानी, पाखेपानी, सिमखोला, हिचावांगखोला, पिउरीपानी, वडा नं. ५ मा सुवाखोला, करस्याड, लुगाधुने, माझैखोला, पम्पुर, खावाड, लाम्दले, चैवाड, चयलकोट, वलीखोला, हांग्रीखोला, वडा नं. ६ मा वलीखोला, जापाखोला, घल्टाखोला, भुवनेखोला, वाडनुड, कराजाखोला, ढांग्री, मोनेहांड, रिचाखोला, माडिखोला, वडा नं. ७ मा स्यालखोला, चैपा, लानजड, स्याला, कोडजा, सुनारखोला, वडा नं. ८ मा सुरवाडखोला, फिस्सीखोला, संम्भाखोला, हाल्पुखोला, गेलखोला, माडिखोला र वडा नं. ९ मा वहुलाखोला, पुत्रुडखोला, ढगखोला, मिरैखोला, जापाखोला, जडमाडखोला, रेखोला, भुतखोला जस्ता खोला तथा खोल्सीहरु रहेका छन् ।</p> <p>पानीका मुहानहरु : साविक वडा नं. १ मा हाडपाल, पोखरीवाड, धाराखोला, जुगेपानी, वडा नं. २ मा साधखोला, धारेछ्छहरा, कुनापानी, भाग्रमिलखोला, सिववाडखोला, गैराखोला, पर्वतेखोला, पैरापानी, वडा नं. ३ मा वल्देखोला, हाउजे, ठारो, हडकारकोट, कुवागैरा, केवरीवाड, नुनथला, कालापेखरा, वडा नं. ४ मा धाडखोला, जुकेपानी, हाडेओखर, ज्याखा, चयलकोट, वडा नं. ५ मा पम्पुरी, ज्याखा, चयलकोट, मावै, उपल्नो चयलकोट, कमिरेखोला, लोटवोट, गुहेखोला, (कुवाहरु: खोलापारी, गैरावारी, कमिरेवोट, रिडै, जुकेखोला, चयलकोट, घर्तिङ्डेरा, भफ्प्रिडखोला, रानाडेरा, वडा नं. ६ मा कराजा, मानेरी, रिचारी, जापाखोला, लामपाटा, धुनवाडगैरा, भराडसी, तुसारवोट, देउराली, ज्याखा, हाईवाड, वागतार्ने, खिमेरह, वडा नं. ७ मा चैपा, भौतारी, लानजड, कोडजा, पध्वेरा, धाराखोला, छापकुड, मानुरी, चपखुड, उरालपानी, तल्लो धाराखोला, वडा नं. ८ मा धाराखोला, सुरवाडखोला, सिरमपानी, दहवाडखोला, गेलखोला र वडा नं. ९ मा भिरैखोला, भुतखान, धाराखोला, बोखरी, सिम, रिचनपानी जस्ता पानीका मुहानहरु रहेका छन् ।</p>				

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वा घट्दो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
	<p>यिनै पानीका मुहानहरूवाट यस वडाका वासिन्दाहरूले खानेपानीको प्रयोग गरीरहेता पनि व्यवस्थित धारा तथा पाईपलाईनको अभाव देखिन्छ ।</p> <p>सुकेका पानीका मुहानहरू: साविक वडा नं. १ मा दाडुपनेरा, पनेराखोला, पनेरा, कर्लवाडुखोला, वडा नं. २ मा भरगालखोला, साउनेपानी, ओखरवोट, पैरापानी, वडा नं. ३ मा तुषारपानीखोला, आरनेखोरै, विउलीपोल्ने, वडा नं. ४ मा ज्याखा, परेपु, पिउरेपानी, हिजावाड, गरगरे, वडा नं. ५ मा च्यानडाडा, रिडौ, च्यामदाखोला, थापाखोरै, वडा नं. ६ मा रिचा, तुषारवोट, भार्पाड, कराजा, जापाडाडा, धुडवाडगैरा, वडा नं. ७ मा सिगारडेरा, कालिमाटि, साउनेपानी, चम्कोटे, डोटाखोला, चुसेमुसेखोला, छापकुड, वडा नं. ८ मा टिपाओंए, ढुडरीपोखरा, चौखवाडकुवा र वडा नं. ९ मा रतुवारे मुहान, जडवाडखोला, जापाखोलाका पानीका मुहानहरू पुर्ण रूपमा सुकेका ।</p> <p>गुफा : साविकको वडा नं. मा ढावाडढाडे ओडार, द्याउटे ओडार, वडा नं ४ मा भुनखसे, हेलापु ओडार, वडा नं. ५ मा भालुदुला, खार्पुभालुदुला, वडा नं. ७ मा घोरलोटे, ओमाड, वडा नं. ९ माम सोलावाड गुफा, परेवाथाम्ने गुफा रहेका छन् ।</p> <p>रमणीय स्थल/धार्मिक स्थल : साविकको वडा नं. ३ मा राजाकोट धुरी, वडा नं. ४ मा राजिमकोट, भुतखाल छहरा, वडा नं. ५ मा राउटेचौर, खामेपोखरी, घल्टाछहरा, वडा नं. ६ मा जापाछहरा, वडा नं. ७ मा पुलवाड शिद्धथान, कुईडाडा, वडा नं. ८ मा रमाडै, टिपिल्केद्यु, कुईडाडा, वडा नं. ९ मा सिडरमा ३ वटा छहराहरू रहेका छन् जुन ठाजा जुन पर्याप्यटनका हिसावले प्रवर्द्धन गर्न सकिन्छ ।</p> <p>खानीहरू : यस वडामा ढुगाखानी, तामाखानी र फलामखानी रहेको सम्भावना</p>				

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वा घट्दो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
भौतिक सम्पत्ति	<p>मोटरवाटो : यस वडाका सबै वस्तिहरूमा कच्ची मोटरवाटो बनेको छ, तापनि ति कच्ची मोटरवाटोहरू भने वाहै महिना चल्ने अवस्थाका छैनन ।</p> <p>विजुलीवत्ति : माडी गाउपालिका वडा नं. ५ मा भिमरुक केन्द्रिय विद्युत मार्फत यहाका वासिन्दाहरूले विजुली वत्तिको प्रयोग गरिरहेका छन् साथै केही विपन्न घरधुरीहरूमा विजुली वत्ति साथै सोलार पनि नभएको अवस्था छ । साविक वडा नं. १ मा ८ घरधुरी, वडा नं. २ मा १ घरधुरी, वडा नं. ३ मा २० घरधुरी, वडा नं. ४ मा २ घरधुरी, वडा नं. ५ मा १० घरधुरी, वडा नं. ८ मा १ घरधुरी र वडा नं. ९ मा २ घरधुरीमा विजुली तथा सोलार छैन ।</p> <p>झोलुंगे पुल : यस वडामा ५ वटा झोलुंगे पुल, १ वटा पक्की पुल र ५ वटा काठे पुल रहेका छन् जसले गर्दा आवत जावत गर्नमा सहजता ल्याएको देखिन्छ ।</p> <p>मिल तथा पानी घट्ट : साविकको वडा नं. १ मा १ वटा पानी घट्ट र १ वटा मिल, वडा नं. २ मा १ वटा मिल, वडा नं. ३ मा १ वटा १ वटा मिल, वडा नं. ४ मा १ वटा मिल, वडा नं. ५ मा ५ वटा पानी घट्ट, २ वटा मिल, वडा नं. ६ मा ४ वटा पानी घट्ट, १ वटा मिल, वडा नं. ६ मा १ वटा पानी घट्ट, वडा नं. ७ मा १ वटा मिल रहेका छन् ।</p> <p>विद्यालय भवनहरू : साविकको वडा नं. १ मा जनजागरण प्रा.वि. को भवन, वडा नं. २ मा वालज्योती प्रा.वि., वडा नं. ३ मा वागेश्वरी आधारभुत विद्यालय, वडा नं. ४ मा वालज्योती आधारभुत विद्यालय, वडा नं. ५ मा जलकल्याण आधारभुत विद्यालय, वडा नं. ६ मा चन्द्रोदय आधारभुत विद्यालय, वडा नं. ७ मा जनज्योती आधारभुत विद्यालय वडा नं. ९ मा वागेश्वरी</p>	<p>भविष्यमा जलवायुजन्य प्रकोपका असरका वावजुद विकास प्रक्रियाले गर्दा मोटरवाटोको स्तरउन्नती भई यातायातको राम्रो सुविधा हुनेछ ।</p> <p>विजुली वत्तिको विस्तार हुनेछ ।</p> <p>सामुदायिक भवनहरूको स्तरउन्नती हुनेछ ।</p> <p>परम्परागत घट्टहरू समय अनुसार सुधारिएको हुनेछन् ।</p> <p>स्वच्छ पिउनेपानी उपलब्ध गराउनका लागि खानेपानीका टंकी तथा धाराहरूको मर्मत तथा स्तरउन्नती</p>	<p>+</p> <p>-</p>		

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वा घट्दो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
	<p>माध्यामिक विद्यालय रहेका छन् ।</p> <p>सामुदायिक भवनहरु : साविक वडा नं. ४ मा आमा समुहको भवन, सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाईको भवन, वडा नं. ५ मा राउटेचौर सा.व.को भवन, सहिद कृषि संकलन केन्द्रको भवन, वडा नं. ७ मा सामुदायिक वनको भवन, वडा नं. ८ मा सा.व. को भवन, वडा नं. ९ मा सा.व.को भवन, युवा क्लबको भवन, वडा कार्यालयको भवन, स्वास्थ्य चौकिको भवन रहेका छन् ।</p> <p>सुचना तथा संचार : यस वडामा रोल्पा जिल्लाका एफ.एम. रेडियोहरुको पहुंच राम्रो भएको साथै स्काई, र नमस्तेले संचारको सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् ।</p> <p>खानेपानीको उपलब्धता : साविकको वडा नं. १ मा १४ वटा टंकि ६५ वटा धारा, वडा नं. २ मा १ वटा टंकि, १ वटा धारा, वडा नं. ३ मा ४ वटा टंकि २४ वटा धारा, वडा नं. ४ मा २ वटा टंकि, ११ वटा धारा, वडा नं. ५ मा ५ वटा टंकि, १६ वटा धारा, वडा नं. ६ मा ४ वटा टंकि, १० वटा धारा, वडा नं. ७ मा ६ वटा टंकि, १२ वटा धारा, वडा नं. ८ मा ४ वटा टंकि, ८ वटा धारा, वडा नं. ९ मा ५ वटा टंकि, १० वटा धारा वाट खानेपानीको प्रयोग गरिरहेका छन् ।</p> <p>यि टंकिहरु मर्मत गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेका छन् ।</p> <p>मठ मन्दिरहरु : यस वडामा वराहपुङ्जे मन्दिर, कोटधारा, शिवमन्दिर जस्ता मन्दिरहरु रहेका छन् ।</p> <p>अन्य : यस वडामा सहिद स्तम्भ र प्रतिक्षालय पनि रहेका छन् ।</p>	<p>गरिनेछ ।</p> <p>सिचाई कुलाहरु साथै पाईप</p> <p>सिंचाईको उपलब्धता हुनेछ ।</p> <p>सुचना तथा संचारको पहुंच वढनेछ ।</p>			
सामाजिक सम्पत्ति	सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह : यस वडामा ९ वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरु रहेका छन् ।	भविष्यमा यस वडामा विभिन्न सामुदायिक	+	+	+

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वा घट्दो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
	<p>आमा समुह : यस वडामा ११ वटा आमा समुहहरु रहेका छन् ।</p> <p>विद्यालय व्यवस्थापन समिति : प्रत्येक विद्यालयमा १/१ गरि ८ वटा</p> <p>कृषि समुहहरु : यस वडामा १० वटा कृषि समुहहरु रहेका छन् ।</p> <p>वाल क्लब, युवा क्लब : यस वडामा ४ वटा वालक्लवहरु र १२ वटा युवा क्लवहरु रहेका छन् ।</p> <p>संघ संस्था तथा परियोजनाहरु : यस वडामा रेडक्स, रुपान्तरण नेपाल, ASHA, KUBK, सुआहारा, हुरेक, जस्ता संघ संस्था तथा परियोजनाहरुले काम गरिरहेका छन् ।</p>	<p>संघ संस्थाहरुको सक्रियता वढने छ ।</p>			
मानविय सम्पत्ति	<p>शिक्षा सेवा : साविकको वडा नं. १ मा ११ जना, वडा नं. २ मा ३ जना, वडा नं. ३ मा ८ जना, वडा नं. ४ मा ६ जना, वडा नं. ५ मा ७ जना, वडा नं. ६ मा २ जना, वडा नं. ७ मा १० जना, वडा नं. ८ मा २ जना र वडा नं. ९ मा २ जना गरि जम्मा ५१ जना ।</p> <p>निजामति : साविकको वडा नं. २ मा १ जना, वडा नं. ४ मा १ जना, वडा नं. ५ मा २ जना गरि जम्मा ४ जना ।</p> <p>सैनिक प्रहरि : साविकको वडा नं. १ मा ४ जना, वडा नं. २ मा १ जना, वडा नं. ३ मा २ जना, वडा नं. ४ मा २ जना, वडा नं. ५ मा १ जना, वडा नं. ६ मा २ जना, वडा नं. ७ मा १ जना गरि जम्मा १४ जना रहेका छन् जसमध्य कोही भारतिय गोखर्खा सैनिक पनि रहेका छन् ।</p> <p>गैहसरकारी संस्था : साविकको वडा नं. ५ मा ३ जना, वडा नं. ६ मा १ जना र वडा नं. ७ मा २ जना, वडा नं. ८ मा १ जना गरि जम्मा ७ जना ।</p>	<p>भविष्यमा यस वडामा पनि शैक्षिक अवस्थामा सुधार आउनुका साथै शिक्षा सेवा, सेना प्रहरी तथा निजामति सेवा लगायत विभिन्न संघ संस्थाहरुमा यस वडाका व्यक्तिहरुको संलग्नता वढनेछ ।</p>	+ 	+ 	+

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वा घट्दो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
	<p>वैदेशिक रोजगार : साविकको वडा नं. १ मा ५० जना, वडा नं. २ मा २५ जना, वडा नं. ३ मा ६१ जना, वडा नं. ४ मा ४५ जना, वडा नं. ५ मा ५० जना, वडा नं. ६ मा २५ जना, वडा नं. ७ मा ४७ जना, वडा नं. ८ मा २५ जना र वडा नं. ९ मा २६ जना गरि जम्मा ३५४ जना ।</p> <p>कृषि जे.टि.ए. : साविकको वडा नं. १ मा १ जना, वडा नं. २ मा १ जना, वडा नं. ३ मा १ जना, वडा नं. ४ मा ३ जना, वडा नं. ५ मा ४ जना, वडा नं. ६ मा ३ जना र वडा नं. ७ मा ३ जना गरि जम्मा १६ जना ।</p> <p>भेटनरी जे.टि.ए. : साविकको वडा नं. २ मा १ जना, वडा नं. ३ मा १ जना, वडा नं. ५ मा ५ जना, वडा नं. ६ मा १ जना र वडा नं. ७ मा २ जना गरि १० जना ।</p> <p>अ.न.मि. : साविकको वडा नं. ३ र ७ मा ११ जना गरि जम्मा २ जना ।</p> <p>अ.हे.व./एच.ए. : साविकको वडा नं. २ मा २ जना, वडा नं. ३ मा १ जना, वडा नं. ४ मा ३ जना, वडा नं. ५ मा ६ जना, वडा नं. ६ मा २ जना, वडा नं. ७ मा १ जना गरि जम्मा १३ जना ।</p> <p>महिला स्वयमसेविका : यस वडामा ९ जना महिला स्वयमसेविका रहेका छन् ।</p> <p>सब-ओभरसियर : साविक वडा नं. ३,४,५ र ८ मा ११ जना गरि जम्मा ४ जना ।</p> <p>डकर्मि सिकर्मि : साविकको वडा नं. १ मा १३ जना, वडा नं. २ मा ९ जना, वडा नं. ३ मा ११ जना, वडा नं. ४ मा १० जना, वडा नं. ५ मा १२ जना, वडा नं. ६ मा २२ जना, वडा नं. ७ मा १० जना, वडा नं. ८ मा १४ जना र वडा नं. ९ मा १८ जना गरि जम्मा ११९ जना ।</p> <p>सिलाई कटाई : साविकको वडा नं. १ मा १ जना, वडा नं. २ मा ५ जना, वडा नं. ३ मा ३</p>				

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वाघटदो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
	<p>जना, वडा नं. ४ मा ७ जना, वडा नं. ५ मा १४ जना, वडा नं. ६ मा १२ जना, वडा नं. ७ मा १२ जना, वडा नं. ८ मा २ जना र वडा नं. ९ मा २ जना गरि जम्मा ५८ जना ।</p> <p>अगुवा कृषक : साविकको वडा नं. २ मा १ जना, वडा नं. ३ मा १ जना, वडा नं. ४ मा २ जना, वडा नं. ५ मा ४ जना, वडा नं. ६ मा ७ जना, वडा नं. ७ मा १ जना गरि जम्मा १६ जना ।</p> <p>नर्सरी नाईके : साविक वडा नं. ३ मा १ जना, वडा नं. ४ मा २ जना, वडा नं. ५ मा २ जना, वडा नं. ६ मा ५ जना गरि ११ जना ।</p> <p>र्यावियन तारजाली वुन्ने : साविक वडा नं. ३ मा १ जना, वडा नं. ५ मा २ जना र वडा नं. ६ मा ५ जना गरि जम्मा ८ जना ।</p> <p>डाईभर : साविक वडा नं. १ मा १२ जना, वडा नं. २ मा २६ जना, वडा नं. ३ मा २१ जना, वडा नं. ४ मा ८ जना, वडा नं. ५ मा १६ जना, वडा नं. ६ मा २० जना, वडा नं. ७ मा ३० जना, वडा नं. ८ मा ८ जना र वडा नं. ९ मा ७ जना गरि जम्मा १४८ जना ।</p> <p>एस.एल.सि. पास : साविकको वडा नं. १ मा २९ जना, वडा नं. २ मा ३७ जना, वडा नं. ३ मा ३५ जना, वडा नं. ४ मा ५० जना, वडा नं. ५ मा १६ जना, वडा नं. ६ मा ३५ जना, वडा नं. ७ मा ३० जना, वडा नं. ८ मा ७ जना र वडा नं. ९ मा १६ जना गरि जम्मा २५५ जना ।</p> <p>प्रविणता प्रमाण पत्र तह : साविकको वडा नं. १ मा १५ जना, वडा नं. २ मा ४ जना, वडा नं. ३ मा १३ जना, वडा नं. ४ मा ७ जना, वडा नं. ५ मा २३ जना, वडा नं. ६ मा ५ जना, वडा नं. ७ मा ७ जना, वडा नं. ८ मा ४ जना र वडा नं. ९ मा ३ जना गरि जम्मा ८१ जना ।</p> <p>स्नातक : साविकको वडा नं. १ मा १ जना, वडा नं. २ मा १ जना, वडा नं. ३ मा ४ जना, वडा</p>				

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वा घट्दो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
	<p>नं. ४ मा ५ जना, वडा नं. ५ मा ५ जना, वडा नं. ६ मा २ जना, वडा नं. ७ मा ५ जना र वडा नं. ९ मा २ जना गरि जम्मा २५ जना ।</p> <p>स्नातकोत्तर : साविकको वडा नं. २ मा १ जना वडा नं. ४ मा २ जना गरि ३ जना ।</p>				
आर्थिक सम्पत्ति	<p>परम्परागत खेती प्रणाली र पशुपालनबाट यस वडाको जिविकोपार्जन चलेको छ ।</p> <p>भेडा/वाखा : साविकको वडा नं. १ मा ५२५ वटा, वडा नं. २ मा ६३० वटा, वडा नं. ३ मा ४२५ वटा, वडा नं. ४ मा ४०० वटा, वडा नं. ५ मा ७०० वटा, वडा नं. ६ मा १२०० वटा, वडा नं. ७ मा ११५० वटा, वडा नं. ८ मा ६५० वटा र वडा नं. ९ मा ३३० वटा गरि जम्मा ६,०९० वटा ।</p> <p>भैसी/राँगा : साविकको वडा नं. १ मा १०० वटा, वडा नं. २ मा १३० वटा, वडा नं. ३ मा १२० वटा, वडा नं. ४ मा २०० वटा, वडा नं. ५ मा २०० वटा, वडा नं. ६ मा १५० वटा, वडा नं. ७ मा १० वटा, वडा नं. ८ मा ५० वटा र वडा नं. ९ मा २० वटा गरि जम्मा ९८० वटा ।</p> <p>नोकरी तथा व्यवसायमा केही व्यक्तिहरु संलग्न भएता पनि अधिकाशं घरधुरीहरुको आर्थिकोपार्जनको श्रोत वैदेशिक रोजगार रहेको छ । यस वडाका केही घरधुरीहरु रोजगारीको लागि भारतको कालापहाड जाने चलन रहेको छ, साथै ३५४ जना भन्दा बढी भारत वाहेक अन्य मुलुकहरुमा वैदेशिक रोजगारीका लागि गएका छन् ।</p> <p>व्यापार व्यवसाय : साविकको वडा नं. १ मा ४ जना, वडा नं. २ मा २ जना, वडा नं. ३ मा ८ जना, वडा नं. ४ मा ९ जना, वडा नं. ५ मा ८ जना, वडा नं. ६ मा १२ जना, वडा नं. ७ मा १३ जना, वडा नं. ८ मा ३ जना र वडा नं. ९ मा २ जना गरि जम्मा ६१ जनाले व्यापार व्यवसायबाट</p>	<p>भविष्यमा यहाका कृषकहरुले पनि व्यवसायिक रूपमा कृषि तथा पशुपालन गर्नेछन् ।</p> <p>व्यापारिक केन्द्रहरुको स्तरउन्नती हुनेछ ।</p> <p>सहकारी तथा वित्तिय संस्थाहरुले थप सेवा प्रवाह गर्नेछन् ।</p>	<p>+</p>	<p>+</p>	<p>+</p>

जीविकोपार्जनको सम्पत्ति	हालको अवस्था र गुणस्तर	भविष्यको अवस्था (परिदृश्य) र गुणस्तर	गुणस्तरको अवस्था बद्दो (+) वा घट्दो (-)	लक्षित वर्गको पहुंच (+ वा -)	लक्षित वर्गको नियन्त्रण (+ वा -)
	जीविकोपार्जन गरिरहेका छन्। यस वडाको नजिकको व्यापारिक केन्द्र यसै माडि गाउपालिकाको घर्तिगाउ, रोल्पा नगरपालिकाको लिवांग र वाह्य वजारमा दांगको घोराही रहेका छन्।				

यस वडाको जीविकोपार्जनका मुख्य पाँचवटा सम्पत्तिहरुको विश्लेषण बाट यस वडामा रहेका प्राकृतिक सम्पत्तिहरुमा विभिन्न खालका मिचाहा प्रजातिको प्रकोपले गर्दा वन जंगलको हैसियत दिन प्रतिदिन खस्किदै गईरहेको देखिन्छ। साथै खेतीयोग्य जग्गाहरुमा समेत खडेरी र मिचाहा प्रजातिहरुले असर पारेको देखिन्छ। यस वडामा ९वटा सा.व.उ.स.हरु र १ क.ब.उ.स. गठन भईसकेको भएतापनि दिगो वन व्यवस्थापनको अभावमा ती सा.व.उ.स.हरुले उपभोक्ताहरुलाई आशा अनुरुप लाभ पुऱ्याउन सकेका छैनन्। तर ती सा.व.उ.स.हरुमा सु-शासनको अवस्था भने क्रमिक रूपमा सुधार हुँदै गईरहेको देखिन्छ। यस वडाका सबै वस्तिहरुमा कच्ची मोटर बाटो पुगेको छ साथै कुनै वस्तिहरु शहिद मार्गको नजिक पनि रहेका छन्। यस वडामा सबै वस्तिहरुमा विजुलीवतिको सुविधा रहेको छ। सबै क्षेत्रमा प्रभावकारी संचार पुग्न सकेको अवस्था छैन्। शैक्षिक संस्थाहरुको संख्या पनि तुलनात्मक रूपमा कम छ भने वस्ति स्तरमा आमा समूहहरु, सामाजिक संस्थाहरु क्रियाशिल रहेका छन्। रोजगारीको लागि विदेशिने क्रम बढी भएकोले कृषि उत्पादनमा सिधै असर पुगेको देखिन्छ।

३.४.९ वस्ती (साविकका वडाहरु) को संकटासन्नताको अवस्था स्तरीकरण

यस विधि अन्तर्गत विभिन्न वस्तिहरु (साविकका वडाहरु) बीच प्रकोप तथा जोखिमको आधारमा तुलना गर्दै सबैभन्दा जोखिममा रहेको वडा निर्धारण गरिएको थियो। यस विधि अपनाउँदा जलवायु परिवर्तनका असरसँगको सम्मुखता, संवेदनशिलता र अनुकूलन क्षमताको आधारमा विभिन्न जोखिम र अनुकूलित हुने क्षमताको विश्लेषण गर्दै सहभागीहरु बीच छलफलको माध्यमबाट वस्ति स्तरीकरण गरिएको थियो।

तालिका १९. प्रकोप तथा जोखिमको आधारमा वस्ती स्तरीकरण

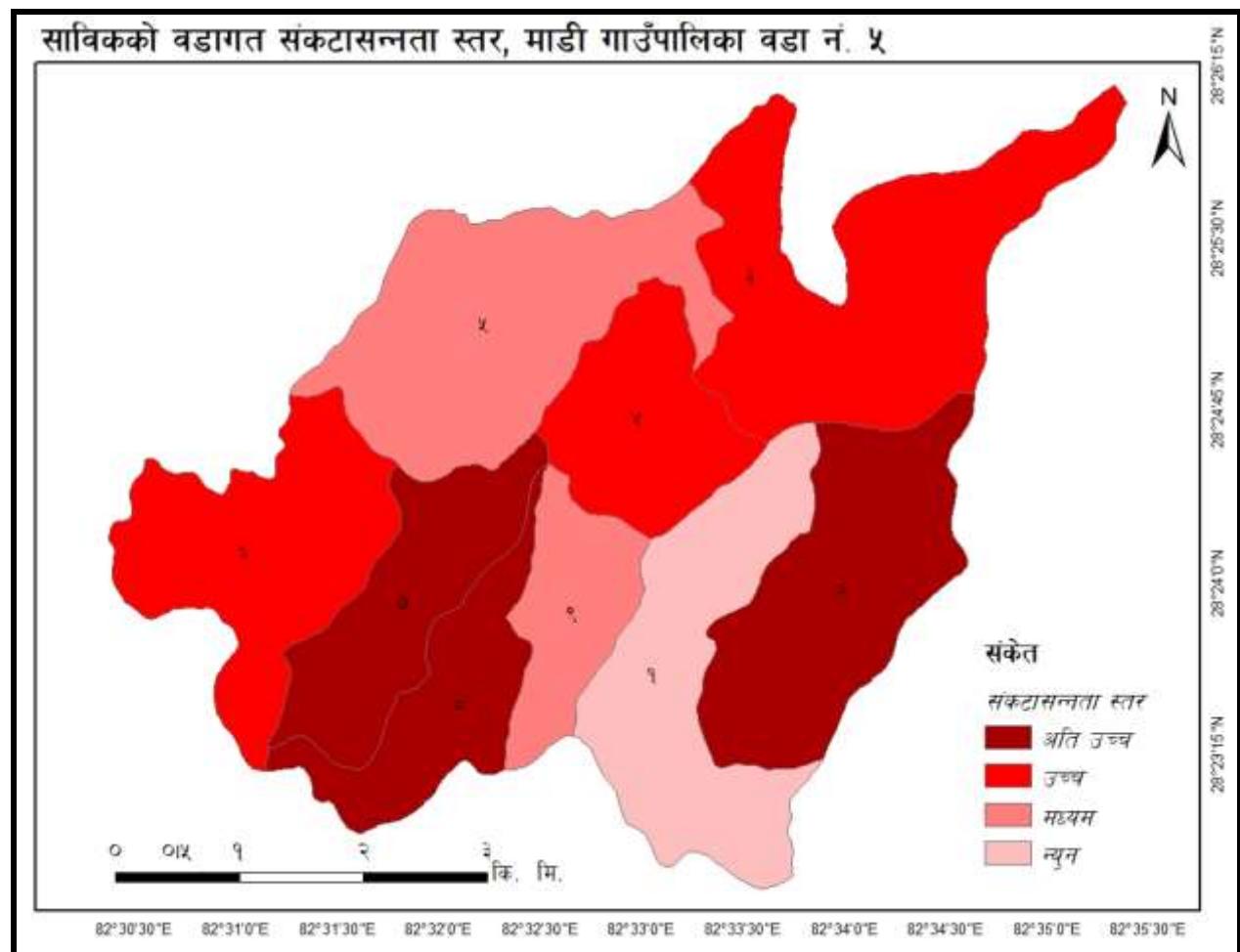
साविकको वडा नं.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	स्तर	कैफियत
१	X	२	३	४	१	६	७	८	९	नवौ	
२	X	X	२	२	२	२	२	२	२	पहिलो	
३	X	X	X	४	३	३	७	३	३	चौथो	
४	X	X	X	X	४	६	७	८	९	छैठौ	
५	X	X	X	X	X	६	७	८	५	आठौ	
६	X	X	X	X	X	X	७	८	६	पाचौ	

७	X	X	X	X	X	X	X	७	७	दोश्रो	
८	X	X	X	X	X	X	X	X	८	तेश्रो	
९	X	X	X	X	X	X	X	X	९	सातौ	
जम्मा	१	९	६	४	२	५	८	७	३		

तालिका २०. वस्ति स्तरीकरणको आधारहरू र कारणहरू

साविकको वडा नं.	संकटासन्नताको स्तर	संकटासन्नताको कारण तथा सूचकहरू
२ र ७	अति उच्च	पानीको पहुच कम भएको, भौगोलिक विकटता, खडेरी, पहिरोको जोखिममा रहेको, सिंचाईको अभाव, भिरालोपना, सेवा प्रदायक निकायहरूवाट टाढा रहेको, पानीको उपलब्धतामा कमी, उच्जनी कमी, खडेरी, हावाहुरी, दलितहरूको वाहुल्यता रहेको
८, ३ र ६	उच्च	खडेरी, पहिरोको जोखिम, खानेपानीको उपलब्धतामा कमी, हावाहुरी, असिनापानी, तुपारो, भौगोलिक विकटता, पहिरोको जोखिम, खडेरी, सेवा प्रदायक निकायहरूवाट टाढा रहेको, खानेपानीको अभाव, पहिरोको जोखिम, माडि खोला र बलीखोलाको कटान रहेको,
४, ९ र ५	मध्यम	खानेपानीको समस्या, पहिरोको जोखिम, हावाहुरी र भिरालो वस्ति, एक घर एक धारा भएपनि वाहै महिना नचल्ने, पहिरोको जोखिम रहेको, पहिरोको जोखिममा रहेको, कृषि तथा पशुपक्षिमा रोगहरूको संख्यामा वृद्धि भएको, असिनापानी र हावाहुरीको समस्या,
१	न्यून	वाढी तथा पहिरोको जोखिम रहेको, असिनापानी तथा हावाहुरी, मिचाहा प्रजाति वढदो अवस्थामा रहेको

वडाहरूको स्तरीकरण गर्दा वडा २ र ७ सबैभन्दा संकटासन्न (अति उच्च) र वडा नं. ८, ३ र ६ उच्च संकटासन्न स्तरमा रहेको, वडा नं. ४, ९ र ५ मध्यम संकटासन्न स्तरमा रहेको देखिन्छ भने वडा नं. १ न्यून संकटासन्न अवस्थामा रहेको देखिन्छ। स्तरीकरण गर्दा संकटासन्नताको कारण तथा सूचकहरूलाई विशेष ध्यान दिइएको थियो।

चित्र २३. माडी गा.पा. वडा नं. ५ को वस्तीगत संकटासन्ता नक्शा

३.४.१० उच्च अनुकूलन क्षमताको परिकल्पना

स्थानीय स्तरमा विद्यमान अवस्था र प्रणालीको चित्रण गरिसकेपछि वडा स्तरीय सरोकारवालाको दृष्टिमा उच्च अनुकूलन क्षमताका परिदृश्यहरूको परिकल्पना गरिएको थियो । तिनै परिकल्पनाहरूका आधारमा यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको हो । यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना गोष्ठीका सहभागीहरूले यस वडाको लागि गरेको परिकल्पनाहरू निम्न अनुसार छन् ।

- स्थानीयवासीहरूको जलवायु परिवर्तनको बारेमा चेतना अभिवृद्धि भई यसको असरसँग अनुकूलित हुने क्षमता विकास भएको हुनेछ । जसले गर्दा जलवायुजन्य प्रकोपबाट हुने क्षति न्युन भएको हुनेछ ।
- खानेपानीको मुहानको संरक्षणबाट पानीको प्रचुरता बढेको हुनेछ ।
- सिचाई कुलोको मर्मत तथा स्तर उन्ती, सरल सिचाई प्रविधिको प्रयोगले सिचाईको उपलब्धतमा वृद्धि भई कृषि उत्पादनमा वृद्धि हुनुका साथै स्थानीय जनताको आयआर्जनमा टेवा पुरेको हुनेछ ।
- स्वस्थ पिउने पानी तथा सरसफाईको कारण स्थानीय समुदायको स्वास्थ्यमा सुधार आएको हुनेछ ।
- विभिन्न भौतिक पूर्वाधारको निर्माणबाट वडामा बाढी, पहिरो जस्ता जलवायुजन्न प्रकोपको असर कम भई विकास निर्माणमा अग्रसर भएको हुनेछ ।
- दिगो वन व्यवस्थापनका माध्यमबाट वनको हैसियत सुदृढ हुनुका साथै वन डेलोको प्रकोप पनि कमी आएको हुनेछ र संगसंगै वन विनाश र वन अतिक्रमणमा पनि कमी आएको हुनेछ ।

- उपयुक्त उन्नत जातको कृषिवाली तथा आधुनिक प्रविधिको प्रयोगका कारण कृषि उत्पादनमा बृद्धि भई जीविकोपार्जन सहज भएको हुनेछ ।
- पशु तथा कृषिमा देखा पर्ने रोगको असर कमी भई कृषि उत्पादनमा बृद्धि हुनाले खाद्य सुरक्षा बढ्नेछ ।
- घास काट्ने मेशिन, धान भार्ने मेशिन र मकै छोडाउने मेशिनको प्रयोगले महिलाको कार्यबोधमा कमीआएको हुनेछ ।
- भू-क्षमता अनुसारको उचित कृषि प्रविधीहरूको प्रयोग र भू-संरक्षणका उपायहरूको अवलम्बनसंगै भू-क्षयमा कमी आएको हुनेछ ।

स्थानीयवासीहरूमा जलवायु परिवर्तनको बारेमा चेतना अभिवृद्धि भईर यसका प्रभावहरूसँग अनुकूलित हुन तथा समग्र वातावरण तथा पर्यावरणीय प्रणालीको दिगो विकास गर्ने प्रशासकिय सिमा भित्र मात्रै सिमित नभई समग्र उप जलाधार क्षेत्रका माथिल्लो तथा तल्लो तटीय क्षेत्रहरूबीच सहकार्यको शुरुवात भएको हुनेछ ।

३.४.११ अनुकूलन कार्यहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण

यस विधि अन्तर्गत अनुकूलनका कार्यहरूको प्राथमिकीकरण गर्नको लागि विभिन्न आधारहरु जस्तै: प्रभावकारिता, सम्भाव्यता, दिगोपना, खर्चको मितव्ययिता, संकटासन्नमुखी (लक्षितवर्गमूखी) तथा महिला प्रति संवेदनशिलता निर्धारण गरिएका थिए । प्राथमिकीकरणको लागि यसमा १ देखि ३ सम्मको अङ्गभारको प्रयोग गरिएको थियो । अङ्गभार १ ले उक्त आधारहरु राम्ररी पूरा गर्न नसक्ने भन्ने जनाउँछ भने अङ्गभार ३ ले आधार राम्ररी पूरा गर्न सक्ने जनाउँछ । खर्चको मितव्ययिताको सम्बन्धमा भने कम खर्चिलोलाई ३ अंक र धेरै खर्चिलोलाई १ अंक दिइएको थियो । त्यस पछि सबै विश्लेषणको नतिजालाई जोडेर कूल जम्मा निकालिएको थियो । उक्त कूल जम्मामा अंकको आधारमा नै अनुकूलनका क्रियाकलापहरूको प्राथमिकीकरण गरिएको थियो । जुन क्रियाकलापले बढी अंक प्राप्त गरेको थियो उक्त क्रियाकलापलाई योजनामा पहिलो प्राथमिकतामा राखिएको छ । यस विश्लेषणबाट प्राप्त नतिजालाई अनुकूलन कार्ययोजनामा प्राथमिकताका साथ राखिएको छ । तर यसो भन्दैमा कुनै क्रियाकलापले उत्कृष्ट अंक ल्याउदैमा त्यो नै सबै स्थानको लागि उक्त क्रियाकलाप सर्वोत्कृष्ट भन्ने चाहि होइन, स्थान अनुसार क्रियाकलापको उत्कृष्टता फरक हुन सक्छ ।

तालिका २१. अनुकूलन उपायहरुको प्राथमिकीकरण

क्षेत्रगत संवेदनशील क्षेत्र	प्रकोप	क्षेत्रगत प्रभाव तथा असरहरु	क्षेत्रगत भावी परिकल्पना	अनुकूलनका उपायहरु	प्रभावकारिता (१-३)	सम्भाव्यता (१-३)	दिसोपना (१-३)	खर्चको मितव्ययिता (१-३)	लक्षितवर्ग (V4, V3, V2) मूल्य (१-३)	महिलाको कर्मचारीकरण कर्मचारी बढाए (१-३)	जम्मा	स्तर	योजना अवधि
कृषी तथा खाद्य सुरक्षा	वाढी तथा पहिरो	खेती योग्य जमिन कटान तथा पुरेको	अनुकूलनका प्रयासहरुले गर्दा कृषी क्षेत्रमा विभिन्न खाले अनुकूलनका उपायहरु अपनाइने हुनाले वाढी, पहिरो, खडेरी कृषि तथा तथा प्रभाव कम हुनाले उत्पादनमा वृद्धि हुनेछ, र खाद्य शुरक्षा बढाने छ ।	तटवन्ध निर्माण, रयाविन पर्खाल	३	३	३	२	३	२	१६	पहिलो	अल्पकालिन
		संचाई कुलोमा क्षति		वायोइन्जीनियरिङ (भकारी वाञ्जे)	२	२	२	३	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
		पशु चौपायामा क्षति		सिंचाई कुलो मर्मत तथा स्तरउन्नती	३	२	३	२	३	२	१६	पहिलो	मध्यकालिन
		अन्नवालीमा डुवान तथा क्षति		नदि किनारमा वृक्षारोपण	२	३	३	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
		माटोको उर्वराशक्तिमा कमी, कृषि उत्पादनमा कमी		पशु विमा	२	२	३	२	३	२	१४	तेश्रो	अल्पकालिन
	कृषी तथा पशुमा रोग	अन्नवालीमा रोग किराको संक्रमणमा वृद्धि		वाली विमा	२	१	३	२	३	२	१३	चौथो	अल्पकालिन
				माटो परिक्षण शिविर	३	२	२	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				माटोको उपचार	२	३	२	२	२	२	१३	चौथो	अल्पकालिन
		पशु चौपायामा रोगको वृद्धि		रोग किरा प्रतिरोधी प्रजातिहरुको प्रवर्द्धन	३	३	२	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				वित्र भण्डारणका लागि शुरक्षित भोला (सुपर ग्रेन व्याग)	३	२	२	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन

क्षेत्रगत संवेदनशील क्षेत्र	प्रकोप	क्षेत्रगत प्रभाव तथा असरहरु	क्षेत्रगत भावी परिकल्पना	अनुकूलनका उपायहरु	प्रभावकारिता (१-३)	सम्भाव्यता (१-३)	दिग्नोपना (१-३)	खर्चको मितव्यपता (१-३)	लक्षितवर्ग (V4, V3, V2) मूँदि (१-३)	महिलाको कायबोझन कमी वा बढी (१-३)	जम्मा	स्तर	योजना अवधि
				नश्ल सुधारका लागि कृतिम गर्भाधान (गाई र भैसी)	३	२	३	१	२	२	१३	चौथो	अल्पकालिन
	खडेरी	पानीको उपलब्धतामा कमी, पानीका मुलहरु सुक्ने क्रममा वृद्धि, हिउँदमा खोलाहरुको बहावमा कमी		सुख्खा सहने प्रजातिको प्रवर्द्धन(गहु, मकै, धान)	३	३	२	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				सिंचाई कुलो मर्मत तथा स्तरउन्नती	३	३	३	१	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				थोपा सिंचाई	३	३	२	२	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				फिरफिरे सिंचाई	३	३	२	२	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				प्लास्टिक घरमा वैमौषमी तरकारी खेती	३	३	३	१	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				प्लास्टिक पोखरी	२	३	२	१	२	३	१३	चौथो	अल्पकालिन
				पक्की सिंचाई पोखरी	३	३	३	१	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				कम पानी आवश्यक पर्ने नगदे बाली जस्तै अदुवा खेती सम्बन्धित तालिम	२	३	२	२	३	२	१४	तेश्रो	अल्पकालिन
				घर वगैचा तालिम	२	३	३	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				तरकारी खेतीका लागि नसरी स्थापना	२	३	३	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				श्रोत घर वगैचा स्थापना	२	३	३	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				अलैचि खेति	२	३	३	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				घास रोपण	३	३	२	२	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना तथा सबलिकरण	२	३	३	१	३	२	१४	तेश्रो	मध्यकालिन
				सामुदायिक वित्त बैंकको स्थापना	२	३	२	१	३	२	१३	चौथो	दिर्घकालिन
				घास काटने मेसिन खरिद	३	३	२	१	३	३	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				धान भार्ने मेसिन खरिद	३	३	२	१	३	३	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				मकै छोडाउने मेसिन खरिद	३	३	२	१	३	३	१५	दोश्रो	अल्पकालिन

क्षेत्रगत सबैदनशील क्षेत्र	प्रकोप	क्षेत्रगत प्रभाव तथा असरहरु	क्षेत्रगत भावी परिकल्पना	अनुकूलनका उपायहरु	प्रभावकारिता (१-३)	सम्भाव्यता (१-३)	दिग्नोपना (१-३)	खर्चको मितव्यपता (१-३)	लक्षितवर्ग (V4, V3, V2) मूँदि (१-३)	पहिलाको कायांवेक्षण कमी बढी (१-३)	जम्मा	स्तर	योजना अवधि
				फलफुल खेती सम्बन्धि तालिम तथा विरुद्ध वितरण (आप, अनार, सुन्तला, कागर्ति)	३	५	२	१	३	२	१४	तेश्रो	अल्पकालिन
				माहुरी पालन तालिम तथा घार वितरण	२	३	२	२	२	२	१३	चौथो	अल्पकालिन
	भु क्षय	खेतवारीको माटो तथा पोषक तत्वहरु बगाएको		गहा सुधार	२	३	३	२	२	२	१४	तेश्रो	अल्पकालिन
				कृषि वन प्रणाली प्रवर्द्धन	२	३	३	२	२	२	१४	तेश्रो	मध्यकालिन
वन तथा जैविक विविधता	पानीको वन्य जन्तुहरु तथा बोटविरुद्धवाहरु	रुखहरु वगाउने	वन व्यवस्थापन तथा वृक्षारोपण लगायतका विभिन्न किसिमका अनुकूलनका प्रयासहरूले गर्दा वनको हैसियतमा सुदूर हुनुको साथै जैविक विविधता संरक्षणमा टेवा पुरनेछ।	वृक्षारोपण	२	३	३	२	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
		वन जंगलको माटो वगाउने गरेको		तटवन्ध निर्माण, र्याविन पर्खाल निर्माण	३	३	३	२	२	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				वायो इन्जिनियरिंग (वैस, वास रोपाण)	२	३	३	२	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				नर्सरी स्थापना	२	३	३	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				डाले घाँस प्रजातिहरु रोप्ने	२	३	३	२	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				संरक्षण पोखरी निर्माण	३	३	३	२	२	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				रिचार्ज पोखरी निर्माण	३	३	३	२	२	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
	आगालागि	पानीको वन्य जन्तुहरु तथा बोटविरुद्धवाहरु लोप हुदै जाने		परम्परागत सुख्खा पोखरी संरक्षण	३	३	३	३	२	२	१६	पहिलो	अल्पकालिन
		वोटविरुद्धको वृद्धिमा असर		अग्नी नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम तथा सामान खरिद	२	३	३	२	२	२	१४	तेश्रो	अल्पकालिन
		रुखविरुद्ध, चराचुरुंगी तथा अन्य वन्यजन्तुमा क्षति		अग्नी रेखा निर्माण	२	३	२	२	२	२	१३	चौथो	अल्पकालिन
	मिचाहा प्रजाति	घास तथा जडिवुटिका प्रजातिहरु लोप हुदै गएको		सुख्खा मौसम शुरु हुनु अगावै वनमा जम्मा भएका प्रजलनशील वस्तुहरु जस्तै पात पत्कर, भाडी, सुकेका घाँसपात हटाउने	२	३	२	२	२	२	१३	चौथो	अल्पकालिन
				भाडि सफाई	२	३	२	३	२	१	१३	चौथो	अल्पकालिन

क्षेत्रगत संवेदनशील क्षेत्र	प्रकोप	क्षेत्रगत प्रभाव तथा असरहरु	क्षेत्रगत भावी परिकल्पना	अनुकूलनका उपायहरु	प्रभावकारिता (१-३)	सम्भाव्यता (१-३)	दिग्नोपना (१-३)	खर्चको मित्रवित्ता (१-३)	लक्षितवर्ग (V4, V3, V2) मूल्य (१-३)	महिलाको कायबोझन कमी वा बढी (१-३)	जम्मा	स्तर	योजना अवधि
		बोट विरुवाको वृद्धि विकासमा असर		मिचाहा प्रजातिहरु जस्तै वनमारा उखेलेर फाल्ने र त्यस्ता प्रजातिहरुको प्रयोग गरी वायोविकेट तथा वायोचार उत्पादन	३	५	५	५	२	२	१६	पहिलो	अल्पकालिन
		वन्य जन्तुहरु लोप हुडै गएको		वन व्यवस्थापन (हाँगा काटछाट)	३	५	३	३	२	१	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				खुल्ला चरिचरण रोक्ने	२	२	२	२	२	२	१२	पाँचौ	अल्पकालिन
जलश्रोत तथा उर्जा	वाढी तथा पहिरो	खानेपानीका मुहान वगाएको		खानेपानीको मुहानको संरक्षणबाट पानीको उपलब्धता बढनुका साथै स्वस्थ पिउने पानी तथा सरसफाईको कारणले स्थानीयको स्वास्थ्य स्थितिमा सुधार आएको हुनेछ ।	३	५	५	५	१	३	१६	दोश्रो	अल्पकालिन
	खडेरी	पानीको उपलब्धतामा कमी		जिरो उर्जा पम्प (वर्षा पम्प) प्रविधिबाट सिंचाइ	५	२	२	१	५	५	१४	चौथो	अल्पकालिन
				सरल सिंचाइ प्रविधि (थोपा सिंचाइ र फिरफिरे सिंचाइ)	५	५	२	२	५	५	१६	दोश्रो	अल्पकालिन
		पानीका मुहानहरु सुकेको		UPLIFT प्रविधिबाट खाने पानी तथा सिंचाइ	५	५	२	१	५	५	१५	तेश्रो	मध्यकालिन
		पानीको कमीका कारण घटट संचालनमा कठिनाई भएको		सुधारिएको घटट	३	५	५	२	५	३	१७	पहिलो	अल्पकालिन
		दाउराको उपलब्धतामा कमी		सुधारिएको चुलो	५	५	५	२	५	५	१७	पहिलो	अल्पकालिन
				गोवरग्यास प्लान्ट निर्माण	३	५	५	१	३	२	१५	तेश्रो	अल्पकालिन
				सोलार प्यानल खरिद तथा वितरण	३	३	३	१	३	३	१६	दोश्रो	अल्पकालिन
भौतिक पुर्वाधार तथा जलवायुजन्य प्रकोप	वाढी तथा पहिरो	सिंचाइ कुलोमा क्षति	विभिन्न भौतिक पूर्वाधारको निर्माणबाट वाढी, पहिरो जस्ता जल उत्पन्न प्रकोपको असर कम हुनेछ	सिंचाइ कुलोको मर्मत तथा स्तरउन्नती	५	५	५	१	५	५	१६	पहिलो	मध्यकालिन
		वाटोघाटोमा क्षति		तटवन्य/टेवा पर्खाल/चेकड्याम तथा नाली मर्मत तथा निर्माण	३	५	३	१	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				वायो ईन्जिनियरिङ (जैविक वाध र पर्खाल)	२	३	३	२	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन

क्षेत्रगत संवेदनशील क्षेत्र	प्रकोप	क्षेत्रगत प्रभाव तथा असरहरु	क्षेत्रगत भावी परिकल्पना	अनुकूलनका उपायहरु	प्रभावकारिता (१-३)	सम्भाव्यता (१-३)	दिग्नोपना (१-३)	खर्चको मितव्यपता (१-३)	लक्षितवर्ग (V4, V3, V2) मूँहि (१-३)	महिलाको कायबोझन कमी वा बढी (१-३)	जम्मा	स्तर	योजना अवधि
		विद्यालय तथा वस्तिमा क्षति		पक्की गारो लगाउने	३	३	३	१	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				कच्ची गारो लगाउने	२	२	२	२	३	२	१४	तेश्रो	अल्पकालिन
				आकस्मिक कोषको स्थापना	३	३	३	१	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
		खानेपानी टंकी तथा पाइपलाइनमा क्षति		खानेपानी टंकी तथा पाइपलाइनमा मर्मत	३	३	३	१	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
जन स्वास्थ्य	वाढी, पहिरो	मानविय क्षति	सचेतनामूलक तथा पूर्व तयारीका क्रियाकलापहरूले जलवायुजन्य रोगहरूमा कमि आउने छ ।	खोज तथा उद्धार सम्बन्धि तालिम	२	२	२	१	२	२	१३	चौथो	अल्पकालिन
	सरुवा रोगहरूको संक्रमणमा वृद्धि	भाडापखाला, आखा पाक्ने रोग, औलो,टाईफाईड आदीको संक्रमणमा वृद्धि		स्ट्रेचर खरिद	३	३	३	२	२	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार सामग्री सहितको बाक्स खरिद	२	३	२	३	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				स्वास्थ्य चौकीको सबलिकरण	२	३	२	३	३	२	१५	दोश्रो	अल्पकालिन
				जनचेतनामूलक कार्यक्रम	२	३	२	२	३	२	१४	तेश्रो	अल्पकालिन
				पानीको शुद्धिकरण	२	३	२	३	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				औषधीयुक्त भुल खरिद	३	३	२	२	३	३	१६	पहिलो	अल्पकालिन
				आपतकालिन कोषको स्थापना	३	३	३	२	२	२	१५	दोश्रो	दिर्घकालिन
				पोषण सम्बन्धि तालिम	३	३	३	२	३	२	१६	पहिलो	अल्पकालिन

नोट: अल्पकालिन भन्नाले ५ वर्ष भन्दा कम, मध्यकालिन भन्नाले ५ देखि १० वर्ष सम्मका र दिर्घकालिन भन्नाले १०वर्षभन्दा माथिका योजनाहरूलाई जनाउँदछ ।

३.५. आवश्यक क्षमता विकासको लेखाजोखा तथा ज्ञान व्यवस्थापन

यस बडाका स्थानीय सुमदाय सबैले जलवायु, तापक्रम, पानी पर्ने समयमा आएका परिवर्तनहरुको महसुस गरेका भएता पनि जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी प्राविधिक ज्ञान, सूचना तथा जानकारीहरुको कमीले त्यस्ता परिवर्तनहरु किन भईरहेका छन् भन्ने बारेमा उनीहरु अनविज्ञ थिए । यसर्थ प्रत्येक वस्तिहरुमा गरिएका सचेतनामूलक क्रियाकलापहरुले स्थानीय सुमदायमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी ज्ञान वृद्धि गराउन निकै नै उपयोगी सावित भएका छन् । त्यसैले बडाका निर्बाचित जन प्रतिनिधिहरु, स्थानीय सुमदायका साथसाथै बडामा कार्यरत सम्पूर्ण गैर सरकारी संस्थाहरु तथा ईलाका स्तरीय सरकारी कार्यालयहरुलाई पनि जलवायु परिवर्तन अनुकूलन मैत्री योजना तथा कार्यक्रम तयार गर्न साथै सहकार्यको लागि उत्प्रेरित गर्न विभिन्न तालिम, गोष्ठी, अन्तरक्रिया र अवलोकन भ्रमण जस्ता कार्यक्रमहरुको आवश्यकता देखिन्छ ।

यस बडाको बडा कार्यालयमा अध्यक्ष सहित ५ जना निर्बाचित जन प्रतिनिधिहरु, १ जना सचिव, १ जना कार्यालय सहायक रहेका छन् भन्ने यस बडाले आफैनै भवन वाट आफनो क्रियाकलापह प्रदान गर्दै आएको छ । लापा निर्माणका सम्पूर्ण चरणहरुमा बडा कार्यालयले मुख्य भूमिका खेल्दै आएको पनि छ । निर्बाचित जन प्रतिनिधिहरु स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्न केही हदसम्म दक्ष देखिएतापनि कार्यक्रमको लक्ष्य पुरा गर्न उनीहरुलाई थप ज्ञान, सीप दिनु पर्ने आवश्यक देखिन्छ । यस बडाको सम्पूर्ण सूचनाको अध्यावधि राख्न कम्प्यूटर, जनशक्तिलाई तालिम साथै बडामा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी पुस्तकहरु राख्न तथा अध्ययन गर्न ज्ञान केन्द्रको स्थापना गर्नु पर्ने देखिन्छ । यसरी लापाका योजनालाई कार्यान्वयन गर्न यस्ता तालिम, गोष्ठीहरुको आवश्यक पर्ने भएको हुँदा त्यस्ता तालिम तथा गोष्ठीहरु संचालन तथा सम्पन्न गर्नको लागि सहयोगी निकायहरु जि.स.स., गाउँ पालिका, स्थानीय संघ संस्थाहरु साथै दातृ निकायहरुको साथ र सहयोगको आवश्यकता छ भन्ने योजना कार्यान्वयन गर्नका लागि एक जना सामाजिक परिचालक, एक जना कृषि प्राविधिक र एक जना प्राविधिक (आभेरसियर) परिचालन गर्नु पर्ने पनि आवश्यकता देखिन्छ । यसरी नै लापा कार्यान्वयनका लागि निर्बाचित जन प्रतिनिधिहरु तथा सरोकारवाला निकायहरुलाई स्वःअनुगमन, सार्वजनिक लेखा परिक्षण, योजना प्रक्रिया सम्बन्धी अभिमुखीकरण र योजना व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्न पनि आवश्यक देखिन्छ । यिनै आवश्यकताहरुलाई ध्यानमा राख्दै स्थानीय सरोकारवालाहरुसंगको छलफलको आधारमा तयार गरिएको क्षमता विकास योजना तालिका १५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २२. क्षमता विकास योजना र ज्ञान व्यवस्थापन

विषयगत क्षेत्र	समुदाय स्तरबाट आएका क्षमता अभिवृद्धिका लागि प्रस्तावित मागहरु
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	<ul style="list-style-type: none"> ● कृषि तथा पशु व्यवस्थापन तालिम ● विभिन्न भई घाँस तथा डालेघाँस रोपण ● उन्नत जातका पशु पालन ● कृषिमा आधुनिक प्रविधि ● उन्नत जातको वित्त विजन ● गहा सुधार तालिम ● साना सिंचाई प्रविधि सम्बन्धी तालिम ● भू-क्षमता अनुसारको भू-उपयोग सम्बन्धी प्राविधिक तालिम
वन तथा जैविक विविधता	<ul style="list-style-type: none"> ● वन व्यवस्थापन तालिम तथा सोको लागि आवश्यक सामाग्रीहरु ● बायो ब्रिकेट तथा बायोचार निर्माण
जलश्रोत र ऊर्जा	<ul style="list-style-type: none"> ● माथिल्लो तथा तल्लो तटिय क्षेत्रहरुको अन्तर सम्बन्ध र सहकार्य सहितको जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी प्राविधिक तालिम ● वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी तालिम

विषयगत क्षेत्र	समुदाय स्तरबाट आएका क्षमता अभिवृद्धिका लागि प्रस्तावित मार्गहरु
जन स्वास्थ्य	<ul style="list-style-type: none"> प्राथमिक उपचार तालिम तथा प्राथमिक उपचारका लागि आवश्यक सामाग्रीहरु बस्ती स्तरमा स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना सरसफाई, पोषण सम्बन्धी तालिम
जलवायु परिवर्त सम्बन्ध सचेतना अभिवृद्धि, क्षमता विकास तथा लैंगिंक समावेसीकरण	<ul style="list-style-type: none"> सिपमूलक तालिम (बाँसको मुढा बनाउने तथा होजेरी) आयमूलक तालिम (खाद्य सामाग्रि निर्माण : नगदे बाली, बेमौसमी तरकारी खेती) जलवायु परिवर्त सम्बन्धी तालिम लैंगिंक तथा समाजिक समावेसीकरण तालिम
भौतिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय कृषि उपज संकलन तथा विक्री वितरण केन्द्र जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी अध्ययन गर्न श्रोत केन्द्र
जलवायुजन्य प्रकोप	<ul style="list-style-type: none"> जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी जनचेतनामूलक तालिम जलवायु परिवर्तन ज्ञान केन्द्रको स्थापना
अनुगमन तथा मूल्यांकन तथा संस्थागत विकास	<ul style="list-style-type: none"> अनुगमन तथा मूल्यांकन तालिम अबलोकन भ्रमण
कार्यक्रम कार्यान्वयन	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रम कार्यान्वयन क्षमता विकास तालिम

३.६ लैंगिक विश्लेषण

जलवायु परिवर्तनजन्य प्रकोपहरूले पार्ने असर व्यक्ति, परिवार वा समुदायको अनुकूलन क्षमतामा निर्भर हुने हुदाँ कुनै पनि समुदायमा अनुकूलनका उपायहरूको पहिचान गर्दा सदियौ देखि त्यस समाजमा व्याप्त लैंगिक तथा सामाजिक सवालहरूलाई विश्लेषण गर्न अपरिहार्य हुन्छ । यसर्थ यस माडी गाउँपालिका वडा नं. ५ मा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना परिमार्जनको क्रममा यहाँ विद्यमान लैंगिक तथा सामाजिक सवालहरूको बारेमा सहभागितामूलक तरिकाले छलफल गरिएको थियो । उक्त छलफलहरूबाट तयार गरिएको लैंगिक खाका तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । जस अनुसार अन्य क्षेत्रमा जस्तै यस वडामा पनि महिलाहरु घरभित्रको काममा र पुरुषहरु घरबाहिरको काममा संलग्न रहेको देखिन्छ । साथै श्रोत साधनहरूमा पुरुषहरूको पहुँच बढी रहेको देखिन्छ । यसर्थ यस कार्ययोजनामा महिलाहरूको सीप तथा क्षमता विकास गर्दै उत्पादनशिल क्षेत्रहरु तथा श्रोत साधनहरूमा उनीहरूको पहुँच बढाउने खालका योजनाहरूलाई समावेश गरिएका छन् ।

तालिका २३. काममा आधारित लैंगिक खाका

काम	कसले गर्दछ ?	कहाँ गरिन्छ ?	कहिले गरिन्छ ?
	महिला, पुरुष, बालक, बालिका	घरबाहिर, घरभित्र, बजार, कार्यालयमा, बनजंगल आदि	वार्षिक, कहिलेकाही, दैनिक, मासिक
उत्पादनशील			
जागिर	पुरुष	घरबाहिर, कार्यालय	वार्षिक
खेतीपाति	महिला	घरबाहिर	दैनिक
व्यापार	पुरुष	बजार	दैनिक
वैदेशिक रोजगार	पुरुष	विदेश	वार्षिक
पुर्णउत्पादनशील			

वाम	कसले गर्दछ ?	कहाँ गरिन्छ ?	कहिले गरिन्छ ?
	महिला, पुरुष, बालक, बालिका	घरबाहिर, घरभित्र, बजार, कार्यालयमा, बनजंगल आदि	वार्षिक, कहिलेकाही, दैनिक, मासिक
घासदाउरा	महिला	घरबाहिर	दैनिक
पानीपधेरा	महिला	घरबाहिर	दैनिक
भान्सा	महिला	घरभित्र	दैनिक
केटाकेटीको रेखदेख	महिला	घरभित्र	दैनिक
सामुदायिक तथा राजनीतिक काम			
क) सामुदायिक व्यवस्थापकीय			
वन समुह	पुरुष	घरबाहिर	मासिक
आमा समुह	महिला	घरबाहिर	मासिक
बडा नागरिक मञ्च	पुरुष	घरबाहिर	मासिक
नागरिक सचेतना केन्द्र	महिला	घरबाहिर	मासिक
सहकारी	पुरुष	घरबाहिर	मासिक
ख) सामुदायिक राजनीतिक	पुरुष	घरबाहिर	कहिले काहिं

तालिका २४. श्रोत साधनमा आधारित लैंगिक विश्लेषण खाका

श्रोत साधनहरु	श्रोत साधन माथि पंहुच		श्रोत साधन माथि नियन्त्रण	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
घर जग्गा		✓		✓
गरगाहना	✓			✓
आर्थिक कारोबार		✓		✓
खेतीपाति	✓			✓
पशुपंक्षी		✓		✓
व्यापार व्यवसाय	✓			✓
जागिर		✓		✓
वैकिड कारोबार		✓		✓

तालिका २५. लैंगिक विश्लेषणमा आधारित कार्ययोजनाको खाका

लैंगिक अन्तर/सवालहरु	समाधानका उपायहरु	मापन गर्ने सूचकहरु	कसरी गर्ने?
लैंगिक विभेद			
छोरीलाई गाउमा र छोरालाई शहरमा पढाउने	सचेतनामुलक कार्यक्रम महिलाहरुलाई आयमुलक कार्यक्रम	विद्यालयमा छोरा र छोरीको अनुपात छात्राहरुको विद्यालयमा नियमितता	रेडियो कार्यक्रम सडक नाटक, पोष्टर अभिभावक अन्तरक्रिया सिपमुलक, आयमुलक कार्यक्रम संचालन
ज्यालामा विभेद			
समान काममा पनि महिलालाई पुरुषको भन्दा कम ज्याला	पैरवी, सचेतना, विद्यमान कानुनको कार्यान्वयनमा जोड	समान ज्याला पाएका हुनेछ्हन	सरोकारवाला निकाय र सर्वधारण (मजदुर) विच अन्तरक्रिया

लैंगिक अन्तर/ सवालहरु	समाधानका उपायहरु	मापन गर्ने सूचकहरु	कसरी गर्ने?
कार्यवोभ पुरुष विदेशमा जाने हुदा महिलाहरुले बच्चाहरुको पालनपोषण देखि सबै जिम्मेवारी वहन गर्नुपर्ने	आयमुलक कार्यक्रम, वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन, खानेपानीको उचित व्यवस्था, पुरुषलाई स्वदेशमै रोजगारीको व्यवस्था	घराएसी कामकाजको वाडफाड भएको हुनेछ, स्वदेशमै स्वरोजगारको अवसर शृङ्जना भएको हुनेछ, ।	नमुना अध्ययन
जलवायु परिवर्तनका कारणले पानीको उपलब्धता कमी भएकोले महिलालाई कार्यवोभ बढेको	पानीका श्रोतहरुको संरक्षण तथा उचित व्यवस्थापन	पानीका मुहानहरु संरक्षण भई उचित व्यवस्थापन भएको हुनेछ ।	अध्ययन, अवलोकन

३.७ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको तर्जुमा

अनुकूलन योजना तयारी गोष्ठीबाट पहिचान भई प्राथमिकतामा परेका जलवायु परिवर्तनका दृष्टिकोणले प्राविधिक रूपमा सवल देखिएका अनुकूलनका उपायहरुलाई समेट्दै र स्थानीय व्यक्ति तथा समुदायद्वारा गरेका अनुकूलन प्रयासहरुलाई उच्च प्राथमिकतामा राख्दै यस अनुकूलन योजना तयार गरिएको छ । यस बडाको उच्च प्राथमिकतामा परेको र तुरन्त गर्न आवश्यक देखिएको क्रियाकलापहरु समावेश गरिएका छन् । यस योजनाको वजेट तर्जुमा जिल्लाका विद्यमान दररेट, सम्बन्धित सरकारी निकायहरुसंगको समन्वय र योजना तयारीमा संलग्न स्थानीय व्यक्तिहरुको अनुभवको साथै प्राविधिक इस्टमेटको आधारमा गरिएको छ । यस कार्ययोजनामा पहिलो वर्ष रु. ३,२२,२३,२००.- दोस्रो वर्ष रु. ३,२३,६९,०००.- र तेस्रो वर्ष रु. २,२७,०४,४००.- गरी जम्मा रु. ८,७२,८८,८००.- बराबरका कार्यक्रमहरु समावेश गरिएको छन् । यस कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि आवश्यकता र कार्यक्रमको प्रकृति हेरी स्थानीय निकायहरु र समूहहरुले पनि योगदान गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका छन् ।

तालिका २६. स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय				
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६		०७६/०७७		०७७/०७८								
										परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट							
१	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा																					
१.१	पशु विमा (वाख्या)	ओटा	२३५०	०।२५	१४	१४०	२३३	२००	५८७	८००	२००	८००	२००	७५०	१८।५	५८।५	साविक वडा नं. १ मा २०० वटा, वडा नं. २ मा २५० वटा, वडा नं. ३ मा १५० वटा, वडा नं. ४ मा १५० वटा, वडा नं. ५ मा २५० वटा, वडा नं. ६ मा ५०० वटा, वडा नं. ७ मा ५०० वटा, वडा नं. ८ मा २५० वटा, वडा नं. ९ मा १०० वटा	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA				
१.२	पशु विमा (भैसि)	ओटा	५३५	१।३	१५	१३०	२१०	१८०	५३५	२००	२६०	२००	२६०	१३५	१७।५	६९।५	साविक वडा नं. १ मा ५० वटा, वडा नं. २ मा ६५ वटा, वडा नं. ३ मा ६० वटा, वडा नं. ४ मा १०० वटा, वडा नं. ५ मा १०० वटा, वडा नं. ६ मा ७५ वटा, वडा नं. ७ मा ५० वटा, वडा नं. ८ मा २५ वटा, वडा नं. ९ मा १० वटा	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA				
१.३	पशुपालन सम्बन्धी तालिम (वाख्यापालन)	पटक	०	१०	१०	५५	८५	७५	२२५	०	०	०	०	०	०	०	०	साविकका वडाहरूमा प्रत्यक्ष वर्ष १।। पटक	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.४	पशु स्वास्थ्य सिविर	पटक	२७	५०	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	९	४५०	९	४५०	९	४५०	१३५०	साविकको वडा नं. १ को वाढ्ये, वडा नं. २ को उचाल्ने, वडा नं. ३ को गोरवोट, वडा नं. ४	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA				

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय	
					वर्ग					आर्थिक वर्ष								
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	परिमाण	बजेट	०७६/०७७	परिमाण	बजेट	०७७/०७८	परिमाण	बजेट
१.५	बाखाको खोर सुधार	ओटा	३७०	१५	१०	१००	१६०	१००	३७०	१३०	१९५०	१२०	१६००	१२०	१६००	५५५०	साविक वडा नं. १ मा २५ वटा, वडा नं. २ मा ३० वटा, वडा नं. ३ मा ५० वटा, वडा नं. ४ मा १५ वटा, वडा नं. ५ मा ५० वटा, वडा नं. ६ मा ५० वटा, वडा नं. ७ मा ७५ वटा, वडा नं. ८ मा ५० वटा र वडा नं. ९ मा २५ वटा	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA
१.६	भकारो सुधार	ओटा	२०७	२५	७	६०	७५	६५	२०७	८०	२०००	८०	२०००	८७	११७५	५१७५	साविक वडा नं. १ मा २० वटा, वडा नं. २ मा ४० वटा, वडा नं. ३ मा ४० वटा, वडा नं. ४ मा २५ वटा, वडा नं. ५ मा ३० वटा, वडा नं. ६ मा २० वटा, वडा नं. ७ मा १० वटा, वडा नं. ८ मा १६ वटा र वडा नं. ९ मा ६ वटा	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA
१.७	नश्ल सुधार (वोका) बोयर	ओटा	१८	३६	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	६	२१६	६	२१६	६	२१६	६४८	साविकका वडाहरूमा २२ वटा	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
					वर्ग					आर्थिक वर्ष											
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट						
१.८	नश्ल सुधार रागा खरिद	ओटा	३	१००	५	४४	७४	५१	१७४	२	२००	१	१००	०	०	३००	हालको वडामा ४ वटा	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.९	व्यवसायिक कुखुरापालनमा तालिम	पटक	१	१०	२	५	८	३	१८	१	१०	०	०	०	०	१०	वडा स्तरमा	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.१०	व्यवसायिक कुखुरापालनमा सहयोग	पटक	१८	३०	२	५	८	३	१८	६	१८०	६	१८०	६	१८०	५४०	साविकका वडाहरुमा २२ जना	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.११	डिपिंग टर्कि निर्माण	पटक	९	१५	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	३	४५	३	४५	३	४५	१३५	साविकको वडा नं. १ को वाडे, वडा नं. २ को उचाल्ने, वडा नं. ३ को गोरबोट, वडा नं. ४ को चरिकोट, वडा नं. ५ को गावलडाडा, वडा नं. ६ को कोट्यारा, वडा नं. ७ को कोइवाड, वडा नं. ८ को चौपारी र वडा नं. ९ को पाढ्यावाड	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.१२	द्याविज निर्माण	पटक	०	१०	१४	११०	१८४	१२७	४३५	०		०		०	०	०	साविकको वडा नं. १ को वाडे, वडा नं. २ को उचाल्ने, वडा नं. ३ को गोरबोट, वडा नं. ४ को चरिकोट, वडा नं. ५ को गावलडाडा, वडा नं. ६ को कोट्यारा, वडा नं. ७ को कोइवाड, वडा नं. ८ को चौपारी र वडा नं.	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
					वर्ग					आर्थिक वर्ष											
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट						
																	९ को पाल्घावाड				
१.१ ३	वर्डिजो क्यास्टेचर मेसिन खरिद	पटक	९	२०	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	३	६०	३	६०	३	६०	१८०	साविकका वडाहरुमा ११ व्टा	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.१ ४	खनिज ढिक्का निर्माण सम्बन्धीय तालिम	पटक	९	५	१०	५५	८५	७५	२२५	३	१५	३	१५	३	१५	४५	साविकका वडाहरुमा	पशु सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.१ ५	माटो परिक्षण शिविर	पटक	१	५०	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	१	५०	०	०	०	०	५०	वडा स्तरमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.१ ६	वाली उपचार शिविर	पटक	१	३०	४	४४	७४	५१	१७३	०	०	१	३०	०	०	३०	वडा स्तरमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.१ ७	सुख्खा सहने प्रजाति प्रवर्द्धन (गह)	किलो	१८० ०	०१०८	१४	११०	१८४	१२७	४३५	६००	४८	६००	४८	६००	४८	१४४	साविकका वडाहरुमा २२ विवन्टलका दरले	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.१ ८	सुख्खा सहने प्रजाति प्रवर्द्धन (मकै)	किलो	२७००	०१०८	१४	११०	१८४	१२७	४३५	९००	७२	९००	७२	९००	७२	२१६	साविकका वडाहरुमा ३२ विवन्टलका दरले	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक बर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
					लाभान्वित वर्ग					आर्थिक बर्ष											
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट						
१.१ ९	विपन्न महिलाहरुको आयआर्जनका लागि च्याउखेती समन्वय तालिम तथा विउ सहयोग	ओटा	१	१२	२	४	७	५	१८	१	१२	०	०	०	०	१२	वडा स्तरमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.२ ०	वमौषमी तरकारी खेतीका लागि प्लाष्टिक घर सहित थोपा सिंचाई प्रविधि	सेट	२७०	१३	५	८०	१२५	६०	२७०	९०	११७०	९०	११७०	९०	११७०	३५१०	साविकका वडाहरमा ३०।३० वटाका दरले	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.२ १	फिरफिरे Sprinkle सिंचाई (पाइप सहित)	वटा	३१५	१	१०	८०	१५०	७५	३१५	१००	१००	११५	११५	१००	१००	३१५	साविक वडा नं. १ मा ७५ वटा, वडा नं. २ मा १५ वटा, वडा नं. ३ मा ६० वटा, वडा नं. ४ मा २० वटा, वडा नं. ५ मा ५० वटा, वडा नं. ६ मा ३० वटा, वडा नं. ७ मा १० वटा, वडा नं. ८ मा २५ वटा र वडा नं. ९ मा ३० वटा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.२ २	विउ भण्डारण गर्ने प्लाष्टिक थैलि (सुपर ग्रेन व्याग) खरिद	वटा	१७३६	०।४	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	८६८	३४७२	८६८	३४७२	०	०	६९४।४	प्रत्यक घरधुरीमा २ वटा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.२ ३	प्राङ्गारिक मल तथा जैविक विषादी तयारी तालिम	पटक	९	१०	१०	५५	८५	७५	२२५	३	३०	३	३०	३	३०	९०	साविकका वडाहरमा १।। पटक	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA			
१.२ ४	घास रोपण (भुइ घाँस तथा ढाले घाँस)	रोपनी	३००	०।३	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	१५०	४५	१५०	१३४	०	१७९	साविकका वडाहरुमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय,				

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक बर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक बर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	०७६/०७७	०७७/०७८	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	
																		गा.पा., ASHA	
१.२ ५	पोषण सुधारका लागि घर वर्गीचा व्यवस्थापन तालिम तथा सहयोग	पटक	९	१०	५	८०	१२५	६०	२७०	३	३०	३	३०	३	३०	३०	९०	सार्विकका वडाहरुमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA
१.२ ६	तरकारी खेतीका लागि नर्सरी स्थापना / श्रोत घर वर्गीचा स्थापना	वटा	९	३०	१	३	३	२	९	४	१२०	५	१५०	०	०	२७०	सार्विकका वडाहरुमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.२ ७	नमुना घरवर्गीचा खेती प्रदर्शनी	पटक	२७	५	०	२	४	३	९	९	४५	९	४५	९	४५	१३५	सार्विकका वडाहरुमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.२ ८	फलफुलका वेर्ना खरिद (केरा, सुन्तला, अंगुर, अनार, कागती, स्याउ, नास्पाती,)	वटा	८६८ ०	०१०८	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	३०००	२४०	३०००	२४०	२६८०	२१४१४	६९४१४	सार्विकका वडाहरुमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.२ ९	फलफुल कलमी सम्बन्ध तालिम	वटा	१	१५	२	३	६	७	१८	०	०	१	१५	०	०	१५	वडा स्तरमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.३ ०	मकै छोडाउने मेसिन खरिद	वटा	१८	२२	२२	१७६	२१४	२०२	६९४	६	१३२	६	१३२	६	१३२	३९६	सार्विकका वडाहरुमा २१ वटा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.३	मिनि टिलर खरिद	वटा	९	६०	१४	११०	१८४	१२७	४३५	३	१८०	३	१८०	३	१८०	५४०	सार्विकका वडाहरुमा	कृषि सेवा	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
१																	११ वटा	केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.३ २	मसलावाली (अदुवा, वेसार, लसुन) सम्बन्धि तालिम	पटक	१	१५	२	६	१०	९	२७	१	१५	०	०	०	०	१५	वडा स्तरमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.३ ३	अदुवाको वित्त खरिद	के.जी.	१८० ०	०१०६	५	४४	७४	५१	१७४	६००	३६	६००	३६	६००	३६	१०८	सार्विकका वडाहरुमा २१२ विवन्टलका दरले	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.३ ४	सामुदायिक वित्त वैंकको स्थापना	पटक	१	१००	५	४४	७४	५१	१७४	०	०	१	१००	०	०	१००	वडा स्तरमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.३ ५	एकिकृत शत्रुजिव व्यवस्थापन तालिम तथा पाठशाला संचालन	स्थान	९	३०	५	४४	७४	५१	१७४	३	१०	३	१०	३	१०	२७०	सार्विकका वडाहरुमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.३ ६	व्यवसायिक सुन्तला खेतीमा सहयोग	वटा	१९६० ०	०१०५	०	१००	७५	४०	२१५	७०००	३५०	७०००	३५०	५६००	२८०	१८०	सार्विक वडा नं. २ मा १६००, वडा नं. ४ मा १०००, वडा नं. ५ मा १२०००, वडा नं. ६ मा ५००० वटा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.३ ७	सुन्तला वर्गैचा व्यवस्थापन तालिम र सामाजी सहयोग	वटा	४	५०	०	१००	७५	४०	२१५	२	१००	२	१००	०	०	२००	सार्विक वडा नं. २,४,५ र ६ मा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा.,	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
१.३ ८	व्यवसायिक कागती खेतीमा सहयोग	वटा	१०० ०	०।०५	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	३०००	१५०	३०००	१५०	३०००	१५०	४५०	साविकका वडाहरुमा १००० वटाका दरले १०००० वटा	ASHA	
१.३ ९	व्यवसायिक स्पाउ खेतीमा सहयोग	वटा	२०० ०	०।२	८	५	५	२	२०	१०००	२००	१०००	२००	०	०	४००	साविक वडा नं. २ र ३ मा २००० वटा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.४ ०	अलैचीको विरुद्ध खरिद	पटक	घघघ घ	०।०१२	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	१५०० ०	१८०	१५०००	१८०	१५०० ०	१८०	५४०	सामुदायिक वनको खालि क्षेत्र र निजी ठाउमा प्रत्यक साविकका वडामा ५००० वटाका दरले ४५,००० विरुद्ध	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.४ १	व्यवसायिक केरा खेतीमा सहयोग	वटा	१००० ०	०।०५	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	३०००	१५०	४०००	२००	३०००	१५०	५००	साविकका वडाहरुमा १००० वटाका दरले १०००० वटा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.४ २	व्यवसायिक आप खेतीमा सहयोग	वटा	१५००	०।०७	२	४	७	२	१५	५००	३५	५००	३५	५००	३५	१०५	साविक वडा नं. १,८ र ९ का ५।५ घरधुरीहरुमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.४ ३	टिमुरका विरुद्ध वितरण	पटक	घघघ घ	०।०५	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	१५०० ०	७५०	१५०००	७५०	१५०० ०	७५०	२२५०	सा.व. र निजी क्षेत्रमा साविकका वडाहरुमा ५००० वटाका दरले ४५,००० विरुद्ध	डिभिजन वन कार्यालय, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
१.४४	कृषि उपज संकलन केन्द्रको स्थापना	पटक	१	५००	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	०	०	०	०	१	५००	५००	साविक वडा नं. ९, पाढ्यावाड	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA	
१.४५	भुक्ष्य नियन्त्रणका लागि गढ़ा सुधार	हेक्टर	१८	२०	५	४४	७४	५१	१७४	६	१२०	६	१२०	६	१२०	३६०	साविक वडा नं. १ को कोटवाड, साविक वडा नं. २ को वखरनी, लार्जड, खोलते खोरे, पैयवोट, खोरे, साविक वडा नं. ३ को उमाखोरे, केउरावाड, भिरखर्क, खानीकोट, पारिला, खोरे, खोलधारा छेलावाड, रातामाटा, चाने, छेरा, हाडरी, डाडधारा खोरे, खोलधारा, हाडपाल, ठुटगुरास खोरे, ज्याखर्क, स्यालधारा, खुमवासा, साविक वडा नं. ४ को हिचवाड, धाड, खाजरुख, साविक वडा नं. ५ को खोलापारी माथि, चैवाड माथि, खावाड, ज्याखा, वाछिम, गोडवाड, चेलखोला, गुर्सि माथि, साविक वडा नं. ६ को ओखरखाडा, धुनवोट, गोरदाना, पुरुडगा, ध्यामदाना, ओखरवाड, यानगाडेखोरे, कुनधारा,	ASHA, कृषि सेवा केन्द्र, जिल्ला भुशेरक्षण कार्यालय, अन्य सरोकारवाला निकायहरु	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साविकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष										
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	परिमाण	बजेट	०७६/०७७	परिमाण	बजेट	०७७/०७८	परिमाण	बजेट		
																			बाडमा सिमा, जापा, रपारचुड़, भराडसी, मौला, साविक वडा नं. ७ को लाम्पाढा, घर्तपाढा, खलवाड, फिमासिवाड, घोरालोटे, साविक वडा नं. ८ को थातीदहवाड, भुलवाड, हयोवाड, लापा, गासिप, हाडवाड, काफलडाडा, तिस्याडपु, जेमछाती, साविक वडा नं. ९ को मसुरावारी, उपल्नो दरा, वर्खे खुटी, दहवाड धुरी, जडवाड	
१.४ ६	तरकारी तथा फलफुल भण्डारणका लागि कोल्ड स्टोर निर्माणमा सहयोग	पटक	०	२००					०		०		०		०		०	०	साविक वडा नं. ६, ऐनावाड	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., ASHA
१.४ ७	कृषि वन प्रणाली प्रवर्द्धन	स्थान	१	१००					०	०	०		१	१००	०	०	१००	वडा स्तरमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., आशा,	
१.४ ८	माहुरीपालन सम्बन्धि तालिम	स्थान	१	५०	२	५	६	५	१८	१	५०	०	०	०	०	०	५०	वडा स्तरमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., आशा,	
१.४ ९	माहुरीधार सहयोग	स्थान	३६	१०	२	५	६	५	१८	१२	१२०	१२	१२०	१२	१२०	१२०	३६०	वडा स्तरमा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., आशा,	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
१.५०	दाते ओखरका विरुद्ध खरिद	स्थान	३५६००	०१९	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	१७०००	१७००	१७००००	१७००	१६००	१६०	३५६०	सा.व. को खाली क्षेत्रमा ५०,००० वटा	कृषि सेवा केन्द्र, वडा कार्यालय, गा.पा., आशा,	
	जम्मा									१२२५३		१२२९५		८८९६।४	३३४४४।८				
२	जलस्रोत तथा उर्जा																		
२.१	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण																		
२.१.१	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण सोलर अपलिफट सहित	ओटा	१	५००	०	५	३१	०	३६	१	५००	०	०	०	०	५००	साविक वडा नं. १, मजवाड	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.१.२	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण सोलर अपलिफट सहित	ओटा	१	५००	०	२	१८	३	२३	०	०	१	५००	०	०	५००	साविक वडा नं. १, वाछेवाईवाड	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.१.३	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	२००	०	५	१२	१०	२७	०	०	०	०	१	२००	२००	साविक वडा नं. १, कोटवाड	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.१.४	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण मोटर अपलिफट सहित	ओटा	१	६००	०	२	६	७	१५	१	६००	०	०	०	०	६००	साविक वडा नं. २, दहवाड	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
					V1 V2 V3 V4 जम्मा					०७५/०७६ परिमाण बजेट ०७६/०७७ परिमाण बजेट ०७७/०७८ परिमाण बजेट										
२.१ .५	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण मोटर अपलिफ्ट सहित	ओटा	१	५५०	०	१६	१२	२५	५३	०	०	१	५५०	०	०	५५०	साविक वडा नं. २, हिउवाड	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु		
२.१ .६	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	१५०	०	०	३	९	१२	०	०	०	०	१	१५०	१५०	साविक वडा नं. २, गारेपानी	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु		
२.१ .७	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	२००	३	२१	८	०	३२	१	२००	०	०	०	०	२००	साविक वडा नं. ३, ताडधारा	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु		
२.१ .८	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	१५०	१२	२२	१७	९	६०	०	०	१	१५०	०	०	१५०	साविक वडा नं. ३, पुन्डेराधारा	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु		
२.१ .९	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	२००	६	९	१२	३	३०	०	०	०	०	१	२००	२००	साविक वडा नं. ३, कोटवारा	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु		

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
२.१ .१०	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	३००	०	४६	४६	२	९४	१	३००	०	०	०	०	३००	साविक वडा नं. ४, वरापुङे	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.१ .११	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	१५०	०	८	९	१	१८	०	०	१	१५०	०	०	१५०	साविक वडा नं. ४, धाडटोल	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.१ .१२	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण मोटर अपलिफ्ट सहित	ओटा	१	७००	०	१८	५०	६०	१२८	१	७००	०	०	०	०	७००	साविक वडा नं. ५, गोसिंधारा	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.१ .१३	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	१५०	०	४	७	८	१९	०	०	१	१५०	०	०	१५०	साविक वडा नं. ५, चैवाडपोखरी	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.१ .१४	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	१५०	०	३	७	५	१५	०	०	०	०	१	१५०	१५०	साविक वडा नं. ५, तल्नोवाडमा	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
					वर्ग					आर्थिक वर्ष											
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट						
२.१ .१५	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	२००	०	४	८	२२	३४	१	२००	०	०	०	०	२००	साविक वडा नं. ५, खाजटोल	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.१ .१६	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	१५०	०	१	३	८	१२	०	०	१	१५०	०	०	१५०	साविक वडा नं. ५, खोलापारी	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.१ .१७	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	२५०	०	२	२८	१२	४२	०	०	१	२५०	०	०	२५०	साविक वडा नं. ६ घल्ताखोला	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.१ .१८	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	२००	०	९	१२	४	२५	०	०	१	२००	०	०	२००	साविक वडा नं. ७, माझगाउँ	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.१ .१९	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	२००	०	१२	६	२	२०	०	०	०	०	१	२००	२००	साविक वडा नं. ७, वयलडाडा	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय	
					लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष								
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	परिमाण	बजेट	०७६/०७७	परिमाण	बजेट	०७७/०७८	परिमाण	बजेट
२.१ .२०	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	१५०	०	५	४	६	१५	१	१५०	०	०	०	०	१५०	साविक वडा नं. ८, चौखावाड	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
२.१ .२१	पक्की सिंचाई पोखरी निर्माण	ओटा	१	२००	०	६	७	१७	३०	०	०	०	०	१	२००	२००	साविक वडा नं. ८, वलीवाड	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
२.२	प्लाष्टिक पोखरी निर्माण																	
२.२ .१	प्लाष्टिक पोखरी निर्माण	ओटा	६	१०	०	६	३५	८	४९	२	२०	२	२०	२	२०	६०	साविक वडा नं. १ को वाईवाड, वाछे, वयवाड, कोटवाड, भोकरवाड, मजवाड	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
२.२ .२	प्लाष्टिक पोखरी निर्माण	ओटा	८	१०	०	९	१३	२६	४८	३	३०	३	३०	२	२०	८०	साविक वडा नं. २ को दहवाड माभगाऊ, टिमरवोट, डाडा, खुसरीवाड धारा, लिकवाड, धुरी	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
२.२ .३	प्लाष्टिक पोखरी निर्माण	ओटा	१३	१०	१२	२२	२३	९	६६	५	५०	५	५०	३	३०	१३०	साविक वडा नं. ३ को उपल्नो भावाड, कोटवारा, खासकोटवारा, गोखलधारा, पुन्डेरा, गहिरा, छेल्हावाड, वाहुडेरा, ताडधारा माथि, ताडधारा तल,	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
																	हाडी, वुराडेरा, सेलधारा		
२.२ .४	प्लास्टिक पोखरी निर्माण	ओटा	२	१०	०	७	१५	२	२४	१	१०	१	१०	०	०	२०	साबिक वडा नं. ४ को भौवाडगहिरा, धाडोल	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.२ .५	प्लास्टिक पोखरी निर्माण	ओटा	८	१०	०	९	२५	२०	५४	३	३०	३	३०	२	२०	८०	साबिक वडा नं. ५ को काठिम, सिपु, गावलढार, गुर्सि, तल्नोवाडमा, खादाटोल, खोलापारी, गोडवाड	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.२ .६	प्लास्टिक पोखरी निर्माण	ओटा	५	१०	०	३	२४	१४	४१	२	२०	२	२०	१	१०	५०	साबिक वडा नं. ६ को चबलडाडा, रिचाटोल, एनावाड, जापाटोल, चर्पाटोल	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.२ .७	प्लास्टिक पोखरी निर्माण	ओटा	८	१०	०	१९	२०	९	४८	३	३०	३	३०	२	२०	८०	साबिक वडा नं. ७ को सिंगारडेरा, घैडेरा, वैलडाडा, माझगाउ, गोरडाडा, भैवाड, करावाड, घारीघर	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.२ .८	प्लास्टिक पोखरी निर्माण	ओटा	६	१०	०	६	७	१४	२७	२	२०	२	२०	२	२०	६०	साबिक वडा नं. ८ को दहवाडटोल, थातीटोल, हाडवाडटोल, चौखावाड, वलिवाड, कुरावाड	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक बर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
					वर्ग					आर्थिक बर्ष											
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट						
२.२ .१	प्लाष्टिक पोखरी निर्माण	ओटा	८	१०	२	१२	१०	९	३३	३	३०	३	३०	२	२०	८०	साविक वडा नं. ९ को रेखोला, सेमपानी, धारखोला, मिरुझोला, रतुवारे, पोखरा, पोरमडाडा, भाक्रीसल्लाडाडा	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३	खानेपानी सुहान संरक्षण, खानेपानी योजना निर्माण तथा मर्मत																				
२.३ .१	कोटवाड खा.पा. योजना	ओटा	१	४५०	०	३	१२	२	१७	१	४५०	०	०	०	०	४५०	साविक वडा नं. १	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .२	भोकरवाड खा.पा. योजना	ओटा	१	३२५	०	२	७	४	१३	०	०	१	३२५	०	०	३२५	साविक वडा नं. १	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .३	मजवाड खा.पा. योजना	ओटा	१	८५०	०	५	२९	७	४१	०	०	०	०	१	८५०	८५०	साविक वडा नं. १	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .४	हिउवाड खा.पा. योजना	ओटा	१	४७०	०	६	१२	१८	३६	१	४७०	०	०	०	०	४७०	साविक वडा नं. २	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक			

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
२.३ .५	दहवाड खा.पा. योजना	ओटा	१	९२५	०	९	१४	२९	५२	०	०	१	९२५	०	०	९२५	सार्विक वडा नं. २	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .६	केउरावाड खा.पा. मर्मत	ओटा	१	२५०	३	१५	१२	५	३५	०	०	०	०	१	२५०	२५०	सार्विक वडा नं. ३	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .७	हाउजेखोला खा.पा. योजना	ओटा	१	६५०	८	२०	२२	१५	६५	१	६५०	०	०	०	०	६५०	सार्विक वडा नं. ३	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .८	सालिमे ओवाड खा.पा. योजना	ओटा	१	१०००	८	१५	१४	८	४५	०	०	१	१०००	०	०	१०००	सार्विक वडा नं. ३	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .९	बल्लेखोला खा.पा. योजना	ओटा	१	५५०	३	९	११	२	२५	०	०	०	०	१	५५०	५५०	सार्विक वडा नं. ३	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
२.३ .१०	खुम्खासा चाल्ले खा.पा. योजना	ओटा	१	४००	२	१०	१०	३	२५	०	०	०	०	१	४००	४००	साविक वडा नं. ३	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .११	केउरावाड खा.पा. योजना	ओटा	१	२५०	०	७	१३	१५	३५	१	२५०	०	०	०	०	२५०	साविक वडा नं. ४	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .१२	घोयलधारा खा.पा. योजना	ओटा	१	१०००	०	४६	४६	६	९८	०	०	१	१०००	०	०	१०००	साविक वडा नं. ४	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .१३	जुगेपानी खा.पा. योजना	ओटा	१	३५०	०	८	९	४	२१	०	०	०	०	१	३५०	३५०	साविक वडा नं. ४	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .१४	पाखेपानी खा.पा. मर्मत	ओटा	१	३५०	०	४	४	१	९	१	३५०	०	०	०	०	३५०	साविक वडा नं. ४	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
२.३ .१५	धाउखोला खा.पा. योजना	ओटा	१	४५०	०	७	४	०	११	०	०	१	४५०	०	०	४५०	साविक वडा नं. ४	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .१६	मारवाड हाडे ओडार खा.पा. योजना	ओटा	१	२५०	०	२	१	०	३	०	०	०	०	१	२५०	२५०	साविक वडा नं. ४	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .१७	सिपु खा.पा. मर्मत	ओटा	१	३५०	०	३	९	५	१७	१	३५०	०	०	०	०	३५०	साविक वडा नं. ५	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .१८	गहिराखोला मुहान मर्मत	ओटा	१	१००	०	०	२	३	५	०	०	१	१००	०	०	१००	साविक वडा नं. ५	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .१९	राउटेचौर खा.पा. योजना	ओटा	१	४५०	०	२	३	५	१०	०	०	०	०	१	४५०	४५०	साविक वडा नं. ५	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय				
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६		०७६/०७७		०७७/०७८							
					परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट							
२.३ .२०	केउरावाड खा.पा. योजना	ओटा	१	१२५०	०	६	४९	२९	८४	१	१२५०	०	०	०	०	१२५०	साविक वडा नं. ६	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .२१	जापाखोला भारवाड खा.पा. मर्मत	ओटा	१	२००	०	२	२८	१५	४५	०	०	१	२००	०	०	२००	साविक वडा नं. ६	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .२२	देउराली खा.पा. मर्मत	ओटा	१	६०	०	०	६	३	९	०	०	०	०	१	६०	६०	साविक वडा नं. ६	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .२३	रिचा पनेरा कुवा मर्मत	ओटा	१	१००	०	०	८	५	१३	१	१००	०	०	०	०	१००	साविक वडा नं. ६	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .२४	घोयलधारा खा.पा. मर्मत	ओटा	१	१००	०	३	२०	१२	३५	०	०	१	१००	०	०	१००	साविक वडा नं. ६	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय
					लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष								
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	परिमाण	बजेट	०७६/०७७	परिमाण	बजेट	०७७/०७८	परिमाण	बजेट
२.३ .२५	जापा खा.पा. योजना	ओटा	१	१५०	०	२	९	४	१५	०	०	०	०	१	१५०	१५०	साविक वडा नं. ६	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
२.३ .२६	केउरावाड खा.पा. योजना	ओटा	१	२५०	०	३८	३९	१८	९५	१	२५०	०	०	०	०	२५०	साविक वडा नं. ७	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
२.३ .२७	धाराखोला खा.पा. योजना	ओटा	१	६५०	०	१५	१७	३	३५	०	०	१	६५०	०	०	६५०	साविक वडा नं. ७	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
२.३ .२८	चैपाखोला खा.पा. योजना	ओटा	१	४००	०	७	५	१	१३	०	०	०	०	१	४००	४००	साविक वडा नं. ७	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु
२.३ .२९	घोयलधारा खा.पा. योजना	ओटा	१	४००	०	२०	१८	३	४१	१	४००	०	०	०	०	४००	साविक वडा नं. ७	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय				
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६		०७६/०७७		०७७/०७८							
					परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट							
२.३ .३०	हाडवाडटोल खा.पा. योजना मर्मत	ओटा	१	३२५	०	३	३	८	१४	१	३२५	०	०	०	०	३२५	साविक वडा नं. ८	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .३१	चौखावाड खा.पा. योजना मर्मत	ओटा	१	३००	०	२	७	६	१५	०	०	१	३००	०	०	३००	साविक वडा नं. ८	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .३२	कुरावाड वलीवाड खा.पा. योजना	ओटा	१	४७५	०	४	६	९	१९	०	०	०	०	१	४७५	४७५	साविक वडा नं. ८	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .३३	भुतरमुल पाञ्चावाड खा.पा. योजना	ओटा	१	१०००	२	२०	१८	१६	५६	१	१०००	०	०	०	०	१०००	साविक वडा नं. ९	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			
२.३ .३४	रेखोला कुवा मर्मत	ओटा	१	१००	०	७	५	२	१४	०	०	१	१००	०	०	१००	साविक वडा नं. ९	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु			

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
२.३ .३५	कोइलापानी खा.पा. मर्मत	ओटा	१	१००	०	४	७	३	१४	०	०	०	०	१	१००	१००	साविक वडा नं. ९	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .३६	रिचन्ना कुवा मर्मत	ओटा	१	१००	०	५	४	२	११	१	१००	०	०	०	०	१००	साविक वडा नं. ९	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .३७	धाराखोला टंकि मर्मत	ओटा	१	६०	०	३	८	३	१४	०	०	१	६०	०	०	६०	साविक वडा नं. ९	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.३ .३८	श्यामकुवा निर्माण	ओटा	१	१००	०	२	७	३	१२	०	०	०	०	१	१००	१००	साविक वडा नं. ९	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	
२.४	सुधारिएको घट्ट निर्माण	ओटा	११	२५	१	४	३	३	११	४	१००	४	१००	३	७५	२७५	पानी घट्ट भएका साविकका वडाहरुमा	गा.पा., वडा कार्यालय , खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरु	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
					वर्ग					आर्थिक वर्ष										
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	परिमाण	बजेट	०७६/०७७	परिमाण	बजेट	०७७/०७८	परिमाण	बजेट		
२.५	सुधारिएको चुलो निर्माण	ओटा	८६८	१	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	२५०	२५०	२५०	२५०	३६८	३६८	३६८	८६८	८६८	साविकका वडाका सबै घरधुरीहरूमा	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरू
२.७	गोवरर्यास प्लान्ट निर्माण	ओटा	९०	५०	५	३०	३५	२०	९०	४०	२०००	३०	१५००	२०	१०००	४५००	४५००	४५००	साविकका सबै वडाहरूमा १०१० वटाका दरले ९० वटा	गा.पा., वडा कार्यालय, खा.पा.का, ASHA, अन्य सेवा प्रदायक निकायहरू
	जम्मा									१११८५		१४००		७०८८	२७६७३					
३	बन तथा जैविक बिविधता																			
३.१	वहुउद्देश्य नर्सरी स्थापना	ओटा	१	२००	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	१	२००	०	०	०	०	२००	२००	२००	साविक वडा नं. ९, पाढ्यावाड	बन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.
३.२	वृक्षारोपण	हेक्टर	६०	४०	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	२०	८००	२०	८००	२०	८००	८००	८००	८००	सामुदायिक वनको खाली क्षत्रमा	बन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.
३.३	दिगो वन व्यवस्थापन	हेक्टर	२७	१५	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	९	१३५	९	१३५	९	१३५	४०५	४०५	४०५	प्रत्येक सामुदायिक वनहरूमा कार्ययोजना अनुसार दिगो वन व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरू गर्ने	बन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
३.५	वायोचार निर्माण समन्वय तालिम	पटक	९	२५	१४	११०	१८४	१२७	४३५	३	७५	३	७५	३	७५	२२५	साविकका वडाहरुमा	वन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.	
३.६	डलेलो नियन्त्रणका लागि सचेतना कार्यक्रम (नाटक, रेडियो, एफएम बाट सुचना प्रसारण) विद्यालयमा निवन्ध, वक्तृतोकला प्रतियोगिता	पटक	३	२५	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	१	२५	१	२५	१	२५	७५	वडा स्तरमा	वन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.	
३.७	वन क्षेत्रभित्र वन्यजन्तुको लागि शंखक्षण पोखरी निर्माण	स्थान	८	१०					०	३	३०	३	३०	२	२०	८०	साविक वडा नं. १ को सितवाडखोला, वडा नं. २ को पर्वतेखोला, वडा नं. ३ को ओवाड, हाउजेखोला, वडा नं. ६ को वाडजुडखोला, वडा नं. ८ को धुडरीखोला, वडा नं. ९ को रिचन्ना, रतुवारे	वन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
३.८	रिचार्ज पोखरी निर्माण	स्थान	३७	१०	२२	१७६	२९४	२०२	६९४	१२	१२०	१३	१३०	१२	१२०	३७०	साविक वडा नं. १ का वर्ज्या, धुम्क्याल, भुजबोट, वडा नं. २ को तिलाचौर, धानछोरे, दोवकाचौर, वडा नं. ३ को घोरलोटे, राजाकोट, जेवलथासे, नुवाकोट, उत्तिसिनी धुरी, वडा नं. ४ को वरापुजे, वडा नं. ५ को राउटेचौर, गामाधुरी, वल्लेधुरी, पोखराधारा, वडा नं. ६ को धाडरी, भलागा, कोटधारा, वादुड, रिचापनेरा, धारडरा, तिर्खोस, वडा नं. ७ को सिङ्गारडेरा, चुसमिसखोला, पुल्वाडधारी, फुर्केसिम, वडा नं. ८ को दहवारा, दहवाडधुरी, रमाई, पिनसिंगेवाजा, जडमय, वडा नं. ९ को अमराईधारा, खाचा, विसौना, खान्डु, दाडरमा	वन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.	
३.९	अग्नी रेखा निर्माण	स्थान	५	२०	१४	११०	१८४	१२७	४३५	२	४०	२	४०	१	२०	१००	साविक वडा नं. ५,६,७,८ र ९	वन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
					लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष											
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट						
३.१०	आगलागि नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम तथा औजार खरिद	पटक	०	८०	२	८	११	६	२७	०	०	०	०	०	०	०	वडा कार्यालयको भवनमा	वन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.			
३.११	वर पिपल वृक्षारोपण	पटक	१८	१०	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	६	६०	६	६०	६	६०	१८०	साविकका वडाहरुको २२ स्थानमा	वन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.			
३.१२	सामुदायिक वनको वार्षिक कार्ययोजना निर्माणमा सहयोग	स्थान	२७	५	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	९	४५	९	४५	९	४५	१३५	सामुदायिक वन समुहहरुमा	वन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.			
३.१२	परम्परागत सुख्खा पोखरीहरुको शंरक्षण	स्थान	४४	१०	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	१५	१५०	१५	१५०	१४	१४०	४४०	साविकका वडाहरुमा	वन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.			
३.१२	पर्यापर्यटनका हिसावले रमणीय स्थल निर्माणमा सहयोग	स्थान	१	६००	२७	२२०	३६८	२५३	८६८	०	०	१	६००	०	०	६००	साविक वडा नं. ७ को पुलवाड	वन कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, गा.पा.			
जम्मा										१६८०						२०९०	१४४०	५२१०			
४	जलवायु परिवर्तन उत्पन्न प्रकोप																				
४.१	वाढी नियन्त्रणका लागी तटवन्ध निर्माण	घ.मि.	२००	४	२	१५	२५	१०	५२	७०	२८०	७०	२८०	६०	२४०	८००	माडी खोला	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स.,			

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष										
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	०७६/०७७	०७७/०७८	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
																		वडा कार्यालय, न.पा., जलउत्पन्न प्रकोप		
४.१	वाढी नियन्त्रणका लागी तटवन्ध निर्माण	घ.मि.	३००	४	०	३	१७	७	२७	१००	४००	१००	४००	१००	४००	१२००	वलीखोला,	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., जलउत्पन्न प्रकोप		
४.१	वाढी नियन्त्रणका लागी तटवन्ध निर्माण	घ.मि.	२००	४	०	१२	२०	२५	५७	७०	२८०	७०	२८०	६०	२४०	८००	वहुलाखोला	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., जलउत्पन्न प्रकोप		
४.१	वाढी नियन्त्रणका लागी तटवन्ध निर्माण	घ.मि.	१००	४	०	५	१२	७	२४	३०	१२०	३०	१२०	४०	१६०	४००	सिप्पाडखोला,	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा., जलउत्पन्न प्रकोप		
४.१	वाढी नियन्त्रणका लागी तटवन्ध निर्माण	घ.मि.	१००	४	०	१२	२०	७	३९	३०	१२०	४०	१६०	३०	१२०	४००	धाडखोला,	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय,		

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट				
																		न.पा., जलउत्पन्न प्रक्रोप	
४.२	पहिरो नियन्त्रणका लागि तारजाली तथा वायोइंजिनियरिंग	घ.मि.	१२५	४	०	४	१५	५	२४	५०	२००	५०	२००	२५	१००	५००	साविक वडा नं. १ को वाईवाड, सिप्पाड,	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.	
४.३	पहिरो नियन्त्रणका लागि तारजाली तथा वायोइंजिनियरिंग	घ.मि.	८०	४	०	८	१०	४	२२	२५	१००	२५	१००	३०	१२०	३२०	साविक वडा नं. २ को लिवाड	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.	
४.४	पहिरो नियन्त्रणका लागि तारजाली तथा वायोइंजिनियरिंग	घ.मि.	९०	४	७	१२	१५	२	३६	३०	१२०	३०	१२०	३०	१२०	३६०	साविक वडा नं. ३ को ताडधाराढ्ठाडा, ओखेनी जोखक, मेलपोखरी, गोरवोट, उपल्लो भावाड, पेन्टैगैरा,	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.	
४.५	पहिरो नियन्त्रणका लागि तारजाली तथा वायोइंजिनियरिंग	घ.मि.	१५०	४	०	९	२२	१५	४६	५०	२००	५०	२००	५०	२००	६००	साविक वडा नं. ५ को खावाड, ज्याखा, गहुखोला, वाढ्ठीम, सिपु, खोलापारी,	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.	
४.५	पहिरो नियन्त्रणका लागि तारजाली तथा वायोइंजिनियरिंग	घ.मि.	३००	४	०	३	२०	८	३१	१००	४००	१००	४००	१००	४००	१२००	साविक वडा नं. ६ को वलीखोला, एनावाड, धुन्वाड, मेर्ति जैपाडाडा,	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय,	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक बर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय	
					वर्ग					आर्थिक बर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	परिमाण	बजेट	०७६/०७७	परिमाण	बजेट	०७७/०७८	परिमाण	बजेट	
																			न.पा.
४.५	पहिरो नियन्त्रणका लागि तारजाली तथा वायोईन्जिनियरिंग	घ.मि.	३०	४	०	५	१२	४	२१	१०	४०	१०	४०	१०	४०	१२०	१२०	साविक वडा नं. ७ को काफलडाडा,	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
४.५	पहिरो नियन्त्रणका लागि तारजाली तथा वायोईन्जिनियरिंग	घ.मि.	३८०	४	२	१२	१०	६	३०	१५०	६००	१५०	६००	८०	३२०	१५२०	१५२०	साविक वडा नं. ९ को मसुरावारी, जडवाड,	भु संरक्षण कार्यालय, ASHA, सा.व.उ.स., वडा कार्यालय, न.पा.
४.१ १	प्रकोप राहत (आपतकालिन) कोषको स्थापना	पटक	१	१००					०	१	१००	०	०	०	०	१००			ASHA, वडा कार्यालय, न.पा.
	जम्मा									२९६०		२९००		२४६०		८३२०			
५	जन स्वास्थ्य																		
५.१	स्टेचर खरिद	ओटा	१८	१०	५	४४	७४	५१	१७४	९	९०	९	९०	०	०	१८०	१८०	साविकका वडाहरूमा २२ वटा	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA
५.२	स्वच्छ पिउने पानीका लागि (Euro Guard)	पटक	३	२५					०	१	२५	१	२५	१	२५	७५	७५	मा.वि., स्वास्थ्य चौकि, वडा कार्यालय	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA
५.३	स्वच्छ पिउने पानीका लागि फिल्टर खरिद	पटक	७	३					०	०	०	७	२१	०	०	२१	२१	अन्य वटा विद्यालयहरूमा	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
										०७५/०७६											
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट						
५. ४	आमा समुहलाई प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिम तथा प्राथमिक उपचार वाक्स सहयोग	पटक	११	१०	५	४४	७४	५१	१७४	६	६०	५	५०	०	०	११०	साविकका वडाका सैवे आमा समुहहरूलाई	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
५.५	वालविवाह सम्बन्धि विद्यालय स्तरमा सचेतना कार्यक्रम	पटक	३	५०					०	१	५०	१	५०	१	५०	१५०	मा.वि.हरुमा	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
५.६	पोषण सम्बन्धि तालिम	पटक	९	१०	५	४४	७४	५१	१७४	३	३०	३	३०	३	३०	९०	साविकका वडाहरुमा	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
५.७	स्वास्थ्य शिविर संचालन	पटक	३	५०	१४	११०	१८४	१२७	४३५	१	५०	१	५०	१	५०	१५०	वडा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, तिलगंगा आखा अस्पताल, स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
५. ८	ल्वाव टेप्ट उपकरण खरिद	पटक	१	१००	५	४४	७४	५१	१७४	१	१००	०	०	०	०	१००	स्वास्थ्य चौकिमा	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
५.९	हिटर खरिद	वटा	१	५	५	४४	७४	५१	१७४	०	०	१	५	०	०	५	स्वास्थ्य चौकिमा	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
५.१ ०	प्लासिन्टा पिट निर्माण	पटक	१	५०	५	४४	७४	५१	१७४	०	०	१	५०	०	०	५०	स्वास्थ्य चौकिमा	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
५.१ १	फिज खरिद	वटा	१	३०	५	४४	७४	५१	१७४	०	०	१	३०	०	०	३०	स्वास्थ्य चौकिमा	गा.पा., वडा कार्यालय,			

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
					वर्ग					आर्थिक वर्ष											
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट						
																		स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
५.१.२	पेरिलाईट खरिद	वटा	१	५	५	४४	७४	५१	१७४	१	५	०	०	०	०	५	स्वास्थ्य चौकिमा	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
५.१.३	अटो स्कोप	वटा	१	५	५	४४	७४	५१	१७४	०	०	१	५	०	०	५	स्वास्थ्य चौकिमा	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
५.१.४	जन चेतनामुलक कार्यक्रम (सरसफाई, मानव रोग, सरुवा रोग, खोप, वालविवाह, मातृशिशु, यौनशिक्षा)	पटक	९	२०	१४	११०	१८४	१२७	४३५	३	६०	३	६०	३	६०	१८०	साविकका वडाहरुमा	गा.पा., वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकि, ASHA			
	जम्मा									४७०		४६६		२१५	११५१						
६	भौतिक पूर्वाधार																				
६.१	सिचाइ कुलो निर्माण तथा मर्मत (पक्कि बनाउने)																				
६.१.१	मजवाड पाइप सिचाइ कुलो मर्मत तथा स्तरउन्नती	RM	१	०।२	०	८	२९	४	४१	४०००	८००	०	०	०	८००	साविक वडा नं. १	सिचाइ सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA				
६.१.२	कोटवाड पाइप सिचाइ योजना	RM	१	०।२	०	२	५	१	८	०	०	२५००	५००	०	०	५००	साविक वडा नं. १	सिचाइ सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA			

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक बर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय			
					लाभान्वित वर्ग					आर्थिक बर्ष											
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट						
६.१ .३	वाछे वाईवाड पाईप सिंचाई योजना	RM	१	०२	०	३	४२	६	५१	०	०	०	०	३०००	६००	६००	साविक वडा नं. १	सिंचाई सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA			
६.१ .४	कुनापानी पाईप सिंचाई योजना	RM	१	०२	०	५	७	५	१७	२०००	४००	०	०	०	४००	४००	साविक वडा नं. २	सिंचाई सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA			
६.१ .५	ताडथारा पाईप सिंचाई योजना	RM	१	०२	८	१५	१०	२	३५	३०००	६००	०	०	०	६००	६००	साविक वडा नं. ३	सिंचाई सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA			
६.१ .६	हडकारकोट पाईप सिंचाई	RM	१	०२	७	२०	२५	८	६०	०	०	१५००	३००	०	०	३००	साविक वडा नं. ३	सिंचाई सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA			
६.१ .७	सिदमपानी लिफट सिंचाई योजना	RM	१	८२५	६	१२	८	४	३०	०	०	०	०	१	८२५	८२५	साविक वडा नं. ३	सिंचाई सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA			

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक बर्ष					कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय	
					वर्ग					आर्थिक बर्ष								
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	०७६/०७७	०७७/०७८	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट
६.१ .८	जुगेपानी पाईप सिंचाई	RM	१	०।२	०	९	१०	२	२१	१५००	३००	०	०	०	०	३००	साविक वडा नं. ४	सिंचाई सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA
६.१ .९	घल्तखोला पाईप सिंचाई	RM	१	०।२	०	५	३०	१०	४५	१०००	२००	०	०	०	०	२००	साविक वडा नं. ६	सिंचाई सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA
६.१ .१०	माडिखोला लिफट सिंचाई	RM	१	१।००	८	६०	१००	७४	२४२	०	०	१	१।००	०	०	१।००	साविक वडा नं. ३,४,५,६,७,८	सिंचाई सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA
६.१ .११	चौपाखोला पाईप सिंचाई	RM	१	०।२	०	८	१०	२	२०	१५००	३००	०	०	०	०	३००	साविक वडा नं. ७	सिंचाई सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA
६.१ .१२	चौखावाड पाईप सिंचाई योजना	RM	१	०।२	०	५	६	८	१९	१५००	३००	०	०	०	०	३००	साविक वडा नं. ८	सिंचाई सर्वडिभिजन कार्यालय, गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA

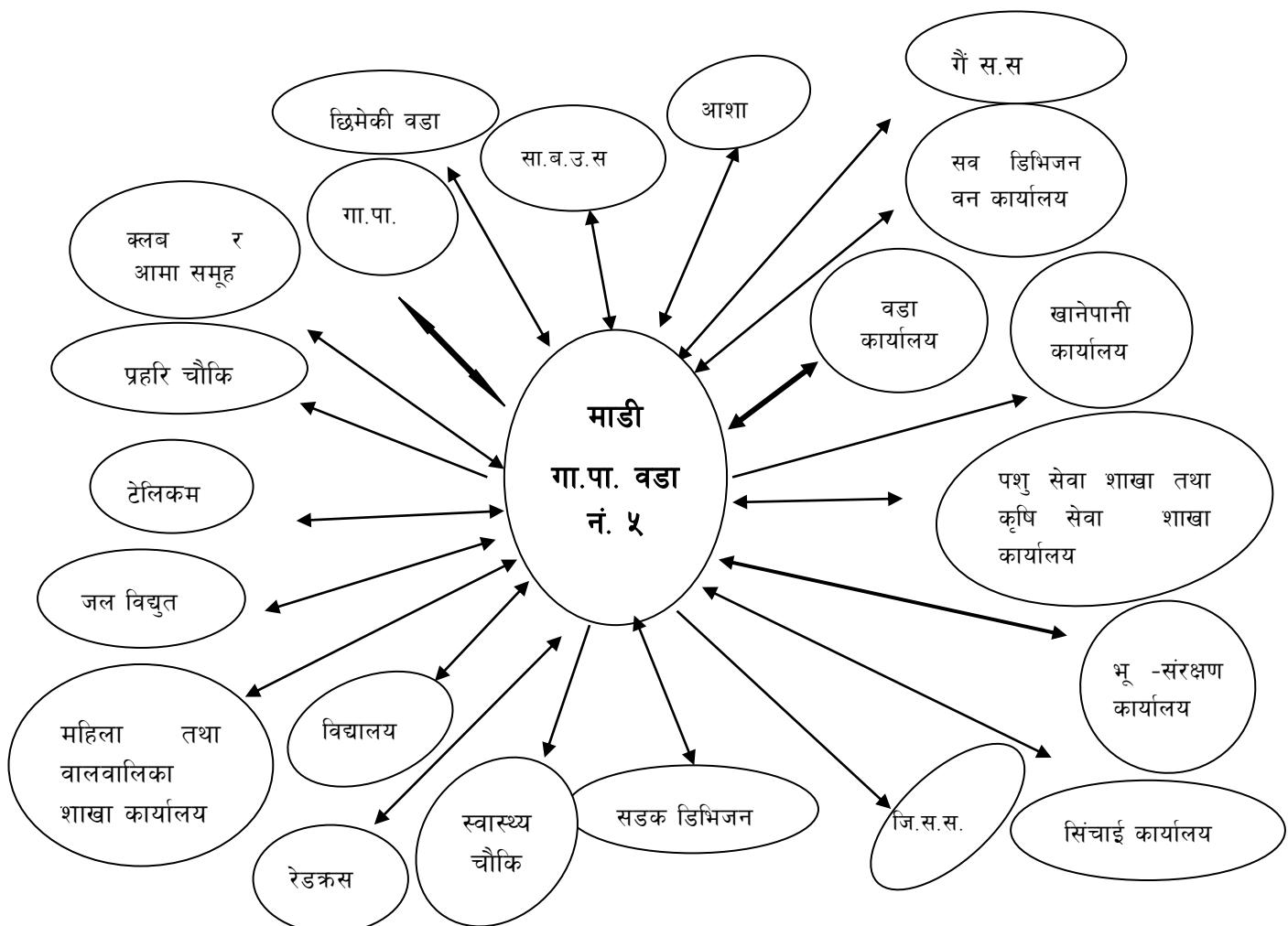
सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय	
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६		०७६/०७७		०७७/०७८		परिमाण	बजेट	परिमाण	बजेट
	क्षमता विकास तथा लैंगिक तथा सामाजिक समावेसीकरण																		
७.१	जलवायु परिवर्तन ज्ञान केन्द्र स्थापना (वडा स्तरिय)	ओटा	१	५०	१४	११०	१८४	१२७	४३५	१	५०	०	०	०	०	५०	वडा कार्यालय, पाल्चावाड	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA	
७.२	जलवायु परिवर्तन तथा वन डेढलो सम्बन्धि सचेतनामुलक होर्डिङ वोर्ड	ओटा	९	१५	१४	११०	१८४	१२७	४३५	३	४५	३	४५	३	४५	१३५	सार्विकका वडाहरुमा	सवै गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA	
७.३	लापा कार्यान्वयन का लागी अभिमुखीकरण गोष्ठि	पटक	१	१०					०	१	१०	०	०	०	०	१०	वडा कार्यालय,	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA	
७.४	विपन्न महिलाहरुलाई वैकल्पीक आयामुलक क्रियाकलाप (होजेरी)	पटक	१	१००	२	५	८	३	१८	१	१००	०	०	०	०	१००	वडा कार्यालय,	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA	
७.५	विपन्न महिलाहरुलाई वैकल्पीक आयआजनका लागि वुटिक तथा कढाई सम्बन्धि तालिम	पटक	१	१५०	२	७	५	४	१८	०	०	१	१५०		०	१५०	वडा कार्यालय,	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA	
७.६	अल्लोको उद्यम स्थापना तथा अल्लो वृक्षारोपण	पटक	१	२००					०	०	०	१	२००		०	२००	वडा कार्यालय,	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA	
७.७	अचार बनाउने तालिम	पटक	१	१००	२	५	६	५	१८	०	०	१	५०		०	५०	वडा कार्यालय,	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA	
७.८	मैनवति बनाउने तालिम	पटक	१	२००	१	४	८	५	१८	०	०	१	५०		०	५०	वडा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA	
७.९	पहाडी कागज बनाउने तालिम	पटक	१	२००	३	७	९	८	२७	०	०	१	७५		०	७५	वडा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA	

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय	
					लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष									
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	परिमाण	बजेट	०७६/०७७	परिमाण	बजेट	०७७/०७८	परिमाण	बजेट	
७.८	आलु चिप्स उद्यम स्थापना	पटक	१	२००	१	२	४	२	९	०	०	१	१५०	०	०	१५०	१५०	वडा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA
७.८	दालमोठ बनाउने तालिम	पटक	१	२००	२	४	७	५	१८	०	०	१	१५०	०	०	१५०	१५०	वडा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA
७.८	सिस्नो पाउडर उद्यम स्थापना	पटक	१	२००	१	३	३	२	९	०	०	१	१५०	०	०	१५०	१५०	वडा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA
७.८	चिउरी उद्यम स्थापना	पटक	१	८००	३	८	९	७	२७	०	०	१	८००	०	०	८००	८००	वडा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA
७.९	अवलोकन भ्रमण (अनुकूलनका प्रयासहरू भएका ठाउमा)	पटक	१	१००						०	०	०	१००	०	०	१००	१००	वडा स्तरीय	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA
७.१०	महिला तथा बन्निचत बर्गलाई लैरिंग तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्ध तालिम	पटक	१	२०	३	६	१०	८	२७	१	२०	०	०	०	०	२०	२०	वडा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA, महिला तथा वालवालिका कार्यालय
७.११	संकटासन्त घरधुरीहरूको जिविकोपार्जनमा सुधारका लागि आरन सुधारमा सहयोग	ओटा	०	२०	०	४	५	९	१८	०	०	०	०	०	०	०	०	सार्विकका वडाहरूमा २२ वटा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA
७.१२	सहकारीसंगको समन्वयमा व्यवसायिक कृपकहरूलाई व्यवसायिक योजना निर्माण सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि तालिम संचालन	ओटा	१	१५						०	०	०	१५	०	०	१५	१५	वडा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA

सि नं	क्रियाकलाप	ईकाइ	परिमाण	प्रति ईकाइ लागत (हजारमा)	लाभान्वित वर्ग					आर्थिक वर्ष						कूल अनुमानित बजेट	स्थान / साबिकको वडा नं.	सहकार्य, समन्वय र जिम्मेवार निकाय		
					V1	V2	V3	V4	जम्मा	०७५/०७६	परिमाण	बजेट	०७६/०७७	परिमाण	बजेट	०७७/०७८	परिमाण	बजेट		
	जम्मा									२२५			१९३५			४५	२२०५			
८	योजना अनुगमन, मूल्यांकन तथा संस्थागत विकास																			
८.१	वार्षिक योजना तर्जुमा गोष्ठि	ओटा	३	१५						१	१५	१	१५	१	१५	१५	४५	वडा स्तरमा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA	
८.२	सरोकारवालाहरुवाट संयुक्त अनुगमन तथा मूल्यांकन	ओटा	३	१०						१	१०	१	१०	१	१०	३०	कार्यक्रम संचालन भएका स्थानहरुमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA		
८.३	चौमासिक समिक्षा गोष्ठि	पटक	९	१०						३	३०	३	३०	३	३०	९०	वडा स्तरमा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA		
८.४	वडा कार्यालयको संस्थागत विकास	पटक	१	७५						१	७५	०	०	०	०	७५	वडा स्तरमा स्तरमा	गा.पा., वडा कार्यालय, ASHA		
	जम्मा									१३०			५५			५५	२४०			
	कुल जम्मा									३२२२३			३२३६१			२२७०	८	८७२८८८		

३.८ संस्थागत नक्शांकन तथा सेवा प्रदायक संस्था विश्लेषण

योजना तयार गरिसकेपछि अनुकूलन योजनाका प्राथमिकतालाई स्थानीय स्तरमा आर्थिक तथा प्राविधिक रूपमा सहयोग पुऱ्याउन सक्ने निकायहरुको पहिचान एवं ती निकायहरुबाट उपलब्ध हुने सेवाहरुको समेत विश्लेषण गरिएको थियो । यसरी जलवायु परिवर्तनका सवालमा आर्थिक, प्राविधिकको साथै सहजीकरण सहयोग पुऱ्याउन सक्ने सरकारी निकायहरुमा जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, गाउँपालिकाको कार्यालय, गाउँपालिका अन्तर्गत विभिन्न विषयगत शाखाहरु (कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, महिला तथा बालबालिका, पशु सेवा आदि) तथा अन्य जिल्ला तथा फिल्ड स्थित कार्यालयहरु कृषि ज्ञान केन्द्र, डिभिजन तथा सब डिभिजन वन कार्यालयहरु र यस अन्तर्गत भू-संरक्षण शाखा, सिंचाई डिभिजन, सुरक्षा निकाय, टेलिकम, सा.व.उ.स.हरु, गैर सरकारी संस्था तथा आयोजनाहरुमा पहाडी किसानका लागि अनुकूलन आयोजना, एकिकृत परियोजना तथा समुदायमा आधारित संघ संस्थाहरुमा कृषि सहकारी संस्था, सा.ब.उ.स., आमा समूह, क्लब आदि रहेका छन् । संस्थागतनक्षा अनुसार जिल्लामा हुने जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि हरेक क्रियाकलापहरु जि.स.स र गाउँपालिकासँगको समन्वय र सहकार्यमा हुने हुँदा जि.स.स. र गा.पा. संग धेरै राम्रो र नजिकको सम्बन्ध रहने देखिन्छ । संघिय तथा प्रादेशिक स्तरका सम्बन्धित संघ संस्था कार्यालयहरुबाट पनि सहयोग हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

चित्र २४. माडी गा. पा. वडा नं. ५ को संस्थागत नक्शांकन

तालिका २७. संस्थागत विश्लेषण

सेवाप्रदायक संस्था र ठेगाना	सेवा लिने विषय	सेवा लिन गरिने प्रक्रिया
वडा कार्यालय	समन्वय र सहकार्य, सल्लाह र सुभाव, सिफारिस	निवेदन तथा योजना प्रस्तुत
गाउँपालिकाको कार्यालय	आर्थिक सहयोग, समन्वय र सहकार्य, सल्लाह र सुभाव, सिफारिस	योजना तर्जुमामा आमन्त्रण, निवेदन तथा योजना प्रस्तुत
जि.स.स.को कार्यालय	आर्थिक सहयोग र सहकार्य	योजना प्रस्तुत, निवेदन
शिक्षा शाखा	विद्यालय निर्माण तथा मर्मत, छात्रवृत्ति, विद्यालयका लागि आवश्यक सामाग्रीहरु, शिक्षकहरुका लागि तालिम	योजना प्रस्तुत, वि.व्य.स.को निर्णय र निवेदन
खानेपानी कार्यालय	खानेपानीको लागि आवश्यक प्राविधिक सहयोग, पाईप, टंकी, धारा निर्माणका सामाग्री सहयोग, चर्पी निर्माणका लागि प्यान सेट, सिमेन्ट, सरिया, पाईप सहयोग	योजना प्रस्तुत, उपभोक्ता समिति गठन गरी निवेदन पेश, सम्पर्क र समन्वय
सब डिभिजन बन कार्यालय	सा.व.उ.स. गठन र दर्ता, बन व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम र प्राविधिक सहयोग, गैर काष्ठ बन पैदावार सम्बन्धी तालिम र प्राविधिक सहयोग, आयआर्जनका क्रियाकलापहरुका लागि आर्थिक सहयोग	सावउसको वार्षिक योजना पेश, सावउसको निर्णय र निवेदन पेश, सम्पर्क र समन्वय
सा.व.उ.स.	कृषकहरुलाई आवश्यक काठ, घाँस, दाउरा उपलब्ध गराउने तथा विपन्नहरुलाई आय आर्जनका लागि सहयोग गर्ने	निवेदन
पशु तथा कृषि सेवा शाखा कार्यालय	कृषि सम्बन्धी प्राविधिक सहयोग, बीउविजन, कृषि सम्बन्धी तालिम, कृषक समूह गठन र सबलीकरण पशुमा लागेको रोगको वारे जानकारी तथा प्रशिक्षण, समूह गठन र सबलीकरण	योजना प्रस्तुत, कृषक समूहको निवेदन
स्वास्थ्य चौकी	उपस्वास्थ्य चौकी स्थापना र स्तर वृद्धि, स्वास्थ्य शिविर, गाउँघर क्लिनिकको स्तर वृद्धि,	सम्पर्क, समन्वय, निवेदन
सिंचाई कार्यालय	कुलो, नहर निर्माण, पाईप सहयोग,	योजना प्रस्तुत, निवेदन, सम्पर्क, समन्वय
महिला तथा बालबालिका शाखा	अपाङ्ग परिचय पत्र तथा राहत, महिला सशक्तिकरणका लागि तालिम, समूह गठन, आयआर्जन सम्बन्धी कार्यक्रमहरु	सम्पर्क समन्वय, निवेदन
सुरक्षा निकाय	राहत तथा तथा उद्धारको सहयोग, सुरक्षा	उद्धारको लागि अनुरोध निवेदन
भू-संरक्षण कार्यालय	तारजाली, मुहान संरक्षण	निवेदन, सम्पर्क, समन्वय
पहाडी साना किसानको लागि अनुकूलन आयोजन	स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजन तथारी तथा कार्यान्वयनमा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग	लामा समूह निर्माण, निवेदन, सम्पर्क, समन्वय

३.९ स्थानीय तहको योजना प्रक्रियामा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना समायोजन

नेपाल सरकारको स्थानिय तहको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा प्रक्रियाका ७ चरणहरु: १) संघ तथा प्रदेशबाट वित्तीय हस्तान्तरणको खाका र मार्गदर्शन प्राप्ती, २) श्रोत अनुमान र कूल बजेट सीमा निर्धारण, ३) बस्ती/टोल स्तरबाट योजना छनौट, ४) वडा स्तरीय योजना प्राथमिकिकरण, ५) एकिकृत बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा, ६) गाउँ/नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृती गरि सभामा पेश गर्ने र ७) गाउँ/नगर सभाको बैठकमा बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृतिका चरणहरु मध्ये चरण नं. ३ बाट शुरु भई पछिका चरणहरुमा समायोजन गरी यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनालाई अनुमोदन गराई मुल प्रवाहीकरण गरिने छ। यस कार्ययोजना जलवायु परिवर्तनसंग सम्बन्धित

संवेदनशील विषयगत क्षेत्रहरूः कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, जलश्रोत तथा उर्जा, मानव स्वास्थ्य, जलवायु जन्य प्रकोप तथा पूर्वाधार विकास अन्तर्गतका अनुकूलनका कार्यक्रमहरू, स्थानीय तहको क्षेत्रगत विकास १) आर्थिक विकास, २) सामाजिक विकास, ३) पूर्वाधार विकास, ४) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन र ५) संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह क्षेत्रहरूमा एकीकृत एवं समायोजन गर्न सकिने छ । यस बाहेक वडा तथा गाउँपालिका अन्तर्गत क्रियाशील अन्य नीजि, सरकारी तथा गैह सरकारी संस्थाहरू र दातृ निकायहरूको वार्षिक तथा आवधिक योजनाहरूबाट यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको पनि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग हुनेछ । त्यस्तै गरेर संघीय तथा प्रादेशिक सरकारहरूको तहबाट पनि सहयोग हुनेछ । पहाडी साना किसानको लागि अनुकूलन आयोजनासंग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूमा पनि दुबै आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग हुनेछ ।

३.१० स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यान्वयन

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको कार्यान्वयन यस परिवर्तन गाउँपालिकाको समन्वयनमा यस वडाको वडा अध्यक्षको नेतृत्वदायी भूमिका रहने छ । यसको लागि वडा अध्यक्ष को अध्यक्षता बहुसंरक्षकारवाला समिति गठन गर्न सकिनेछ । सो समितिको मातहतमा यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाका योजनाहरू सेवा प्रदायक संस्था तथा निकायहरू, विषयगत शाखा तथा कार्यालयहरूले पनि आ-आफ्नो प्रकृया तथा कार्यविधि अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग गर्नेछन् । पहाडी साना किसानको लागि अनुकूलन आयोजनाबाट सहयोग हुने कार्यक्रमहरू यसै आयोजनाको कार्यविधि अनुसार सोझै समुदायमा स्थापित भई क्रियाशील रहेका विधिवत दर्ता भएका समूह, संस्था, क्लब तथा उपभोक्ता समितिहरू मार्फत कार्यान्वयन गरिनेछ । योजना कार्यान्वयन हुनु पूर्व कार्यान्वयनका लागि आवश्यक विस्तृत वजेट तयार गरी उपभोक्ता समिति, समूह र क्लबहरूसंग सहमति एवं सम्झौता गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । उक्त कार्यान्वयन गर्ने समितिहरूले कार्यक्रम कार्यान्वयन पूर्व सम्बन्धित लाभान्वयन वर्ग समक्ष विस्तृत योजना तथा वजेट विवरण प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।

यस योजनामा अन्य सरोकारवाला निकायहरूको सहयोग पनि आवश्यक पर्ने हुनाले सरोकारवाला निकायको वार्षिक योजनामा समावेश गर्नका लागि जिल्ला समन्वयन समिति तथा गाउँपालिका मार्फत पहल गरिनेछ । विस्तृत कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित व्यक्ति, संस्था निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी वाह्य श्रोतहरूको समेत पहिचान र परिचालन गरिनेछ ।

३.११ स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको प्रगति समिक्षा, अनुगमन तथा मूल्यांकन

वडा तहमा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयनको प्रगति र परिणाम सम्बन्धी सूचना तथा प्रमाणहरूको संकलन र मूल्यांकन गर्न वडा अध्यक्षका अध्यक्षता गठित बहुसंरक्षकारवाला समितिलाई नै परिचालन गरिनेछ । अनुकूलन कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा भएको प्रगतिहरूको समिक्षा नियमित रूपमा गरिनेछ । यसका लागि वार्षिक योजना तर्जुमा गोष्ठी र समिक्षा गोष्ठी सबै सरोकारवालाहरूको सहभागितामा संचालन गरिनेछ । समितिबाट कार्यक्रमको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न स्थलगत अनुगमन समेत गरिनेछ । समिक्षा गोष्ठी एवं स्थलगत अनुगमनबाट लापा कार्यान्वयनमा प्राप्त भएका प्रतिफल मूल्यांकन गरि सिकाईहरूको आदान प्रदान गरिनेछ । यसै गरी समय-समयमा जिल्ला स्तरमा रहेका सयन्त्रहरूबाट पनि संयुक्त अनुगमन गरी प्राविधिक स्तरको पृष्ठपोषण वडालाई प्राप्त हुनेछ । यसका अतिरिक्त अनुकूलन योजना कार्यान्वयन र अनुगमनबाट आएका नतिजा, प्रगति र उपलब्धीहरू जिल्ला र गाउँपालिकामा हुने विभिन्न फोरमहरूमा प्रस्तुत गरी पृष्ठपोषण लिईनेछ । यसबाट लापा कार्यान्वयनको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न सहयोग पुग्नेछ । यसरी नै लापा कार्यान्वयनबाट प्राप्त उपलब्धी र नतिजाहरूको प्रगति विवरण र घटनाको विस्तृत अध्ययन गरी प्रकाशन तथा प्रसारण गरिनेछ । समय-समयमा केन्द्रिय तथा क्षेत्रिय अनुगमन समितिहरूबाट पनि अनुगमन तथा मूल्यांकन गरिनेछ ।

समुदाय तहमा सहभागितात्मक स्वःअनुगमन पद्धतिलाई प्राथमिकता दिईनेछ । यसका लागि उपभोक्ता समूह तथा समितिहरूले कार्यक्रमको शुरुवातमा र सपन्न भए पश्चात सार्वजनिक लेखा परिक्षण गर्नेछन् । लापा तयारीको क्रममा तयार गरिएको विभिन्न विधिहरूको विश्लेषणलाई आधार मानी तुलनात्मक रूपमा विश्लेषण गरिनेछ । यसरी सहभागितामूलक जलवायु परिवर्तन सम्बेदनशिल सम्पन्नता स्तरीकरण विधिबाट पुनः बडा स्तरमा घरधुरीहरूको लेखाजोखा गरी तुलानात्मक अध्ययन गरिनेछ । यसबाट समुदाय स्वयंले संकटासन्ताको अवस्था विश्लेषण गर्न सक्नेछन् ।

अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयनको क्रममा आयव्ययको विवरण तथा सम्बन्धित अभिलेखहरु पारदर्शि रूपमा राख्नु पर्नेछ साथै गाउँपालिकाको कार्यालय, बडा कार्यालय र सम्बन्धित समूहबाट स्वःअनुगमन मूल्यांकन गरिनुका साथै सहयोगी निकायहरूसंग संयुक्त रूपमा समेत कार्यक्रमको नियमित अनुगमन तथा मूल्यांकन गरिनेछ । कार्यक्रम सम्पादन पश्चात सम्बन्धित क्रियाकलापको सार्वजनिक लेखा परिक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई गरिने छ । कार्यक्रम संचालनको क्रममा कार्यक्रम गुणस्तरीय तथा उद्देश्यमूलक बनाउन सम्बन्धित लाभान्वित वर्ग तथा सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरूको सुभावलाई सम्बोधन गरिनेछ ।

तालिका २८. अनुगमन योजना

अनुगमनका तहहरु	किन	कसले	कहिले	कसरी
समुदाय तहका अनुगमन (क्रियाकलापहरूको तहमा)	<ul style="list-style-type: none"> पारदर्शिता र अपनत्व कायम गर्न । अनुकूलन कार्यहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न । 	<ul style="list-style-type: none"> समुदाय स्तरिय अनुगमन तथा मूल्यांकन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रम संचालन पूर्व, संचालनको क्रममा र सम्पन्न भएको १ महिना भित्र (हरेक कार्यक्रममा) 	सार्वजनिक लेखा परिक्षण, स्वःअनुगमन तथा मूल्यांकन, होर्डिङ बोर्ड मार्फत ।
बडा/गाउँपालिका तहका अनुगमन (प्रक्रिया र प्रगतिहरू तहमा)	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रमको गुणस्तर कायम गर्न । योजना र प्रगतिका लेखाजोखा गर्न । कार्यक्रमको प्रभावकारिता वृद्धि गर्दै समयमा सम्पन्न गर्न । 	<ul style="list-style-type: none"> बडा स्तरिय अनुगमन तथा मूल्यांकन समिति गाउँपालिका स्तरिय अनुगमन तथा मूल्यांकन समिति 	<ul style="list-style-type: none"> अर्धवार्षिक रूपमा (पौष र असारमा) चौमासिक चौमासिक नियमित वार्षिक 	<ul style="list-style-type: none"> समिक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक तथा गोष्ठी फिल्ड अनुगमन भ्रमण । संकटासन्त वर्गहरूसंग अन्तरक्रिया । फोटो तथा घटना अध्ययनको संकलन । वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन ।
जिल्ला तहका अनुगमन (नतिजाहरु र उपलब्धी तहमा)	<ul style="list-style-type: none"> लापाका उपलब्धीहरु र नतिजाहरु सुनिश्चित गर्न । राम्रा अभ्यासहरूको अनुशरण, थप विस्तार र मूल प्रवाहीकरण गर्न । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला समन्वय सहयोगी समिति, संस्थाहरु । 	<ul style="list-style-type: none"> अर्धवार्षिक अर्धवार्षिक वार्षिक २ वर्षमा वार्षिक 	<ul style="list-style-type: none"> सयुक्त अनुगमन । समिक्षा तथा सेयरिङ गोष्ठी तथा बैठक । घटना अध्ययनको संगालो प्रकाशन । सहभागितामूलक संकटासन्त विश्लेषण । प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशना

सन्दर्भ सामाग्री:

- राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति २०६७
- राष्ट्रिय अनुकूलन कार्ययोजना (नापा) २०६७
- स्थानिय अनुकूलन कार्ययोजना संरचना (लापा फेमवर्क) २०६७
- जिल्ला बस्तुगत विवरण, रोल्पा २०७२
- सुदृढ लापा मार्गदर्शन, ASHA २०७३

अनुसूचीहरु

अनुसूची १. ३ दिने गोष्ठिका सहभागीहरुको विवरण

सि.न.	सहभागीको नाम	कार्यालय/आबद्ध संस्थाको नाम	पद	लिंग	जतजाति
१	भरत वहादुर वुढा मगर	माडी गाउँपालिका वडा नं. ५	वडा अध्यक्ष	पुरुष	जनजाति
२	रत्न वहादुर डागी	माडी गाउँपालिका वडा नं. ५	सदस्य	पुरुष	बा/क्षे/ठ
३	विर वहादुर घर्ति	माडी गाउँपालिका वडा नं. ५	सदस्य	पुरुष	जनजाति
४	धन वहादुर कामी	माडी गाउँपालिका वडा नं. ५	का. सदस्य	पुरुष	दलित
५	सविना घर्ति मगर	माडी गाउँपालिका वडा नं. ५	सदस्य	महिला	जनजाति
६	प्रेम वहादुर वि.क.	ने.क.पा.	प्रतिनिधी	पुरुष	दलित
७	रुप वहादुर वुढा	ने.का.	प्रतिनिधी	पुरुष	जनजाति
८	वुद्धिमान वली	रेडियो माडी आवाज	स्टेशन मेनेजर	पुरुष	बा/क्षे/ठ
९	दुर्गा कुमारी कवर	स्वास्थ्य कार्यालय	प्रमुख	महिला	बा/क्षे/ठ
१०	गौरी परियार	माडी गाउँपालिका वडा नं. ५	सदस्य	महिला	दलित
११	भुमिका घर्ति मगर	साविक वडा नं. १	प्रतिनिधी	महिला	जनजाति
१२	सुनकुमारी घर्ति	साविक वडा नं. १	प्रतिनिधी	महिला	जनजाति
१३	सुरेन्द्र डागी	साविक वडा नं. ३	प्रतिनिधी	पुरुष	बा/क्षे/ठ
१४	शान्ती खत्री	साविक वडा नं. ३	प्रतिनिधी	महिला	बा/क्षे/ठ
१५	जय वहादुर घर्ति	साविक वडा नं. ४	प्रतिनिधी	पुरुष	जनजाति
१६	कविता वली	साविक वडा नं. ४	प्रतिनिधी	महिला	बा/क्षे/ठ
१७	आसमाली घर्ति	साविक वडा नं. ५	प्रतिनिधी	महिला	जनजाति
१८	हर्क वहादुर रोका	साविक वडा नं. ५	प्रतिनिधी	पुरुष	जनजाति
१९	ओस वहादुर घर्ति	साविक वडा नं. ५	प्रतिनिधी	पुरुष	जनजाति
२०	सुनसरा घर्ति	साविक वडा नं. ५	प्रतिनिधी	महिला	जनजाति
२१	रोसन परियार	साविक वडा नं. ७	प्रतिनिधी	पुरुष	दलित
२२	दिल कुमारी घर्ति	साविक वडा नं. ७	प्रतिनिधी	महिला	जनजाति
२३	मनिषा वुढा	साविक वडा नं. ८	प्रतिनिधी	महिला	जनजाति
२४	तिर्थ वहादुर घर्ति	साविक वडा नं. ८	प्रतिनिधी	पुरुष	जनजाति
२५	दिल कुमारी वुढा	साविक वडा नं. ९	प्रतिनिधी	महिला	जनजाति
२६	लुद्र वहादुर घर्ति	साविक वडा नं. ९	प्रतिनिधी	पुरुष	जनजाति
२७	धन व. के.सी.	साविक वडा नं. २	प्रतिनिधी	पुरुष	बा/क्षे/ठ
२८	चन्द्र वहादुर घर्ति	सामुदायिक वन सञ्जाल	सदस्य	पुरुष	जनजाति
२९	भुमिका पुन	साविक वडा नं. १	प्रतिनिधी	महिला	जनजाति
३०	हस्तविर वुढा मगर	माडी गा.पा. ५	सहयोगी	पुरुष	जनजाति
३१	उत्तम पौड्याल	रुपान्तरण नेपाल	सहजकर्ता	पुरुष	बा/क्षे/ठ
३२	सरोज के.सी.	रुपान्तरण नेपाल	लै.स.सा.स. अधिकृत	पुरुष	बा/क्षे/ठ

अनुसूची २. संकटासन्न घरधुरीहरुको नामावली

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
१	केश व. वाठा मगर	दिलसरा	भावाड	१	वाढ्हे	१	२	V2
२	कुन्त व. घर्ति	भुजमाली	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V2
३	भरत व. बुढा	विनाकुमारी	भावाड	१	मजवाड	१	२	V2
४	चन्द्र व. बुढा	पुर्णा	भावाड	१	मजवाड	१	२	V2
५	मदन बुढा	पितमाली	भावाड	१	मजवाड	१	२	V2
६	रामु बुढा	अमृता (वुहारी)	भावाड	१	मजवाड	१	२	V2
७	रुप व. घर्ति	सरमाया	भावाड	१	मजवाड	१	२	V2
८	चन्द्र व. वली	यामसरा (आमा)	भावाड	१	कोटवाड	२	३	V2
९	तुल व. वली	कलशा	भावाड	१	कोटवाड	१	३	V2
१०	कमचन्द्र वली	विना	भावाड	१	कोटवाड	१	३	V2
११	मोहन चन्द्र वली	मनसरा (आमा)	भावाड	१	कोटवाड	२	३	V2
१२	माल व. वस्नेत	तिलसरा	भावाड	१	कोटवाड	१	३	V2
१३	डम्मर वाठा	मनखना (आमा)	भावाड	१	वाढ्हे	२	२	V2
१४	कर्ण सिं. वाठा	लालकुमारी (वुहारी)	भावाड	१	वाढ्हे	१	२	V3
१५	मेकराज घर्ति मगर	मेकमाली	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
१६	रण व. घर्ति मगर	हस्तमाली (आमा)	भावाड	१	वाईवाड	२	२	V3
१७	हस्त व. घर्ति	हस्तमाली	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
१८	हर्कराज घर्ति मगर	हरिकली	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
१९	रामु घर्ति मगर	चुप्पी	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
२०	नलु घर्ति मगर	कुकुर्नी	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
२१	लाल व. घर्ति मगर	कुमारी (वुहारी)	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
२२	धनविर घर्ति मगर	लालसरी	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
२३	कुशम घर्ति मगर	खिना	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
२४	शेर व. घर्ति मगर	कुशमा (आमा)	भावाड	१	वाईवाड	२	२	V3
२५	गणेश घर्ति मगर	खलीसरा	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
२६	प्रताप घर्ति मगर	चन्द्र कुमारी	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
२७	बल व. घर्ति मगर	भिममाली	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V3
२८	अमृत घर्ति	देउमाली (आमा)	भावाड	१	मजवाड	२	२	V3
२९	टेक व. घर्ति	मनमाया	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
३०	भिउराज घर्ति	हस्तमाली (वुहारी)	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षेत्र=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्तत । स्तर
३१	सन्जिव वुढा	पितृमाली	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
३२	कमान सिं. घर्ति	दलसरी	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
३३	वल व. वुढा	भिमसरा	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
३४	कृष्ण वुढा	कुमारी	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
३५	विर व. वुढा	विरमाली	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
३६	रुप व. वुढा	वेलसरी	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
३७	खुम व. वुढा	श्यामकुमारी	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
३८	गणेश वुढा	धमसरी	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
३९	लुद्र व. वुढा	लालसरा	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
४०	देउसर वुढा	अमृता (वुहारी)	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
४१	महेश वुढा	अस्मीता	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
४२	काशिराम वुढा	सुनकुमारी	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
४३	जग व. वुढा	हस्तरा	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
४४	मनिराम वुढा	पुनी	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
४५	पुर्ण व. वुढा	पुर्णा	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
४६	वल व. वुढा	सरीता (वुहारी)	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
४७	गण व. घर्ति	वर्षणा	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
४८	तिलक घर्ति	नन्दकला	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
४९	नौलविर घर्ति	लक्ष्मी (वुहारी)	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
५०	जित व. वुढा	चन्द्रकला	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
५१	गोपाल घर्ति	सुकमाली	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
५२	भिरमान वुढा	आईतमाली (वुहारी)	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
५३	लालमन घर्ति	भानमती	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
५४	अम्मर व. वुढा	मंगला	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
५५	तिल व. घर्ति	पुनिकला	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
५६	गोविन्द घर्ति मगर	भगवती	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
५७	कर्ण व. घर्ति	कमला	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
५८	मानजित घर्ति	दिलसरा	भावाड	१	मजवाड	१	२	V3
५९	भिम व. खत्री	भिमला	भावाड	१	कोटवाड	१	३	V3
६०	पुर्भान वि.क.		भावाड	१	कोटवाड	१	१	V3
६१	लाल व. वली	रुपा	भावाड	१	कोटवाड	१	३	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मधेसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत १ स्तर
६२	जय व. वली	मनसरा (आमा)	भावाड	१	कोटवाड	२	३	V3
६३	समन वि.क.	जुनकला	भावाड	१	कोटवाड	१	१	V3
६४	दिलमन पुन	भुमिका	भावाड	१	कोटवाड	१	२	V3
६५	अमर वली	पानकुमारी	भावाड	१	कोटवाड	१	३	V3
६६	भानदेउ वुढा मगर	रसा	भावाड	१	कोटवाड	१	२	V3
६७	वुद्धि प्रकाश पुन	नन्दकुमारी (आमा)	भावाड	१	कोटवाड	२	२	V3
६८	खुम व. वि.क.	देउमती	भावाड	१	कोटवाड	१	१	V3
६९	पुर्भान वि.क.	पुर्वा	भावाड	१	कोटवाड	१	१	V3
७०	मान व. वि.क.	गिता	भावाड	१	कोटवाड	१	१	V3
७१	रण व. वाठा मगर	झुमा	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
७२	माल व. पुन	मनमती	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
७३	तिलक वाठा	शान्ती	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
७४	भिमराज वाठा	वर्षना (आमा)	भावाड	१	वाढे	२	२	V3
७५	लोक व. राना	पुर्णा	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
७६	हिमाल पुन	प्रमिला	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
७७	लक्ष्मण वाठा मगर	रसा	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
७८	राजु वाठा मगर	निमु	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
७९	कुल व. वाठा मगर	लुलसरी	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
८०	तकमान वाठा मगर	सपना	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
८१	भिम व. वाठा मगर	कुमारी	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
८२	रण व. वाठा मगर	राजमाली	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
८३	कुलविर वाठा मगर	दिलसरा	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
८४	देवराज वाठा मगर	गंगा	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
८५	राजु वाठा मगर	लक्ष्मी (आमा)	भावाड	१	वाढे	२	२	V3
८६	वुद्धिराज वुढा मगर	भुजमाली	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
८७	भुज व. वाठा	भुजमाली	भावाड	१	वाढे	१	२	V3
८८	शेर व. वाठा	वेलसरा (वुहारी)	भावाड	१	वाढे	१	२	V4
८९	शेर व. वाठा	लालसरी (आमा)	भावाड	१	वाढे	२	२	V4
९०	जित व. वाठा	राममाला	भावाड	१	वाढे	१	२	V4
९१	चन्द्र व. वाठा	अनिता	भावाड	१	वाढे	१	२	V4
९२	चन्द्र व. वि.क.	चन्द्रकली	भावाड	१	कोटवाड	१	१	V4

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत १ स्तर
९३	बुद्धिमन वि.क.	रामकली	भावाड	१	कोटवाड	१	१	V4
९४	शसिराम वि.क.	राजकुमारी	भावाड	१	कोटवाड	१	१	V4
९५	कुलविर वि.क.	मनसरी	भावाड	१	कोटवाड	१	१	V4
९६	प्रकाश पुन	सुकमाली	भावाड	१	कोटवाड	१	२	V4
९७	लिल व. पुन	कुमारी	भावाड	१	कोटवाड	१	२	V4
९८	जय व. पुन	जयकुमारी	भावाड	१	कोटवाड	१	२	V4
९९	लाल सिं. वि.क.	शान्ती	भावाड	१	कोटवाड	१	१	V4
१००	पुर्वान वि.क.	वलसरी (वुहारी)	भावाड	१	कोटवाड	१	१	V4
१०१	झुपे वि.क.		भावाड	१	कोटवाड	१	१	V4
१०२	टेक व. घर्ति मगर	भानसरी (वुहारी)	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V4
१०३	औते घर्ति मगर	धनसरा	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V4
१०४	घमर सिं. घर्ति मगर	मनकुमारी	भावाड	१	वाईवाड	१	२	V4
१०५	खुम व. के.सी.	मनकुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
१०६	रेग व. पुन	नौसरा	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V2
१०७	खल व. डागी	मनकुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
१०८	चाल व. पुन	लक्ष्मी	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V2
१०९	दिल व. पुन	तिर्सना	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V2
११०	सर्जन के.सी.	धनमाली	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
१११	कल सिं. के.सी.	कमला	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
११२	भादर सिं. के.सी.	धनकली (आमा)	भावाड	२	हेउवाड	२	३	V2
११३	दुर्गा प्रसाद के.सी.	नन्नसरी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
११४	धन व. के.सी.	नरमाली	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
११५	गोपिलाल के.सी.	जय व. (छोरा)	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
११६	सुकविर के.सी.	गौरी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
११७	भाईराम के.सी.	धन व. (छोरा)	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
११८	भिम प्रसाद के.सी.	निमकुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
११९	हस्ते के.सी.	दल व. (छोरा)	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
१२०	खुम व. के.सी.	विर्समाली	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V2
१२१	टेकमन वाठा	रस कुमारी	भावाड	२	दहवाड	१	२	V2
१२२	पर्वत घर्ति	रुपसिला	भावाड	२	दहवाड	१	२	V2
१२३	ओक्त व. घर्ति		भावाड	२	हेउवाड	१	२	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्येसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
१२४	देउचन के.सी.	धनकली	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V3
१२५	हर्क व. के.सी.	कविता	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V3
१२६	सुन्दर के.सी.	यामकुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V3
१२७	भक्त व. वुढा	लक्ष्मी	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V3
१२८	रण व. के.सी.	ओमकली	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V3
१२९	देउभान वाठा	भोम्ली	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V3
१३०	लिल व. वाठा	रामकुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V3
१३१	पुनराम वाठा	नजरा	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V3
१३२	वेगम के.सी.	शुशिला	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V3
१३३	कुम व. के.सी.	स्यामकुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V3
१३४	दिल प्रसाद वुढा	तिलसरा	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V3
१३५	राम कुमार के.सी.	देउकुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V3
१३६	ससे खत्री	कल्पना	भावाड	२	दहवाड	१	३	V3
१३७	दलसुर घर्ति	देविका	भावाड	२	घर्तिडेरा	१	२	V3
१३८	टिकाराम पुन	पवित्रा	भावाड	२	पोनडेरा	१	२	V3
१३९	प्रशराम वुढा	सुनीता	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V3
१४०	नोख व. घर्ति	सम्भा	भावाड	२	दहवाड	१	२	V3
१४१	ओसे पुन मगर	मन्ती	भावाड	२	धानडेरा	१	२	V3
१४२	वल व. वाठा	निर्मला	भावाड	२	दहवाड	१	२	V3
१४३	भान सिं. वुढा मगर	लिलसरी	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V3
१४४	पदम वाठा	नन्दकुमारी	भावाड	२	दहवाड	१	२	V3
१४५	ईन्द्र व. वाठा	नौसरा	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V3
१४६	लाल सिं. वाठा	देउचना	भावाड	२	खासकड	१	२	V3
१४७	तिलक के.सी.	भिमकुमारी	भावाड	२	दहवाड	१	३	V3
१४८	राजमन घर्ति	रमीता	भावाड	२	दहवाड	१	२	V3
१४९	उदविर वाठा मगर	खर्कमाली	भावाड	२	दहवाड	१	२	V4
१५०	तिलक राम वुढा	लिलाकुमारी	भावाड	२	दहवाड	१	२	V4
१५१	राज व. वुढा	गौसरा	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V4
१५२	प्रति वुढा	लालकुमारी	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V4
१५३	दिनेश वुढा	ममता	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V4
१५४	चन्द्रमणि वाठा	देउसरा	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V4

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षेत्र=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्तत । स्तर
१५५	रेग व. पुन	दिलमाया	भावाड	२	पोनडेरा	१	२	V4
१५६	अमित वुढा	चन्द्रकला	भावाड	२	घर्तिडेरा	१	२	V4
१५७	चन्द्र व. वाठा	रिनु	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V4
१५८	गणेश पुन मगर	कमलमाया	भावाड	२	पोनडेरा	१	२	V4
१५९	चन्द्र व. पुन	जिवन	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V4
१६०	पृथी व. वुढा	तिलकुमारी	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V4
१६१	सुरज वुढा मगर	गौसरा	भावाड	२	दहवाड	१	२	V4
१६२	खर्क व. वुढा	अमृता	भावाड	२	खुसरवाड	१	२	V4
१६३	पुर्ण व. घर्ति	मैसरी	भावाड	२	घर्तिडेरा	१	२	V4
१६४	भुरपल वुढामगर	संगम	भावाड	२	खुसरवाड	१	२	V4
१६५	भिम व. वाठा	भिमसरा	भावाड	२	दहवाड	१	२	V4
१६६	ओम व. वुढा	अन्जु	भावाड	२	खुसरवाड	१	२	V4
१६७	अनिल वाठा मगर	अमृता	भावाड	२	दहवाड	१	२	V4
१६८	गोविन्द वुढा	चन्द्रकुमारी (आमा)	भावाड	२	खुसरवाड	२	२	V4
१६९	लिलाराम वाठा	लिलसरा	भावाड	२	दहवाड	१	२	V4
१७०	कुम्भकर्ण पुन मगर	कर्णमाली	भावाड	२	पोनडेरा	१	२	V4
१७१	झुपलाल पुन	सुनसरी	भावाड	२	पोनडेरा	१	२	V4
१७२	दिनेश वाठा मगर	अनिता (आमा)	भावाड	२	खासकड	२	२	V4
१७३	तुल व. घर्ति	यमकुमारी	भावाड	२	दहवाड	१	२	V4
१७४	खिम विक्रम घर्ति	हस्तकला (आमा)	भावाड	२	घर्तिडेरा	२	२	V4
१७५	खुम व. पुन	देउसरा	भावाड	२	लिकवाड	१	२	V4
१७६	भिम व. के.सी.	सम्भका (आमा)	भावाड	२	हेउवाड	२	३	V4
१७७	पदम पुन	कमला (आमा)	भावाड	२	हेउवाड	२	२	V4
१७८	कृष्ण के.सी.	तिलसरा	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१७९	शेर व. के.सी.	तिर्था	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१८०	भुजै पुन	तिलसरा	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V4
१८१	चन्द्र के.सी.	मनजित (छोरा)	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१८२	राम व. के.सी.	भिउमाली (आमा)	भावाड	२	हेउवाड	२	३	V4
१८३	भिउसन के.सी.	यामसरा	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१८४	तिलक के.सी.	दिलकुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१८५	मङगले के.सी.	पान कुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
१८६	टेक व. डागी	चन्द्रा	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१८७	लिल व. वुढा	लिलसरी	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V4
१८८	खल व. वुढा	पवी	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V4
१८९	वुद्धिलाल के.सी.	प्रमिला	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१९०	टेक व. के.सी.	मोती	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१९१	वुदे के.सी.	रामकली	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१९२	दल सिं. वाठा मगर	मोहनमाली (आमा)	भावाड	२	घर्तिडेरा	२	२	V4
१९३	केशराज के.सी.	धनकुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१९४	पैरे खत्री		भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१९५	बेलु के.सी.		भावाड	२	हेउवाड	१	३	V4
१९६	भरत दमाई	नौसरा (आमा)	भावाड	२	हेउवाड	२	१	V4
१९७	प्रेम वुढा	कविता	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V4
१९८	पुर्ण वुढा	खितरी (आमा)	भावाड	२	हेउवाड	२	२	V4
१९९	सौर दमाई		भावाड	२	हेउवाड	१	१	V4
२००	कमन वुढा	तिलकुमारी	भावाड	२	हेउवाड	१	२	V4
२०१	खडक व. खत्री	खिर्मादेवी	भावाड	३	उपल्लो टोल	१	३	V1
२०२	घम्वीर खत्री	गोठी	भावाड	३	उपल्लो टोल	१	३	V1
२०३	खर्के डागी	भिमकुमारी	भावाड	३	कोटवारा	१	३	V1
२०४	कृष्ण डागी	नन्दकली	भावाड	३	कोटवारा	१	३	V1
२०५	मोतिलाल डागी	मोजमाली	भावाड	३	कोटवारा	१	३	V1
२०६	खुमे खत्री	खिरमाली	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V1
२०७	भिमलाल डागी	कल्पना	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V1
२०८	मृग सिं. खत्री	अमृता (छोरी)	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V1
२०९	कृत व. खत्री	कल्पना	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V1
२१०	झुप्पल के.सी.	मनकुमारी	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V1
२११	रत्न व. डागी	मोहनमाली	भावाड	३	गैराटोल	१	३	V1
२१२	नर व. वली	पुर्माली	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V1
२१३	विरमन वली	मनकली	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V1
२१४	बलजित वली	जोखी	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V1

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
२१५	गणेश पुन	विमला	भावाड	३	पुनडेरा	१	२	V1
२१६	भिम व. वली	कमला	भावाड	३	गैराटोल	१	३	V1
२१७	प्रसाद वली	नविना	भावाड	३	गैराटोल	१	३	V1
२१८	कर्ण भान वाठा	कल्पना	भावाड	३	वाठडेरा	१	२	V1
२१९	रण व. वि.क.	कमला	भावाड	३	वामडेरा	१	१	V1
२२०	गिरिराज उपाध्याय	तुलसादेवी	भावाड	३	मेलपोखरी	१	३	V1
२२१	मन व. डागी	खकु	भावाड	३	छेलावाड	१	३	V1
२२२	भक्त व. डागी	धनी	भावाड	३	छेलावाड	१	३	V1
२२३	केश राज डागी	भोजमाली	भावाड	३	उपल्लो टोल	१	३	V1
२२४	पुनिराम खत्री	मख्मा	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V2
२२५	कमान सिं. वली	खिमसरी	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V2
२२६	मन प्रसाद खत्री	गिता	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V2
२२७	दुर्गा प्रसाद खत्री	संगीता	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V2
२२८	मनरख वली	शान्ती (वुहारी)	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२२९	देउ प्रसाद वली	भित्तमाली	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२३०	वृजराम वली	पैकली	भावाड	३	स्यालधार	१	३	V2
२३१	आसिराम डागी	भिमकुमारी (छोरी)	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V2
२३२	चित्रभान खत्री	सरुपा	भावाड	३	वाहुनडेरा	१	३	V2
२३३	रुप व. डागी	फनरी	भावाड	३	छेलावाड	१	३	V2
२३४	कर्ण व. वली	टाम कुमारी	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२३५	खरि प्रसाद वली	मनकला	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२३६	नैन सिं. वली	धन्कु	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२३७	वृष्णराम वली	लिलसरा	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२३८	भोजमान वली	धनमाली	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२३९	हेम सिं. वली	लक्ष्मी	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२४०	दल सिं. वली	गौनसरी	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२४१	पहल सिं. वली	मंगला	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२४२	दल व. वली	तिर्थमाली	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२४३	वल व. वली	भिमकुमारी	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मधेसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
२४४	भिम व. वली	भृतमाली	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२४५	तिल व. वली	धोक्सी	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२४६	कर विर वली	चन्चला	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२४७	लिलाराम वली	लिलकुमारी	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२४८	भिम व. वली	बर्मली	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V2
२४९	विर व. पुन	चौसरा	भावाड	३	पुनडेरा	१	२	V2
२५०	लोक व. पुन	रातेमाला	भावाड	३	पुनडेरा	१	२	V2
२५१	दुर्गा प्रसाद पुन	यामकुमारी	भावाड	३	पुनडेरा	१	२	V2
२५२	सुवास थापा	रसमाली (आमा)	भावाड	३	थापाडेरा	२	२	V2
२५३	भालु डागी	देउसरा	भावाड	३	कामडेरा	१	३	V2
२५४	कुम्भकर्ण डागी	बमकुमारी	भावाड	३	कामडेरा	१	३	V2
२५५	सुर्य वुढा	भिमकुमारी	भावाड	३	वुढाडेरा	१	२	V2
२५६	रण व. डागी	माया	भावाड	३	गहिराटोल	१	३	V2
२५७	दिल व. डागी	डिलकुमारी	भावाड	३	जोखारक	१	३	V2
२५८	चन्द्र व. रोका	झुलाकुमारी	भावाड	३	जोखारक	१	२	V2
२५९	पन्चे वि.क.	सुनकुमारी	भावाड	३	मेलपोखरी	१	१	V2
२६०	प्रभान वली	दिलसरा	भावाड	३	सुमवासा	१	३	V2
२६१	लाल व. डागी	राजमाली	भावाड	३	छेलावाड	१	३	V2
२६२	शेर व. वली	जुनसरी	भावाड	३	सुमवासा	१	३	V2
२६३	दल व. खत्री	दिलकुमारी	भावाड	३	सुमवासा	१	३	V2
२६४	दुर्गा प्रसाद डागी	सुरमाली	भावाड	३	छेलावाड	१	३	V2
२६५	घमण्ड डागी	श्यामकुमारी	भावाड	३	छेलावाड	१	३	V2
२६६	खडक व. डागी	खिरु	भावाड	३	तालपोखर	१	३	V2
२६७	विर व. डागी	प्यारी	भावाड	३	कोटवारा	१	३	V2
२६८	ननिराम डागी	मोहनमाली	भावाड	३	कोटवारा	१	३	V2
२६९	रणे वली	गिता	भावाड	३	खुम्वास	१	३	V3
२७०	कल प्रसाद वली	तिलकुमारी	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V3
२७१	भक्त व. डागी	गौमाली	भावाड	३	कोटवारा	१	३	V3
२७२	अतिराम वली	चन्चला	भावाड	३	टाडधारा	१	३	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत १ स्तर
२७३	मनिराम वली	भिमकुमारी	भावाड	३	टाङ्धारा	१	३	V3
२७४	देव व. पुन	भानमती	भावाड	३	पुनडेरा	१	२	V3
२७५	भक्त व. थापा	म्रमता	भावाड	३	थापाडेरा	१	२	V3
२७६	चित्र व. थापा	नौमाली	भावाड	३	थापाडेरा	१	२	V3
२७७	हयामु डागी	सुनकुमारी	भावाड	३	कामडेरा	१	३	V3
२७८	चन्द्र व. वि.क.	भुमिसरा	भावाड	३	मेलपोखरी	१	१	V3
२७९	लिला वली	रतिमाला	भावाड	३	मेलपोखरी	१	३	V3
२८०	जंग व. के.सी.	कुमारी	भावाड	३	सेलढारा	१	३	V3
२८१	खर्क सिं. डागी	हरिकला	भावाड	३	छेलावाड	१	३	V3
२८२	गणेश डागी	भरमता	भावाड	३	छेलावाड	१	३	V3
२८३	भिम व. रोका	भिमु	भावाड	३	सुमवासा	१	२	V3
२८४	खिमलाल डागी	तिलसरी	भावाड	३	सुमवासा	१	३	V3
२८५	भक्कु प्रसाद डागी	गवनसरी	भावाड	३	कोटवारा	१	३	V3
२८६	पर्णे डागी	सौमाली	भावाड	३	कोटवारा	१	३	V3
२८७	प्रेम व. डागी	रमीता	भावाड	३	कोटवारा	१	३	V3
२८८	शान्त डागी	रुकमाली	भावाड	३	कोटवारा	१	३	V3
२८९	दल्ले खत्री	धम्मु	भावाड	३	खमवासा	१	३	V3
२९०	धनविर रोका	प्रमिला	भावाड	३	खुम्वास	१	२	V3
२९१	डल व. वली	कमला	भावाड	३	तालपोखर	१	३	V3
२९२	रुप व. डागी	डिलकुमारी	भावाड	३	तालपोखर	१	३	V3
२९३	डल्ले डागी	धोकसी	भावाड	३	तालपोखर	१	३	V3
२९४	शिव व. नेपाली	धनकुमारी	भावाड	३	उपल्लो भावाड	१	१	V3
२९५	मोतिलाल नेपाली	सुनकुमारी	भावाड	३	उपल्लो भावाड	१	१	V3
२९६	कल्याण डागी	नन्दकली	भावाड	३	उपल्लो भावाड	१	३	V3
२९७	मन व. डागी	चन्द्रा	भावाड	३	तालपोखर	१	३	V3
२९८	भागिलाल डागी	रुपसरी	भावाड	३	गोरबोट	१	३	V3
२९९	उदय डागी	चन्द्रकला (वुहारी)	भावाड	३	गोरबोट	१	३	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
३००	सतिराम डागी	सिता (वुहारी)	भावाड	३	गोरबोट	१		३
३०१	रत्न व. डागी	मनसरा	भावाड	३	कोटवारा	१		३
३०२	कृष्ण डागी	तिलु (छोरी)	भावाड	३	तालपोखर	१		३
३०३	प्रताप वली	सरिता	भावाड	३	टाडधारा	१		३
३०४	धन सिं. वली	खिरमाली	भावाड	३	टाडधारा	१		३
३०५	पलु वली	यमकुमारी	भावाड	३	टाडधारा	१		३
३०६	भुजै बुढा	पेउमाली	भावाड	३	टाडधारा	१		२
३०७	रुपदेउ वली	जयकली	भावाड	३	टाडधारा	१		३
३०८	तिकाराम सुवेदी	रुपकली	भावाड	३	वाहुनडेरा	१		३
३०९	तेज व. सुवेदी	कुमारी	भावाड	३	वाहुनडेरा	१		३
३१०	ओम प्रकाश सुवेदी	भोत्री	भावाड	३	वाहुनडेरा	१		३
३११	भागिरथ त्री	गंगा (छोरी)	भावाड	३	वाहुनडेरा	१		३
३१२	मनविर खत्री	चन्द्रा	भावाड	३	वाहुनडेरा	१		३
३१३	पृथी डागी	विष्णु (आमा)	भावाड	३	तालपोखर	२		३
३१४	तिर्थ व. खत्री	रमिता (छोरी)	भावाड	३	वाहुनडेरा	१		३
३१५	गणेश खत्री	खिउरी	भावाड	३	वाहुनडेरा	१		३
३१६	जयलाल वली	जलसरी	भावाड	३	स्याला	१		३
३१७	मान व. पुन	विमला	भावाड	३	पुनडेरा	१		२
३१८	मनराज वि.क.	मैसरी	भावाड	३	कामडेरा	१		१
३१९	आईत वि.क.	आईतमाली	भावाड	३	जोखारक	१		१
३२०	दल व. वली	कमला	भावाड	३	वाठडेरा	१		३
३२१	मिलन वाठा	सुनकुमारी (आमा)	भावाड	३	वाठडेरा	२		२
३२२	मनोज छिनाल	मोहनमाली (आमा)	भावाड	३	जोखारक	२		२
३२३	कर्ण व. छिनाल	पिउमाली	भावाड	३	दमाईडेरा	१		२
३२४	विर व. छिनाल	तिलसरी	भावाड	३	दमाईडेरा	१		२
३२५	शेर व. वि.क.	सिता (वुहारी)	भावाड	३	मेलपोखरी	१		१
३२६	हस्ते डागी	दुर्गा	भावाड	३	स्यालढार	१		३
३२७	पुर्भान डागी	मनकुमारी	भावाड	३	छेलावाड	१		३

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षेत्र=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्तत । स्तर
३२८	सिंडविर डागी	दुर्गा (छोरी)	भावाड	३	गोरबोट	१		३ V4
३२९	विर्खे डागी	नजरी	भावाड	३	कोटवारा	१		३ V4
३३०	राम व. डागी	केशकुमारी	भावाड	३	कोटवारा	१		३ V4
३३१	भोजमन डागी	भुसल्ली	भावाड	३	तालपोखर	१		३ V4
३३२	टेक व. वली	रथा	भावाड	३	छेलावाड	१		३ V4
३३३	हरिभान डागी	सुर्जा	भावाड	३	उपल्लो भावाड	१		३ V4
३३४	सिह व. वली	चिजमाली	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३३५	चन्द्र प्रकाश खत्री	पुर्माली (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२		३ V2
३३६	ओम प्रकाश वली	दिलसरा	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३३७	चामे वली	लिल कुमारी (वुहारी)	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३३८	पल व. वली	भुजमाली	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३३९	राम प्रसाद वली	दिलसरी	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३४०	चुम व. वली	मनसरा (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२		३ V2
३४१		भालु वली	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३४२	भोर्से वली	साउनी	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३४३	मन व. खत्री	पविसरा	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३४४	मोतिराम वली	नन्दकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३४५	भक्त व. वली	चन्द्रा	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३४६	रुद्रमणि वली	देवीसरा	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३४७	भिम व. वली	कवला (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२		३ V2
३४८	खडक व. खत्री	खिरमाली	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३४९	नर व. वली	देउमती (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२		३ V2
३५०	घञ्जर वली	विरमा	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३५१	कृष्ण व. वली	सुनकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३५२	चन्द्र व. वली		भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३५३	माल व. खत्री	आईतमाली	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३५४	कमान सिं. खत्री	उजेली	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३५५	नन्दराज खत्री	ढोलेनी (हजुरआमा)	भावाड	४	झौवाड	१		३ V2
३५६	नरिभान वली	भिउमाली (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२		३ V2

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्येसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
३५७	उजर सिं. खत्री	सुकमाली	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३५८	कमल खत्री	दुडनी (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२	३	V2
३५९	हरि वली	चन्चला (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२	३	V2
३६०	जय व. घर्ति	गौसरा	भावाड	४	धाड	१	२	V2
३६१	धन व. वुढा मगर	भुमसरा	भावाड	४	धाड	१	२	V2
३६२	खर्क सिं. वुढा मगर	तिर्थमाली (वुहारी)	भावाड	४	धाड	१	२	V2
३६३	कुल व. वुढा मगर	कमला	भावाड	४	धाड	१	२	V2
३६४	मोहन वुढा मगर	भागिसरा (आमा)	भावाड	४	धाड	२	२	V2
३६५	शिम व. खत्री	बागमती	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३६६	निम व. वली	कलसा	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३६७	दुमै वली	धनमती	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३६८	पर्थे खत्री	पानकुमारी (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२	३	V2
३६९	अमृत खत्री	मिना	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३७०	मान सिं. खत्री	नानकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३७१	तुल व. खत्री	सुन्तकला	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३७२	लाल व. खत्री	देउसरी	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३७३	सेर व. खत्री	शर्मिला	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३७४	तुलसीराम खत्री	पानकुमारी (वुहारी)	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३७५	सन्त व. वली	देउसरा (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२	३	V2
३७६	गौप्रसाद खत्री	वेलमती	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३७७	नर व. खत्री	हस्तमाली	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३७८	जय व. वली	पार्वती	भावाड	४	झौवाड	१	३	V2
३७९	पुर्ण व. वली	डल्ली (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२	३	V2
३८०	जिवन वली	सिता	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३८१	दलराम वली	संगीता	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३८२	भिम व. खत्री	भुमिका	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३८३	भिम कुमार वली	नन्दकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३८४	खरेन्द्र वली	ओमकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३८५	तुलसीराम वली	पविसरा	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३८६	नन्दलाल वली	नानकुमारी (वुहारी)	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षेत्र=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्तत । स्तर
३८७	गणेश वली	वैशमाली (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२	३	V3
३८८	दलजित वली	चन्द्रकला	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३८९	राम व. वली	जुनमाया	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३९०	चन्चल वली	चन्द्रकला	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३९१	डम्मर व. वली	शुशीला	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३९२	लिल व. वली	मनकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३९३	रुप सिं. खत्री	चन्द्रकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३९४	अम्मर व. खत्री	विनसरा	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३९५	पर्सराम वली	सुकमती	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३९६	कृत व. खत्री	झुम्माली	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३९७	ओक्ते वली	मोहनमाली	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३९८	विरभान वली	हरिकला	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
३९९	धरम सिं. वली	सावित्रा	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४००	मन व. वली	मनकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४०१	तिर्थ व. वली	भिमकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४०२	आशिराम खत्री	जुनकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४०३	धनिप्रसाद खत्री	पवित्रा	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४०४	नयन्द्र व. खत्री	कौशिला	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४०५	कृष्ण व. खत्री	नौमाली	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४०६	आशाराम वुढा मगर	सरजना (आमा)	भावाड	४	धाड	२	२	V3
४०७	हरि प्रसाद वुढा मगर	विष्णु	भावाड	४	धाड	१	२	V3
४०८	अमृत खत्री	सुनकुमारी	भावाड	४	धाड	१	३	V3
४०९	झुप्पल घर्ति मगर	पुनी (आमा)	भावाड	४	धाड	२	२	V3
४१०	भिम व. घर्ति	हरिकला (आमा)	भावाड	४	धाड	२	२	V3
४११	पुर्णे व. पुन	रसा	भावाड	४	धाड	१	२	V3
४१२	दलराम वुढा	दिलसरा	भावाड	४	धाड	१	२	V3
४१३	समन वुढा मगर	सनीता	भावाड	४	धाड	१	२	V3
४१४	कर्ण व. घर्ति	विसमाली	भावाड	४	धाड	१	२	V3
४१५	लद्र व. घर्ति	गुजरी	भावाड	४	धाड	१	२	V3
४१६	भिम व. घर्ति	भिमकुमारी	भावाड	४	धाड	१	२	V3
४१७	सन्त व. वुढा	मोहनमाली	भावाड	४	धाड	१	२	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्त । स्तर
४१८	बल व. घर्ति	बलसरी	भावाड	४	धाड	१	२	V3
४१९	बलभन खत्री	रुपजना	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४२०	प्रेम व. खत्री	सुनकुमारी	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४२१	मन व. वली	समपुरा (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२	३	V3
४२२	सुकराम वली	पानकुमारी (वुहारी)	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४२३	खिम व. खत्री	चन्द्रा	भावाड	४	झौवाड	१	३	V3
४२४	सुरेन्द्र वली	गमु (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२	३	V3
४२५	नन्द व. वली	कमेनी (आमा)	भावाड	४	झौवाड	२	३	V3
४२६	कमान सिं. वुढा मगर	भुमसरा (फुपु)	भावाड	४	धाड	१	२	V4
४२७	जय व. खत्री	मोहनमाली	भावाड	४	धाड	१	३	V4
४२८	पुर्ण व. घर्ति	जुनकुमारी	भावाड	४	धाड	१	२	V4
४२९	चन्द्र व. वुढा मगर	गौमती	भावाड	४	धाड	१	२	V4
४३०	राम कुमार पुन	कुमारी	भावाड	४	धाड	१	२	V4
४३१	धन व. घर्ति मगर	सपना	भावाड	४	धाड	१	२	V4
४३२	भिम व. घर्ति	मनकुमारी	भावाड	५	ओलीडेरा	१	२	V2
४३३	करविर रोका मगर	देउसरी	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V2
४३४	घम व. डागी	खिमा	भावाड	५	बाडमा	१	३	V2
४३५	भरत थापा	ईन्द्रा	भावाड	५	गोरसी	१	२	V2
४३६	पहल व. वली		भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V2
४३७	गौ व. वली	झमाली	भावाड	५	खोलापारी	१	३	V2
४३८	लुद्र व. वली	हरिकला	भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V2
४३९	माल व. वली		भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V2
४४०	अशोक वि.क.	सम्पुर्णा	भावाड	५	ओलीडेरा	१	१	V2
४४१	लिल व. वली	श्यामकुमारी	भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V2
४४२	विर व. डागी		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	३	V2
४४३	धन व. वुढा		भावाड	५	खादा	१	२	V2
४४४		भुमिसरा घर्ति	भावाड	५	गोरसी	२	२	V2
४४५	लक्ष्मण रोका मगर	पुष्पा	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V2
४४६	भक्कु प्रसाद पुन		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V2

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्येसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
४४७	पुर्ण व. रोका मगर	मनमाली	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V2
४४८	नरेन्द्र व. वुढा	खलु	भावाड	५	गोरसी	१	२	V2
४४९	खर्क व. घर्ति मगर	खिउरी	भावाड	५	गोरसी	१	२	V2
४५०	नरेश रोका	जुनकुमारी	भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V3
४५१	धन सिं. वली	राजकुमारी	भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V3
४५२	मन प्रसाद पुन	भिमकुमारी	भावाड	५	खादा	१	२	V3
४५३	हर्क व. रोका मगर	हर्कमाली	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४५४	कविराम वली		भावाड	५	खोलापारी	१	३	V3
४५५	आईतराम वली		भावाड	५	खोलापारी	१	३	V3
४५६	गौ प्रसाद वली		भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V3
४५७	कर्ण व. पुन		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V3
४५८	तुले वली	नन्दकली	भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V3
४५९	नन्द सिं. वली		भावाड	५	खोलापारी	१	३	V3
४६०	नन्द व. वली		भावाड	५	खोलापारी	१	३	V3
४६१	भिम व. वली		भावाड	५	खोलापारी	१	३	V3
४६२	भक्त व. रोका	लालमती	भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V3
४६३	गंगाराम पुन	रमीता	भावाड	५	खादा	१	२	V3
४६४	मन व. वुढा		भावाड	५	खादा	१	२	V3
४६५	नन्द व. घर्ति	मनकली	भावाड	५	गोरसी	१	२	V3
४६६	तिखे वली		भावाड	५	गोरसी	१	३	V3
४६७	भन सिं. घर्ति	ओमकली	भावाड	५	गोरसी	१	२	V3
४६८	टिकाराम वुढा	लालसरा	भावाड	५	खादा	१	२	V3
४६९	रुप सिं. वुढा		भावाड	५	खादा	१	२	V3
४७०	कुल प्रसाद डागी		भावाड	५	खादा	१	३	V3
४७१	सिताराम वली		भावाड	५	खादा	१	३	V3
४७२	कर्ण व. वली		भावाड	५	खादा	१	३	V3
४७३	मन प्रसाद वि.क.	मनमाली	भावाड	५	खादा	१	१	V3
४७४	खरिलाल वली	नौमाली	भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V3
४७५	वल सिं. वली	एम कुमारी	भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V3
४७६	मोहलाल वस्नेत		भावाड	५	वाढ्हम	१	३	V3
४७७	धनराज वस्नेत		भावाड	५	वाढ्हम	१	३	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्येसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
४७८	धनराम वि.क.	आईतमाली	भावाड	५	वाढ्हिम	१	१	V3
४७९	नन्द व. वस्नेत	खली	भावाड	५	वाढ्हिम	१	३	V3
४८०	राजकुमार वि.क.	सम्भना	भावाड	५	वाढ्हिम	१	१	V3
४८१	राम प्रसाद रोका मगर	रुपजनी	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४८२	भक्ति पुन मगर		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४८३	राम व. रोका मगर	गौसरी	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४८४	गण व. घर्ति मगर	चम्फा	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४८५	टेक व. वुढा मगर	वर्षना	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४८६	प्रसराम वुढा मगर	कमला	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४८७	पन्थराम रोका मगर		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४८८	मनिराम वस्नेत		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	३	V3
४८९	चन्द्र व. वुढा		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४९०	तिर्थ व. वुढा मगर	तिर्थमाली	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४९१	भिम व. वुढा मगर	आशा	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V3
४९२	राम व. वस्नेत		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	३	V3
४९३	नविन वुढा	अमृता	भावाड	५	गोरसी	१	२	V3
४९४	खर्क सिं. वुढा	धनमती	भावाड	५	गोरसी	१	२	V3
४९५	खर्क सिं. वली	चन्दैकुमारी	भावाड	५	गोरसी	१	३	V3
४९६	नदिराम वली		भावाड	५	गोरसी	१	३	V3
४९७	ओम व. वली	सपना	भावाड	५	गोरसी	१	३	V3
४९८	झुपल वली		भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V3
४९९	लाल चन्द्र डागी		भावाड	५	सिपुटोल	१	३	V3
५००	ललि व. रोका		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V3
५०१	स्यामु पुन		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V3
५०२	महेश रोका	श्यामकुमारी	भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V3
५०३		भिउमाली डागी	भावाड	५	सिपुटोल	२	३	V4

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	बडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
५०४	सर्जन वली		भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V4
५०५	अमृत घर्ति मगर		भावाड	५	ओलीडेरा	१	२	V4
५०६	हर्कराम वली		भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V4
५०७	मन व. वि.क.		भावाड	५	सिपुटोल	१	१	V4
५०८	दिपक घर्ति		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५०९	नौले वस्नेत	घिना	भावाड	५	वाछ्हिम	१	३	V4
५१०	आसपु वस्नेत	आस्माली	भावाड	५	वाछ्हिम	१	३	V4
५११	दल व. वि.क.	भागिरती	भावाड	५	वाछ्हिम	१	१	V4
५१२	मोहन वली	पितुमाली	भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V4
५१३	धन व. रोका		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५१४	लाल सिं. घर्ति		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५१५	ओमलाल रोका		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५१६	श्यामलाल पुन		भावाड	५	खादा	१	२	V4
५१७	गौ प्रसाद वुढा		भावाड	५	खादा	१	२	V4
५१८	पन्थराम वि.क.		भावाड	५	खादा	१	१	V4
५१९	कर्ण व. वली	कर्मा	भावाड	५	खोलापारी	१	३	V4
५२०	रुप सिं. वली		भावाड	५	खोलापारी	१	३	V4
५२१	ससे वस्नेत		भावाड	५	सिपुटोल	१	३	V4
५२२	पुर्ण व. वि.क.	सुनमाली	भावाड	५	सिपुटोल	१	१	V4
५२३	हस्तराम रोका	सुनकुमारी	भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५२४	लाल व. रोका		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५२५		पम्फा वली	भावाड	५	खोलापारी	२	३	V4
५२६	सरुण वली		भावाड	५	खोलापारी	१	३	V4
५२७	देउ प्रसाद वली	दिलकुमारी	भावाड	५	ओलीडेरा	१	३	V4
५२८	गणेश रोका		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५२९	चन्द्र व. रोका		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५३०	मन प्रसाद रोका	मनिषा	भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५३१	देउसर वली	चिजमाली	भावाड	५	खोलापारी	१	३	V4
५३२		वोमा घर्ति	भावाड	५	खादा	२	२	V4
५३३	भिम व. पुन		भावाड	५	खादा	१	२	V4
५३४	रुपलाल पुन		भावाड	५	खादा	१	२	V4

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षेत्र=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
५३५	प्रमलाल बुढा		भावाड	५	गोरसी	१	२	V4
५३६		हर्कमाली डारी	भावाड	५	खादा	२	३	V4
५३७	लाले घर्ति	महेन्द्रा	भावाड	५	खादा	१	२	V4
५३८	उजर सिं. बुढा	सम्भा	भावाड	५	खादा	१	२	V4
५३९	किशन बुढा	दिपा	भावाड	५	खादा	१	२	V4
५४०	धन व. घर्ति		भावाड	५	खादा	१	२	V4
५४१	पृथ्वी घर्ति	कमला	भावाड	५	गोरसी	१	२	V4
५४२	गन सिं. घर्ति	बमकुमारी	भावाड	५	गोरसी	१	२	V4
५४३	प्रेम वि.क.	भुमिसरा	भावाड	५	गोरसी	१	१	V4
५४४		जैकुमारी बली	भावाड	५	गोरसी	२	३	V4
५४५	पहलु बली	विरमाली	भावाड	५	गोरसी	१	३	V4
५४६		धुली वि.क.	भावाड	५	गोरसी	२	१	V4
५४७	धन व. नेपाली		भावाड	५	गोरसी	१	१	V4
५४८	भिम व. वि.क.	भिमकुमारी	भावाड	५	गोरसी	१	१	V4
५४९	प्रथमन बुढा		भावाड	५	गोरसी	१	२	V4
५५०	राज बुढा मगर	देवकुमारी	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4
५५१	राम चरण रोका मगर		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4
५५२	खर्क व. रोका मगर		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4
५५३	महादेव बुढा मगर	भिमकुमारी	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4
५५४	मन प्रसाद रोका मगर	सन्तमाली	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4
५५५	जमलाल बुढा मगर		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4
५५६	प्रसाद राना	आईतमाली	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4
५५७	देउचन बुढा मगर		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4
५५८	गोपाल राना	आसमाली	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4
५५९	नर व. रोका मगर	कसमाली	भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4
५६०	लिल व. पुन		भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५६१	भिउसन राना मगर		भावाड	५	तल्लो बाडमा	१	२	V4

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
५६२	मन व. वस्नेत	पिउमाली	भावाड	५	वाछ्हिम	१	३	V4
५६३	कमन वि.क.	जुन्केरी	भावाड	५	वाछ्हिम	१	१	V4
५६४	देव व. वस्नेत	जैकुमारी	भावाड	५	वाछ्हिम	१	३	V4
५६५	वल व. वस्नेत		भावाड	५	वाछ्हिम	१	३	V4
५६६	घम्मे वि.क.	सुनमाली	भावाड	५	वाछ्हिम	१	१	V4
५६७	बल व. रोका	नौसकी	भावाड	५	सिपुटोल	१	२	V4
५६८		कमला वि.क.	भावाड	५	खादा	२	१	V4
५६९	विर व. घर्ति	धनसरी (आमा)	भावाड	६	चर्पा	२	२	V2
५७०	खिम व. बुढा	देशकुमारी	भावाड	६	एनावाड	१	२	V2
५७१	कुलमान बुढा	गौसरा	भावाड	६	जापा	१	२	V2
५७२	ओम प्रकाश घर्ति	सुनसरा	भावाड	६	एनावाड	१	२	V2
५७३	रुप व. बुढा	रुपसरी	भावाड	६	चर्पा	१	२	V2
५७४	मन व. बुढा	हरिकला (आमा)	भावाड	६	चर्पा	२	२	V2
५७५	विष्णु कुमार घर्ति	लालसरा	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५७६	तुलसी बुढा	रमीता	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
५७७	रणविर घर्ति मगर	देउमाया	भावाड	६	जापा	१	२	V3
५७८	अमर सिं. पुन मगर	गुणसरा	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५७९	गणेश व. घर्ति मगर	अनिता	भावाड	६	जापा	१	२	V3
५८०	लाल व. घर्ति मगर	बमकुमारी	भावाड	६	जापा	१	२	V3
५८१	दिपेन्द्र बुढा	लाम्मी	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
५८२	शान व. वाठा	दिलकुमारी	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५८३	तिलक वाठा	भिमकुमारी	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५८४	होम सिं. पुन मगर	मन	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५८५	गिरिजा पुन मगर	लिलावती (आमा)	भावाड	६	एनावाड	२	२	V3
५८६	लोक व. बुढा	दिलमाया	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५८७	ताराचन वाठा	सम्पुरा	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५८८	असल वाठा मगर	चन्द्रकला	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५८९	पौख व. घर्ति	नौला	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५९०	गोकर्ण बुढा	कर्मा (आमा)	भावाड	६	एनावाड	२	२	V3
५९१	यम व. मल्ल	पशुपती	भावाड	६	एनावाड	१	३	V3
५९२	रिम सिखर घर्ति	पुर्णकुमारी (आमा)	भावाड	६	एनावाड	२	२	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षेत्र=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्तत । स्तर
५९३	प्रताप घर्ति	देउसरी	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५९४	हेमराज घर्ति	विष्णु	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
५९५	वम व. वुढा	चिजमाली (आमा)	भावाड	६	रिचा	२	२	V3
५९६	गणेश व. घर्ति मगर	देउकला	भावाड	६	चबलडाडा	१	२	V3
५९७	लुद्र व. घर्ति	गौसरा	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
५९८	ओस व. घर्ति	देउसरा	भावाड	६	जापा	१	२	V3
५९९	भक्त व. पुन मगर	मनिषा	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
६००	राम व. घर्ति मगर	अलमला	भावाड	६	रिचा	१	२	V3
६०१	कल सिं. वुढा	हेमकुमारी	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
६०२	भान सिं. घर्ति	पुर्णकुमारी	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
६०३	झक्कु व. वुढा मगर	तुल्लासा	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
६०४	गण व. पुन मगर	अमृता	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
६०५	शेर व. घर्ति	सुस्मीता	भावाड	६	चबलडाडा	१	२	V3
६०६	नेञ्जमान पुन		भावाड	६	कम्बाड	१	२	V3
६०७	हिक व. वुढा	दर्शना	भावाड	६	रिचा	१	२	V3
६०८	लोकेन्द्र वुढा		भावाड	६	कम्बाड	१	२	V3
६०९	खुर्दा वुढा	माधी	भावाड	६	रिचा	१	२	V3
६१०	रविन घर्ति	मिना	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
६११	श्याम व. वुढा	संगीता	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
६१२	मान व. घर्ति	शान्ती	भावाड	६	रिचा	१	२	V3
६१३	लोक व. वुढा	हेमकुमारी	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
६१४	पदम वुढा	विष्णु	भावाड	६	जापा	१	२	V3
६१५	जमन पुन मगर	पुनसरी	भावाड	६	एनावाड	१	२	V3
६१६	नन्द व. पुन	मनसारी	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
६१७	कलम घर्ति मगर	तुला	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3
६१८	नन्द व. घर्ति	अनिता	भावाड	६	रिचा	१	२	V3
६१९	हरि प्रसाद घर्ति	हस्तमाली (आमा)	भावाड	६	रिचा	२	२	V3
६२०	धन व. वुढा	लक्ष्मी	भावाड	६	धुन्वाडडा डा	१	२	V3
६२१	विर व. घर्ति	विर्मा	भावाड	६	रिचा	१	२	V3
६२२	चन्द्र व. वुढा	हिर्जमाली	भावाड	६	चर्पा	१	२	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्येसी = ४, अन्य =५	संकटासन्त । स्तर
६२३	वर्मन वुढा	नोजकुमारी	भावाड	६	खादा	१	२	V3
६२४	वालाराम वाठा	रामकुमारी	भावाड	६	एनावाड	१	२	V4
६२५	उज सिं. वुढा मगर	कृष्णकुमारी	भावाड	६	एनावाड	१	२	V4
६२६	नरेन्द्र वाठा	उमसरा	भावाड	६	एनावाड	१	२	V4
६२७	पुर्ण व. घर्ति	तिर्थकुमारी	भावाड	६	एनावाड	१	२	V4
६२८	प्रकाश घर्ति	एलीना	भावाड	६	रिचा	१	२	V4
६२९	टेकेन्द्र वुढा	अनिता	भावाड	६	धुन्वाडडा डा	१	२	V4
६३०	उर्ज व. घर्ति मगर		भावाड	६	जापा	१	२	V4
६३१	पन्च व. वुढा	सर्कु	भावाड	६	चर्पा	१	२	V4
६३२	तिर्थ व. घर्ति		भावाड	६	चर्पा	१	२	V4
६३३	कल्के वुढा	रोस्मता (आमा)	भावाड	६	रिचा	२	२	V4
६३४	कालिराम वुढा	कासमाली	भावाड	६	चर्पा	१	२	V4
६३५	र्जिमन घर्ति	पम्फा	भावाड	६	धुन्वाडडा डा	१	२	V4
६३६	तुल व. वुढा		भावाड	६	धुन्वाडडा डा	१	२	V4
६३७	पुर्ण व. वुढा	धनसरा	भावाड	६	चर्पा	१	२	V4
६३८	प्रेम व. वुढा	प्रेमकुमारी	भावाड	६	चर्पा	१	२	V4
६३९	मन प्रसाद पुन	नौसरा	भावाड	६	चर्पा	१	२	V4
६४०	नरविर घर्ति मगर		भावाड	६	गैरा	१	२	V4
६४१		मना वुढा मगर	भावाड	६	एनावाड	२	२	V4
६४२		मनकुमारी घर्ति	भावाड	६	एनावाड	२	२	V4
६४३	भक्त व. वाठा	संखमाली (आमा)	भावाड	६	एनावाड	२	२	V4
६४४	कुल व. वुढा	विनमाली	भावाड	६	एनावाड	१	२	V4
६४५	चन्द्र व. वुढा	कर्णमाली (आमा)	भावाड	६	एनावाड	२	२	V4
६४६	खर्क व. वुढा	लालसरी	भावाड	६	जापा	१	२	V4
६४७	वल प्रसाद वुढा	ललिता	भावाड	६	जापा	१	२	V4
६४८	अतिराम घर्ति	श्यामकला	भावाड	६	रिचा	१	२	V4
६४९	चन्द्र व. घर्ति	सविता	भावाड	६	जापा	१	२	V4
६५०	यकेन्द्र वुढा मगर		भावाड	६	चपलडाडा	१	२	V4
६५१	भागिमन वाठा	पितुमाली	भावाड	६	एनावाड	१	२	V4
६५२	अड व. वुढा मगर	स्यमना	भावाड	६	एनावाड	१	२	V4

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्येसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
६५३	नरेन्द्र वुढा	ज्ञानु	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V2
६५४	लोकेन्द्र वुढा	शान्ती	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V2
६५५	हेम सिं. वुढा	दिमाकुमारी	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V2
६५६	भिम व. वुढा	लिलसरा	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V2
६५७	सन्निदेवल वुढा	हस्तरा	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V2
६५८	देउचन वुढा	देउमाली	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V2
६५९	तुल प्रसाद डारी	देउसरा	भावाड	७	गरैडेरा	१	३	V2
६६०	साडले घर्ति	नरमाली	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V2
६६१	धन व. वुढा	जयमती	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V2
६६२	काशिराम वली	धनसरी	भावाड	७	फिम्पुका	१	३	V2
६६३	बल्छु घर्ति	कलु	भावाड	७	फिम्पुका	१	२	V2
६६४	कमल वुढा	कल्पना	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V2
६६५	कर्ण व. वुढा	उमा	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V2
६६६	गौप्रसाद घर्ति	भिमकुमारी	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V2
६६७	नारायचन घर्ति	भिउ	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V2
६६८	विर्समनि घर्ति	देउमती	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V2
६६९	काशिराम वाठा	मनमती	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V2
६७०	उजर सिं. वुढा	खिमता	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V2
६७१	योगेन्द्र वुढा	दिक्षा	भावाड	७	पाछावाड	१	२	V2
६७२	गंगाराम वुढा	कल्पना	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V2
६७३	तिर्थ व. घर्ति	आसमाली	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V2
६७४	राम व. वि.क.	लिलकुमारी	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	१	V2
६७५	भिम व. घर्ति	कुमारी	भावाड	७	घर्तिडेरा	१	२	V2
६७६	नन्द प्रसाद घर्ति	पन्था	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V2
६७७	भक्ति वुढा मगर	वनमाली	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V2
६७८	कर्ण व. घर्ति	साकी	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V2
६७९	दिपक घर्ति	ईन्दिका	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V2
६८०	प्रेम व. घर्ति	प्रेमकुमारी	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V2
६८१	मान सिं. घर्ति	मनसरा	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V2
६८२	नदी वुढा मगर	नौमती	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V2

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
					।			
६८३	तिर्थ व. वुढा	अस्मिता	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V2
६८४	मतिराम घर्ति मगर	रामसरी	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V2
६८५	गोपाल वि.क.	विपना	भावाड	७	खलवाड	१	१	V2
६८६	लिल व. वुढा	लिलकुमारी	भावाड	७	खलवाड	१	२	V2
६८७	आस व. राना	चिजमाली	भावाड	७	खलवाड	१	२	V2
६८८	धन व. कामी	धनकुमारी	भावाड	७	खलवाड	१	१	V2
६८९	ओस्या परियार	सिता	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	१	V2
६९०	हिरालाल घर्ति	हरिकला	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V2
६९१	मन व. परियार	मनकुमारी	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	१	V3
६९२	हेमन्त घर्ति	प्रेमकुमारी (आमा)	भावाड	७	गोरडाडा	२	२	V3
६९३	भविन्द्र वुढा	भिमकुमारी	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V3
६९४	सुर्य प्रकाश घर्ति	मोहनमाली (आमा)	भावाड	७	गोरडाडा	२	२	V3
६९५	खुम व. घर्ति	जुखमी	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V3
६९६	मन व. घर्ति मगर	मनिषा	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V3
६९७	गुमान सिं. वुढा	भईसरा	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V3
६९८	तुल व. घर्ति	दिलपुरा	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V3
६९९	लुद्र व. घर्ति	पन्चमाली	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V3
७००	शेर व. घर्ति	मनलागी	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V3
७०१	मन व. वाठा	लक्ष्मी	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V3
७०२	अम्मर व. वुढा	दिलकुमारी	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V3
७०३	अशोक वुढा	तिर्थकुमारी	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V3
७०४	ओम प्रकाश घर्ति	रामसरी (आमा)	भावाड	७	गरैडेरा	२	२	V3
७०५	भोजमन वुढा	दर्शना	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V3
७०६	मनि घर्ति	मनमाली	भावाड	७	गरैडेरा	१	२	V3
७०७	लाटु वुढा	लालमती	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V3
७०८	लजिमण वुढा	राजकुमारी	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V3
७०९	होम व. घर्ति	रसकुमारी	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V3
७१०	कर्ण व. परियार	विपना	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	१	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षेत्र=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
					१			
७१	नदी परियार	नरमाया	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	१	V3
७२	तिलक वुढा	तिलसरी	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V3
७३	तुले परियार	मनकुमारी	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	१	V3
७४	भिम व. परियार	विर्जना	भावाड	७	पुलवाड	१	१	V3
७५	लोक व. परियार	लेखु	भावाड	७	पुलवाड	१	१	V3
७६	दल व. परियार	मनमती	भावाड	७	पुलवाड	१	१	V3
७७	स्याम व. परियार	स्यामकली	भावाड	७	पुलवाड	१	१	V3
७८	कमल परियार	दिलमाया	भावाड	७	करवाड	१	१	V3
७९	नर व. परियार	सुनिता	भावाड	७	करवाड	१	१	V3
७०	सुर्मस परियार	आईतमाली (आमा)	भावाड	७	करवाड	२	१	V3
७१	भवि वि.क.	भिमकुमारी	भावाड	७	करवाड	१	१	V3
७२२	चन्द्र व. वाठा	सुनकुमारी	भावाड	७	पुलवाड	१	२	V3
७२३	सन्त व. वाठा	पानसरी	भावाड	७	पुलवाड	१	२	V3
७२४	देउवर घर्ति	जान्की	भावाड	७	पुलवाड	१	२	V3
७२५	राजु वि.क.	सिता	भावाड	७	खलवाड	१	१	V3
७२६	धुली वि.क.	जुनकुमारी	भावाड	७	खलवाड	१	१	V3
७२७	तिर्सन परियार	दिलकुमारी	भावाड	७	खलवाड	१	१	V3
७२८	चित्र व. परियार	मनकला	भावाड	७	खलवाड	१	१	V3
७२९	जगत घर्ति मगर	चन्द्रकली	भावाड	७	खलवाड	१	२	V3
७३०	धनजित रोका	रमीता	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V4
७३१	दिलकुमार वुढा	मनरुपा	भावाड	७	गोरडाडा	१	२	V4
७३२	देउमन वुढा	आसमाली (आमा)	भावाड	७	माजगाउ	२	२	V4
७३३	केशकमल वुढा	मनिषा	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V4
७३४	कर्ण घर्ति		भावाड	७	माजगाउ	१	२	V4
७३५	कर्षमान वाठा	दिलकुमारी	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V4
७३६	बिशाल वुढा	रसकुमारी (आमा)	भावाड	७	माजगाउ	२	२	V4
७३७	अरुण वुढा	टेकसरी (आमा)	भावाड	७	उपल्लोडेर	२	२	V4
७३८	दल प्रसाद वुढा	मनमाली	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V4

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्येसी = ४, अन्य =५	संकटासन्त ा स्तर
७३९	धन व. घर्ति	गंगा	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	२	V4
७४०	सर्जन घर्ति	सिता	भावाड	७	माजगाउ	१	२	V4
७४१	दिल व. वि.क.	संगीता	भावाड	७	उपल्लोडेर	१	१	V4
७४२	भिम व. वुढा	धुकसी	भावाड	७	पुलवाड	१	२	V4
७४३	प्रथमणि परियार	झुला	भावाड	७	करवाड	१	१	V4
७४४	खिम व. घर्ति	भिमकुमारी	भावाड	७	वलिवाड	१	२	V4
७४५	सार्कि घर्ति	मनकली	भावाड	७	वलिवाड	१	२	V4
७४६	सर्जन घर्ति	चिनमता	भावाड	७	वलिवाड	१	२	V4
७४७	धनविर वि.क.	रामसरी	भावाड	८	खलवाड	१	१	V4
७४८	पोकलाल वाठा	कुस्माली	भावाड	८	कुरावाड	१	२	V2
७४९	दलमान घर्ति	विष्णाली	भावाड	८	कुरावाड	१	२	V2
७५०	टेक व. वाठा मगर	जुनिका	भावाड	८	कुरावाड	१	२	V2
७५१	चन्द्र व. घर्ति	रंजीता	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V2
७५२	वलराम रोका	भिमकुमारी (वुहारी)	भावाड	८	दहवाड	१	२	V2
७५३	गोविन्द वुढा	गोमा	भावाड	८	थाती	१	२	V2
७५४	बल सिं. घर्ति	तिलकुमारी	भावाड	८	हाडवाड	१	२	V2
७५५	शिव कुमार घर्ति	तिलसरी (आमा)	भावाड	८	हाडवाड	२	२	V2
७५६	सोम व. घर्ति		भावाड	८	चौखावाड	१	२	V2
७५७	गौमन रोका	सितला	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V2
७५८	गंगाराम घर्ति	संगीता	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V2
७५९	भिम व. घर्ति	विर्जना	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V2
७६०	खर्क व. वुढा	विमला	भावाड	८	लापा	१	२	V3
७६१	मोहन सिं. घर्ति	मनकला	भावाड	८	वलिवाड	१	२	V3
७६२	लुद्रमणि घर्ति	लिलमाली	भावाड	८	वलिवाड	१	२	V3
७६३	भागि घर्ति	भिमसरा	भावाड	८	वलिवाड	१	२	V3
७६४	मने वुढा	भिमकला	भावाड	८	कुरावाड	१	२	V3
७६५	दल व. वली	चन्द्र कुमारी	भावाड	८	थाती	१	३	V3
७६६	भान सिं. वुढा	धनसरा (आमा)	भावाड	८	थाती	२	२	V3
७६७	चन्द्र प्रसाद वुढा	चन्द्रकला	भावाड	८	थाती	१	२	V3
७६८	वसन्त घर्ति	पिमा	भावाड	८	हाडवाड	१	२	V3

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मधेसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
७६९	तिर्थ व. घर्ति	सरमाली	भावाड	८	हाडवाड	१	२	V3
७७०	तिलक घर्ति	प्रतिमा	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V3
७७१	मन व. घर्ति	गुनसरी	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V3
७७२		ढोली घर्ति	भावाड	८	चौखावाड	२	२	V3
७७३	धनसुर घर्ति	गौमाली	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V3
७७४	जित व. वुढा	मैसरी	भावाड	८	लापा	१	२	V4
७७५	राम व. वुढा	खुमा	भावाड	८	लापा	१	२	V4
७७६	मोहन घर्ति	गिता	भावाड	८	राधा	१	२	V4
७७७	आशिष घर्ति	नौमता	भावाड	८	वलिवाड	१	२	V4
७७८	पञ्च व. घर्ति	भिमसरा	भावाड	८	वलिवाड	१	२	V4
७७९	चन्द्र व. घर्ति	दिलमाया	भावाड	८	वलिवाड	१	२	V4
७८०	गणेश वुढा	गुनसरी	भावाड	८	कुरावाड	१	२	V4
७८१	चन्द्र व. वाठा	सान्ता	भावाड	८	कुरावाड	१	२	V4
७८२	राम व. घर्ति	राममाया	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V4
७८३	मदन वुढा	मनिका	भावाड	८	खुरिडवाड	१	२	V4
७८४	मविन्द्र वुढा	सुनकुमारी	भावाड	८	खुरिडवाड	१	२	V4
७८५	मनोज घर्ति	नमुना	भावाड	८	दहवाड	१	२	V4
७८६	गोवर्धन रोका	विपना	भावाड	८	दहवाड	१	२	V4
७८७	भक्त व. घर्ति	रामकली	भावाड	८	दहवाड	१	२	V4
७८८	मन प्रसाद घर्ति	मनकला	भावाड	८	दहवाड	१	२	V4
७८९	धन व. रोका	नन्दकली	भावाड	८	दहवाड	१	२	V4
७९०	डम्मर वुढा	मनिषा	भावाड	८	थाती	१	२	V4
७९१	महन्त घर्ति		भावाड	८	हाडवाड	१	२	V4
७९२	शेर व. वुढा	बमकुमारी	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V4
७९३	राम व. रोका	पुष्पा	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V4
७९४	प्रताप सिं. घर्ति	लालसरी	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V4
७९५	प्रदिप घर्ति	निर्मला	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V4
७९६	शेर व. वुढा		भावाड	८	लापा	१	२	V4
७९७	सयन घर्ति	दिलकुमारी	भावाड	८	कुरावाड	१	२	V4
७९८	टोप व. परियार	निर्मला	भावाड	८	कुरावाड	१	१	V4
७९९	बलै वुढा	कमला	भावाड	८	खुरिडवाड	१	२	V4

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्येसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
८००	मतिराम रोका	मनमती	भावाड	८	थाती	१	२	V4
८०१	आशिराम घर्ति		भावाड	८	हाडवाड	१	२	V4
८०२	हस्तराम घर्ति	धनकला	भावाड	८	चौखावाड	१	२	V4
८०३	दिलमान पुन	भुमिका	भावाड	९	पाढ्हावाड	१	२	V1
८०४	खगेन्द्र वुढा	खडककुमारी	भावाड	९	पाढ्हावाड	१	२	V1
८०५	भक्त व. वुढा	भानसरी	भावाड	९	काजवाड	१	२	V1
८०६	कविराम घर्ति	कमला	भावाड	९	जडवाड	१	२	V1
८०७	हस्त व. वुढा	स्यामसरा	भावाड	९	काजवाड	१	२	V2
८०८	हेम सिं. वाठा मगर	हस्तरा	भावाड	९	काजवाड	१	२	V2
८०९	चेतमान घर्ति मगर	आईतमाली(आमा)	भावाड	९	काजवाड	२	२	V2
८१०	हस्त व. वुढा	मनकुमारी	भावाड	९	काजवाड	१	२	V2
८११	तेजेन्द्र वढा मगर	वेवीमाया	भावाड	९	जडवाड	१	२	V2
८१२	वल प्रसाद वुढा	भिमसरा	भावाड	९	काजवाड	१	२	V2
८१३	विर सिं. खत्री	हैकली	भावाड	९	जडवाड	१	३	V2
८१४	चलु वुढा	भुमिका (वुहारी)	भावाड	९	जडवाड	१	२	V2
८१५	गणेश व. राना	शुसिला	भावाड	९	जडवाड	१	२	V2
८१६	देव सिं. राना मगर	आसरा	भावाड	९	पाढ्हावाड	१	२	V2
८१७	श्याम व. घर्ति	गौमाली	भावाड	९	काजवाड	१	२	V2
८१८	महेन्द्र वाठा	सुकमाली	भावाड	९	काजवाड	१	२	V2
८१९	दलविर वली	लिलकुमारी	भावाड	९	जडवाड	१	३	V2
८२०	नरेन्द्र वली	तुलसी	भावाड	९	पाढ्हावाड	१	३	V2
८२१	पहल सिं. खत्री	यामकुमारी	भावाड	९	जडवाड	१	३	V2
८२२	नन्द व. वाठा	दिलसरा	भावाड	९	काजवाड	१	२	V2
८२३	धन व. घर्ति	तुलसरी (वुहारी)	भावाड	९	पाढ्हावाड	१	२	V2
८२४	चन्द्र व. घर्ति	पुर्णमाया	भावाड	९	पाढ्हावाड	१	२	V2
८२५	भिमे पुन	कुमारी	भावाड	९	पाढ्हावाड	१	२	V2
८२६	माल व. के.सी.	पम्फाकुमारी	भावाड	९	पाढ्हावाड	१	३	V2
८२७	अर्जुन राना मगर	अरुणा	भावाड	९	जडवाड	१	२	V2
८२८	उजर सिं. वि.क.	पानकुमारी	भावाड	९	पाढ्हावाड	१	१	V2
८२९	लुद्र व. घर्ति	तिलसरी	भावाड	९	काजवाड	१	२	V2
८३०	गोविन्द वाठा	विष्णु	भावाड	९	काजवाड	१	२	V2

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्येसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
८३१	धन सिं. वाठा	हस्ता	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८३२	प्रकाश वाठा	विष्णु	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८३३	ईन्द्र व. सेतिमहर	गौरी	भावाड	९	पाछावाड	१	१	V3
८३४	कर्मलाल नेपाली	आसपुरा	भावाड	९	पाछावाड	१	१	V3
८३५	आशविर घर्ति	आसपुरा	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८३६	नर सिं. वुढा	मनकुमारी	भावाड	९	जडवाड	१	२	V3
८३७	खर्क व. राना	विष्णुकुमारी (वुहारी)	भावाड	९	जडवाड	१	२	V3
८३८	गणेश वुढामगर	आशरा	भावाड	९	जडवाड	१	२	V3
८३९	लाल व. वुढा मगर	दिलकुमारी	भावाड	९	जडवाड	१	२	V3
८४०	नवल व. वुढा मगर	समुन्द्रा (आमा)	भावाड	९	जडवाड	२	२	V3
८४१	हेम व. वाठा मगर	हस्तमाली	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८४२	कुल व. वाठा	भुजमाली	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८४३	नन्द व. वाठा	पवित्रा	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८४४	दिपक वुढा	पुना (आमा)	भावाड	९	काजवाड	२	२	V3
८४५	भोज व. वुढा मगर	नैनसरा	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८४६	टेकेन्द्र वुढा मगर	अस्मीता	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८४७	पुर्ण व. पुन	विष्णुकुमारी	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८४८	चन्द्र व. पुन	प्रतिक्षा (वुहारी)	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८४९	टेक व. घर्ति	जुनकुमारी	भावाड	९	काजवाड	१	२	V3
८५०	हरिशचन्द्र वुढा	डिला	भावाड	९	जडवाड	१	२	V3
८५१	लाल व. वि.क.	ओस्तरा	भावाड	९	पाछावाड	१	१	V4
८५२	नन्द किशोर परियार	सुनमाया	भावाड	९	पाछावाड	१	१	V4
८५३	मैते वि.क.	आईतमाली(आमा)	भावाड	९	पाछावाड	२	१	V4
८५४	उमेश परियार	सुनीता	भावाड	९	पाछावाड	१	१	V4
८५५	मान सिं. नेपाली	निर्मला	भावाड	९	पाछावाड	१	१	V4
८५६	चामे दमाई	पवित्रा	भावाड	९	पाछावाड	१	१	V4
८५७	लाल व. वाठा	लालसरी	भावाड	९	काजवाड	१	२	V4
८५८	बल सिं. वुढा	हैकली	भावाड	९	पुकलाड	१	२	V4
८५९	केशव वुढा मगर	मनजीता (आमा)	भावाड	९	जडवाड	२	२	V4
८६०	ऐत सिं. वुढा मगर	आईतमाली	भावाड	९	जडवाड	१	२	V4
८६१	गण व. घर्ति मगर	सुनमाया	भावाड	९	काजवाड	१	२	V4

क्र.सं.	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	साविकको गा.वि.स.	वडा नं.	टोलको नाम	घरमुली पुरुष १ घरमुली महिला २	जातजाति दलित = १, जनजाति = २, वा/क्षे/ठ=३, मध्यसी = ४, अन्य =५	संकटासन्नत । स्तर
८६२	शेर व. नेपाली	तिर्थमाली	भावाड	९	काजवाड	१	१	V4
८६३	जित व. दमाई	भुमिसरा	भावाड	९	काजवाड	१	१	V4
८६४	मन व. वुढा	प्रेमकुमारी	भावाड	९	काजवाड	१	२	V4
८६५	घमण्ड पुन	नैनसरा (आमा)	भावाड	९	काजवाड	२	२	V4
८६६	लाल व. वाठा	सुरपा	भावाड	९	काजवाड	१	२	V4
८६७	दिल व. नेपाली	दिलकुमारी	भावाड	९	काजवाड	१	१	V4
८६८	बल प्रसाद नेपाली	सुनमाली	भावाड	९	काजवाड	१	१	V4

अनुसूची ३. फोटोहरू

वडा सदस्यवाट मन्त्रव्य राख्ने

सहभागितामुलक श्रोत तथा प्रकोप नक्सामा सहजिकरण गर्दै

३ दिने योजना तर्जुमा गोष्ठिमा सहजिकरण गरिए

वडा अध्यक्ष वाट मन्त्रव्य राख्ने

३ दिने योजना तर्जुमा गोष्ठिका सहभागिहरु

माडी गाउँपालिका

वडा नं. ५

रोल्पा

